KUOPIO

Kuopion kaupunki

Tilinpäätös 2025

Kuopion kaupunki
Seurantajulkaisut
SE 2026:1
ISSN 0785-0344

Kuopion kaupunki

Tilinpäätös 2025

KUOPIO

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus ... 5
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa ... 6
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus ... 6
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset ... 8
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys ... 10
1.1.4 Olennaiset muutokset Kuopion kaupungin toiminnassa ja taloudessa ... 14
1.1.5 Talouden tasapainotus ... 17
1.1.6 Henkilöstö ... 20
1.1.7 Ympäristötekijät ... 22
1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat ... 24
1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ... 25
1.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko ... 26
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus ... 29
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen ... 29
1.3.2 Toiminnan rahoitus ... 32
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset ... 36
1.5 Kunnan kokonaistulot ja -menot ... 40
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous ... 41
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä ... 41
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus ... 41
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ... 41
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä ... 41
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä ... 41
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut ... 43
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet ... 50
1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely ... 50
1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet ... 50
2 Talousarvion toteutuminen ... 51
2.1 Tavoitteiden toteutuminen ... 52
2.1.1 Strategisten tavoitteiden seuranta ... 53
2.1.2 Valtuustoon nähden sitovat mittarit tavoitearvoineen ... 92
2.1.3 Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet ... 93
2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen ... 111
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen ... 112
2.3 Talousarvion toteutumisvertailu ... 207
2.3.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen ... 208
2.3.2 Investointien toteutuminen ... 213
2.3.3 Investointien seurantatekstit ... 218

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen ... 223
2.3.5 Valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen ... 227
3 Tilinpäätöslaskelmat ... 230
3.1 Tuloslaskelma ... 231
3.2 Rahoituslaskelma ... 233
3.3 Tase ... 235
3.4 Konsernilaskelmat ... 237
4 Liitetiedot ... 241
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot ... 242
4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ... 242
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ... 244
4.1.3 Tuloslaskelman liitetiedot ... 246
4.1.4 Taseen liitetiedot, vastaavaa ... 250
4.1.5 Taseen liitetiedot, vastattavaa ... 255
4.1.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot ... 257
4.1.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot ... 266
5 Eriytetyt tilinpäätökset ... 269
5.1 Eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset ... 270
5.1.1 Kuopion Tilapalvelut ... 270
5.1.2 Kuopion työllisyysalue ... 273
5.2 Taseyksiköiden vaikutus kunnan talouteen ... 276
5.3 Kilpailulain 30 d §:n mukaiset eriytetyt tilinpäätökset ... 278
6 Luettelot ja selvitykset ... 282
6.1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja niiden säilytyksestä ... 283
6.2 Luettelo käytetyistä tositelajeista ... 284
7 Allekirjoitukset ja merkinnät ... 285

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupungin tilinpäätös vuodelta 2025 muodostui 2,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Alkuperäinen talousarvio oli 12,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Suurimmat erot toteumassa verrattuna talousarvioon olivat työllisyydenhoidossa ja tilapalveluissa. Toimintakate toteutui alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 15,7 miljoonaa euroa parempana.

Vuonna 2025 jatkettiin talouden tasapainotustyötä. Talousarvioon sisällytetyt toimenpiteet etenivät suurelta osin onnistuneesti ja niillä saavutettiin 19,1 miljoonan euron säästöt. Palveluprosesseihin ja hallintoon liittyvän tavoitteen toteutuminen osoitti, että toiminnan ja rakenteiden uudistaminen saatiin hyvin käyntiin. Onnistuminen oli myös se, että tavoitteet pysyvistä henkilöstömuutoksista oli mahdollista saavuttaa ilman irtisanomisia.

Työllisyyspalvelujen siirtyminen vuoden 2025 alusta kuntien vastuulle ei osunut otolliseen ajankohtaan Suomen talouden taantumasta johtuen. Työttömyyden kasvun jatkuessa koko vuoden, jo itsessään palveluvelvoitteen lunastamisessa olisi riittänyt tehtävää. Näin suuren muutoksen lähtökohdat eivät olleet toivotun mukaiset, kun samanaikaisesti uusi organisaatio etsi toimintamalliaan, alkuvuodesta käytiin toimintaa koskevat yt-neuvottelut ja nähtiin, että kuntien saama rahoitus oli jo lähtökohtaisesti alimitoitettu. Voimavarojen kohdentaminen kaupungin työllisyyden ja elinvoiman parantamiseen ei onnistunut suunnitellusti. Erityisen ristiriitaiseksi tilannekuva muodostui tilinpäätöksessä, kun havaittiin, että seuranta ja raportointi eivät olleet siirtymävaiheessa ajan tasalla ja määrärahoja jäi käyttämättä, siitäkin huolimatta, että kaupungin rahoitusosuus työllisyydenhoitoon eli nk. sakkomaksut olivat alkuperäiseen talousarvioon nähden 3,1 miljoonaa euroa korkeammat.

Talouden suhdannekuoppa koetteli kuntataloutta, mikä näkyi verotulokehityksen hyytymisenä. Lopulta yhteenlasketut verotulot jäivät 0,3 % pienemmiksi kuin vuonna 2024. Valtionosuuksien kertymä paikkasi verotulojen jättämää aukkoa, mutta vain osin. Kokonaisuutena kaupungin talouden toteumaa voidaan kuitenkin pitää hyvänä, vuosikate koheni 454 euroon asukasta kohden ja se kattoi poistot 95 prosenttisesti ja toi samalla investoinneille merkittävän tulorahoitusosuuden.

Kaupungin vuoden 2025 nettoinvestoinnit olivat 61,0 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointikohde oli Pirtin koulu, 13,2 miljoonaa euroa, jonka rakentaminen jatkuu edelleen ja opetus uudessa koulussa alkaa lukuvuoden vaihtuessa. Uusiin alueisiin Mölymäellä, Savilahdessa ja Hiltulanlahdessa investoitiin 7,4 miljoonaa euroa. Elinkeinokohteista Tahkon matkailuympäristön kehittämisinvestoinnit olivat suurimmat 1,4 miljoonalla eurolla. Yhteensä kunnallistekniseen ja liikuntapaikkarakentamiseen käytettiin 23,4 miljoonaa euroa, talonrakennukseen 34,8 miljoonaa euroa.

Vuosikatteen kohentuessa ja nettoinvestointien jäädessä alle talousarvion, pitkäaikaisten lainojen kasvu oli vain 11,9 miljoonaa euroa. Kaupungin lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärä jopa väheni, mikä yhdessä asukasluvun kasvun kanssa merkitsi sitä, että tunnusluku asukasta kohden pieneni 82 eurolla, 5416 euroon/asukas.

Kuopion omistamat tytäryhtiöt ja muut konserniyhteisöt sisältävän kaupunkikonsernin tulos vuodelta 2025 oli 30,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Konsernirakenteen suurin muutos oli Servica Oy:n siirtyminen tytäryhtiöasemasta osakkuusyhtiöksi, mikä vaikuttaa moniin konsernin tunnuslukuihin.

Suomen taloudessa on ollut näkyvissä orastavaa kasvua. Kuntien toimintaedellytyksiin tilastolukujen vähäinen koheneminen ei ole juurikaan heijastunut. Kun geopoliittisen tilanteen kärjistyminen on jälleen kiihtynyt, nousee esille huoli siitä, että talouskasvu ei vieläkään pääse liikkeelle, ja julkinen talous tulee jatkamaan kireänä ja toimintaympäristö vaativana muun muassa työllisyyden suhteen. Kaupungin on kuitenkin pidettävä huolta asukkaistaan ja erityisesti lasten ja nuorten tulevaisuudenuskoa on vahvistettava. Kaupungin strategia on uudistettu ja siihen liittyvä ohjelmatyö on parhaillaan käynnissä. Kaupungin visio ja toiminnan arvoperusta antavat tukevan alustan toimintatavoiltaan reiluille ja rohkeille kaupungin palveluille sekä erinomaiselle asukaskokemukselle. Kuopiolla on kunnianhimoiset tavoitteet kestävästä kasvusta ja kukoistuksesta sekä muun muassa nousta Suomen kolmen parhaan yrityskaupungin joukkoon.

Kaupungin henkilöstö, päättäjät sekä kumppanimme kaupunkikonsernissa ansaitsevat suuren kiitoksen yhdessä tekemästämme työstä vuonna 2025 sekä aloittamastamme matkasta kohti Kukoistavaa Kuopiota 2035.

Kuopiossa maaliskuun 23. päivänä 2026

Soile Lahti
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuoden 2025 kuntavaalit pidettiin 13.4.2025 yhdessä aluevaalien kanssa. Uusien kuntavaaleissa valittujen valtuutettujen toimikausi alkoi 1.6.2025 lukien. Kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan, muiden lautakuntien sekä yhteisöjen luottamushenkilöjäsenet valittiin pääosin 2.6.2025 pidetyssä valtuuston kokouksessa.

Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi 2.6.2025 alkaen Tanja Airaksinen (sd.), valtuuston I varapuheenjohtajana Leila Savolainen (kesk.) ja II varapuheenjohtajana Harri Auvinen (vihr.).

Kaupunginhallituksen kokoaikaisena puheenjohtajana on toiminut Aleksi Eskelinen (kesk.), osa-aikaisena (60 %) hallituksen I varapuheenjohtajana Tiina Kaartinen (sd.) ja osa-aikaisena (50 %) hallituksen II varapuheenjohtajana Sakari Pääkkö (kok.).

Kuopion kaupunginvaltuuston ja -hallituksen poliittiset voimasuhteet vuonna 2025

	Valtuusto	Hallitus
Suomen Keskusta	17	4
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	14	3
Kansallinen Kokoomus	12	2
Vihreä Liitto	7	1
Vasemmistoliitto	4	
Perussuomalaiset	3	1
Suomen Kristillisdemokraatit	2	
Yhteensä	**59**	**11**

Kaupungin toimielinten päätöksenteko

Kuopion kaupungissa ylintä päätöksentekovaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Valtuusto päättää mm. siitä, mitä toimielimiä kaupungissa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken.

Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää kaupungin asukkaiden yhteisistä asioista. Päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa kunnan muille viranomaisille vahvistamallaan hallintosäännöllä.

Kaupunginvaltuuston tehtäviin kuuluu kuntalain 14 §:n mukaisesti päättää:

1) kuntastrategiasta;
2) hallintosäännöstä;
3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
6) varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista;
7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
12) tilintarkastajien valitsemisesta;
13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
14) muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

Kaupunginvaltuusto käsitteli kokouksissaan vuonna 2025 mm. seuraavia asioita:

- Päivitetty Kuopion kaupungin hankintaohjelma (24.2.2025)
- Pulkonkosken koulun lakkauttaminen (24.2.2025)
- Palonurmen koulun lakkauttaminen (24.2.2025)
- Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus, Pieni Neulamäki II (14.4.2025)

- Ympäristökertomus vuodelta 2024 (19.5.2025)
- Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus / PNT Real Estate Golden Resort / Nilsiä 297-499-40-23 (19.5.2025)
- Kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston valinta (2.6.2025)
- Jäsenten nimeäminen kaupunginhallitukseen (2.6.2025)
- Jäsenten nimeäminen lautakuntiin (2.6.2025)
- Jäsenten valinta muihin kunnallisiin ja ylikunnallisiin luottamustoimiin (2.6.2025)
- Kuopion laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2026–2030 (1.9.2025)
- Valtuuston vaalilautakunnan valitseminen (1.9.2025)
- Jäsenten nimeäminen lautakuntiin (1.9.2025)
- Jäsenten valinta muihin kunnallisiin ja ylikunnallisiin luottamustoimiin (1.9.2025)
- Apulaiskaupunginjohtajien virkojen lakkauttaminen 1.1.2026 alkaen (20.10.2025)
- Hallintosääntöön muutoksia sekä uusi hallintosääntö 1.1.2026 alkaen (20.10.2025)
- Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen käytössä olevien kiinteistöjen yhtiöittäminen (20.10.2025)
- Kuopion strategia vuoteen 2035 (17.11.2025)
- Kaavoitusohjelma 2026 (1.12.2025)
- Ehdotus Kuopion kaupungin osallisuusmalliksi (15.12.2025)

Kaupunginhallitus on kaupungin keskeisin toimielin. Sen tehtävänä on johtaa kuntalain 38 §:n mukaisesti kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Lain mukaan kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kaupunginjohtajana ja kaupunginhallituksen esittelijänä toimi Soile Lahti. Kasvun ja oppimisen palvelualueen sekä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueiden apulaiskaupunginjohtajana toimi Pekka Vähäkangas. Kaupunkiympäristöstä vastaavana apulaiskaupunginjohtajana toimi Jari Kyllönen.
Kaupunginhallituksen tehtävänä on kuntalain 39 §:n mukaisesti:

1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Tarkemmin hallituksen toimi- ja päätösvalta määritellään valtuuston hyväksymässä hallintosäännössä. Kaupunginvaltuusto päättää hallintosäännössä kunnan lautakunta ym. toimielinrakenteen. Kaupunginvaltuusto asettaa kaupunginhallituksen alaisena toimivia lautakuntia ja päättää niiden jäsenmäärästä sekä toimija päätösvallasta.

Kaupungin toimielinten päätökset (ml. salassa pidettävät asiat) vuonna 2025

Toimielin	Yhteensä
Kaupunginvaltuusto	105
Kaupunginhallitus	403
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	99
Kasvun ja oppimisen lautakunta	50
Sivistyslautakunta	70
Kaupungin yhteistyötoimikunta	56
Kaupunkirakennelautakunta	251
Keskusvaalilautakunta	37
Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	51
Perusturva- ja terveyslautakunta	14
Savo-Pielisen jätelautakunta	28
Tarkastuslautakunta	131
Työllisyysaluejaosto	33
Työllisyysaluelautakunta	28
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	70
Lähidemokratiajaosto	16
Omistajaohjausjaosto	48

Toimielin	Yhteensä
Elinvoimajaosto	20
Konsernijaosto	97
Yhteensä	**1 607**

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talouden toipuminen on viivästynyt ja bruttokansantuote kasvoi vuonna 2025 vain 0,2 prosenttia. Kasvua hidastaa kotimaisen kysynnän puute. Tulojen kasvusta huolimatta kotitalouksien kulutus ei ole kasvanut. Kotitalouksien ostovoiman kasvun odotetaan nopeutuvan vuonna 2026, kun työllisyys paranee, palkankorotukset jatkuvat ja ansiotuloverotus kevenee. Myös inflaatio on maltillista ja hitaampaa kuin euroalueilla keskimäärin. Kotitalouksien kulutusta vauhdittaa myös se, että säästämisen odotetaan palautuvan lähemmäs normaalia tasoa.

Rakentamisen toipuminen odottaa asuntomarkkinoiden selkeämpää piristymistä. Työmarkkinoihin, geopoliittiseen tilanteeseen ja julkisen talouden sopeuttamistarpeisiin liittyvät epävarmuudet ovat heikentäneet kuluttajien luottamusta poikkeuksellisen pitkäkestoisesti ja saaneet lykkäämään hankintapäätöksiä.

Yksityisten investointien odotetaan kasvavan lähivuosina. Suurin kasvuodotus on kone- ja laiteinvestoinneissa. Myös rakentamisen investoinnit kasvavat, mutta toipuminen kohti normaaleja vuosia on erittäin hidasta. Rakentamisen suhdannetta hiljentävät lähivuosina korkotuettujen asuntojen lainavaltuuksien vähentyminen. Asuinrakentamisen, erityisesti korjausrakentamisen, ennakoidaan kuitenkin elpyvän hiljalleen. Tuotannollisia investointeja vauhdittaa erityisesti energiasiirtymä, joka lisää investointeja sähkön tuotannossa ja siirrossa sekä sähköä käyttävässä tuotannossa. Lisäksi puolustusinvestoinnin kasvavat merkittävästi ensi vuodesta alkaen.

Työttömien määrä ja työttömyysaste ovat kasvaneet kuluvanan vuonna rajusti. Työttömyysaste ylittää jo 10 prosenttia, mikä on selvästi EU:n keskiarvoja korkeampi lukema. Työttömyyden nousu on keskittynyt erityisesti pitkäaikaistyöttömiin, korkeakoulutettuihin henkilöihin sekä suuriin kaupunkeihin. Talouden elpyminen on hidasta, joten työvoiman kysyntä samoin kuin muutokset työmarkkinoiden kokonaiskehityksessä tulevat pysymään lähivuosina vähäisenä. TEM:n työmarkkinaennusteen mukaan työttömien työnhakijoiden määrän ennustetaan kasvavan vielä vuonna 2026, mutta työllisyyden kehittyvän parempaan suuntaan ensi vuonna.

Palkkasumma kasvoi alkuvuonna 2025 koko maassa 1,9 prosenttia, missä heijastuu heikon työllisyystilanteen vaikutus. Kasvu perustui pääosin ansiotason nousuun, sillä työllisyys ei vielä kääntynyt selkeään kasvuun. Palvelualoilla kehitys oli varovaisen positiivista, kun taas rakentamisen jatkunut taantuma hillitsi palkkasumman kokonaiskasvua. Palkkasumman nousu jäi valtakunnallisesti vaimeaksi, mutta säilyi plussan puolella ansiokehityksen tukemana.

Kotitalouksien ostovoiman kasvu jää vuonna 2025 hyvin maltilliseksi, sillä käytettävissä olevien reaalitulojen kehitystä heikentävät sosiaalietuuksien leikkaukset, indeksikorotusten pienentyminen sekä verotuksen kiristyminen; Tilastokeskuksen mukaan reaalitulot jopa hieman supistuivat vuoden toisella neljänneksellä, ja vaikka hidastuva inflaatio ja palkkasumman nousu tukevat ostovoimaa, kokonaisvaikutus jää vaimeaksi, ja kotitalouksien kulutuksen odotetaan piristyvän vasta suhdanteen vahvistuessa myöhemmin.

Tulevina vuosina Yhdysvaltojen asettamat tullit, kansainvälinen epävarmuus ja euron vahvistuminen hidastavat Suomen viennin kasvua, mutta vientikysynnän arvioidaan kasvavan kohtuullisen vakaasti, noin 1,5–3 prosentin tuntumassa.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan vuonna 2025 supistuvan 3,9 prosenttiin BKT:sta, vaikka taloussuhdanne on heikko. Tähän vaikuttavat pääasiassa tehdyt sopeutustoimet, jotka vahvistavat julkista taloutta. Pidemmällä aikavälillä alijäämä pysyy kuitenkin suurena, sillä puolustusmenojen ja korkomenojen kasvu sekä talouden hidas kehitys lisäävät julkisen talouden paineita. Velkasuhteen ennustetaan nousevan jo vuonna 2025 yli 89 prosenttiin ja kasvavan edelleen lähes 92 prosenttiin vuonna 2026. Nousun arvioidaan jatkuvan koko ennustejakson ajan, ja velan ennustetaan kohoavan yli 96 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

Kuntatalouden kehitys

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviotiedot vuodelta 2025 osoittavat, että kuntatalouden tila heikkeni odotetusti vuodesta 2024. Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntataloudessa oli yli 800 miljoonan euron alijäämä vuonna 2025, sillä kuntien kustannukset kasvoivat muun muassa TE-palvelu-uudistuksen myötä. Talouden tilan heikkenemistä selittävät myös verotulojen aleneminen sekä valtionosuuksien leikkaukset.

Kuntien ja kuntayhtymien nettotoimintakulut eli toimintakate heikkeni 7,8 prosenttia eli noin miljardi euroa vuonna 2025. Kuntien kulut kasvoivat vuonna 2025 lähes pelkästään työttömyyden aiheuttamien lisäkulujen vuoksi. Muissa tehtävissä, kuten esimerkiksi opetuksessa sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalveluissa, kulutaso pysyi ennallaan. Kunnat onnistuivat omilla toimillaan rahoittamaan työllisyyden hoidosta syntyneitä lisäkustannuksia.

Kuntien yhteenlaskettu tulos vuonna 2025 oli 740 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 reilut kolmasosa Manner-Suomen kunnista oli alijäämäisiä tilikauden tuloksella mitattuna. Kunnat myivät omaisuuttaan vuonna 2025 sadoilla miljoonilla euroilla. Kertaerät paransivat yksittäisten kuntien tulosta merkittävästi. Yli 80 prosenttia vuoden 2025 tuloksesta syntyi kolmessa kaupungissa.

Vuosikatteella mitattuna kuntien väliset erot tasoittuivat edelleen vuonna 2025. Suurimpien kaupunkien talous heikkeni eniten, ja niiden vuosikatteet olivat enää vain lievästi muita vahvemmat.

Työttömyyden keskittyminen maakuntien kasvukeskuksiin näkyi erityisesti isojen kaupunkien verotulojen kehityksessä ja työttömyysturvan kuntaosuudessa.

Verorahoitus ei riittänyt kattamaan kaikkia investointeja, sillä kunnat pitivät investointitasonsa korkealla tasolla myös vuonna 2025. Investoinnit keskittyvät suuriin kaupunkeihin, minkä seurauksena toiminnan ja investointien rahavirta syveni niissä reippaalle miinukselle.

Kuntien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien lainakanta kasvoi 3,7 prosenttia vuonna 2025, mutta suhteessa verotettaviin tuloihin velka ei kasvanut. Matalasuhdanteen pitkittyminen ja veropohjan heikkous on syytä huomioida myös investointeja tekevissä kunnissa ja kaupungeissa.

Voimakkaasti heikentyneestä työllisyystilanteesta ja vaatimattomasta verotulokehityksestä huolimatta kunnat selvisivät viime vuodesta vielä kohtuullisen hyvin, mitä edesauttoivat onnistuneet sopeutustoimet sekä investointien jarruttaminen.

Toimintaympäristön kehitys

Vuoden 2025 lopussa Kuopiossa oli 126 626 asukasta Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan. Vuoden 2025 väestönlisäys oli 960 henkilöä, 0,8 %. Kuopio on väkiluvultaan Suomen 8. suurin kaupunki.

Kuopion kasvu perustuu muista kunnista ja ulkomailta saatuun muuttovoittoon. Vuonna 2025 Kuopion muuttovoitto ulkomailta oli 968 henkilöä ja kuntien välinen nettomuutto oli 87 henkilöä. Muuttovoitto oli yhteensä 1055 henkilöä. Maahanmuutto on kasvanut huomattavasti neljän viime vuoden aikana. Useiden vertailukaupunkien väestönkasvu perustui lähes yksinomaan maahanmuuttoon. Maahanmuuttajat olivat suurelta osin opiskelun tai työn perustella muuttavia sekä heidän perheenjäseniään. Ukrainalaisten määrä on edelleen korkea.

Vuonna 2025 syntyi 1118 lasta ja kuoli 1198 henkilöä eli luonnollinen väestönmuutos oli 80 henkeä negatiivinen. Kuolleiden määrä on ylittänyt syntyneiden määrän vuodesta 2017 lähtien.

Kuopion väestönmuutokset 2018–2025

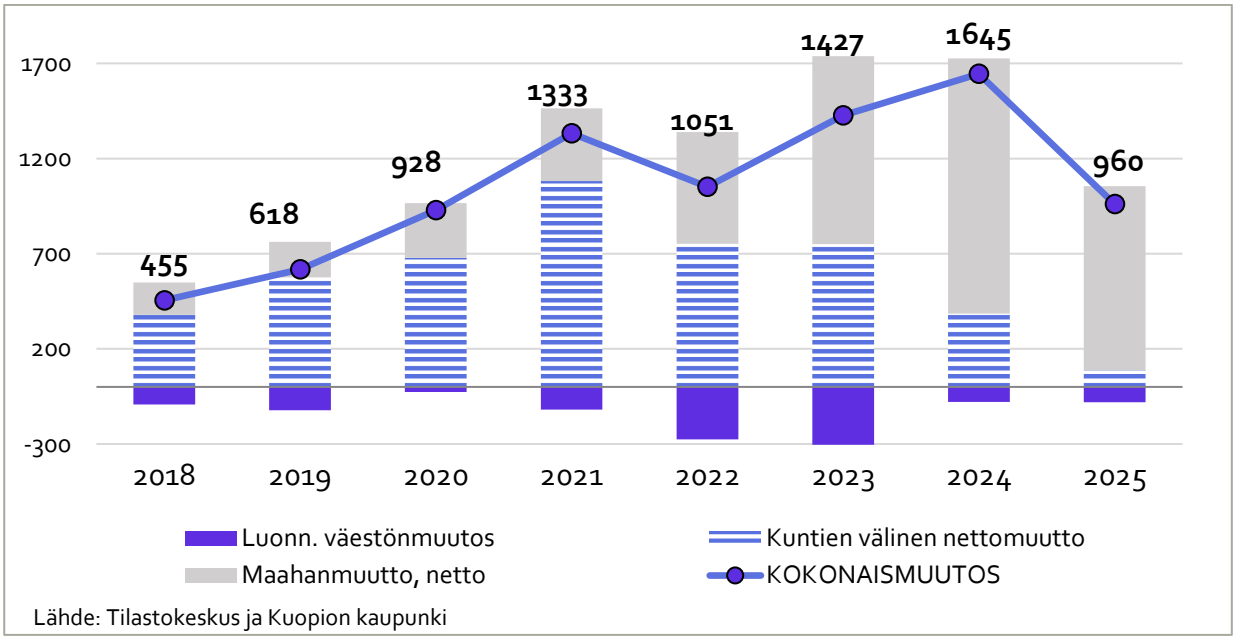

Lähde: Tilastokeskus ja Kuopion kaupunki

Väestönmuutos 15 suurimmassa kaupungissa 2025

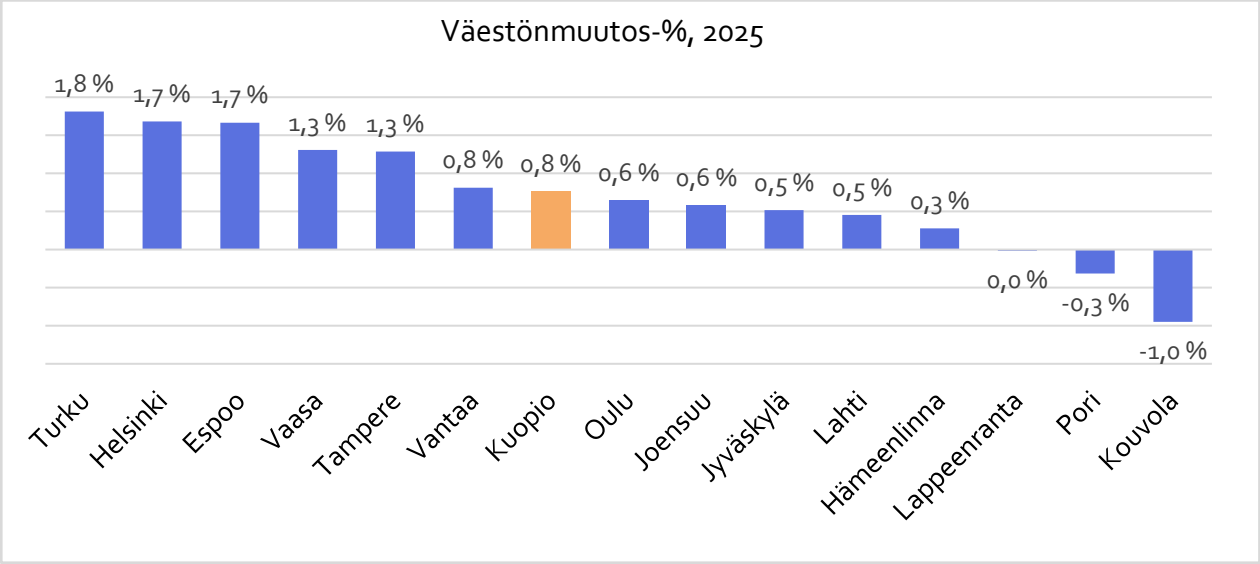

Muuttovetovoima 15 suurimmassa kaupungissa 2025

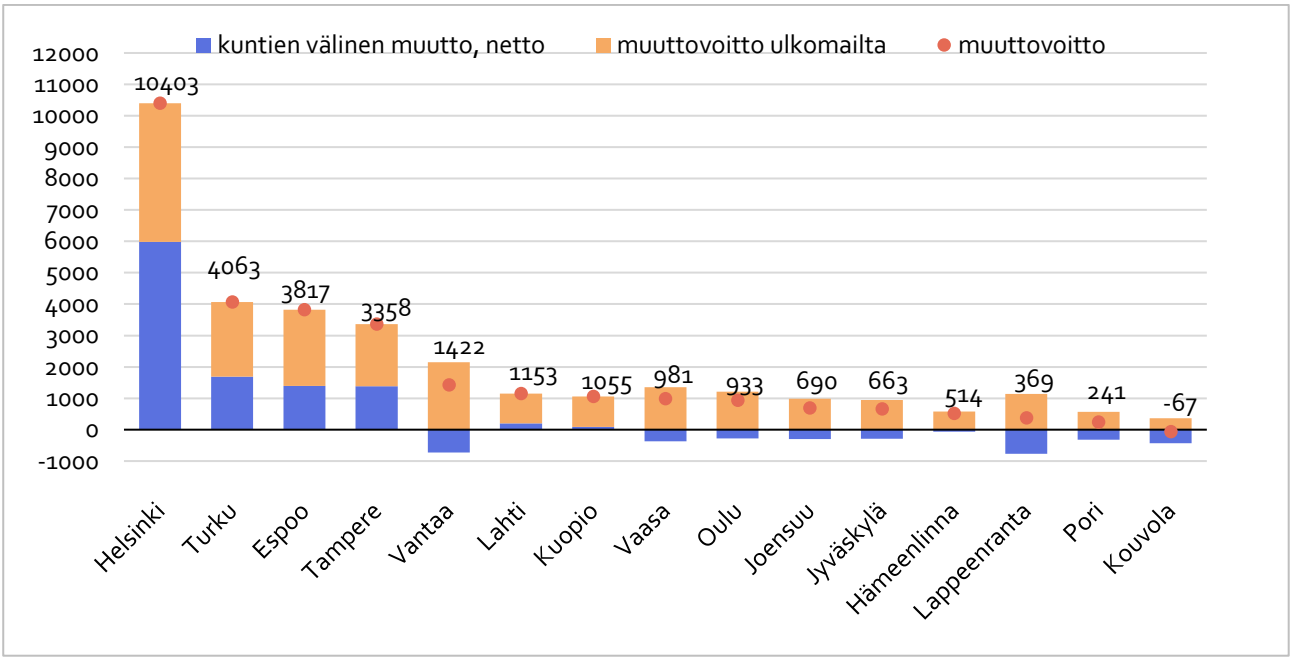

Työttömyys

Joulukuun lopussa 2025 Kuopiossa oli 8441 työtöntä, joista pitkäaikaistyöttömiä oli 42 % (3514 henkilöä). Työttömyysaste oli 13,9 %. Edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna työttömien määrä oli noin 1000 henkilöä suurempi. Avoimia työpaikkoja oli 532.

Kuopion työttömyysaste oli viidenneksi pienin 15 suurimman kaupungin joukossa. Heikentynyt työllisyystilanne johtui talouden matalasuhdanteen pitkittymisestä.

Työttömyysaste suurimmissa kaupungeissa joulukuun lopussa vuonna 2025

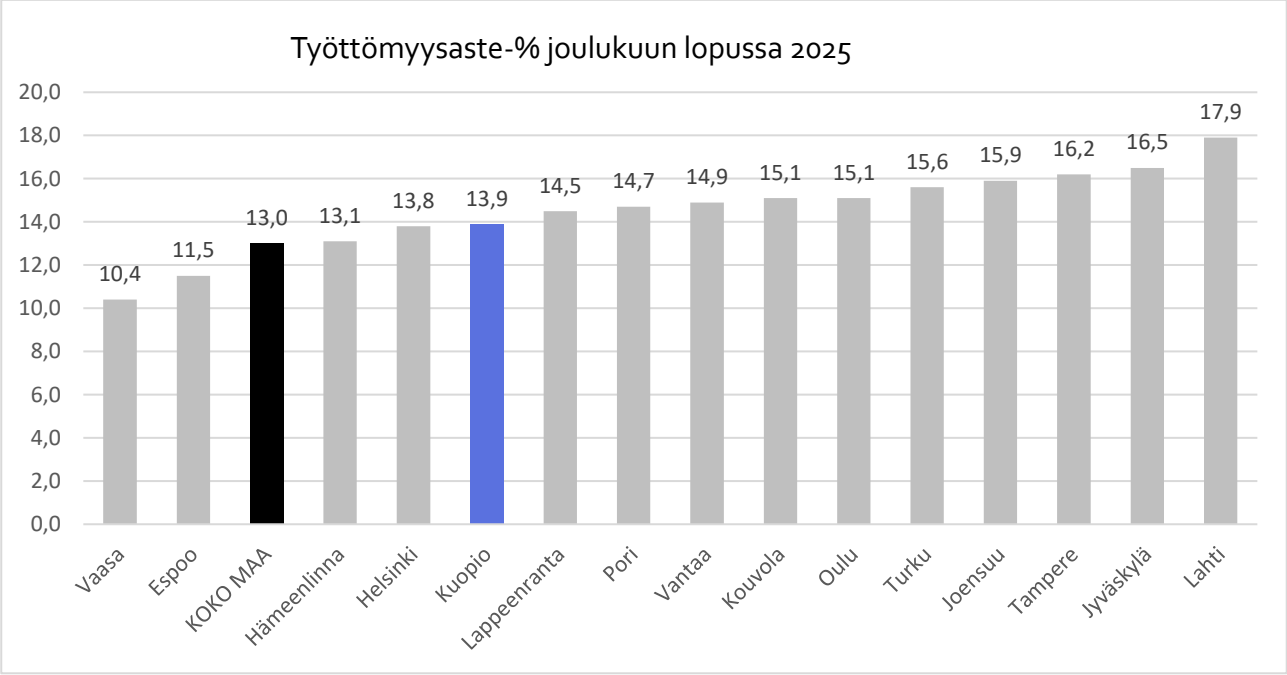

Työvoima ja työssäkäynti

Vuoden 2024 lopussa Kuopion työvoimaan kuului noin 61 600, joista työllisiä oli noin 54 100 ja työttömiä noin 7 500. Työvoiman ulkopuolella olevia - eläkeläisiä, opiskelijoita, koululaisia ja lapsia - oli hieman yli puolet väestöstä, noin

64 100 henkeä. Edelliseen vuoteen verrattuna työllisten määrä kasvoi hiukan (278 henkilöä, 0,5 %) ja työttömien määrä kasvoi (709 henkilöä, 10,4 %). Kuopion työllisyysaste, eli 18–64-vuotiaiden työllisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, oli 69,9 % (koko maa 72,1 %). Taloudellinen huoltosuhde, eli työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä sataa työllistä kohden, heikkeni edellisvuodesta ja oli 132 vuonna 2024. Vuoden 2024 työssäkäyntitiedot perustuvat Tilastokeskuksen joulukuussa 2025 julkistettuihin tietoihin.

Rakentaminen

Asuntorakentaminen oli ennätyksellisen vähäistä vuonna 2025. Uusia asuntoja valmistui 310, joista 75 (24 %) oli pientaloissa. Eniten asuntoja valmistui Savilahteen, jonne valmistui 128 opiskelija-asuntoa. Uusia asumisoikeusasuntoja valmistui Jynkkään (22 asuntoa) ja Kuopion Hatsalan Kotikatu 365 -alueelle (34 asuntoa). Keskustaan valmistui yksi omistusasuintalo (51 asuntoa).

Vuonna 2025 haettiin rakennuslupaa 402 asunnolle.

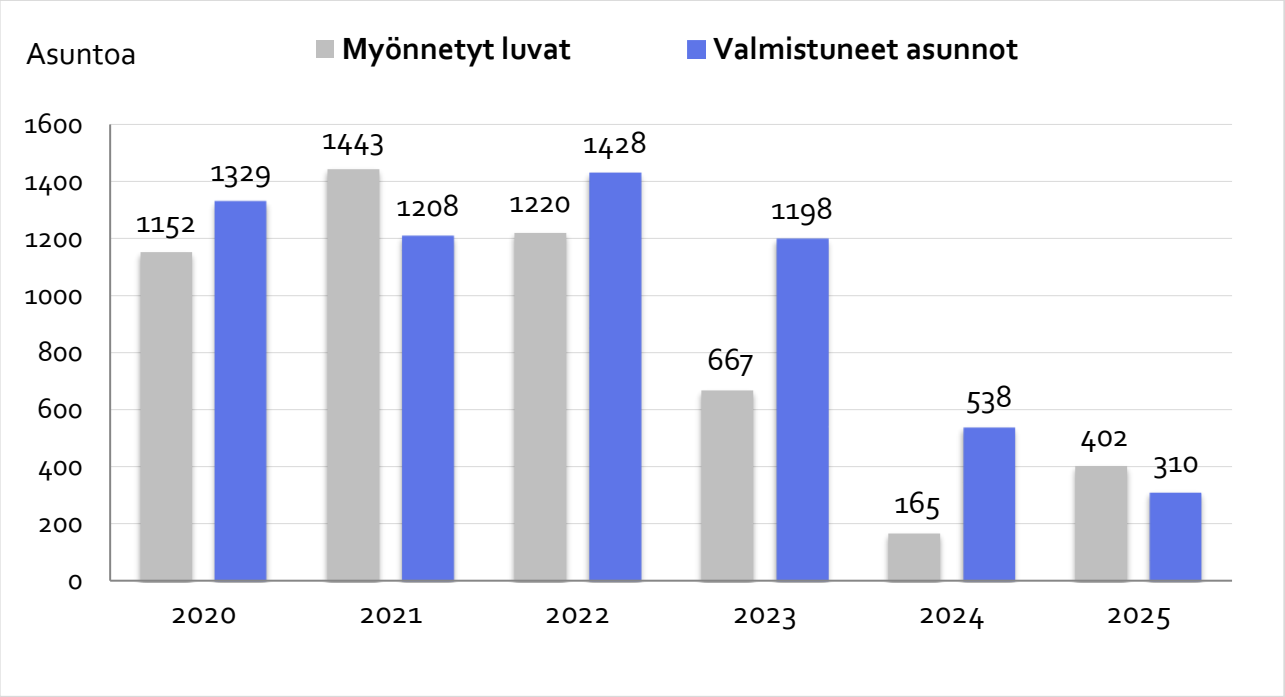

1.1.4 Olennaiset muutokset Kuopion kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Tuloperusteiden muutokset

Verotulot ja valtionosuudet eli verorahoitus oli yhteensä 348,4 milj. euroa. Verorahoitus kasvoi 11,9 milj. euroa vuodesta 2024. Verorahoituksen kasvua selittää valtionosuuksien kasvu 12,7 milj. eurolla, jonka taustalla on pääasiassa TE-palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnille vuoden 2025 alussa. Verotulojen kasvu sen sijaan oli negatiivinen ja jäi alle talousarvion sekä alle edellisvuoden tason.

	2024	2025	Muutos-%
Verotulot, M€			
Kunnallisvero	226,4	225,9	-0,2 %
Yhteisövero	24,8	23,5	-4,9 %
Kiinteistövero	51,4	52,3	1,8 %
Verotulot yhteensä	**302,6**	**301,7**	**-0,3 %**
Valtionosuudet, M€			
Peruspalvelujen valtionosuus ilman muita eriä ja verotuloihin perustuvaa tasausta	13,1	17,0	30,1 %
TE-uudistuksen vos-rahoitus	0,0	14,9	
Sote-erät yhteensä	-23,8	-25,5	7,1 %
Verotulotasaus	25,4	24,3	-4,0 %
Verotulomenetysten kompensaatiot	19,2	12,2	-36,5 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	0,1	3,8	3276,2 %
Muut valtionosuudet	0,0	0,0	
Valtionosuudet yhteensä	**34,0**	**46,7**	**37,5 %**

Talouden heikentynyt suhdanne ja heikko työllisyystilanne näkyivät verotulokertymässä, joka jäi alkuperäisestä talousarviosta 9,9 milj. euroa ja historiallisesti myös alle edellisvuoden toteuman. Verorahoituksen kertymä ennakoitiin seurantaraporteilla kohtalaisen tarkasti ja talousarviomuutoksen myötä verotulokertymä jäi 0,4 milj. euroa alle talousarvion.

Kunnallisverokertymässä näkyi heikko työllisyystilanne ja yleinen ansiotason lasku. Kunnallisverokertymä jäi alkuperäisestä talousarviosta 4,6 milj. euroa ja muutetusta talousarvion 1,4 milj. euroa ja samalla myös alle edellisvuoden toteuman. Kunnallisverojen kasvuun vaikuttivat toukokuussa tehty oikaisu ja joulukuussa tehty edellisvuoteen verrattuna olennaisesti pienempi kuntien jako-osuuden oikaisu. Yhteisöverojen kehitys heijasteli talouden taantumaa ja toteuma jäi alkuperäisestä talousarviosta, mutta oli 0,8 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Yhteisöverokertymä jäi alle edellisvuoden toteuman. Kiinteistöverokertymä kasvoi 0,7 milj. euroa edellisvuodesta, mutta jäi alle alkuperäisen talousarvion 4,7 milj. euroa. Asuntorakentaminen pysyi seisahtuneena edellisvuonna, mikä vaikutti siihen, että veropohjan kasvu oli hyvin rajallista. Tästä huolimatta kiinteistöveron kokonaiskertymä kasvoi hieman tilitysrytmin vaikutuksesta. Edellisvuonna tehty kiinteistöveron oikaisu laski vuoden 2024 kertymää keinotekoisesti, minkä takia vertailuvuosi oli poikkeuksellisen matala ja vuoden 2025 näkyy prosentuaalisesti kasvuna.

Kuntien valtionosuusprosentti korotettiin vuoden 2025 alusta 21,92 prosentista 25,02 prosenttiin. Korotuksen taustalla vaikuttivat TE-palvelujen järjestämisvastuun siirto kunnille, kotoutumistehtävien siirrot ja muut laajenevat tehtävät. Verotulomenetyksissä näkyy kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen poistuminen, mikä kompensoitiin verotulojen kasvuna täysimääräisesti. Hyvinvointialueiden rahoitusratkaisuun liittyvät kuntien valtionosuuden negatiiviset nk. sote-erät kasvoivat, kun pysyvän vähennyksen lisäksi huomioitiin valtionosuuksien kompensaatio ja jälkikäteisperintä vuosilta 2023 ja 2024.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien kasvua selittää perusopetuksen valmistavan opetuksen voimakas kasvu, mikä nosti Kuopion Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määrää. Myös lukiokoulutuksen opiskelijamäärien kasvu ja yksikköhintojen korotus lisäsivät valtionosuuden määrää.

Toiminnan ja tehtävien muutokset

TE-palveluista tuli vuoden 2025 alusta osa Kuopion kaupungin lakisääteisiä tehtäviä. Kuopion kaupunki järjestää vastuukuntana työvoimapalvelut Kuopion työllisyysalueen kunnille. Työllisyyspalvelun vastuualuetta koskevat yhteistoimintaneuvottelut uuden organisaation rakentamiseksi käytiin helmi-maaliskuussa 2025. Vuoden 2025 alussa tuli voimaan myös uusi kotoutumislaki, jonka myötä kunnilla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä.

Talouden tasapainotusohjelman 2025–2027 toteuttamista jatkettiin määrätietoisesti ja pysyviä sopeuttamistoimia toteutettiin lähes 20 miljoonan euron edestä. Tällä on ollut merkittävä rooli tuloksen paranemisessa. Kaupunki on tehnyt merkittäviä säästöjä ja rakenteellisia uudistuksia, ja talous on vahvistunut suunnitellusti.

Vuoden 2025 tilikauden tulosta paransi kertaluontoisesti työllisyyspalvelun olennainen toimintakatteen alittuminen, mihin vaikutti uuden TE-palvelut sisältävän organisaation ensimmäinen toimintavuosi. Kokonaisuutena työllisyyspalvelun ja eriytettynä seurattavan Kuopion työllisyysalueen palvelut eivät toteutuneet vuoden 2025 aikana suunnitellusti. Palvelujen hankinnat käynnistyivät viiveellä eikä asiakasohjaus toteutunut täysimääräisesti. Osittain tähän vaikuttivat seurannan ja raportoinnin puutteellisuus sekä talouden seurantaan kohdistuneet haasteet tietojärjestelmien keskeneräisyyden vuoksi.

Kunta-alan yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa (KVTES) otettiin vuoden 2025 aikana käyttöön tasopalkkajärjestelmä, mikä vaati laajaa valmistelua ja mm. sopimuksen alaisten tehtävien sijoittamista osaamis- ja vastuutasoihin. Haltuun-projektin viimeinen vaihe saatiin päätökseen ja palvelujen kehittämistä jatketaan osana normaalia toiminnan kehittämistä.

Kaupungin johtamisjärjestelmää uudistettiin siten, että uusi poliittisen johtamisen järjestelmä ja toimielinrakenne tulivat voimaan 1.6.2025 ja uusi virkajohtamisen järjestelmä 1.1.2026.

Kuopio 250-juhlavuosiprojekti jatkui koko vuoden ja huipentui juhlaviikoille marraskuussa. Juhlavuosi vahvisti Kuopion identiteettiä, lisäsi yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, kehitti kaupunkia entistä elinvoimaisemmaksi tapahtumakaupungiksi sekä lisäsi kaupungin houkuttelevuutta ja vetovoimaa ja tuotti näkyvyyttä paikallisesti ja valtakunnallisesti.

Yritystonttien kysyntä jatkui hyvällä tasolla varsinkin paljon tilaa vaativien yrityshankkeiden osalta, mutta tonttien kysyntä asuinrakentamiseen oli edelleen vähäistä. Asuntorakentamisen osalta edistettiin Savilahden asumisoikeuskerrostalon rakentamishanketta, jotta asuntorakentaminen ei kokonaan pysähtyisi. Maankäyttösopimuksia allekirjoitettiin neljä ja kiinteistökehitystoiminnassa saatettiin loppuun monivuotinen projekti, kouluviraston kiinteistö myytiin heinäkuun alussa.

Kuopion keskeisen kaupunkialueen kaupan selvitys valmistui tammikuussa 2025, ja sen pohjalta valmistellaan kaupan kehittämisen kaavoitusperiaatteet.

Keskeisen kaupunkialueen kehittäminen 2040 – hankkeen Kuopio Plus kehittämisohjelman laatiminen on käynnissä.

Joukkoliikenteen matkustajamäärä jatkoi kasvuaan ollen vuonna 2025 noin 9,37 miljoonaa. Joukkoliikenteen runkolinjojen käyttöönoton valmistelu eteni ja runkolinjaston täydennysrakentamisselvityksen ensimmäisen osa valmistui.

Kestävät viranomaispalvelut 2030 Pohjois-Savossa – hanke eteni suunnitelmallisesti. Hankkeeseen osallistuu 16 kuntaa. Kuopio toimii hankkeen vetäjänä. Hankkeesta odotetaan tuloksia pidemmän ajan palveluiden järjestämisen suunnitteluun, mutta myös lähivuosiksi tietoa, miten erityisesti pieneläinpäivystys olisi kustannustehokkainta järjestää.

Palveluverkkoselvitys toteutettiin FCG:n konsulttityönä alkuvuoden 2025 aikana. Selvityksen esityksiin saatiin suuri määrä kannanottoja ja lausuntoja, ja asiaa käsiteltiin yleisö- ja asukastilaisuuksissa. Selvityksen jatkotyönä saadun palautteen pohjalta valmisteltiin Kuopion varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035. Suunnitelma palautui valmisteluun tiettyjä lisäselvityksiä varten.

Yhdyskuntarakentamisen investointien painopiste suunnattiin kasvua tuottaviin hankkeisiin. Merkittäviä investointeja kohdistui mm. Savilahden, Mölymäen ja Hiltulanlahden alueille sekä siltojen peruskorjaukseen.

Kirjasto ja kansalaisopisto ylittivät tavoitteensa monilla mittareilla. Liikuntapaikkapalveluiden kävijämäärät olivat hyvällä tasolla. Museot onnistuivat näyttely- ja tapahtumatuotannoissaan. Kansalaistoiminnan palveluissa perustoiminta toteutui suunnitellusti ja taidelaitosten vuosi oli tavanomainen.

Kuopion kaupunki on päätoteuttajana Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0 -ryhmähankkeessa yhdessä Itä- Suomen yliopiston, Savonia-ammattikorkeakoulun ja Humanistinen ammattikorkeakoulun kanssa, jossa vuoden 2025 loppuun mennessä pitkäkestoisen valmennuksen oli aloittanut 776 henkilöä.

Valtuuston keväällä 2024 hyväksymiä talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä on jo viety koko vuoden ajan käytäntöön. Hanketoimintaa on lisäksi karsittu osana talouden tasapainotusohjelmaa.

Syksyllä 2024 aloitettu 3+1 mallin pilotointi yhdeksässä päiväkodissa jatkui kevään 2025 ajan. Malli laajennettiin kaikkiin kunnallisiin yksiköihin syksyn 2025 aikana. Oppimisen tuen uudistukseen varauduttiin monin tavoin, muun muassa kehittämällä oppimisen tuen koordinaatiota. Sairaalaopetuksen konsultoivat erityisopettajat kiersivät kouluilla.

Jynkän ja Pyörön päiväkodit valmistuivat alkusyksystä. Pirtin koulun uudisrakennus eteni harjannostajaisiin loppuvuonna 2025. Minna Canthin koulun suunnittelu jatkui toteutusvaiheella ja rakentaminen etenee aikataulussa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Tilinpäätösvuoden aikana hyväksytyt määrärahamuutokset paransivat toimintakatetta n. 5,1 milj. euroa, kun toimintatuottoja lisättiin 0,4 milj. euroa ja toimintakuluja pienennettiin 4,8 milj. euroa.

Talousarviomuutoksissa verotulojen tuloarvioita laskettiin 9,5 milj. eurolla verotilitysten heikon kehityksen vuoksi. Valtionosuuksien tuloarviota lisättiin 4,4 milj. euroa.

Talousarviomuutokset heikensivät tilikauden ylijäämää -0,1 milj. eurolla -12,4 milj. euroon. Alkuperäisessä talousarviossa tilikausi oli -12,5 milj. euroa alijäämäinen.

Tilinpäätöksessä toimintatuottoja kertyi 226,9 milj. euroa (toteuma 96 %) ja se oli 8,4 milj. euroa muutettua talousarviota vähemmän. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintatuottoja kertyi 8,0 milj. euroa vähemmän. Hyvinvoinnin edistämistä ja kaupunkiympäristöä lukuun ottamatta kaikki palvelualueet ja taseyksiköt toteutuivat toimintakatteeltaan talousarviota paremmin. Merkittävimmät erot olivat elinvoima- ja konsernipalveluissa 6,4 milj. euroa, Tilapalveluissa 3,2 milj. euroa ja yleishallinnossa 2,1 milj. euroa.

Toimintakulujen toteuma oli 529,2 milj. euroa (toteuma 97 %), 18,9 milj. euroa muutettua talousarviota pienempi ja 23,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempi. Merkittävimmät talousarvion alitukset syntyivät ict-palveluissa, kunnossapidossa ja koulutuspalvelujen ostoissa. Lämmityskulut ja sähkö toteutuivat myös talousarviota pienempinä. Henkilöstömenot jäivät 0,6 milj. euroa alle talousarvion.

Toimintakatteen toteuma oli -302,3 milj. euroa (toteutuma 97 %). Toimintakate toteutui 10,6 milj. euroa muutettua talousarviota ja 15,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana.

Muutetussa talousarviossa vuosikate oli 45,6 milj. euroa, toteuma muodostui selkeästi paremmaksi, 57,4 milj. euroa.

Poistojen toteuma oli 60,4 milj. euroa, 2,4 milj. euroa talousarviota suuremmat. Tilapalveluiden poistoihin tehtiin lisäyksiä tilasalkun luokitusten pohjalta. Kohteita on suunniteltu purettavaksi, minkä vuoksi käyttö palvelutuotannossa on päättymässä tai päättynyt ja tasearvo poistetaan joko kertapoistona tai lyhentämällä jäljellä olevaa poistoaikaa.

Tilikausi toteutui -3,0 milj. euroa alijäämäisenä. Toteutuma oli alkuperäistä talousarviota 9,5 milj. euroa ja muutettua 9,4 milj. euroa parempi. Edellisenä vuonna tilikausi oli 6,9 milj. euroa alijäämäinen. Talousarvio sisältää sisäiset erät, joten tässä toteumatarkastelussa ne ovat mukana.

Investointiosaan päätettiin määrärahamuutoksia huhti-, loka- ja joulukuussa. Muutosten jälkeen yhdyskuntarakentamisen menojen toteuman alitus on 3,2 milj. euroa. Lisäksi rahoitusosuuksia yhdyskuntarakentamisen hankkeisiin saatiin 0,6 milj. euroa talousarvioon merkittyä enemmän. Lähiliikuntapaikkojen rakentamismenot ylittyivät 0,5 milj. eurolla, mutta näihin kohteisiin saatiin vastaavasti 0,3 milj. euroa enemmän avustuksia. Tilapalvelut taseyksikön investointimenot kokonaisuutena eivät ylittyneet, mutta yksittäisissä hankkeissa oli poikkeamia. Investointimenojen ylityksiä tapahtui Minna Canthin yläkoulun (Mölymäki) (0,1 milj. euroa) ja Pirtin koulun (0,1 milj. euroa) osalta. Kiinteistöjen myyntituloarvio alittui 0,4 milj. eurolla.

1.1.5 Talouden tasapainotus

Talouden tasapainotusohjelmasta vuosille 2024–2027 päätettiin kaupunginvaltuustossa 20.5.2024. Vuoden 2025 talousarvioon tasapainotustoimia sisällytettiin 21,4 miljoonaa euroa, millä oli ratkaiseva merkitys talousarviovalmistelun onnistumisessa. Kaikki kaupungin palvelut, hallinto ja henkilöstö sekä konserni ovat toteuttaneet toimenpiteitä määrätietoisesti. Tasapainotustavoitteista toteutui yhteensä 19,1 milj. euroa, joista pysyviä vakauttamistoimenpiteitä 18,2 milj. euron edestä.

Palveluverkon uudistaminen on keskeinen osa talouden tasapainotusohjelman toteuttamista. Vuonna 2025 valmisteltiin laaja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelma, mutta verkostopäätös tehtiin vuoden 2026 helmikuussa. Tästä syystä palveluverkostolle asetetut säästötavoitteet kohdentuvat tasapainotusohjelman

loppupuolelle vuosille 2026 ja 2027 sekä niiden jälkeiseen aikaan. Vuonna 2025 palveluverkostoon kohdistuneita säästöjä toteutui 0,3 milj. euron edestä, kun tavoitteeksi oli asetettu 0,7 milj. euroa.

Tasapainotusohjelman toteuttamisessa suurin osa tavoitteista ja toimenpiteistä kohdistui palveluihin, palveluprosesseihin ja hallintoon, joiden osalta tavoiteltiin 11,2 milj. euron säästöjä. Toteuma oli 10,5 milj. euroa, mitä voidaan pitää erittäin hyvänä onnistumisena. Kuopio teki vuoden 2025 aikana poikkeuksellisen määrän merkittäviä uudistuksia ja sopeutusten rinnalla kaupunki uudisti toimintaansa tavalla, joka rakentaa vahvan perustan tuleville vuosille. Vuonna 2025 otettiin käyttöön koko kaupunkiorganisaation kattava johtamisjärjestelmäuudistus avainhenkilömuutoksineen ja vietiin loppuun hallinnon uudistamisen kokonaisuus, Haltuun-projekti. Samalla uudistettiin palkkausjärjestelmä ja käytiin yhteistoimintaneuvottelut. Vuoden 2025 aikana kaupunki loi uuden strategian ja rakensi uuden tavan tehdä vaikuttamista ja edunvalvontaa.

Kustannussäästöjen ohella tasapainotusohjelman toimenpiteisiin sisältyy myös tulojen lisääminen, mikä toteutui metsänmyyntitulojen osalta, mutta asiakasmaksutulojen osalta tavoitteesta jäätiin hyvinvoinnin edistämisen palveluissa jonkin verran.

Kaikilla palvelualueilla on vähennetty hankintoja ja niitä on tehty harkiten. Hankintojen tehostamistoimien vaikutukset heijastuivat myös konserniyhteisöihin liikevaihdon vähenemisenä. Palvelu- ja tavarahankintojen tehostamiselelle asetetusta 2,0 milj. euron tavoitteesta toteutui 1,0 milj. euroa. Hankintojen osaamisen kehittäminen ja hankintojen elinkaaren hallinta ovat tasapainotusohjelman loppupuolen painopisteinä.

Kuopio-konserni on myös osallistunut talouden tasapainotukseen 5,0 milj. euron edestä. Tavoitteeksi asetettu 4,8 milj. euroa ylittyi 0,2 milj. eurolla. Omaisuuden myyntien lisäksi konsernituloutusta lisättiin ja konsernirahoituksen hinnoittelua tarkistettiin ja näiden lisäksi myös in house -yhtiöiden tuottavuustoimet tehosivat odotetusti.

Pysyvien tasapainotustoimenpiteiden lisäksi aiemmilta vuosilta kertyneitä voittovaroja kotiutettiin yhtiöistä ja kertaluonteisia osinkotuloja kertyi 1,1 miljoonan euroa.

Henkilöstömenosäästöjen osalta tasapainotustoimenpiteiden toteuttaminen onnistui odotusten mukaisesti ja tavoitteeksi asetettu 1,4 milj. euroa toteutui täysimääräisesti. Henkilöstömenoja on pystytty hillitsemään yhteistoimintaneuvotteluissa sovittujen periaatteiden mukaisesti. Yhtenäisten henkilöstölinjausten ja kokonaisvaltaisen henkilöstösuunnittelun avulla tehtäviä on järjestelty uudelleen rekrytointien sijaan.

Pysyvien tasapainotustoimien lisäksi kaupungin tulosta paransivat kertaluonteiset erät. Henkilöstön osalta merkittävimpiä kertaluonteisia eriä olivat henkilöstön käyttämät palkattomat vapaat ja lomarahojen vaihtaminen vapaiksi, jotka pienensivät henkilöstökuluja lähes miljoonalla eurolla. Tavoite ylittyi tältä osin 0,4 milj. eurolla.

Investointitaso pysyi tasapainotusohjelmassa sovitussa tasossa ja jäi alle 75 miljoonan euron. Toteuma oli 61 milj. euroa. Tämän myötä kaupungin lainamäärän kasvua saatiin hillittyä suunnitellusti. Kaupungin rahoitukseen tehtiin vuonna 2025 taloutta kohentavia ratkaisuja. Uusilla ja päivitetyillä korkoinstrumenteilla sekä korkosuojauksilla säästettiin arviolta 1,8 miljoonaa euroa.

Heikko talouskasvu näkyi verotulojen kehityksessä ja odotettu verotulojen kasvu 0,8 milj. euroa jäi toteutumatta ja kertymä jäi alle edellisvuoden tason.

Suunta kaupungin talouden kehityksessä on oikea, mutta uudistamistyötä ja talouden kestävyyden vahvistamista on jatkettava suunnitelmallisesti talouden tasapainotusohjelman tavoitteiden mukaisesti tulevinakin vuosina.

Tasapainotustoimet, koko kaupunki yhteensä M€ 19,06	Yhteensä toimintatulot M€	Yhteensä toimintamenot M€
	4,38	14,68
Palveluverkko yhteensä		0,27
Palveluverkkomuutokset varhaiskasvatus		0,27
Palveluverkkomuutokset perusopetus		0,00
Palvelut, palveluprosessit ja hallinto yhteensä	1,44	7,39
Avustukset		0,67
Palvelutaso		0,84
Palvelujen järjestäminen ja hankinnat		2,40
Hallinto ja organisointi		2,97
Tulot ja maksut	1,44	
Palveluprosessit ja digitalisaatio		0,50
Omaisuus ja konsernirakenne yhteensä	2,94	2,07
Kiinteistöjen myynti, kiinteistökehitys		1,60
Konsernituloutus	2,20	
Konsernirahoituksen hinnoittelun tarkistukset	0,74	
InHouse-yhtiöiden tuottavuustavoite		0,47
Yhtenäiset henkilöstölinjaukset, työvuorosuunnittelu, täyttölupamenettely, sairauspoissaolojen vähentäminen yhteensä		0,29
Verotulot	0,00	
Toimintakatekehyksen toimenpiteet yhteensä		2,38
Henkilöstösuunnittelu, tulojen lisääminen, rakenteiden uudistaminen, ostopalvelujen vähentäminen ym.		1,14
Hankintojen vähentäminen		1,25
Yt-neuvottelutuloksen henkilötyövuosivaikutus euromääräisenä		2,28

1.1.6 Henkilöstö

Henkilöstömäärän ja palkkamenojen kehitys

Henkilötyövuodet palvelualueittain	2024	2025	Muutos 2024/2025	Osuus
Keskusvaalilautakunta				0,0 %
Tarkastustoimi	2	2	0	0,1 %
Yleishallinto	3	3	0	0,1 %
Elinvoima- ja konsernipalvelut	180	163	-17	4,6 %
Kaupunkiympäristö	217	200	-17	5,7 %
Hyvinvoinnin edistäminen	396	392	-4	11,2 %
Kasvun ja oppiminen	2649	2568	-81	73,2 %
Tilapalvelut	39	36	-3	1,0 %
Työllisyysalue	0	145	145	4,1 %
Kaupunki yhteensä	**3486**	**3509**	23	
Lisäksi:				
Palkkatukityöllistetyt	29	8		
Kesätyöntekijät	20	19		
Oppisopimuskoulutus	4	1		
Muut yhteensä	**53**	**28**		
KAIKKI YHTEENSÄ	3539	3537		

Kuopion kaupungin henkilöstömäärä vuoden viimeisenä päivänä oli 3713. Henkilötyövuosien määrä oli 3537, jossa on mukana palkkatukityöllistetyt, kesätyöntekijät ja oppisopimuskoulutettavat. Ydinkaupungin henkilöstö väheni 119 henkilötyövuodella. Valtiolta TE-uudistuksen vuoksi liikkeenluovutuksella siirtyi Kuopion kaupungin palvelukseen n. 145 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosiin ei sisälly sivutoiminen henkilöstö.

Palkkakulut olivat 165 milj. euroa, mikä on 5,1 milj. euroa suurempi edelliseen vuoteen verrattuna (kasvua 3 %). Palkkamenoja nostivat henkilötyövuosimuutoksen lisäksi virka- ja työehtosopimuksiin 1.10.2025 sisältyneet yleiskorotus ja 1.6.2025 paikallinen järjestelyerä ja kehittämisohjelmaerä. KVTES:n ja OVTES osio G:n sopimusaloilla järjestelyerät kohdennettiin tasopalkkajärjestelmän käyttöönottoon 1.10.2025 alkaen. Talouden tasapainotukseen liittyen annettiin henkilöstölle suositus käyttää lomarahavapaita ja palkattomia työ- ja virkavapaita, jotka vaikuttivat palkkakustannuksiin vähentävästi noin 0,85 milj. euroa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymään talouden tasapainotusohjelmaan sisältyy henkilöstöön kohdistuvia tasapainotustoimenpiteitä 4,8 milj. euroa. Talouden tasapainottamiseksi on päivitetty työterveyshuollon toimintasuunnitelma, ohjeet liittyen sairauspoissaolotilanteisiin ja tutkimuskäynteihin, korvaavaan työhön, harkinnanvaraisten virka- ja työvapaiden myöntämiseen ja täyttölupamenettelyyn. Lisäksi on valmisteltu ohje henkilöstöeduista ja palkitsemisesta sekä uudistettiin menettely työterveyshuollon työpaikkaselvityksien toteuttamisesta.

Talouden tasapainotusohjelmaan sisältyi johtamisjärjestelmän uudistaminen ja hallinnon keskittäminen.

Sairauspoissaolot pv/htv	2023	2024	2025	Muutos 2024/2025
Elinvoima- ja konsernipalvelut	12,4	10,4	5,9	-4,5
Hyvinvoinnin edistäminen	10,9	11,8	12,7	0,9
Kasvu ja oppiminen	20,3	17,9	17,1	-0,8
Kaupunkiympäristö	9,5	7,1	9,2	2,1
Tilapalvelut	9,3	9,6	9,0	-0,6
Työllisyysalue	0	0	19,8	19,8
Kaupunki yhteensä	**17,9**	**16,0**	**15,6**	-0,4

Vuoden 2025 sairauspoissaolot ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna 0,4 päivää/henkilötyövuosi. Kasvun ja oppimisen palvelualueella sairauspoissaolojen väheneminen on jatkunut. Eniten sairauspoissaoloja oli 19,8 pv/henkilötyövuosi on Työllisyysalueella. Lukuihin ei sisälly sivutoiminen henkilöstö.

Henkilöstöjohtaminen

Henkilöstöjohtamisen strategiset painopisteet vuosille 2022–2025 olivat uudistuva johtaminen sekä osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoitteina olivat

- työnantajavetovoiman vahvistaminen,
- päätöksenteon, johtamisen ja hyvän työilmapiirin kehittäminen sekä toimivien rakenteiden varmistaminen,
- esimiestyön tukeminen ja esimiesten osaamisen vahvistaminen,
- osaamisen ja urakehityksen varmistaminen,
- henkilöstön työhyvinvoinnin ja myönteisen työntekijäkokemuksen kehittäminen ja
- henkilöstön kannustaminen oman työn ja työyhteisön kehittämiseen sekä kokeilukulttuurin tukeminen ja osallisuuden rakenteiden/foorumeiden kehittäminen.

Henkilöstön kehittämistä toteutettiin sekä keskitetysti että palvelualueiden omien koulutusohjelmien mukaisesti. Koulutusmuotona vahvistuivat edelleen verkkokoulutukset ja webinaarit. Oppimisympäristö Priiman käyttö laajeni palvelualueiden substanssisisältöihin. Keskitetyn koulutusohjelman pääpainotuksina olivat esihenkilötyön tukeminen ja järjestelmien käytön osaamisen vahvistaminen, tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset, työturvallisuus sekä tulevaisuuden työelämätaidot. Vuonna 2025 järjestettiin esihenkilöiden aamuinfot ajankohtaisista asioista 11 kertaa.

Tekoäly tukiälyksi -hankkeen painopiste henkilöstön koulutuksessa oli Eduhousen ja Priiman kautta tarjolla olevissa verkkosisällöissä, vertaisoppimista tukevissa ideakahveissa sekä generatiivisen tekoälyn käyttöä tukevissa lyhytkoulutuksissa. Osallistuttiin Tekoälytoimijuus-hankkeen työpajoihin ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien tekoälytoiminnallisuuksia koskeviin tietosuojan vaikutustenarviointeihin.

Työnantajakuvan kehittämisessä otettiin käyttöön rekrytointikohtainen hakijapalautteen kerääminen. Avoimia tehtäviä markkinointiin aktiivisesti kohdennettujen somekampanjoiden avulla.

Henkilöstön työkyvyn tuki ja työssä jaksamisen edistäminen pohjautuivat aiempien vuosien tapaan Työkyvyn tuen toimintamalliin. Käynnistettiin esihenkilöiden työkykyjohtamista tukevan koulutuskokonaisuuden suunnittelu. Tiedolla johtamisen tukena työkykyprosesseissa toimi edelleen Aino-järjestelmä. Jatkettiin kehityskeskustelulomakkeiden kehittämistyötä.

Työyhteisöt laativat vuosittain työhyvinvointisuunnitelmat, joissa määritellään työyhteisön kehittämisen kohteet, toimenpiteet, vastuut ja aikataulu. Työyhteisöt järjestävät tyhy-toimintaa oman työhyvinvointisuunnitelmansa mukaisesti. Työhyvinvointisuunnitelmia päivitettiin vuonna 2025 yhteensä 110 yksikössä.

Yleishallinnon määrärahoihin varattiin 60.000 euroa työhyvinvoinnin edistämiseen. Määräraha keskitettiin työnohjaukseen. Työhyvinvoinnin edistämisen moniammatillisen työryhmän käyttämät kriteerit määrärahan myöntämisessä olivat: sairauspoissaolot kasvaneet tai pysyneet pitkään huolestuttavalla tasolla, työsuojelussa/työterveydessä heränny huoli tai työyksikkö ei ole saanut aikaisemmin työhyvinvointimäärärahaa.

Kuopion kaupunki oli mukana Työterveyslaitoksen ”Hyvinvointi ja yhteisöllisyys monipaikkatyön ytimessä (HYMY) -tutkimushankkeessa vuosina 2023–2025. Hankkeessa tuotettiin tietoa monipaikkatyön vaikutuksista työntekijöiden hyvinvointiin, sosiaalisiin voimavaroihin ja työtoimintaan sekä käytännön keinoja näiden tekijöiden edistämiseen. Hankkeen tutkimustuloksia hyödynnettiin päivitetyn etätyöohjeen laadinnassa.

Esihenkilökysely toteutettiin sähköisesti 30.09.–24.10.2025 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 156/237 esihenkilöä. Vastausprosentti oli 65,8 %. Työhyvinvointikyselyiden avulla saadaan ajantasaista ja vertailukelpoista tietoa henkilöstön työhyvinvoinnista kehittämistoimenpiteiden tueksi. Kyselyn aihepiirit käsittelivät esihenkilötyön tukea, johtamista ja viestintää, työkyvyn tukikeinoja, omaa osaamista, kehittymistä ja hyvinvointia sekä käsitystä työnantajasta. Kyselyyn vastanneista 79,4 % suosittelisi nykyistä työpaikkaa tuttavalleen.

Kuopion kaupunki on mukana työnohjausten, ammatillisten jälkipuintien ja työyhteisösovittelujen hankintaa koskevassa puitejärjestelyssä, jonka kautta tarjolla on 66 palveluntoimittajaa. Puitesopimuksella sekä hankitulla ToRek-työnohjausjärjestelmällä madallettiin työyksiköiden mahdollisuutta löytää tarpeisiinsa sopiva työnohjaaja. Järjestelmä tarjoaa myös kaupunkitasoisesti ajantasaista tietoa työnohjauksien toteutumisesta.

Työturvallisuusriskien arvioinnin tavoitteena on reaaliaikainen ja jatkuva riskien arviointi. Arviointien tekemistä tuettiin koulutuksin ja työsuojelun toimijoiden avulla. Aktiivista työhyvinvointiparikoulutusta jatkettiin kevään ja syksyn koulutuskerroilla.

Järviseudun Työterveys Oy tuotti henkilöstön työterveyshuoltopalvelut. Kaupunki tarjoaa henkilöstölle lakisääteistä työterveyshuoltoa laajemmat palvelut mielenterveys- sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksissa. Lakisääteiseen työterveyshuoltoon kuuluvat mm. terveystarkastukset, työkykyarviot ja työkykyneuvottelut. Ennaltaehkäisevän toiminnan keskeiset alueet ovat mm. terveellinen ja turvallinen työympäristö, sairauspoissaolojen vähentäminen ja työntekijöiden työ- ja toimintakyvyn ylläpito ja edistäminen. Kaupungissa toimii moniammatillinen sisäilmaryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja raportoi vuosittain yhteistyötoimikunnalle ja kaupunginhallitukselle.

Henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys on meneillään.

Kannustavasta palkkauksesta ja palkitsemisesta on tehty kaupunkitasoiset linjaukset.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitellään erillisessä henkilöstökertomuksessa vuodelta 2025.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kuopion kaupunkikonsernin tavoitteena on hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi Kuopion kaupunki on sitoutunut tavoittelemaan jätteettömyyttä ja globaalisti kestävää kulutuksen tasoa. Vuoteen 2024 mennessä Kuopion asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt, sisältäen teollisuuden päästöt, ovat pienentyneet noin 59 % vertailuvuoden 2007 tasosta (vähennystavoite 80 % vuoteen 2030 mennessä). Suurimmat kasvihuonekaasujen päästölähteet muodostuvat tieliikenteestä, teollisuudesta ja työkoneista sekä maataloudesta. Päästöjen vähentäminen vaatii toimenpiteitä kaikilla kaupungin toimialoilla.

Vuoden 2025 aikana uusitussa strategiassa kaupunki sitoutuu edistämään hiilineutraaliutta, ilmastokestävyyttä ja luontopositiivisuutta. Vuoden 2025 aikana kaupunki teki Kiertotalouden green deal sitoumuksen ja sitoutui yhdessä kymmenen suurimman kaupungin kanssa luontojulkilausumassa estämään luontokatoa ja edistämään luontopositiivisuutta.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt periaatepäätöksen suojella 250 hehtaaria lisää metsää ja suoalueita lähivuosina. Luonnonsuojeluun soveltuvia alueita kartoitetaan ja ELY-keskuksen kanssa jatketaan neuvotteluja luonnonsuojelualueiden lisäämisestä. Uudet luonnonsuojelualueet on perustettu Tervaruukinniemeen ja soidensuojelun täydennyskohteille, muiden uusien suojelualueiden edistäminen on käynnissä.

Metsien hoidossa on huomioitu metsien monimuotoisuus luonnon monimuotoisuusohjelman eli LUMO-ohjelman mukaisesti. Metsien luonnon monimuotoisuutta ja kestävyyttä ilmastonmuutosta vastaan on edistetty mm. lehti- ja lahopuustoa lisäämällä. Puutavaran myynnin kilpailutuksella on ohjattu puutavaran käyttöä kestävästi, tukki-, kuitu- ja energiapuu on kilpailutettu erikseen.

LUMO-ohjelman mukaisia toimenpiteitä on toteutettu eri yksiköissä toteuttamalla luonnonhoitotöitä, lisäämällä kaupunkialueella puuston latvuspeitteisyyttä ja monilajisuutta sekä torjumalla haitallisia vieraskasvilajeja. Vieraslajien torjuntaan kiinnitettiin vuoden aikana enemmän huomiota, koska vieraslajien runsastuminen voi muodostua tulevaisuudessa isoksi ongelmaksi vaarantaen luonnon monimuotoisuuden ja luonnon kyvyn sopeutua ilmastonmuutokseen. Osa vieraslajeista on hallinnassa, mutta varsinkin lupiini ja jättipalsami ovat nyt levinneet laajalti. Vuonna 2025 uudeksi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi on säädetty viitapihlaja-angervo. Vieraslajien levinneisyyden hallinta vaatii yhteistyötä sekä kaupunkiorganisaation sisällä että kaupungin alueella olevien kiinteistöjen kanssa.

Luonnon saavutettavuutta on parannettu mm. Tahkolla ja Korkeakoskella. Luontokohteiden virkistyskäyttömahdollisuuksia on parannettu uusimalla laavuja sekä kehittämällä talvipyöräily- ja kävelyreittejä. Osa kaupungin laavuista on tehty esteettömiksi ja ympärivuotisen käytön mahdollistavia. Korkeakoskelle on uusittu portaat sekä rakennettu esteetön kulkutasanne ja Vanuvuorelle on rakennettu uusi laavu.

Ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöiden vaikutukset kuopiolaisten arkeen ja yhdyskunnan toimivuuteen tulee ottaa entistä vahvemmin mukaan kaupungin kaikkeen toimintaan. Ilmastoriskit on aloitettu huomioimaan maankäytön suunnittelussa ja ylläpidossa, suunnittelussa ja toteutuksessa.

Käytännön ilmastotyötä on toteutettu Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savossa - SISU-hankkeessa ja työ jatkuu vuoden 2026 aikana käynnistyvässä SISUKAS-hankkeessa. SISU-hankkeen myötä on sisällytetty

vuoden 2026 talousarvioon ilmastobudjetointi, joka tekee näkyväksi ilmastotoimenpiteiden taloudellisia vaikutuksia. Ilmastotyön seurantaa varten on kehitetty Ympäristövahti-järjestelmää. Viksu Kuopio -ohjelmaa eli ilmasto- ja resurssiviisausohjelmaa on viety eteenpäin suunnitellusti. Ilmastoviestintää on toteutettu aktiivisesti, kampanjoita on toteutettu viisaasta liikkumisesta ja kestävästä kuluttamisesta.

Kuopion alueella syntyvistä kasvihuonekaasupäästöistä 27 % koostuu tieliikenteestä. Kaupungin tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2030 mennessä edellyttäisi merkittäviä päästövähennyksiä myös tieliikenteen osalta. Kaupungin roolina on edistää siirtymää yksityisautoilusta kestävämpiin liikkumismuotoihin. Joukkoliikenteen suosio on kasvanut tasaisesti vuosien varrella, joten investoinnit ja toimintaedellytysten parannukset ovat tuottaneet tulosta. Joukkoliikenteen matkustajamäärä oli vuonna 2025 noin 9,37 miljoonaa, joka on kaikkien aikojen korkein vuosittainen matkustajamäärä alueella. Joukkoliikenne on siirtymässä kokonaan puhtaisiin käyttövoimiin (uusiutuva sähkö, biodiesel), mikä vähentää joukkoliikenteen päästöjä. Myös muita puhtaita käyttövoimia, kuten kaasu ja vety, tutkitaan. Kevyen liikenteen seuranta parantuu laskentalaiteinvestointien avulla.

Kaupungin painopiste keskittyä täydennysrakentamiseen sekä joukkoliikenteen runkolinjan ja toimintaedellytyksien kehittämiseen vähentävät lähtökohtaisesti energian- ja materiaalien kulutusta sekä liikkumista, eli kaupunkirakenteen tiivistyminen on pääsääntöisesti ilmasto- ja resurssiviisas toimintatapa. Keskeisen kaupunkialueen kehittäminen 2040 – hanke parantaa keskeisen kaupunkialueen kehitystä ja palveluita.

Uusien yritysalueiden kaavoitustyötä on jatkettu, ja tavoitteena on saavuttaa seuraavan kahden vuoden aikana 230 hehtaaria lisää yritystonttireservejä. Maankäyttöpäätösten vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, hiilensidontaan ja ilmastopäästöihin tulee tarkastella rinnakkain.

Kuopion Tilapalveluiden vuoden 2025 toiminnan painopisteeksi oli asetettu mm. Viksu Kuopio -ohjelman edistäminen toimitilarakennushankkeissa. Tilapalvelujen toimitilainvestoinneista toteutusvaiheessa ovat Saarikellon ja Rauhalahden päiväkodit sekä Pirtin ja Minna Canthin koulut. Vuoden 2025 aikana valmistuivat Jynkän ja Pyörön päiväkodit. Toimitilarakennushankkeiden kilpailutuksissa puun käyttö huomioidaan tarjouksen laatuarvioinneissa. Jynkän päiväkoti on hirsirakennus.

Puukerrostalojen rakentaminen ei ole lähtenyt kaupungissa käyntiin. Rinnalla on pohdittu myös muita keinoja vähähiilisen rakentamisen edistämiseksi. Rakentamisen hiilijalanjälkeä pystytään pienentämään kunnostamalla olemassa olevia rakennuksia ja suosimalla vähähiilisiä rakennusmateriaaleja, tähän on sitouduttu myös Kiertotalouden green dealin sitoumuksessa.

Uusiomateriaaleja on käytetty niihin soveltuvissa infrahankkeissa. Betonimursketta käytettiin merkittäviä määriä Savilahdessa alikulkutunnelissa sekä Mölymäen katujen rakentamisessa. Kaupunki on edistänyt myös kiertotalousalueiden käyttöönottoja ja vihreän siirtymän hankkeiden investointeja eri yritysalueilla (mm. vetytaloushankkeet). Hepomäen alueen kehittämistä tulevaisuuden kiertotalouden yritysten sijoittumispaikaksi on edistetty ja alueen jatkokehittämiseksi on käynnistetty toteutettavuusselvitys. Lisäksi Matkuksen alueella on käynnistynyt merkittävä kierrätyskeskus -hankekokonaisuus.

Hankintojen vastuullisuutta on edistetty järjestämällä koulutuksia kiertotalouden ja vähähiilisyyden huomioimiseksi hankinnoissa. Kaupungin hankintaohjelma ja -ohjeet on päivitetty, niiden myötä ympäristökriteerit on huomioitu ohjelmassa. Ympäristövastuullisten hankintojen toteuttamiselle on laadittu tarkistuslista ja ohjeet. Hankintoihin on saatavilla jatkossa paremmin tukea, sillä kaupungin keskitetty hankintatiimi aloitti toimintansa vuoden 2025 alussa. Kaupungin ruokapalveluhankinnoissa on lisätty Kiertotalouden Green Dealin sitoumusten mukaisesti kasvipohjaista ja kotimaista ruokaa. Lisäksi on toteutettu ruokahävikin vähentämistoimenpiteitä. Hiilijalanjälkeä on saatu toimenpiteiden myötä pienennettyä ja ruokahävikkiä vähennettyä. Ilmastopäästöjen kannalta vaikuttavinta olisi siirtyä kasvipainotteisempaan ja kansallisten ravitsemussuositusten mukaiseen ruokavalioon, ja tässä on kaupungin ruokapalveluilla merkittävä rooli.

Asemakaavoissa on mahdollistettu uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen. Vireillä on kolmen tuulivoimahankkeen kaavoitus. Lisäksi lämmöntuotantoon suunnitellun pienydinvoimalan asemakaavoitus on käynnissä yhteistyössä Kuopion Energian kanssa.

Tilapalveluissa on jatkettu energiasäästöohjelman toimenpiteitä ja uusiutuvan energian käyttö selvitetään jokaisessa hankkeessa. Vuoden 2025 aikana valmistui kaksi aurinkovoimalaa Jynkän ja Pyörön uusiin päiväkoteihin. Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen tavoitteet saavutettiin etuajassa.

Yleishallinnossa on toteutettu tekoälyn hallittua käyttöönottoa edistävää Tekoäly tukiälyksi -hanketta. Koska tekoälyn käyttö on erittäin energiaintensiivistä, tulisi asia huomioida kaupungin tekoälyohjeistuksissa jatkossa paremmin. Teatterissa jokaiseen tuotantosuunnitteluun sisältyy ekologisuuden arviointi ja toimenpiteiden kirjaaminen. Taidepalvelut jatkavat bussilippuyhteistyötä kannustaen asiakkaita julkisen liikenteen käyttöön. Kirjastopalveluissa toteutettiin kestävyyskartoitus ja otettiin käyttöön kirjastopalveluiden käytön säästölaskuri. Kasvatuksessa ja opetuksessa kestävän kehityksen periaatteet huomioidaan kaikessa toiminnassa ja opetuksessa pyritään edistämään ympäristöasioita.

1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lokakuussa 2024 antaman yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee antaa tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi. Aikaisemmin tätä koskevat säännökset sisältyivät kirjanpitolain 3 a lukuun, joka on kumottu ja korvattu kestävyysraportointia koskevalla 7 luvulla. Tämän luvun säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta kunnan tilinpäätöksen laadinnassa.

Sisäisen valvonnan yleisohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksyttyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan Kuopion kaupungin toiminnassa. Sisäisen valvonnan yleisohje koskee kaikkia kaupungin toimielimiä, ylintä johtoa ja muita esimiesasemassa olevia sekä laajassa mielessä koko henkilöstöä. Sisäinen tarkastus omalta osaltaan varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista.

Konsernin toiminnanohjaus ja valvonta toteutetaan kaupunginvaltuuston joulukuussa 2024 päivittämän Konserniohjeen sekä ajantasaistettujen Omistajapoliittisten linjausten periaatteiden mukaisesti. Kaupunginhallituksessa oli omistajaohjausjaosto 31.5.2025 asti. 1.6.2025 lähtien omistajaohjauksen asiat on käsitellyt konsernijaosto. Jaoston tehtävänä on huolehtia kaupungin liikelaitosten ja niiden kuntayhtymien, yhtiöiden, yhdistysten ja säätiöiden sekä muiden yhteisöjen omistajaohjauksesta, toiminnan ohjaamisesta sekä valvonnasta, joiden osakkaana tai jäsenenä kaupunki on tai joissa kaupungilla on määräysvalta tai yhtiöjärjestykseen, sääntöihin tai sopimukseen perustuva oikeus nimittää hallituksen tai muiden toimielimien jäseniä.

Kuopion kaupungilla on ohje vieraanvaraisuudesta, edustuskäytännöstä ja menettelytapaohjeista. Ohje päivitettiin vuoden 2025 aikana. Ohjeisto linjaa kaupungin vieraanvaraisuuden osoittamisen yleiset perusteet ja menettelytavat, joita käytetään ohjeina päätettäessä vieraanvaraisuuden myöntämisestä. Lisäksi on ohje edustamisesta, vieraanvaraisuuden tarjoamisesta ja vastaanottamisesta sekä niihin liittyvien laskujen selvittämisestä. Ohjeen mukaan edustamisen ja erityisesti vastaanotetun vieraanvaraisuuden tulee kestää hyvän hallinnon ja oikeusperiaatteiden vaatimukset sekä hallinnon uskottavuus.

Kuopio oli mukana BIIAF (Building an inclusive integration approach in Finland) -hankkeen pilottikaupunkina vuosina 2022–2025 osana Euroopan neuvoston Intercultural Cities -ohjelmaa. Kuopion lisäksi pilottikaupunkeja olivat Vantaa, Turku, Tampere, Oulu, Hämeenlinna ja Vaasa. Hanke tuotti koulutusmateriaalia, järjesti koulutuksia ja laati kaupungeille suositusraportteja hyvien väestösuhteiden parantamiseksi.

Kaupunginhallitus on vuonna 2025 käsitellyt Kuopion laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2026–2030. Suunnitelma sisältää muun muassa itsearviointia yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tavoitteiden toteuttamisessa. Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on hyväksynyt suunnitelman perintövarojen käytöstä, jossa kansalaistoiminnan palveluiden saamia perintövaroja päätettiin käyttää lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen painottaen erityisesti lasten ja nuorten osallisuutta ja sen mahdollisuuksien kehittämiseen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointierojen kaventaminen liikunnan, kulttuurin ja osallisuuden keinoin. Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi vuonna 2025 nuorisopalveluiden toimintaohjelman, jossa määritetään nuorisotyön yhdenvertaisuuden edistämisen tavoite.

Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu kaupungin verkkosivuilla kuntalain mukaisesti.

Kaupungin toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä on edistetty julkaisemalla Kuopion kaupungin ostolaskuaineistot avoimena datana kaupungin verkkosivuilla. Näin toimitaan myös vuoden 2025 aineiston osalta.

1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2025 kuntatalouden tila heikkeni odotetusti. Vaikka kuntien tilikauden tulos muodostui kokonaisuutena positiiviseksi, tulosta paransivat merkittävästi kertaluonteiset erät. Kuntien toimintamenopaineita lisäsivät erityisesti työllisyyden heikkeneminen, työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnille sekä henkilöstökustannusten kasvu. Samanaikaisesti verotulojen kehitys oli vaimeaa ja herkkää suhdannevaihteluille, eikä valtionosuuksien kasvu kokonaisuutena kompensoinut menojen kasvua ja aiempia rahoitusleikkauksia.

Heikosta talouden suhdanteesta ja korkeasta työttömyydestä huolimatta Kuopion kaupungin tulos oli selvästi parempi kuin talousarviossa ennakoitiin. Tilikauden tulos oli 2,9 milj. euroa alijäämäinen. Talouden tasapainotustoimet olivat mittavat, eivätkä ne juurikaan näkyneet palvelutuotannossa, sillä sopeutus tehtiin pääsääntöisesti organisaation sisältä. Talouden tasapainotustyötä on kuitenkin jatkettava edelleen, sillä talouden tasapainoa ei ole vielä saavutettu. Tavoitteen mukaisesti vuonna 2027 vuosikate kattaa poistot ja talous on tasapainossa. Haasteena tavoitteen saavuttamisessa on korkea työttömyys, vaisu talouden kasvu ja heikko verotulojen kehitys sekä palveluverkostopäätöksen jääminen euromääräisestä sopeutustavoitteesta.

Kuopion kasvu on jatkunut vakaana ja palvelujen kysynnän kasvun arvioidaan edelleen jatkuvan suunnitelmakaudella. Kaupungin kasvu kasvattaa kulutusmenoja ja samalla luo paineita infra- ja verkostoinvestoinneille. Kaupungin investointiohjelma on noin 302 milj. euroa seuraavalle neljälle vuodelle. Investointeja on jouduttu priorisoimaan merkittävästi, sillä yhtenä talouden sopeutustoimenpiteenä sovittiin suunnitelmakauden investointitasoksi 300 milj. euroa, eli keskimäärin 75 milj. euroa vuositasolla. Suunnitelmakauden loppuvuosina investointipaine kasvaa.

Omarahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen, vaan suuri osa rahoitetaan lainarahalla. Vuonna 2026 tulorahoitus riittää 67 prosenttiin investoinneista ja vuosikatteen vahvistuessa tulorahoitus kattaa tulevina vuosina entistä suuremman osan investointien rahoituksesta. Toiminnan ja investointien rahavirta on kuitenkin negatiivinen koko suunnitelmakauden, mikä tarkoittaa, että velkaantuminen jatkuu. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrän arvioidaan kasvavan suunnitelmakaudella 525 milj. eurosta n. 578 milj. euroon. Pitkäaikaisen velan aiheuttamien vuotuisten korkomenojen arvioidaan kasvavan 14,5 milj. euroon suunnitelmakauden loppuun mennessä. Lainasalkun keskikorkoa kuitenkin hillitsee salkun korkea suojausaste, mutta uusien lainojen myötä keskikorko ja lainakustannukset tulevat kasvamaan.

Toimintaympäristön muutoksiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Hidas talouskasvu, työllisyyskehitys, geopoliittinen tilanne sekä ilmasto- ja kestävyystavoitteet vaikuttavat kuntien talouteen ja investointitarpeisiin. Kokonaisuutena arvioidaan, että kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina myös vuosina 2026–2027, ja talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää aktiivisia sopeuttamis- ja rakenteellisia toimenpiteitä sekä varautumista toimintaympäristön ja rahoitusolosuhteiden muutoksiin. Kansainvälisen turvallisuusympäristön heikkeneminen ja geopoliittiset jännitteet voivat aiheuttaa häiriöitä kansainvälisessä taloudessa ja rahoitusjärjestelmässä sekä lisätä rahoitusmarkkinoiden vaihtelua. Tämä voi heijastua korkotason ja riskilisien vaihteluun, millä on vaikutuksia kuntien rahoituskustannuksiin, velanhoitoon ja myös investointien ajoitukseen.

Lisäepävarmuutta kuntatalouden näkymiin tuo valmisteilla oleva hankintalain uudistus, jolla on toteutuessaan merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia kunnille. Muutoksen vaikutukset kohdistuisivat erityisesti palveluiden järjestämistapoihin, hallinnolliseen työhön, tietojärjestelmiin sekä omistus- ja sopimusjärjestelyihin. Myös Kuopion kaupungilla on edessään omistusrakenteen ja palvelutuotannon järjestelyjä hankintalain uudistuksen toteutuessa.

Valtionosuusuudistuksen kaaduttua kuntien rahoitusjärjestelmää ollaan uudistamassa parlamentaarisen yhteistyön kautta. Kuntarakenteen, palveluverkon ja kuntien kestävän rahoituksen arvioinnin tuloksena pitää löytää kestävä kuntien talouden tasapaino, jossa kuntien koko rahoituspohja on kestävällä tasolla suhteessa lakisääteisiin tehtäviin.

Hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen kestävyyttä varmistetaan ylivaalikautisella sitoumuksella ja menettelyillä, eli niin kutsutulla velkajarrulla, jonka tavoitteena on sitoa Suomen tulevat hallitukset aiempaa vahvemmin velkaantumisen taittamiseen. Julkisen taloudenhoidon tavoitteena on, että julkisyhteisöjen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on enintään 60 prosenttia ja pitkällä aikavälillä 40 prosenttia, kun se ensi vuonna lähentelee 90 prosenttia. Kuntien talouteen velkajarru vaikuttaa rajoittamalla velkaantumisen kasvua ja korostamalla talouden tasapainoa. Se ohjaa kuntia mitoittamaan investoinnit, palvelutason ja menokehityksen tulorahoituksen ja pitkän aikavälin kantokyvyn mukaisesti. Velkajarru lisää talouden suunnitelmallisuutta ja ennakoitavuutta, mutta voi samalla edellyttää menojen sopeuttamista, investointien priorisointia tai tulopohjan vahvistamista taloudellisen kestävyyden turvaamiseksi. Valtion paineet leikata kuntien valtionrahoitusta jatkuvat, kuntien rahoitusvastuuta ollaan kasvattamassa ja kuntakentän taloutta helpottavat uudistukset saavat odottaa tulevinakin vuosina.

1.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuopion kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Hallintosäännön 86 § mukaan kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuopion kaupungissa toteutetaan kaupunginvaltuuston 13.12.2021 hyväksymää riskienhallintapolitiikkaa. Hallintosäännön 87 § mukaisesti Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat ja lisäksi valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti. Kaupunginhallitus on hyväksynyt 23.5.2022 voimassa olevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen (Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Kuopion kaupungissa), jossa on määritelty tarkemmin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja toimintatavat.

Kaupunginjohto, lautakunnat, jaostot ja muut tilivelvolliset viranhaltijat vastaavat puolestaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta tehtäväalueillaan. Sisäinen tarkastaja avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtoa arvioimalla ja tarkastamalla sisäisen valvonnan toimivuutta.

Konsernijohdon tehtävä on konsernivalvonnan avulla varmistaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on hoidettu asiaankuuluvalla tavalla. Konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle.

Kaupunkitasolla sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on vuodesta 2016 alkaen koordinoitu riskienhallintatyöryhmän avulla. Työryhmä kokoontui vuona 2025 seitsemän kertaa. Kaupungin hallinto koordinoi riskienhallinnan ohjausta ja kehittämistä. Hallintojohtaja toimii kaupunkitasoisen riskienhallintatyöryhmän puheenjohtajana ja turvallisuuspäällikkö työryhmän sihteerinä.

Sisäinen tarkastus on osa kaupunkikonsernin ohjaus- ja johtamisjärjestelmää, jota kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja käyttävät valvontatoimessaan. Kuopion kaupungin hallinnossa toimii yksi sisäinen tarkastaja. Sisäinen tarkastaja on osaltaan varmentanut sisäistä valvontaa kaupunginjohtajan hyväksymän tarkastussuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2025 aikana sisäinen tarkastus arvioi palvelualueiden sisäistä valvontaa, toimintatapoja ja prosesseja mm seuraavilla tarkastusteemoilla; sopimushallinta, matkahallinta, pienhankinnat ja sisäisen valvonnan kehittäminen. Kaikista tarkastuksista laadittiin tarkastusraportit, joissa annettiin jatkosuosituksia toiminnan kehittämiseksi. Seurantatarkastus kohdistui Kasvun ja oppimisen palvelualueen lukiotoimeen. Kuopion kaupungin sisäisen ilmoituskanavan (Whistleblowing) kautta ei tehty yhtään ilmoitusta vuoden 2025 aikana.

Valvontatoimenpiteet vuonna 2025

Palvelualueiden laatimissa ja toimielinten hyväksymissä selonteoissa ei ole raportoitu sellaisista toteutuneista sisäisen valvonnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnalle. Valvontatoimenpiteet ovat pääsääntöisesti riittäviä.

Ohjausjärjestelmä on yleisesti toimiva ja se vastaa asetettuja tavoitteita. Vuoden 2025 aikana on tapahtunut useita muutoksia, kuten organisaatiouudistuksia ja johtamisjärjestelmän kehittämistä ja henkilöstövaihdoksia, jotka heijastuvat prosesseihin, toimintaan ja työilmapiiriin. Henkilöstön tehtäväkuvia on päivitetty uuden palkkausjärjestelmän myötä. Työhyvinvointisuunnitelmat on tehty joko vastuualue- tai yksikkötasolla. Strategiset ja operatiiviset tavoitteet on määritelty ja riskikartoitusta sekä -arviointia tehdään säännöllisesti. Avainhenkilöiden sijaisketjujen ylläpitäminen ja uusien työntekijöiden perehdyttäminen ja hiljaisen tiedon siirtäminen korostuvat muutosvaiheissa. Vuoden 2025 aikana on tunnistettu edelleen avainprosesseja, ja sijaistusjärjestelyihin kiinnitetty huomiota. Ennakoiva henkilöstösuunnittelu on ollut haastavaa säästötoimien ja talouden tasapainottamisen vuoksi.

Sopimusten sisältöihin ja sopimusten tallentamiseen asianhallintaan liittyviä puutteita on havaittu ja korjaustoimenpiteitä on tehty. Hankintojen ja sopimusten ohjeistusta on uusittu. Eri toimialojen sopimuspohjia on päivitetty ja mm. ajantasaiset vastuuhenkilöt päivitetään jatkossa sopimuksiin. Sisäisen tarkastuksen havainnot viedään toimenpiteiksi.

Kaupungin kehittämistoiminta ja mm. hankehallinnon päätösprosessien yhtenäistäminen on nostettu esille tarkastuskertomuksessa 2024. Vuoden 2025 aikana on päivitetty mm. hallinto- ja toimintasääntöjä, joiden kautta on selkeytetty hankkeisiin liittyviä toimivaltakysymyksiä sekä jäsennetty kaupunkitasoisen kehittämistoimintojen koordinaatiota.

Riskienarvioinnin prosessi on pääsääntöisesti kunnossa, riskit on tunnistettu ja riskienhallintatoimenpiteitä seurataan. Riskienhallintaa ja riskikartoitusta kehitetään edelleen systemaattisemmaksi ja osaksi normaalia toimintaa koko organisaatiossa. Riskikartoitusta päivitetään vastaamaan uutta johtamisjärjestelmää.

Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät rekisterinpitäjän edustajan vastuut ovat olleet erilaiset eri yksiköissä. Päivitetyssä hallinto- ja toimintasäännöissä vastuita on määritelty tarkemmin ja yhden-mukaisemmin. Tietosuojadokumentointia on edistetty, mutta työ on edelleen osittain kesken.

Tunnistetut kehittämiskohteet

Talouden operatiivinen valvonta on haavoittuva matalan organisaation ja rajallisen hyväksyjäjoukon vuoksi. Laskujen hyväksymismenettelyyn liittyy henkilöriskiä ja jääviysriskiä, kun hyväksyjiä on vähän. Esteellisyyden hallinta on tunnistettu haasteeksi erityisesti pienissä yksiköissä. Kehittämistoimenpiteenä on hyväksymiskäytäntöjen selkeyttäminen, varahenkilöjärjestelyt ja jääviyteen liittyvien kontrollien systematisointi talousprosessissa. Talouden ja taloutta tukevien prosessien jatkuvuus on liikaa yksittäisten henkilöiden varassa. Henkilöstön vaihtuvuus on tunnistettu yhdeksi suurimmista riskeistä ja ennakoiva henkilöstösuunnittelu on ollut haastavaa talouden tasapainotustoimien vuoksi. Talouden kriittisten prosessien osalta tarvitaan systemaattisempaa jatkuvuus- ja sijaisuussuunnittelua, jotta taloudellinen ohjaus ja raportointi eivät vaarannu.

Sopimusten ja hankintojen elinkaaren hallinta ei vielä tue riittävästi taloudellista sisäistä valvontaa. Sopimusten sisällöissä ja tallennuksissa on havaittu puutteita ja riskienhallintaa ollaan vasta viemässä osaksi hankintaprosessia. ICT-hankinnoissa kustannustehokkuus on parantunut, mutta resurssipula ja siirrot lisäävät riskiä. Hankinta- ja sopimusprosessien yhtenäistäminen ja dokumentointi sekä riskien ennakointi vaativat vahvistamista.

Sisäisessä tiedonkulussa on tunnistettu haasteita. Tavoitteena on jatkossa kehittää toimintatapoja osallistavammiksi. Raportointi ja tiedolla johtaminen on kaupungissa kehittymässä ja tietoa saadaan jatkossa entistä paremmin läpi organisaation. Ulkoisessa tiedonkulussa asiakastyytyväisyyden ja asukaskokemuksen seuraaminen on havaittu tarpeelliseksi ja sitä on kehitetty. Poikkeustilanteiden kriisiviestinnässä eri viranomaisten välillä tieto ei aina välity riittävän nopeasti. Tiedotusta henkilöstön käytössä olevasta eettisestä ilmoituskanavasta lisätään.

Tositetarkastuksen ristiin tarkastukseen on kiinnitetty huomiota ja asiasta on keskusteltu talouspäälliköiden kanssa. Tietosuojan vaikutusten arviointia on viety eteenpäin määrätietoisesti, mutta työ on osin vielä kesken.

Havaintojen ja kehittämistoimien käsitelty

Kehittämistoimet nostetaan pääsääntöisesti käyttösuunnitelmavaiheessa tehtävälistalle, ja vastaavasti suunnitellaan talousarviovaiheessa. Kirjaukset menevät TargetorPro -järjestelmään osavuosikatsausten raportoinnin yhteydessä. Havaintoja ja kehittämistoimenpiteitä seurataan monella tasolla, kuten tiimipalavereissa, yksikkökokouksissa ja työmaakokouksissa. Talouteen liittyvä riskejä tarkastellaan myös johtoryhmissä. Mikäli kehittämistarpeita esiintyy, kehittämistoimet alkavat heti ja epäkohtiin reagoidaan välittömästi.

Sisäisen tarkastuksen havainnot tai ulkoisen auditoinnin havainnot käsitellään vastuualuepalaverissa ja pienemmissä tiimipalavereissa. Havainnot ja kehittämistoimet kirjataan muistioihin ja seurannassa auttaa sisäinen tarkastus, joka kysyy toimenpiteiden toteutumisesta.

Tietosuojaan liittyvät havainnot on käsitelty ja kirjattu tietosuojadokumentaatioon. Samoin muita dokumentaatioita ylläpidetään säännöllisesti, esimerkiksi valmiussuunnitelmat, johdon raportoinnit, WPro-suunnittelu ja ilmoitukset, työhyvinvointisuunnittelu, Aino. Mikäli yksikkö ei ole toimivaltainen jossain asiassa, niin havainnot viedään toimivaltaiselle taholle esimerkiksi kokouksissa.

Kehittämistoimet tulevalla tilikaudella

Organisaatiorakenteen selkiyttämistä jatketaan ja toimintakulttuurin yhdenmukaisuutta kehitetään. Henkilöstön tehtäväkuvien päivitystyö jatkuu vuonna 2026. Jatkossa kiinnitetään huomiota hyvään hallintotapaan ja huolehditaan jääviyteen liittyvät asiat toiminnassa sekä päätöksenteossa. Kehittämistoimenpiteenä vuodelle 2026 on mm. tapahtumatukiin liittyvä prosessi. Strategian ja viestinnän vastuualueiden yhdistyessä on suunniteltu jo toimia esim. henkilöstöriskien pienentämiseksi. ICT-hankintoihin liittyviä ohjeistuksia ja prosessikuvauksia päivitetään sekä sopimuspohjia päivitetään jatkuvasti esiin tulleiden parannusehdotuksien mukaisesti. Riskienhallinta viedään osaksi hankintaprosessia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisessa tärkeää on myös tulevaisuuden ennakointi ja toimenpiteiden priorisointi. Joissain yksiköissä on otettu käyttöön Plandisk-vuosikello ja säännöllinen laatutyö, jota tulevalla tilikaudella hyödynnetään aiempaa aktiivisemmin seurannan tukena. Säännöllistä laatutyötä jatketaan jatkuvan parantamisen mallin mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painopisteiden huomioiminen toiminnassa

Painopiste 1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

Talouden tasapainotusohjelman ohjeet ovat ohjanneet toimintaa ja sen tavoitteet on huomioitu toiminnassa ja talousarviossa. Talouden tasapainotusohjelman toimeenpano ja sen seuranta kuuluu koko organisaatiolle. Talouden tasapainottamisohjelmaa seurataan samalla, kun tehdään kuukausittain johdon raportointia ja siihen liittyvää talousseurantaa. Talouden tasapainottamisohjelma ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat aiheena esihenkilöiden kokouksissa. Esihenkilöt vievät asiat tiedoksi omalle henkilöstölleen.

Talouden tasapainottamisohjelma on huomioitu tarkempana kustannusseurantana ja tiukkana budjetointina. Työntekijöille on suositeltu palkattomia lomia ja lomarahan vaihtamista vapaiksi, maksullisiin koulutuksiin osallistumista on vähennetty tai lopetettu kokonaan. Lisäksi säästökohteita on pyritty löytämään mm. työmatkakustannuksista ja kokoustarjoiluista. Myös ICT-palveluiden kustannustehokkuuteen kiinnitetään jatkuvasti huomiota. ICT-hankinnoissa on haettu kustannustehokkuutta priorisoinnilla, yhteistyön tiivistämisellä ja olemassa olevien ratkaisujen tehokkaammalla hyödyntämisellä. Osa hankinnoista on jouduttu siirtämään tai supistamaan käytettävissä olevien resurssien pienentyessä.

Painopiste 2: Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

Kriittisten palveluiden ja järjestelmien jatkuvuuden turvaamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Strategian vastuualue on valmistellut kaupungin prosessien kuvauskäytännöt, tukenut niiden tekemistä muissa palveluissa ja auttanut dokumentoimaan kriittiset ja muut prosessit jatkuvuuden varmistamiseksi. Toimialoja on ohjeistettu kriittisten prosessien tunnistamisessa, jatkuvuussuunnitelmine laadinnassa.

Jatkuvuussuunnitelmien laadinnassa on vielä tehtävä laajempaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken organisaatiorajat ylittävästi. Talouden kriittisten prosessien jatkuvuussuunnitelmien laadinta tehdään pääsääntöisesti ulkoisen palveluntuottajan toimesta. Kriittisten prosessien jatkuvuus huomioitava erityisesti sijaistamisessa ja osaamisessa, häiriö- ja poikkeustilanneviestinnän varmistamisessa ja tiedotusjaoksen toimintavarmuudessa.

Painopiste 3: Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

Henkilöstön hyvinvointi pyritään huomioimaan kaikessa toiminnassa ja dokumentoidaan vuosittain laadittavaan henkilöstön hyvinvointisuunnitelmaan. Henkilöstön hyvinvoinnin huomioimista on pyritty edistämään toimenpiteiden valmistelussa ja toimeenpanossa ja viestimällä toimenpiteiden vaikutuksesta henkilöstöön. Toisaalta tavoite koetaan ristiriitaiseksi eikä ole aina toteutunut, sillä on jouduttu tinkimään mm. työnohjauksista ja henkilöstöresurssit ovat tiukentuneet. Koetaan, että henkilöstön hyvinvointi on joiltakin osin kärsinyt talouden tasapainotustoimien ja organisaatiomuutoksien vuoksi. Tilanne on tunnistettu ja henkilöstön hyvinvointia seurataan hyvinvointikyselyin ja tuotetaan palvelualueille tietoa ja tukea hyvinvoinnin huomioimiseksi. On käynnistetty muutosvalmennusta, ja yhteisiä suunnitteluhetkiä. Työkyvyn tuen toimintamalli on käytössä ennakoivasti ja reagoivasti ja esihenkilötyötä tuetaan. Työntekijöiden työergonomiaa on huomioitu ja henkilöstön työmotivaatiota seurataan mm. kehityskeskusteluissa. On järjestetty ja osallistuttu virkistys- ja työyhteisön yhteisiin tapahtumiin.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja. Kustakin tuloslaskelman erästä esitetään vastaava tieto neljältä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Tuloslaskelmassa ovat mukana ydinkaupungin ja taseyksiköiden ulkoiset tulot ja menot tuloslaskelmariveittäin yhdisteltyinä. Tuloslaskelmassa sisäiset erät eliminoidaan, mistä syystä tilinpäätöksessä esitettävissä talousarvion toteutumisvertailun tiedoissa ja ulkoisen tuloslaskelman euromäärissä on eroja.

Toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön ja toimintakulut

Toimintatuotot olivat yhteensä 114,1 milj. euroa. Toimintatuottojen kertymässä keskeisimpiä eriä olivat joukkoliikenteen lipputulot, erilaiset liikunta- ja kulttuuritoimen pääsylipputulot sekä kaupunkiympäristön palvelualueen maksutulot. Käyttöomaisuuden myyntivoittoja kertyi 2,9 milj. euroa, mikä oli 3,1 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 27,3 %, mikä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna.

Valmistus omaan käyttöön oli 1,0 milj. euroa. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisua, jolla omaan käyttöön valmistuksen vaikutus eliminoidaan tilikauden tulokseen silloin, kun taseeseen kirjatun hyödykkeen valmistuksen menoja sisältyy tuloslaskelman menoihin.

Toimintakulujen toteutuma oli -417,3 milj. euroa. Toimintakuluista suurimman osuuden muodostivat henkilöstömenot, 49 % ja palvelujen ostot, 34 %.

Avustuksia maksettiin yhteensä 31,1 milj. euroa. Kunnan rahoitusosuutta työttömyystuista maksettiin 17,3 milj. euroa ja lasten kotihoidontukea 3,5 milj. euroa.

Toimintakate

Toimintakate eli toimintatuottojen ja -kulujen erotus osoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli -302,3 milj. euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulokertymä oli 301,7 milj. euroa, laskua 0,8 milj. euroa (0,3 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionosuudet olivat 46,7 milj. euroa, 12,7 milj. euroa (37,5 %) edellisvuotta enemmän. Valtionosuuksien määrää nosti pääasiassa TE-palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnille vuoden 2025 alussa sekä valmistavan opetuksen voimakas kasvu.

Tarkemmat erittelyt verotulojen ja valtionosuuksien kertymistä ja kehityksestä on esitetty edellä kohdassa 1.1.4.

Verotulot ja valtionosuudet eli verorahoitus olivat yhteensä 348,4 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot kasvoivat hiukan ja olivat 12,2 milj. euroa. Korkotason lasku, lainoihin liittyvät suojaustoimenpiteet ja uudistetut sopimukset hillitsivät korkomenojen kasvua, vaikka nettomääräisesti lainakanta kasvoi. Korkomenot olivat 1,2 milj. euroa vuotta 2024 pienemmät. Osinkokertymä kasvoi 3,0 milj. euroa, mihin osaltaan vaikuttivat Servican, Sakupen ja Istekin kertaluonteisesti maksamat yhteensä n. 1,1 milj. euron osingot. Takausmaksuja saatiin 0,5 milj. euroa, joka oli lähes edellisvuoden tasoa. Muihin rahoitustuottoihin kirjautui 0,2 milj. euron tuotto korko-option myynnistä OP Yrityspankki Oyj:lle, jota pankki ei käyttänyt ja optio raukesi 29.12.2025.

Vuosikate, poistot ja arvonalentumiset sekä satunnaiset erät

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen välitulos arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä.

Vuosikatetta kertyi tilikaudella 57,4 milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna vuosikate parani 6,7 milj. euroa. Vuosikate oli 2,9 milj. euroa pienempi kuin suunnitelman mukaiset poistot. Vuosikate kattaa poistoista 95,1 %, kun edellisenä vuonna luku oli 88,1 %. Kunnan tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Asukaskohtainen vuosikate oli 454 euroa ja se parani 50 euroa/asukas edellisestä vuodesta.

Suunnitelman mukaisia poistoja oli 60,4 milj. euroa, 2,8 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Satunnaisia eriä ei ollut lainkaan.

Tilikauden tulos ja tilikauden alijäämä

Tilikaudelle kohdistuvien tulojen ja menojen erotuksesta muodostuu tilikauden tulos. Vuoden 2025 tilikauden tulos oli -2,9 milj. euroa. Tuloslaskelmassa tilikauden tuloksen jälkeiset tuloksen käsittelyerät ovat poistoeron sekä varausten ja rahastojen muutoksia.

Vuoden 2025 tilikauden alijäämäksi muodostui -2,9 milj. euroa. Edellisenä vuonna tilikausi oli alijäämäinen -6,9 milj. euroa.

TULOSLASKELMA

Sisältää liikelaitokset ja taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

milj. euroa

	2021	2022	2023	2024	2025
Toimintatuotot	187,7	190,2	111,5	111,9	114,1
Valmistus omaan käyttöön	2,7	1,0	0,9	4,9	1,0
Toimintakulut	-896,3	-954,1	-408,7	-411,9	-417,3
TOIMINTAKATE	**-705,9**	**-762,8**	**-296,3**	**-295,1**	**-302,3**
Verotulot	**524,2**	**549,6**	**308,1**	**302,6**	**301,7**
Valtionosuudet	**230,8**	**244,7**	**40,1**	**34,0**	**46,7**
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	10,9	10,9	12,2	12,1	12,2
Muut rahoitustuotot	5,2	5,8	6,0	8,5	9,3
Korkokulut	-4,1	-3,5	-9,1	-11,2	-10,1
Muut rahoituskulut	-0,1	-0,1	-4,3	0,0	-0,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**12,0**	**13,1**	**4,8**	**9,3**	**11,3**
VUOSIKATE	**61,1**	**44,5**	**56,7**	**50,7**	**57,4**
Poistot ja arvonalentumiset	-48,8	-49,0	-54,4	-57,6	-60,4
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	**12,3**	**-4,5**	**2,3**	**-6,9**	**-2,9**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**12,5**	**-4,3**	**2,3**	**-6,9**	**-2,9**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2022	2023	2024	2025
Toimintatuotot / Toimintakulut, %					
= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut	**20,9**	**19,9**	**27,3**	**27,2**	**27,3**
Vuosikate / Poistot, %					
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset	**125,3**	**90,9**	**104,2**	**88,1**	**95,1**
Vuosikate, €/asukas	**503**	**363**	**457**	**404**	**454**
Asukasmäärä	**121 543**	**122 594**	**124 021**	**125 666**	**126 626**

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana kuvataan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelman ja sen tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden nettomäärien erotus osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Eri yksiköiden väliset sisäiset erät on rahoituslaskelmassa eliminoitu.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuosikate oli 57,4 milj. euroa, mikä on 6,7 milj. euroa parempi kuin edellisvuonna. Vuosikatetta oikaistaan toiminnan rahavirtaa laskettaessa satunnaisilla erillä ja tulorahoituksen korjauserillä, joista pääosa koostuu käyttöomaisuuden myyntivoitoista. Satunnaisia eriä ei toimintakertomusvuonna ollut. Tulorahoituksen korjauserät olivat -10,5 milj. euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat -7,6 milj. euroa.

Toiminnan rahavirta oli 47,0 milj. euroa ja se parani 3,8 milj. euroa edellisestä vuodesta. Luku osoittaa, paljonko varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin.

Investointimenot olivat 66,0 milj. euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 75,4 milj. euroa. Tästä ydinkaupungin bruttoinvestointien määrä oli 31,0 milj. euroa ja Tilapalvelujen 35,0 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointimenoihin saatiin eri viranomaisilta 2,6 milj. euroa, mikä on viimeaikaista tasoa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja eli omaisuuden myyntituloja kirjattiin 5,2 milj. euroa.

Investointien rahavirta oli 58,3 milj. euroa negatiivinen. Investointien rahavirta kuvaa investointeihin käytetyn ja omaisuuden myynnistä saatujen tuottojen vaikutusta rahavaroihin.

Investointien vuoden 2025 tulorahoitusprosentiksi, joka lasketaan vuosikatteen ja investointien omahankintamenon suhteesta, muodostui 90,5 %. Tunnusluku kertoo, että investointien omahankintamenosta on kyetty rahoittamaan tulorahoituksella valtaosa, loppu on rahoitettu omaisuuden myynnillä, kassavaroilla ja lainanotolla. Edellisenä vuonna tunnusluku oli 69,8 %.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 11,3 milj. euroa negatiivinen, kun se vuotta aikaisemmin oli 20,9 milj. euroa negatiivinen.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on -125,1 milj. euroa, edellisenä vuonna se oli -120,5 milj. euroa negatiivinen. Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilikautena on positiivinen. Kuopion kaupungin osalta vuonna 2025 omarahoitusvaatimus ei täyttynyt. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, mikä on nyt ollut tilanne viimeiset neljä vuotta. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Rahoituksen rahavirta

Antolainojen lisäys 0,3 milj. euroa, joka muodostui liittymämaksusaamisista. Kaupungille maksettiin takaisin antolainoja 6,5 milj. euroa, antolainat vähenivät siten 6,2 milj. eurolla.

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 100,0 milj. euroa ja lyhennettiin 88,1 milj. eurolla. Lyhytaikaisten lainojen määrä väheni 8,7 milj. euroa. Lainakannan nettolisäys oli siten 3,2 milj. euroa, kun se oli edellisvuonna 55,1 milj. euroa.

Rahoituslaskelman tunnusluku laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainamäärä kahdeksalla. Raja-arvona on 0,8, jonka alle oleva luku kuvaa kunnan erittäin vaikeaa taloudellista asemaa. Tuossa tilanteessa lainojen hoitoon käytettävissä oleva tulorahoitus riittäisi vain 80 prosenttisesti laskennallisiin lainojen lyhennyksiin ja korkokuluihin. Kriisikuntakriteeristössä tarkastellaan konsernin tunnuslukua. Viime vuodelta Kuopion kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9 ja edellisvuonna se oli 0,8. Vuosikatteen paraneminen ja lainamäärän vähennys paransivat tunnuslukua.

Taseen oman pääoman erän muutoksia ei ole ollut.

Muut maksuvalmiuden muutokset olivat yhteensä 4,8 milj. euroa positiiviset, kun ne edellisenä vuonna olivat 10,9 milj. euroa negatiiviset. Saamiset lisääntyivät 0,4 milj. euroa. Korottomat velat kasvoivat 4,7 milj. euroa.

Rahavarojen muutos

Rahoituksen rahavirta oli yhteensä 14,2 milj. euroa positiivinen. Rahavarat kasvoivat vuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän tilanteen erotuksena 2,9 milj. euroa ja olivat vuoden 2024 lopussa 128,1 milj. euroa. Kassan riittävyys vuoden lopussa oli 80 päivää, vuotta aikaisemmin se oli 2 päivää enemmän. Rahavaroihin luetaan kaupungin konsernitilien koko saldo. Kaupunki osoittaa tähän liittyen saamis- ja velkaerissä kuinka paljon tytäryhtiölle kuuluvilla konsernitilin alatileillä on joko negatiivista tai positiivista saldoa.

RAHOITUSLASKELMA

Sisältää liikelaitokset ja taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

milj. euroa

	2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	61,1	44,5	56,7	50,7	57,4
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-17,4	-4,1	3,2	-7,6	-10,5
Toiminnan rahavirta yhteensä	43,7	40,4	59,8	43,2	47,0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-81,8	-105,4	-92,8	-75,4	-66,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2,4	2,8	1,9	2,8	2,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	15,0	11,2	9,8	8,7	5,2
Investointien rahavirta yhteensä	-64,3	-91,4	-81,1	-64,0	-58,3
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	**-20,7**	**-51,0**	**-21,3**	**-20,9**	**-11,3**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-0,3	-0,5	-0,2	-0,1	-0,3
Antolainasaamisten vähennys	6,9	7,0	6,7	7,4	6,5
Antolainauksen muutokset yhteensä	6,5	6,5	6,5	7,3	6,2
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40,0	70,0	70,0	100,0	100,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62,9	-53,6	-59,8	-60,6	-88,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-20,6	-4,1	0,1	15,8	-8,7
Lainakannan muutokset yhteensä	-43,5	12,3	10,4	55,1	3,2
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-0,2	-0,5	-4,9	-0,3	-0,3
Vaihto-omaisuuden muutos	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0
Saamisten muutos	-13,6	2,2	22,7	-1,0	0,4
Korottomien velkojen muutos	-4,2	15,5	-32,2	-9,5	4,7
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-18,0	17,1	-13,7	-10,9	4,8
Rahoituksen rahavirta yhteensä	**-55,0**	**35,9**	**3,1**	**51,6**	**14,2**
Rahavarojen muutos	**-75,7**	**-15,0**	**-18,2**	**30,7**	**2,9**
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	127,7	112,7	94,5	125,2	128,1
Rahavarat 1.1.	203,5	127,7	112,7	94,5	125,2
Muutos	**-75,7**	**-15,0**	**-18,2**	**30,7**	**2,9**

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2022	2023	2024	2025
INVESTOINNIT					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	**19,4**	**-38,7**	**-25,0**	**-120,5**	**-125,1**
Investointien tulorahoitus, %	**77,0**	**43,4**	**62,3**	**69,8**	**90,5**
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno					
Laskennallinen lainanhoitokate	**1,1**	**0,8**	**1,0**	**0,8**	**0,9**
= (Vuosikate + Korkomenot) / (Korkomenot + Laskennalliset lainanlyhennykset)					
MAKSUVALMIUS					
Rahavarat 31.12., milj. €	**127,7**	**112,7**	**94,5**	**125,2**	**128,1**
= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset					
Kassastamaksut / vuosi, milj. €	**1 045,4**	**1 117,0**	**574,8**	**559,4**	**581,9**
Toimintakulut	896,3	954,1	408,7	411,9	417,3
Korkokulut	4,1	3,5	9,1	11,2	10,1
Muut rahoituskulut	0,1	0,1	4,3	0,0	0,2
Investointimenot	81,8	105,4	92,8	75,4	66,0
Antolainojen lisäys	0,3	0,5	0,2	0,1	0,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)	62,9	53,6	59,8	60,6	88,1
Kassan riittävyys, pv					
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella	**45**	**37**	**60**	**82**	**80**
Asukasmäärä	**121 543**	**122 594**	**124 021**	**125 666**	**126 626**

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Tase sisältää myös taseyksiköiden vastaavat erät. Sisäiset erät on eliminoitu.

Kuopion kaupungin taseen loppusumma oli 1.239,4 milj. euroa 31.12.2025, mikä on 1,5 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vastaavaa

Taseen vastaavaa puolen muutoksia aiheuttavat investointihankkeiden eteneminen joko valmiiksi tai jäämällä keskeneräisiksi vuoden vaihteen tilanteessa. Rakennusten tasearvo on pienentynyt noin 7,9 milj. eurolla, mutta samalla ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankintojen osuus taseessa on kasvanut 13,0 milj. euroa. Kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin sisältyy kunnallistekniikka. Vuosittaiset poistot vastaavasti pienentävät omaisuuseriä.

Vaihtuvien vastaavien muutoksissa olennaisin on rahojen ja pankkisaamisten kasvaminen 3,5 milj. eurolla. Tämä johtuu pitkälti kaupungin konsernitilillä olevien varojen muutoksesta.

Vastattavaa

Vuonna 2025 taseen omaa pääomaa pienentää syntynyt alijäämä. Tarkasteluvuoteen 2021 liittyvät konsernijärjestelyistä syntyneet satunnaiset myyntivoitot, joilla on ollut merkitystä ylijäämän syntymiseen.

Kaupungin omavaraisuusaste pysyi liki ennallaan ollen 45,7 %. Tunnusluku on lähellä hälyttäviä lukemia. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Pakollisiin varauksiin tilinpäätöksessä 2023 kirjattua menovarausta pelastuslaitoksen varallaolokorvauksiin käytettiin sen mukaisesti, kun eri oikeusasteista saatiin ratkaisuja vaatimuksiin.

Kaupungin lainakannan kasvu oli 3,2 milj. euroa, mutta siitä huolimatta asukaskohtainen lainamäärä väheni 11 euroa/asukas. Kaupungin lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyy konsernitilillä olevien tytäryhtiöiden varojen saldo vuoden viimeisenä päivänä.

Suhteellinen velkaantuneisuus pieneni, tunnusluvun arvo parani 142,7 %:iin. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Tunnusluvun arvo käytännössä tuplaantui hyvinvointialuesiirtymässä, koska velat jäivät kuntiin ja verotuloista ja valtionosuuksista puolestaan siirtyi merkittävä määrä hyvinvointialueiden rahoitukseen. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Vuoden 2025 tunnusluku kertoo, että käyttötuloja tarvittaisiin toteutunutta yli 40 % enemmän, jotta tulorahoitus riittäisi velkojen takaisinmaksuun.

Lainat ja vuokravastuut vähenivät 5,0 milj. euroa.

Kuopion lainakannan kehitys 2021–2025

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Lainakanta, M€	519,8	532,1	542,5	597,6	600,8
Lainamäärän muutos, M€	-43,6	12,3	10,4	55,1	3,2
Lainamäärän muutos, %	-7,7	2,4	1,9	10,2	0,5
Lainat, € /as	**4 277**	**4 341**	**4 374**	**4 756**	**4 745**
Lainamäärän muutos, €/as	-410	64	33	382	-11

TASE

Sisältää liikelaitokset ja taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

milj. euroa

VASTAAVAA	2021	2022	2023	2024	2025
A PYSYVÄT VASTAAVAT					
I Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot	1,4	2,2	1,6	4,9	4,2
	1,6	2,3	1,7	4,9	4,2
II Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	132,2	135,3	148,5	149,5	150,4
Rakennukset	230,5	256,6	264,0	300,6	292,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	104,1	122,7	130,3	140,3	137,0
Koneet ja kalusto	15,2	16,9	12,4	11,4	10,4
Muut aineelliset hyödykkeet	2,8	3,2	3,3	3,7	3,9
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	58,9	51,2	57,7	21,3	34,3
	543,7	585,9	616,2	626,9	628,8
III Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	277,8	284,6	222,3	220,6	220,1
Muut lainasaamiset	254,0	247,1	240,5	233,1	226,7
Muut saamiset	2,1	2,6	2,7	2,8	3,0
	534,0	534,4	465,5	456,5	449,7
Pysyvät vastaavat yhteensä	**1 079,3**	**1 122,5**	**1 083,4**	**1 088,4**	**1 082,7**
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT					
Valtion toimeksiantojen varat	1,6	2,1	3,5	3,8	4,4
Lahjoitusrahastojen varat	0,3	0,3	0,6	0,6	0,6
	1,9	**2,4**	**4,1**	**4,3**	**5,0**
C VAIHTUVAT VASTAAVAT					
I Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet	0,7	0,8	0,2	0,1	0,1
II Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lainasaamiset	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0
Muut saamiset	2,5	0,5	0,5	0,5	0,4
	3,1	1,0	0,5	0,5	0,5
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	8,0	11,9	4,3	5,3	7,3
Lainasaamiset	0,2	0,2	1,0	0,9	0,7
Muut saamiset	7,8	9,2	4,5	3,8	3,8
Siirtosaamiset	27,5	22,2	11,5	12,3	11,1
	43,5	43,4	21,3	22,3	22,9
Saamiset yhteensä	46,6	44,5	21,8	22,8	23,4
IV Rahat ja pankkisaamiset	127,7	112,7	94,5	125,2	128,1
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	**175,1**	**157,9**	**116,4**	**148,2**	**151,7**
VASTAAVAA	**1 256,3**	**1 282,8**	**1 203,9**	**1 240,9**	**1 239,4**

VASTATTAVAA	2021	2022	2023	2024	2025
A OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma	432,4	432,4	386,9	386,9	386,9
Arvonkorotusrahasto	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Muut omat rahastot	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	176,2	188,7	184,4	186,7	179,8
Tilikauden yli-/alijäämä	12,5	-4,3	2,3	-6,9	-2,9
	621,9	**617,5**	**574,3**	**567,4**	**564,5**
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
Poistoero	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0
	0,4	**0,2**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
C PAKOLLISET VARAUKSET					
Eläkevaraukset	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Muut pakolliset varaukset	1,0	4,3	14,5	12,8	5,0
	1,2	**4,5**	**14,7**	**13,0**	**5,2**
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
Valtion toimeksiannot	5,1	5,0	4,7	4,6	4,4
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,9	0,8	1,0	1,0	1,5
Muut toimeksiantojen pääomat	2,9	3,1	0,0	0,0	0,0
	8,9	**8,9**	**5,7**	**5,6**	**6,0**
E VIERAS PÄÄOMA					
I Pitkäaikainen					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	383,0	394,9	405,5	416,9	439,3
Saadut ennakot	0,0	0,0	1,5	0,6	0,5
Muut velat ja liittymismaksut	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
	383,2	395,1	407,0	417,5	439,8
II Lyhytaikainen					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53,6	58,1	57,8	85,7	75,2
Lainat muilta luotonantajilta	83,2	79,1	79,3	95,0	86,3
Saadut ennakot	8,3	8,2	3,3	2,4	3,4
Ostovelat	38,2	39,3	23,0	19,5	20,2
Muut velat	13,9	15,7	8,0	7,9	8,7
Siirtovelat	43,6	56,2	30,9	26,9	30,2
	240,8	256,7	202,2	237,3	224,0
Vieras pääoma yhteensä	**624,0**	**651,8**	**609,2**	**654,9**	**663,8**
VASTATTAVAA	**1 256,3**	**1 282,8**	**1 203,9**	**1 240,9**	**1 239,4**

TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2022	2023	2024	2025
Omavaraisuusaste, %	49,9	48,5	47,9	45,8	45,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	65,3	65,4	131,2	143,8	142,7
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	188,7	184,4	186,7	179,8	176,9
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1553	1 504	1 506	1 431	1 397
Lainakanta 31.12., milj. €	519,8	532,1	542,5	597,6	600,8
Lainat euroa/asukas	4 277	4 341	4 374	4 756	4 745
Lainat ja vuokravastuut 31.12., milj. €	597,2	636,0	619,0	690,9	685,9
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 913	5 188	4 991	5 498	5 417
Lainasaamiset 31.12., milj. €	254,0	247,1	240,5	233,1	226,7
Asukasmäärä	121 543	122 594	124 021	125 666	126 626

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

1.5 Kunnan kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa taseyksikkö on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön. Vertailuvuoden osalta esittämistapaa on muutettu vastaamaan yleisohjeen ohjeistusta, jonka mukaan lyhytaikaisten lainojen muutos esitetään nettoeränä joko tulona tai menona.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

TULOT	2025		2024	
	1000 €	%	1000 €	%
Toiminta				
Toimintatulot	114 103	19,2	111 918	18,7
Verotulot	301 723	50,7	302 567	50,6
Valtionosuudet	46 709	7,8	33 969	5,7
Korkotulot	12 228	2,1	12 064	2,0
Muut rahoitustulot	9 286	1,6	8 454	1,4
Satunnaiset tuotot	0	0,0	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-2 908	-0,5	-6 038	-1,0
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 574	0,4	2 755	0,5
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 160	0,9	8 654	1,4
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	6 493	1,1	7 443	1,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000	16,8	100 000	16,7
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	15 766	2,6
Kokonaistulot yhteensä	**595 367**	**100,0**	**597 552**	**100,0**

MENOT	2025		2024	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Toiminta				
Toimintamenot	417 324	69,7	411 939	73,2
- Valmistus omaan käyttöön	-953		-4 950	
Korkomenot	10 050	1,7	11 215	2,0
Muut rahoitusmenot	179	0,0	28	0,0
Satunnaiset menot	0	0,0		0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
+/- Pakollisten varausten muutos	7 816	1,3	1 682	0,3
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-232	0,0	-152	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	66 038	11,1	75 448	13,6
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	255	0,0	136	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	88 098	14,8	60 638	10,9
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	8 673	1,5	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	**597 247**	**100,0**	**555 984**	**100,0**
Erotus	**-1 880**		**41 567**	

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 18 osakeyhtiötä ja kaksi kuntayhtymää. Kaksi tytäryhteisöä muodostaa alakonsernin, joissa on yhteensä neljä tytäryhteisöä. Lisäksi tilinpäätökseen on yhdistelty kaksi osakkuusyritystä.

Yksityiskohtainen luettelo konsernitilinpäätökseen yhdistellyistä ja yhdistelemättä jätetyistä yhteisöistä on tilinpäätöksen liitetiedoissa.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain 46 § mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Konsernin johdon muodostavat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen konsernijaosto sekä kaupunginjohtaja, hallintojohtaja ja talousjohtaja. Konsernijohdon eri toimielinten tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Konsernin toiminnanohjausta ja valvontaa toteutettiin kaupunginvaltuuston 16.12.2024 hyväksymien konserniohjeen ja omistajapoliittisten linjausten mukaisesti.

Konserniohjeiden tavoitteena on tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisetu huomioon ottaen. Tytäryhteisönä kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt noudattavat toiminnassaan konserniohjetta. Osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä. Kuntayhtymien omistajaohjauksesta annetaan tarvittaessa erillisiä ohjeita.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernirakenteessa tapahtui tilikauden aikana seuraavat muutokset: Kaupunki perusti 24.11.2025 Kuopion Sotekiinteistöt Oy -nimisten yhtiön hallitsemaan ja vuokraamaan kaupungin omistuksessa olevia sosiaali- ja terveydenhuollon käyttöön tarkoitettuja kiinteistöjä. Yhtiö on kaupungin täysin omistama tytäryhtiö. Kuopion kaupungin ja Servica Oy:n välinen konsernisuhde purkautui 26.11.2025, Servica Oy:tä käsitellään tilinpäätöksestä 2025 alkaen osakkuusyhteisönä.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen hankintalain muuttamiseksi siten, että sidosyksikköhankinnan edellytyksenä olisi jatkossa 10 % omistusosuus sidosyksikköyhtiöstä. Laki tulee toteutuessaan aiheuttamaan useita muutostarpeita sidosyksikköyhtiöiden omistusrakenteisiin.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa

Kaupunginvaltuusto määrittelee ja hyväksyy kaupungin strategian sekä strategiaa tarkentavat omistajapoliittiset linjaukset. Kaupunginvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittain talousarviossa merkittävimmille kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kaupunginhallitus johtaa kaupunkikonsernia ja valvoo, että konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat tavoitteiden ja omistajapoliittisten linjausten mukaisesti. Kaupunginhallitus antaa konsernihallintoa koskevia ohjeita.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto ohjaa ja valvoo kaupungin omistamien tai määräysvallassa olevien yhteisöjen toimintaa. Jaosto nimeää kaupungin edustajat yhteisöjen yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksiin sekä valitsee kaupungin edustajat kaupungin organisaation ulkopuoliseen hallintoon. Jaosto myös päättää kaupungin kannanotoista yhtiökokouksissa ja muissa vastaavissa kokouksissa käsiteltäviin merkittäviin asioihin ja ohjeiden antamisesta kaupunkia yhteisöissä ja säätiöissä edustaville henkilöille.

Kaupunginjohtaja huolehtii konsernin toiminnan ja talouden suunnittelusta ja seuraa konsernin toimivuutta ja tekee ehdotuksia konsernirakenteen kehittämisestä. Kaupunginjohtaja huolehtii kaupungin edunvalvomisesta niissä yhteisöissä, joissa kaupungilla on määräysvalta. Kun konsernijaosto ei ole nimennyt kaupungin edustajia yhteisöjen kokouksiin tai päättänyt kaupungin kannanotoista yhteisöjen kokouksissa käsiteltäviin merkittäviin asioihin tai antanut ohjeita kaupunkia edustaville henkilöille, tekee sen kaupunginjohtaja. Näitä tehtäviä hoitavat myös konsernijohtoon kuuluvat viranhaltijat eli hallintojohtaja ja talousjohtaja.

Konsernijohto voi myös antaa yksityiskohtaisempaa ohjausta sekä ohjeita konserniohjeen soveltamiseen.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallituksen konsernijaosto tai kaupunginjohtaja on nimennyt kaupungin edustajat konserniyhteisöjen yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksiin sekä kaupungin organisaation ulkopuoliseen hallintoon. Jaosto tai kaupunginjohtaja on päättänyt kaupungin kannanotoista yhtiökokouksissa ja muissa vastaavissa kokouksissa käsiteltäviin merkittäviin asioihin ja antanut ohjeita kaupunkia yhteisöissä edustaville henkilöille.

Tytäryhtiöt ovat konserniohjetta noudattaen jo valmisteluvaiheessa hakeneet omistajan ennakkokäsityksen tehdessään päätöstä omistajan kannalta merkittävästä asiasta. Ohjeet ovat olleet riittäviä ja omistajapoliittisia linjauksia on noudatettu.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kaupunginvaltuusto on vuoden 2025 talousarviossa asettanut keskeisille konserniyhtiöille tavoitteet. Pääsääntöisesti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Toteumissa on vähäisiä poikkeamia suhteessa tavoitteisiin, mutta kokonaisuutena tarkastellen poikkeamat eivät ole merkittäviä. Yhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan osavuosikatsausten yhteydessä ja tilinpäätöksessä kaupunginhallitukselle, joka on edelleen raportoinut kaupunginvaltuustolle.

Kaikille yhteisöille on asetettu yhteisiksi tavoitteiksi Kuopion kaupungin työllisyyden parantaminen, osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen sekä resurssiviisauden ja kiertotalouden parantaminen. Tavoitteet ovat ohjanneet tytäryhteisöjen toimintaa.

Konsernitavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti omistajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tytäryhteisöille asetettavien tavoitteiden määrää ja mitattavuutta on kehitetty uusissa omistajapoliittisissa linjauksissa. Konsernitavoitteiden toteutumista selvitetään erillisessä tavoitteiden toteutumista koskevassa luvussa.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden seuranta toteutettiin vuonna 2025 neljännesvuosittain kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle laadittavan Kuopion kaupungin osavuosikatsauksen yhteydessä sekä tilinpäätöksessä. Raportointi sisälsi talousarviossa tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteumaseurannan sekä yhteenvedon kunkin yhteisön toiminnan ja talouden kehittymisestä. Raportoinnin katsotaan olevan riittävää.

Konsernijaosto on lisäksi perehtynyt kokouksissaan keskeisten konserniyhteisöjen toimintaan ja talouteen. Keskeisten tytäryhtiöiden osalta omistajaohjausjaosto on järjestänyt vuosittaiset tavoite- ja tuloskeskustelut. Konsernijohto on pitänyt säännöllisesti yhteyttä ja järjestänyt yhteistapaamisia yhtiöiden johdon kanssa, joissa on käyty läpi yhteisöjen ajankohtaisia asioita.

Konsernivalvonnan kehittäminen

Kuopion kaupunginvaltuusto on 16.12.2024 § 98 hyväksynyt päivitetyn konserniohjeen, jossa tarkennettu konsernivalvontaa ja raportointia koskevaa ohjeistusta sekä selkeytetty tarkastuslautakunnan, tilintarkastuksen ja kaupungin sisäisen tarkastuksen roolia suhteessa konserniyhteisöihin.

Päivitettyyn konserniohjeeseen perustuen on tarkoitus selkeyttää konsernijohdon seurantavastuita tytäryhteisöjen osalta ja siltä osin parantaa konsernivalvonnan toimintaa.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö

Tytäryhteisöt ovat pääsääntöisesti keskittäneet maksuliikenteensä kaupungin konsernitilille. Tytäryhteisöt ovat neuvotelleet rahoitukseen liittyvistä asioista talousjohtajan kanssa. Yhteisöt ovat esittäneet lainoitustarpeensa

kaupungille talousarvion valmistelun yhteydessä ja sopineet talousjohtajan kanssa lainoituksen järjestämistavasta. Kaupunki on antanut tytäryhteisöille takauksia, joista peritään takauspalkkio.

Konserniohjeen mukaisesti yhteisöjen tulee tukipalveluja hankkiessaan ensisijaisesti selvittää kaupungin tai muiden konserniyhteisöjen tarjoamat palvelut ja kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätöksessä esitetään kuntakonsernin tulos ja taloudellinen asema siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen. Kunnan konsernitilinpäätös käsittää konsernituloslaskelman, konsernitaseen, konsernin rahoituslaskelman sekä niiden liitetiedot.

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelmalla liitetietoineen osoitetaan kaupunkikonsernin tulorahoituksen riittävyys ja toiminnan taloudellinen tulos. Tuloslaskelmassa on vähennetty konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako. Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöjen tuloksesta on omana eränään nimikkeellä Vähemmistöosuudet. Konsernin osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta on omalla rivillään nimikkeellä Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta). Lisäksi saadut osingot ja muut vastaavat voitto-osuudet on vähennetty konsernituloslaskelmasta.

Konsernin tilikausi oli 30,1 milj. euroa ylijäämäinen, mikä oli 7,2 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuonna.

Kuopio-konsernin toimintatuotot olivat tilikaudella 368 milj. euroa ja toimintakulut 633 milj. euroa. Toimintatuotot vähenivät 22 %:a ja toimintakulut 14 %:a johtuen Servican irtaantumisesta Kuopion-konsernista. Toimintatuotot kattoivat 48 %:a konsernin toimintakuluista.

Konsernin verotulot olivat 302 milj. euroa (kaupungin tulovero, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta). Verotulot olivat 1 milj. euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Valtionosuudet olivat 122 milj. euroa. Konsernin valtionosuus muodostuu Kuopion kaupungin saamasta valtionosuudesta 47 milj. euroa sekä kaupungin osuudesta Savon koulutuskuntayhtymän valtiolta saamasta opiskelijoiden yksikköhintarahoituksesta ja Savonia-ammattikorkeakoulu oy:n valtiolta saamasta perusrahoituksesta, yhteensä 75 milj. euroa. Valtionosuudet olivat 10 milj. euroa suuremmat edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin rahoitustuotot olivat 11,8 milj. euroa ja rahoituskulut 22,2 milj. euroa. Rahoitustuotot vähenivät 1,8 milj. euroa ja rahoituskulut 1,0 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin vuosikate oli 150 milj. euroa, joka on 7 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuonna. Vuosikate asukasta kohden oli 1.185 euroa, kun se edellisvuonna oli 1.136 euroa/asukas. Vuosikate kattoi tilikauden poistot, tunnusluvun ollessa 130 %, kun se edellisenä vuonna oli 126 %, suhteellisesti konsernin asema näin ollen parani. Emokaupungin vastaavat tunnusluvut olivat 95 % ja 454 euroa/asukas.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin rahoituslaskelmalla osoitetaan varojen hankinta ja niiden käyttö tilivuoden aikana. Laskelmassa otetaan huomioon tuloslaskelmaan ja taseeseen tehdyt eliminointi- ja yhdistelykirjaukset. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa konsernin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Konsernin varsinaisen toiminnan rahavirta eli tulorahoitus oli 150 milj. euroa, joka on 7 milj. euroa edellisvuotta suurempi. Tulorahoituksen korjauserät olivat 25 milj. euroa. Korjauserillä oikaistaan vuosikatetta kaupunkikonsernin saamien pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden, osakkuusyhteisöjen tulososuuksien ja pakollisten varausten muutosten osalta.

Kaupunkikonsernin investoinnit olivat 147 milj. euroa, joka on 24 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaupunkikonsernin suurin investoija oli Kuopion kaupunki 66 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien yhteenlaskettu rahavirta oli 20 milj. euroa positiivinen eli rahavirrat kattoivat konsernin nettoinvestoinnit. Tulorahoituksen riittävyyttä kuvaava investointien tulorahoitusprosentti oli 104 %, missä on selkeä parannus vuoteen 2024. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viimeisen viiden vuoden ajalta on edelleen negatiivinen, -37 milj. euroa, vaikkakin parantunut viime vuosien aikana. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja

joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Konsernin rahoituksen rahavirta oli 7,6 milj. euroa negatiivinen. Kaupunkikonsernissa lainakanta pieneni nettomääräisesti 14,8 milj. eurolla.

Konsernin rahavarat kasvoivat 12 milj. euroa ja ne olivat vuoden lopussa 220 milj. euroa. Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Konsernin kassan riittävyys oli 85 päivää, kun se edellisenä vuonna oli 73 päivää.

Laskennallinen lainanhoitokate on kuvaa velanhoitokykyä, kun vuosikatteen riittävyyttä verrataan lainojen korkokuluihin ja lyhennyksiin. Koska lainojen lyhennysaikataulut vaihtelevat kunnittain, laskennassa käytetään kaavamaisesti kahdeksaa vuotta kaikkien kuntien osalta. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on kriisikuntakriteeristössä, jota on sovellettu ensimmäisen kerran vuonna 2022. Kuntalaissa määritellään tunnusluvun raja-arvoksi 0,8, joka kuvaa kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Laskennallisen lainanhoitokatteen arvon 1,0 alittuessa kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Kuopion kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,2 vuonna 2025.

Konsernin tase ja sen tunnusluvut

Konsernitaseella ja sen liitteillä osoitetaan kuntakonsernin taloudellinen asema selvittämällä konserniyhteisöjen varat, velat ja vastuut ulkopuolisille. Konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat sekä omistukset on eliminoitu. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen taseisiin aktivoitujen sisäisten katteiden muutokset tilikauden aikana otetaan huomioon.

Konsernitaseen loppusumma oli 1.902 milj. euroa, joka pieneni edellisvuodesta 1 milj. euroa. Taseen vastaavista 1.440 milj. euroa (76 %) on pysyvien vastaavien hyödykkeitä ja 180 milj. (9 %) euroa rahaa ja pankkisaamisia.

Konsernin oma pääoma oli 592 milj. euroa. Oman pääoman osuus taseesta on 31 %. Konsernitaseen kertynyt ylijäämä on 165 milj. euroa vuoden 2025 lopussa. Asukasta kohden laskettuna ylijäämä oli 1 541 euroa.

Konsernin ulkoinen lainakanta vuoden lopussa oli 995 milj. euroa. Lainakanta pieneni edellisvuodesta 17 milj. eurolla. Asukaskohtainen tunnusluku laski 196 euroa edellisvuodesta ja oli 7 860 euroa. Konsernin ulkoisesta lainakannasta 962 milj. euroa oli lainoja rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta ja suurimmat näistä olivat Kuopion kaupungin 514 milj. euroa ja Niiralan Kulma Oy:n 216 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusasteeksi muodostui 34 %. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta. Tunnuslukua voidaan arvioida viitteellisten ohjearvojen pohjalta, jossa välille 30–49 % sijoittuva arvo on vain tyydyttävä. Emokaupungin omavaraisuusaste oli 46 %.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 156 %. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Emokaupungin tunnusluku oli samansuuruinen, 143 %.

TULOSLASKELMA

Kuopio konserni

milj. euroa

	2021	2022	2023	2024	2025
Toimintatulot	**656,5**	**683,2**	**465,2**	**474,0**	**368,0**
Toimintamenot	**-1 293,6**	**-1 383,7**	**-732,4**	**-737,3**	**-633,3**
Osuus osakkuusDhteisöjen voitosta (tappiosta)	**2,0**	**4,9**	**2,3**	**1,2**	**1,9**
TOIMINTAKATE	**-635,1**	**-695,6**	**-264,9**	**-262,1**	**-263,5**
Verotulot	524,2	549,6	308,1	302,6	**301,7**
Valtionosuudet	300,3	318,7	116,9	111,9	**122,3**
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotulot	0,4	0,5	4,5	6,4	**5,2**
Muut rahoitustulot	4,2	4,3	4,1	7,3	**6,6**
Korkomenot	-12,3	-13,1	-18,7	-22,8	**-21,9**
Muut rahoitusmenot	0,8	-0,9	-4,2	-0,5	**-0,4**
Rahoitustulot ja -menot	**-6,9**	**-9,2**	**-14,2**	**-9,6**	**-10,4**
VUOSIKATE	**182,5**	**163,4**	**145,9**	**142,8**	**150,1**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-124,8	-124,4	-107,8	-112,5	**-113,7**
Omistuksen eliminointierot	0,8	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Arvonalentumiset	-0,2	-4,2	-0,6	-0,8	**-1,8**
Poistot ja arvonalentumiset	**-124,2**	**-128,6**	**-108,4**	**-113,3**	**-115,4**
Satunnaiset erät	**0,0**	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,2**
TILIKAUDEN TULOS	**58,3**	**34,9**	**37,5**	**29,6**	**34,9**
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,2	0,0	0,1	**0,0**
Tilikauden verot	-5,0	-4,8	-2,2	-2,3	**-1,5**
Laskennalliset verot	-2,2	-2,1	-3,2	-2,5	**-1,2**
Vähemmistöosuus	-4,0	-0,5	-1,4	-2,0	**-1,9**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**47,1**	**27,6**	**30,6**	**22,9**	**30,1**

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2022	2023	2024	2025
Toimintatulot / Toimintamenot, %	**50,7 %**	**49,4 %**	**63,5 %**	**64,3 %**	**58,1 %**
Vuosikate / Poistot, %	**147,0 %**	**127,1 %**	**134,6 %**	**126,1 %**	**130,0 %**
Vuosikate, € / asukas	**1 502**	**1 333**	**1 176**	**1 136**	**1 185**
Asukasmäärä	**121 543**	**122 594**	**124 021**	**125 666**	**126 626**

RAHOITUSLASKELMA

Kuopio konserni

milj. euroa

	2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	183	163	146	143	150
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tilikauden verot	-5	-5	-2	-2	-2
Tulorahoituksen korjauserät	-16	-15	1	-12	-25
Toiminnan rahavirta yhteensä	161	143	144	128	123
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-238	-243	-169	-171	-147
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	4	6	6	3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	68	46	21	28	41
Investointien rahavirta yhteensä	-163	-193	-142	-137	-103
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-2**	**-49**	**3**	**-9**	**20**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	1	0
Antolainauksen muutokset yhteensä	0	0	0	1	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	68	194	89	193	133
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-103	-106	-111	-105	-148
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5	-4	-1	1	0
Lainakannan muutokset yhteensä	-39	84	-23	88	-15
Oman pääoman muutokset					
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	-1	-5	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-1	-4	-16	-21	-6
Saamisten muutos	-36	-43	50	4	3
Korottomien velkojen muutos	14	34	-24	-12	10
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-24	-14	5	-30	7
Rahoituksen rahavirta	**-63**	**70**	**-18**	**59**	**-8**
Rahavarojen muutos	**-65**	**20**	**-15**	**50**	**13**
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	232	252	158	208	221
Rahavarat 1.1.	297	232	173	158	208
Rahavarojen muutos	**-65**	**20**	**-15**	**50**	**13**

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj €	-159	-184	-156	-86	-37
INVESTOINNIT					
Investointien tulorahoitus, %	78,7 %	68,5 %	89,6 %	86,5 %	104,2 %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno					
Pääomamenojen tulorahoitus, %	54,6 %	47,4 %	53,2 %	52,7 %	51,4 %
= 100 * Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)					
LAINANHOITO					
Laskennallinen lainanhoitokate	1,3	1,1	1,2	1,1	1,2
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)					
Kassan riittävyys, pv	51	53	56	73	85
Asukasmäärä	121 543	122 594	124 021	125 666	126 626

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, euroa
Toiminnan ja investointien rahavirta välituloksen viiden vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Investointien tulorahoitus
100*Vuosikate / Investointien omahankintameno
Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman pysyvien vastaavien lisäyksiä, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate
(Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)
Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan rahoituslaskelman mukaisia pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Kassan riittävyys, pv
365 * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

TASE

Kuopio konserni

milj. euroa

VASTAAVAA	2021	2022	2023	2024	2025
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet	11,6	11,7	5,4	5,6	4,2
Muut pitkävaikutteiset menot	13,0	12,5	10,5	12,6	9,8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Aineettomat hyödykkeet	**24,6**	**24,4**	**16,0**	**18,2**	**14,0**
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	140,6	146,9	152,0	153,0	153,2
Rakennukset	881,6	917,9	735,8	769,1	756,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	265,1	300,5	315,1	336,2	339,9
Koneet ja kalusto	156,1	152,9	121,7	112,7	115,6
Muut aineelliset hyödykkeet	6,3	7,5	5,5	5,3	4,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	133,7	138,3	86,1	61,2	70,7
Aineelliset hyödykkeet	**1 583,5**	**1 664,0**	**1 416,2**	**1 437,5**	**1 439,7**
Sijoitukset					
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	26,2	27,8	17,2	18,3	21,3
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	60,4	63,1	66,0	75,0	76,6
Joukkovelkakirjasaamiset	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut lainasaamiset	0,6	0,6	0,6	0,1	1,5
Muut saamiset	2,6	2,5	2,4	2,3	2,4
Sijoitukset	**89,9**	**94,1**	**86,2**	**95,8**	**101,9**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**1 698,0**	**1 782,4**	**1 518,4**	**1 551,5**	**1 555,6**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**7,9**	**9,0**	**11,2**	**10,2**	**9,2**
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	**19,7**	**23,6**	**35,9**	**57,2**	**56,8**
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	**1,8**	**1,1**	**1,1**	**1,0**	**0,9**
Lyhytaikaiset saamiset	**116,6**	**161,0**	**78,1**	**74,4**	**58,5**
Saamiset	**118,5**	**162,1**	**79,1**	**75,4**	**59,3**
Rahoitusarvopaperit	**8,5**	**3,5**	**34,5**	**36,2**	**40,7**
Rahat ja pankkisaamiset	223,1	248,5	123,5	172,0	180,1
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**369,7**	**437,7**	**273,0**	**340,8**	**336,9**
VASTAAVAA	**2 075,6**	**2 229,1**	**1 802,6**	**1 902,5**	**1 901,7**

VASTATTAVAA	2021	2022	2023	2024	2025
OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma	432,4	432,4	386,9	386,9	386,9
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ylikurssirahasto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Arvonkorotusrahasto	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Muut omat rahastot	10,0	9,2	9,6	9,6	9,6
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	54,1	104,0	111,5	142,2	165,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	47,1	27,6	30,6	22,9	30,1
OMA PÄÄOMA	**543,8**	**573,4**	**538,7**	**561,8**	**591,8**
VÄHEMMISTÖOSUUDET	**50,3**	**54,3**	**59,6**	**61,3**	**49,3**
Eläkevaraukset	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Muut pakolliset varaukset	15,2	15,4	14,6	12,8	5,0
PAKOLLISET VARAUKSET	**15,4**	**15,5**	**14,7**	**13,0**	**5,2**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**16,0**	**15,5**	**12,8**	**11,5**	**10,2**
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 021,4	1 106,6	834,1	896,5	885,0
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	89,3	95,5	100,1	102,6	104,0
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	107,1	105,5	89,9	115,8	110,3
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	232,3	262,7	152,6	140,0	145,9
VIERAS PÄÄOMA	**1 450,1**	**1 570,3**	**1 176,7**	**1 255,0**	**1 245,2**
VASTATTAVAA	**2 075,6**	**2 229,1**	**1 802,6**	**1 902,5**	**1 901,7**

KONSERNIN TUNNUSLUVUT	2021	2022	2023	2024	2025
Omavaraisuusaste, %	28,9	28,4	33,4	32,9	33,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	96,4	100,0	130,6	140,0	155,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), milj €	101,2	131,6	142,1	165,1	195,2
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	833	1 073	1 146	1 314	1 541
Konsernin lainat, € / asukas	9 285	9 887	7 450	8 056	7 860
Konsernin lainakanta 31.12., milj €	1 128,5	1 212,1	924,0	1 012,3	995,3
Lainat ja vuokravastuut 31.12., milj € *	1 265,3	1 408,2	1 085,0	1 214,8	1 116,3
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	10 411	11 487	8 749	9 667	8 816
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj €	0,7	0,6	0,6	0,1	1,6
Kunnan asukasmäärä	121 543	122 594	124 021	125 666	126 626
Konsernin henkilöstön lukumäärä keskimäärin	9 478	9 645	6 982	6 895	4 828

Konsernin omavaraisuusaste, %
= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)
Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osa kunnan varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Alhainen omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Välitettävät varat voivat heikentää omavaraisuusastetta. Tunnusluvun arviointia voidaan tehdä viitteellisten ohjearvojen perusteella, jossa tunnusluvun katsotaan olevan tyydyttävä, kun sen arvo on välillä 30–49 %.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.
Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen tuloksenkäsittelyeriä on –2 945 166,87 euroa alijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan seuraavasti: ydinkaupunki 3 102,52 euroa.
- Tilikauden alijäämä –2 942 064,35 euroa vähennetään edellisten tilikausien ylijäämästä kuluvan vuoden (2026) kirjanpidossa.

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 115 §).

Esitystä talouden tasapainottamisesta ei tilinpäätöksessä tarvita, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä 179 846 117,73 euroa ja tilikauden 2025 alijäämän –2 942 064,35 euroa vähentämisen jälkeen taseessa on kertynyttä ylijäämää yhteensä 176 904 053,38 euroa.

Edellä olevasta riippumatta kaupunginvaltuusto on 20.5.2024 päättänyt talouden tasapainotusohjelmasta kaupungin rakenteellisen alijäämäisyyden korjaamiseksi ja tulevien vuosien talouden tasapainon varmistamiseksi. Ilman tasapainotustoimenpiteitä kaupungin tulopohja palvelujen rahoittamiseksi tulee olemaan jatkuvasti riittämätön ja se johtaa kestämättömään velkaantumiseen sekä olemassa olevan ylijäämäpuskurin nopeaan vähenemiseen.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Strategisten tavoitteiden seuranta

Vuoden 2025 talousarviossa oli yhteensä 46 valtuustoon nähden sitovaa kaupunkitason strategiaa toteuttavaa tavoitetta ja 12 strategian läpileikkaavien teemojen; digitalisaatio, kansainvälisyys ja kumppanuus, tavoitetta. Tavoitteista 46 (79 %) on edennyt suunnitellusti. Kaikkien asetettujen tavoitteiden suuntaan on edetty, sillä täysin toteutumattomia tavoitteita ei ole. Asetetuista tavoitteista 12:ssa (21 %) on edetty odotettua hitaammin. Merkittävimmin tavoitteiden toteutumista ovat hidastaneet yleinen talouden suhdannetilanne ja resurssihaasteet. Lisäksi toteutumista ovat hidastaneet henkilöstön saatavuusongelmat, kaupungista itsestään johtumattomat syyt, kuten ulkopuolisen rahoituksen toteutumattomuus sekä toimenpiteiden toteutumiseen tarvittava pitkä, yli talousarviovuoden ulottuva toteutusaika.

Taulukko: Tavoitteiden toteutuminen strategian näkökulmittain vuonna 2025

Tavoitteen toteutuminen		Strategian näkökulmat						
Symboli	Selite	Hyvinvoiva ja yhteisöllinen Kuopio	Elinvoimainen ja kasvava Kuopio	Ilmasto- ja resurssiviisas Kuopio	Uudistuva ja yhdessä tekevä Kuopio	Strategian läpileikkaavat teemat	Yhteensä	%-osuus
✔	Valmis / etenee suunnitellusti	10	9	8	10	9	46	79
➡	Etenee osittain / hitaasti	2	3	1	3	3	12	21
✘	Ei etene / ei alkanut	0	0	0	0	0	0	0
Tavoitteita yhteensä		12	12	9	13	12	58	100

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön säilyy korkeana ja asunnottomuus vähenee	Asukkaiden tyytyväisyys oman asuinalueen rakennettuun ympäristöön Asunnottomuus	Elokuussa valmistui Kuopas Oy:n 128 opiskelija-asuntoa Savilahden Kampus Mastoon ja 22 TA-asumisoikeusasuntoa Jynkän Kulmaan. Savilahdessa on käynnistynyt valtion tukeman asumisoikeusasuntoja käsittävän kerrostalon rakentaminen. Niiralan Kulma Oy:lle on varattu kaksi uutta tonttia valtion tukemaa kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa varten. Yleinen taloudellinen tilanne sekä valtion päätökset asumisoikeusasuntojen rakentamisen loppumisesta ja asuntotuotannon valtion tuen vähentämisestä ovat vaikuttaneet asuntotuotantoon. Asunnottomia oli Kuopiossa 132 hlöä (143 hlöä v. 2024). Kunnossapidon taso on säilynyt korkeana FCG:n Yhdyskuntatekniset palvelut 2025-tutkimuksen mukaan.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	Asukkaiden vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin	Asukkaiden osallistamista on mahdollistettu laajasti läpi organisaation mm. Kuopio 2035 -strategian, palveluverkoston, Kuopio Plus -kaupunkikehityshankkeen, joukkoliikenteen, kirjastopalvelujen sekä useiden kaava- ja kaupunkisuunnitelmien valmistelussa (mm. Savilahti ja keskeinen kaupunkialue). Osallistamisessa on käytetty kyselyjä, työpajoja, foorumeita, asiakasraateja, dialogeja, yleisötilaisuuksia sekä erilaisia digitaalisia työkaluja.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Asukkaiden tyytyväisyys oman asuinalueen turvallisuuteen Häiriöindeksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä	Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn mukaan asukkaiden tyytyväisyys asuinalueensa turvallisuuteen (asteikko 0–10) laski hieman ollen 7,96 v. 2024 (8,25 v. 2020). Kuopiossa tapahtui rikoksia, vahingontekoja ja hälytystehtäviä (Poliisin häiriöindeksi 11/2025) vähemmän kuin vuonna 2024 ja vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Arjen turvallisuutta on edistetty mm. kehittämällä uusia asukkaiden uimataitoon ja vesiturvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä, vaihtamalla liukkauden varoittamispalvelun tuottaja ja automatisoimalla viestien lähtö huomioimalla esteettömyys eri kohteiden suunnittelussa ja toteutuksessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Liikunta- ja virkistyspaikkoja on rakennettu ja parannettu. Vanuvuorelle on tehty uusi laavu ja Korkeakoskelle portaat sekä esteetön kulkutasanne. Savilahdessa on toteutettu opiskelijatyönä elämyksellinen kohtaamispaikka "leirituli" Yliopistonrannassa. Kauppatorin esiintymislavan ja puolikiinteiden ravintolakonttien suunnittelu on käynnissä. Mölymäen ja Savilahden alueiden rakentamista jatkettaessa on otettu huomioon ihmisten kohtaamisen mahdollistavat kaupunkitilat. Puijon alueen jatkosuunnittelu on käynnissä. Viherpinta-alan arviointiin tarkoitettu viherkerrointyökalu on otettu käyttöön asemakaavoituksessa. Asukastoimintaan osallistuneiden sekä etsivän nuorisotyön ja koulunuorisotyönpiirissä olevien henkilöiden määrät kasvoivat.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikkuminen Aikuisten liikkuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Liikunnallista aktiivisuutta on edistetty mm. varhaiskasvatuksen liikuntamyötääjien tuella, perusopetuksen pitkillä välitunneilla, välkkäriliikuttajilla, harrastamisen Suomen-mallin kerhotoiminnalla sekä liikunta- ja hyvinvointitapahtumia Meijän lukio -hankkeen (ESR+) tuella. Kehitetty opiskelijaliikuntayhteistyötä ja ryhmämuotoista liikuntaneuvontaa. Toteutettu itse ja yhteistyössä vertaisohjaajaverkoston kanssa liikuntaryhmiä ikäihmisille ja erityisryhmille sekä urheiluseurojen kanssa perheiden liikuntalauantai -toimintaa. Lasten ja nuorten Liikkisrannekkeen sekä eläkeläisten hyvinvointirannekkeen käyttö lisääntyi noin 10 % edelliseen vuoteen verrattuna.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Kansalaistoiminnan palveluihin rekrytoitiin ehkäisevän päihdetyön suunnittelija, jonka tehtävän painopisteenä ovat lapset ja nuoret sekä kouluyhteistyö ja vanhemmuuden tukeminen. Toteutettu päihdekasvatusta osana perusopetusta ja nuorisotyötä. Päihteiden käytön vähentämiseksi on mm. vahvistettu henkilöstön osaamista puheeksi ottamiseen sekä asiakkaiden kohtaamiseen. Toteutettu "Rikkomaton raja" -seksuaalisen häirinnän ehkäisyn kampanja vastaamaan lisääntyneeseen häirintäongelmaan, joka yhdistyy vahvasti päihteiden käyttöön.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	Toteutettu Työ ja mielenhyvinvointi - Mieliteko 2.0 -hanketta (ESR+). Hankkeen pitkäkestoisen valmennuksen on aloittanut 776 henkilöä. Lasten ja nuorten mielenterveyttä on tuettu mm. järjestämällä Nepsy-koulutusta, laajentamalla varhaiskasvatuksen Pro-Vaka-toimintaa uusiin yksiköihin, tarkentamalla älylaitteiden käyttöä uuden lain mukaiseksi perusopetuksessa, opettamalla tunne- ja turvataitoja, hyödyntämällä hyvinvointivalmentajien ja nivelvaiheen opinto-ohjaajien työtä lukio-opetuksessa sekä tekemällä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyssä ja tukemisessa. Toteutettu Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttuminen Kuopion kaupungin perusopetuksessa -hanketta (OPH) Toteutettu 18–35-vuotiaille suunnattua arjen hallintaa ja mielen hyvinvointia tukevaa Kappas Kaposta – Kansalaisopistojen yhteistyöhanketta (OPH). Positiivista mielenterveyttä kokeneiden lasten ja nuorten osuus on hienoisessa kasvussa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	Kouluterveyskyselyn mukaan itsensä yksinäiseksi tuntevien lasten ja nuorten osuudet ovat laskussa perusopetuksessa ja 2. asteella. Yksinäisyyden vähentämiseksi on mm. edistetty vuorovaikutus- ja tunnetaitoja varhaiskasvatuksessa, otettu käyttöön tunne- ja turvataitokalenteri on kouluilla, edistetty ryhmäytymistä ja yhteistöllisyyttä sekä varmistettu että jokaisella oppilaalla on vähintään yksi kaveri koulussa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät	Pitkäaikaistyöttömien määrä Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä Alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä	Työttömyys on kasvanut. Työttömyysaste oli keskimäärin 13,9 % (11,1 % v. 2024). Työttömiä oli vuoden lopussa yhteensä 8 441 (7 426 v. 2024), pitkäaikaistyöttömiä 3 514 (2 660 v. 2024) ja nuorisotyöttömiä 1 297 (1 032 v. 2024). Kuopion työllisyysalueen toiminta päästiin käynnistämään vasta 19.5.2025 alkuvuodesta toteutettujen työllisyysalueen yt-neuvottelujen takia. Uusi työllisyysaluejohtaja aloitti loppuvuodesta 2025. Toteutettu työnantajien ja työntekijöiden kohtaantoa parantavaa Osaamisperusteinen rekrytointi (ESR+) -hanketta sekä työnhakijoiden osaamista lyhyt kestoisten koulutusten avulla edistävää Osaamistilin pilotointi (ESR+) -hanketta.	Etenee hitaasti / osittain
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Vahvistamme työikäisten työkykyä sekä työssä jaksamista	Työkyvyttämyyseläkettä saavien osuus työikäisistä Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	Kuopion työllisyysalueen valmistelema työttömien työkykyä edistävä hanke ei toteutunut. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25–64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on lievässä laskussa (7,3 % v. 2024). Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuus on lievässä laskussa.	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Minna Canthin koulun rakentaminen käynnistyi kesällä 2025. Pirtin koulun rakentaminen on käynnissä ja se valmistuu syksyllä 2026. Saarikellon päiväkodin rakentaminen alkoi kesällä 2025. Vuoden 2025 aikana valmistuivat Rauhalahden, Jynkän ja Pyörön päiväkodit. Varhaiskasvatuksessa haasteena on ollut niin sijaisten kuin pätevän henkilöstön saatavuus. Maaseutualueiden kouluissa haasteena on ollut henkilöstön saatavuus ja pysyvyys sekä huoli opetuksen laadun ja oppilaiden yhtäläisten oikeuksien toteutumisesta. Otettiin käyttöön oppimisen tuen uudistus syksyllä 2025. Kehitettiin oppimisen tuen koordinaatiota. Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutumisen arviointiin ja perusopetuksen laatuun liittyvä kysely toteutettiin kaikilla kouluilla keväällä 2025. Lukiot osallistuivat Laatuapilahankkeen lukioiden vertaisarviointiin. Osaava tulevaisuus -hankkeessa (OKM) etsittiin uusia toimintamalleja perusopetuksen henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Osatoteutettiin Wörtti - Polkuja yhdenvertaiseen osallisuuteen -hanketta (ESR+). Hankkeessa vahvistetaan huono-osaisuusriskissä olevien nuorten kyvykkyyttä ja mahdollisuuksia yhdenvertaiseen osallisuuteen ja kiinnittymiseen koulutukseen, työelämään tai niille johtavalle polulle. Valtion avustusten leikkaaminen vaikeutti hankerahoituksella toteutettua nuorisotyötä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	Otettiin käyttöön uusi Kultsikortti, jolla pääsee kaupungin liikunta- ja kulttuuri- ja kansalaisopistopalveluihin. Vähävaraisille suunnattu Kaikukortti oli pilotoinnissa mm. kulttuuripalveluissa, tapahtumissa, liikuntakohteissa ja kansalaisopistoissa. Taidemuseon perusnäyttely- ja palvelukonseptiuudistukset valmistuivat syksyllä 2025. Korttelimuseon palvelukonseptin hankesuunnittelu käynnistyi. Kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen museon yhteisen kokoelmatilaratkaisun tarveselvitystyö on käynnissä. Toteutettu Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille -hanketta (STM). Toteutettu kansalaisopistojen yhdenvertaisuutta, esteettömyyttä ja saavutettavuutta edistävää Esteet nurin! -hanketta (OPH). Toteutettu uusi Yhdessä Kuopiossa -monikulttuurinen tapahtuma. Tuotettu itse tai yhteistyössä sidosryhmien kanssa laajasti erilaisia harrastamisen mahdollisuuksia eri-ikäisille kuopiolaisille eri puolilla kaupunkia.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus (%), 20–64-vuotiaat	..	..	..	..	87,1	..	..	85,4	..	..
Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväiset, asteikko 0–10	..	..	..	..	8,25	..	..	..	7,96	..
Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta	0,9	1,1	1,0	1,0	1,2	1,0	1,0	1,1	1,2	..
Asukkaiden vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin (asteikko 0–10)	..	..	..	4,9	4,9	..	..	..	4,5	..
Häiriöindeksi	..	..	55,4	258,4	164,6	119,4	85,2	153,2	94,8	94,4[1)]
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	473,8	489,4	394,1	447,8	465,8	391,5	344,4	344,2	248,6	..
Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta	..	6,62	6,65	7,44	7,87	8,13	8,30	8,14	..	..
Asukastoimintaan osallistuneiden määrä (hlöä)	69 991	79 888	79 718	102 012	53 300	48 527	50 832	45 432	42 405	43 292
Nuorisotilojen käyntikerrat (kpl)	..	..	..	214 458	141 482	166 899	175 521	204 338	136 736	134 130
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista	..	45,1	..	40,3	..	48,4	..	48,2	..	46
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista	..	19,6	..	21,8	..	25,6	..	26,7	..	29
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	14,8	..	20,9	..	15,8	..	16,7	..	19
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	11,3	..	14,9	..	23,6	..	20,5	..	22
Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus, %	..	..	..	..	..	56,8	..	55,1	..	..
Kotona asuvat 75-vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	93,9	92,7	92,9	92,4	92,1	92,3	92,9	93,4	94,7	..
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	..	8,4	..	9,7	..	9,7	..	6,4	..	6

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	11,9	..	18,0	..	17,6	..	13,1	..	8
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	28,5	..	25,7	..	26,5	..	25,3	..	22
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)	..	..	..	..	33,3	..	..	32,3	..	..
Korkea positiivinen mielenterveys (summaindikaattori), % 8. ja 9. luokan oppilaista[2)]	..	10	..	..	..	8	..	8	..	11
Korkea positiivinen mielenterveys (summaindikaattori), % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista[2)]	..	7	..	..	..	8	..	9	..	10
Korkea positiivinen mielenterveys (summaindikaattori), % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista[2)]	..	10	..	..	..	8	..	8	..	11
Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7–35 p (keskiarvo)	..	..	..	..	24,1	..	..	23,7	..	..
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista	..	2,2	..	3,1	..	3,7	..	4,9	..	4
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	..	10,0	..	12,0	..	16,6	..	13,6	..	12
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	10,4	..	13,0	..	14,7	..	14,9	..	11
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	..	9,6	..	9,0	..	15,8	..	18,7	..	11
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 20–64-vuotiaat	..	..	..	..	11,7	..	..	12,5	..	..
Työttömyysaste, keskimäärin vuoden aikana (%)	13,7	11,9	10,5	9,9	13,0	11,2	9,8	10,2	11,1	13,9
Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä (%), keskimäärin vuoden aikana	33,0	35,7	33,3	32,9	24,9	40,9	44,4	37,5	35,5	41,6
Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta	17,5	15,4	13,2	12,5	15,9	13,9	12,2	11,6	13,3	..
Työttömien määrä 31.12. (hlöä)	7 741	6 638	5 941	6 149	7 517	6 145	6 037	6 916	7 426	8 441
Pitkäaikaistyöttömien määrä 31.12. (hlöä)	2 567	2 219	1 793	1 866	2 378	2 693	2 285	2 234	2 660	3 514

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nuorisotyöttömien määrä 31.12. (hlöä)	1 287	1 014	968	907	980	862	811	870	1 032	1 297
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	9,1	8,7	8,5	8,4	8,2	7,9	7,7	7,5	7,3	..
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	5,5	5,1	5,1	5,4	5,5	5,8	6,2	5,8	..	..
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	..	..	49	..	43	46	59	57	48	46
Perusopetus: toimintamenot eur/oppilas[2)]	..	..	..	..	9 320	9 583	9 823	10 841	10 595	..
Perusopetus: Yleisopetuksen tunnit/ oppilas	..	1,77	1,69	1,74	1,73	1,65	1,70	1,64	..	..
Perusopetus: Opetusryhmän keskikoko 1–6 lk.	..	..	..	..	..	17,0	17,1	17,4	17,7	..
Perusopetus: Opetusryhmän keskikoko 7–9 lk.	..	..	..	..	..	19,1	18,6	18,6	19,9	..
Kulttuuritilojen (Kaupunginteatteri, Musiikkikeskus, museot, kirjastot yht.) kävijämäärä (milj.)	2,1313	1,9901	2,1116	2,2626	1,9008	2,2021	2,6210	2,8202	3,3282	3,1521
Kansalaisopiston opiskelijamäärä / opetustunnit	25263/ 45469	24335/ 45306	24288/ 44216	23557/ 44402	20461/ 40314	19625/ 43692	21053/ 43588	22348/ 43510	22999/ 43173	23808/ 44607
Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat (milj.)	1,2654	1,3139	1,2801	1,4048	0,9828	1,2137	1,4407	1,5829	1,8392	1,9621

[1)] Tilanne 11/2025

[2)] Mittari muuttunut. Aiempi jäänyt pois.

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tuemme yhdessä eri toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatusta, uutta yritystoimintaa sekä olemassa olevien yritysten kasvua ja elinvoimaa	Liikevaihdon ja viennin kehitys Yrityskanta / 1000 as. Uudet yritykset / 1000 as. Yritysmyönteisyysmittaukset	Strategiaa toteuttava Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelma hyväksyttiin (kh 26.5.2025, § 173). Yritysneuvontapalveluja kehittävä ja yrityksille kehitys- ja koulutussisältöjä tarjoava KYVYKÄS- Pk-yritysten ja yritysneuvonnan uudistuminen ja jatkuvuus Pohjois-Savossa -hanke (JTF) käynnistyi 1.2.2025. Itä-Suomen start up-ekosysteemiä ja kasvuyritystoimintaa kehittävä Itä-Suomen start up -boosteri -hanke (EAKR) käynnistyi 1.1.2025. Business Center Pohjois-Savon palveluverkoston toimintaa olevaa Draft-liikeideakilpailua laajennettiin. Vuoden 2025 kahdelle hakukierrokselle osallistui yhteensä 45 tiimiä, joista 16 sai rahoituksen. Toimintaympäristön hyvyyttä yrityksille mittaavassa Elinkeinoelämän keskusliiton v. 2025 kuntarankingissa Kuopion sijoitus oli 14. suurten kaupunkien joukossa (13. vuonna 2023).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tonttitarjontamme on riittävä ja monipuolinen	Yritystontit (sopivuus, määrä)	Yritystonttien kysyntä pysyi hyvällä tasolla, erityisesti paljon tilaa vaativien yrityshankkeiden osalta. Yrityskaavahankkeiden määrää ja henkilöresursseja on lisätty. Maata hankittiin yritysalueita varten kaupungin kasvusuunnilta Hiltulanlahdesta ja Rasinmäestä. Yritystonttivaranto keskeisellä kaupunkialueella ja maaseututaajamissa on kaikkiaan n. 100 tonttia. Niistä aktiivisesti on tarjolla n. 50. Lisäksi erityistontteja on n. 15–20. Yritystonttivarannon kartoitus ja päivitys on käynnissä. Yritystonttien esittely- ja myyntimateriaaleja on kehitetty. Maapoliittisen ohjelman päivitys on käynnistetty. Seudullista elinkeinoyhteistyötä on edistetty mm. yrityspalveluja kehittämällä sekä perustamalla maakunnallinen tontti- ja toimitilarekisterialusta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Yritykset saavat osaavaa työvoimaa	Pk-yritysten työvoiman saatavuus Työllisyysaste Avoimet työpaikat	Suomen Yrittäjien Pk-yritysbarometrin mukaan työvoiman saatavuus Kuopion seudun pk-yrityksissä oli alkuvuonna hieman koko maata ja Pohjois-Savoa parempaa. Työpaikkoja oli avoinna vuoden lopussa enemmän (532 kpl) kuin vuonna 2024 vastaavaan aikaan (403 kpl). Edistetty osaavan työvoiman saatavuutta alueella toteuttamalla Pohjois-Savon osaajavetovoimamalli - yhteistyöllä vaikuttavuutta –hanketta (ESR+) ja International House Kuopion toimintaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Mahdollistamme monipuolisen ja riittävän asuntotuotannon sekä monipaikkaisen elämän	Asuntotuotanto (lkm, tyyppi, hallintasuhde) Asuntotuotannon tonttireservi, vuotta	Asuntotuotanto jäi Kuopion MAL-tavoitteen 1000 asunnosta. Kuopioon valmistui 310 uutta asuntoa. Asuinkerrostalojen tonttivaranto (Savilahden vanha varikko, Mölymäki, Lehtorinne, Keilanrinne, Kivilampi ja Pirtti) on hyvällä tasolla. Pientalotonttivarantoa (mm. Kivilampi, Hiltulanlahti, Lehtorinne) pyritään kasvattamaan täydennysrakentamisen kaavoituksen yhteydessä. Täydennysrakentamisselvitys on edennyt suunnitellusti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kaupunkikeskusta, lähiöt ja maaseutu ovat elinvoimaisia ja viihtyisiä	Maaseutuohjelman toteuttaminen	Kaupunkikeskustan kehittämistä on edistetty yhteistyössä torikortteleiden toimijoiden kanssa. Kuopion keskeisen kaupunkialueen kaupan selvitys valmistui. Keskusseurakuntatalon ja entisen Savon Sanomien toimitalon tontteja koskevat maankäyttösopimukset on tehty. Entinen kouluviraston kiinteistö on myyty. Kuopio Plus -keskeisen kaupunkialueen kehittäminen 2040- ohjelman 1. versio on laadittu. KILKE2040 - Kuopion keskeisen kaupunkialueen ilmastokestävä kehittäminen -hanke (EAKR) on käynnistynyt v. 2026 alusta. Kaupunginosien identiteettityötä tehtiin osana Kuopio250-juhlavuoden toteutusta. Maaseutualueen kaavoitustarpeita on kartoitettu pitäjäraatien keskustelutilaisuuksissa. Maaseututaajamien ja kylien tonttitarjontaa lisätään valmisteilla olevilla osayleis- ja asemakaavoilla. Osasta maaseututontteja on laadittu markkinointivideo. Maaseututaajamien n. 180 omakotitalotontin kysyntä on ollut vähäistä. Maaseutuohjelman tilannekatsausta vuodelta 2024 ei ole tehty resurssihaasteiden vuoksi. Kuopion maaseututiedote -tilastoraportti on päivitetty.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kehitämme Savilahtea kärkihankkeena	Savilahden rakentamisen eteneminen	Savilahden yleissuunnittelu on hidastunut mm. resurssihaasteiden vuoksi. Heikko yleinen suhdannetilanne on hidastanut tonttien luovutusta ja uusien talohankkeiden käynnistymistä. Savilahdessa Sarastuskaarella on rakenteilla yksi asumisoikeuskohde. Yliopistonrannassa Kuopas Oy:llä rakenteilla olleista opiskelija-asuntokohteista Savilahden Kampus Masto on valmis ja toinen kohde on valmistumassa. Varikon alueella valmistellaan tontinluovutusta. Neularinteen ja Harjulan sairaalan alueen täydennysrakentamisen asemakaavatyö on käynnissä. Lisäksi alueella on jatkettu mm. Yliopistorannan infran rakentamista ja Neulaniementien saneerausta. Oppilaitosyhteistyönä on toteutettu kohtaamispaikka Savilahteen. Lisäksi on edistetty Savilahden tunnettuutta ja suunniteltu asuntorakentamisen yleistä edistämiskokonaisuutta.	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Kuopio on vetovoimainen opiskelukaupunki	Koulutuksen vetovoimaisuus, hakijamäärät; UEF, Savonia, Sakky Alueelle jäävien valmistuneiden osuus	Oppilaitosten vetovoima on heikentynyt niin ensisijaisten kuin kaikkien hakijoiden määrissä per aloituspaikka kaikilla muilla koulutusasteilla paitsi ammatillisessa koulutuksessa. Ensisijaisia hakijoita per aloituspaikka oli Kuopiossa alkaviin koulutuksiin Itä-Suomen yliopistossa 2,45 (2,82 v. 2024), AMK-koulutuksessa 2,65 (3,15 v. 2024) ja ammatillisessa koulutuksessa 1,35 (1,20 v. 2024). Alueelle jääneiden valmistuneiden osuus on kasvanut yliopistokoulutuksessa 35,7 %:iin, mutta vähentynyt AMK-koulutuksessa 61,8 %:iin. Kuopion veto- ja pitovoimaa opiskelukaupunkina on edistetty mm. osaajavetovoimahankeen kautta sekä edistämällä uusien koulutusohjelmien käynnistymistä.	Etenee hitaasti / osittain ➡
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Koulutus vastaa ennakoivasti työelämän muuttuviin tarpeisiin	Mittari kehitetään työllisyyspalvelu-uudistuksen yhteydessä.	Tiivistetty yhteistyötä oppilaitosten kanssa kelpoisen henkilöstön saamiseksi, mm. varhaiskasvatukseen. Uutena käynnistyi maanmittausalan koulutus Kuopiossa Savon koulutuskuntayhtymän ja Rovaniemen amk:n yhteistyönä. Uusi datatekniikan diplomi-insinöörikoulutus käynnistyy Itä-Suomen yliopistossa syksyllä 2026. Opiskelupaikkoja tulee 120, joista 60 Kuopioon. Uutena aloitettiin lääketeollisen tekniikan koulutuksen suunnittelu. Koulutusohjelma käynnistyy Itä-Suomen yliopistossa syksyllä 2027.	Etenee hitaasti / osittain ➡
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Innovaatioekosysteemi edistää liiketoiminnan kasvua ja houkuttelee uusia toimijoita alueelle	Panostukset t&k toimintaan	Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimusta vuosille 2025–2027 on päivitetty vahvistamalla kokonaisturvallisuuden edistämistä kestävän kaupunkikehityksen näkökulmasta. Toteutettu Kuopion ekosysteemisopimuksen kolmas hakukierros syksyllä 2025.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	Kuopio250-juhlavuosi tarjosi laajan, yli 800 tapahtuman kokonaisuuden. Tapahtumissa vieraili arviolta miljoona kävijää. Kaupunkitasoinen tapahtumatiimi käynnistyi ja tapahtumaalan verkostotyötä vahvistettiin. Meidän Kuopio -tuki otetaan käyttöön v. 2026 alkaen uutena Meidän Kuopio -yhteisöllisen toiminnan tukiavustuksena.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Kehitämme matkailun kärkihankkeena Tahkoa sekä Kuopion muita matkailualueita yhdessä toimijoiden kanssa	Matkailijoiden yöpymiset Hankkeiden eteneminen	Tahkon keskustan rakentaminen on jatkunut. Ostettiin katualueita keskusta-alueen kadunparannustoimien mahdollistamiseksi. Tahkon tapahtumaalue Event Park siirtyi kaupungin hoidettavaksi. Tahkon alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia parannettiin mm. laavuja uusimalla sekä talvipyöräily- ja kävelyreittejä parantamalla. Tahkon alueen kehittämissuunnitelman valmistelu käynnistettiin yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Rahoitettiin useita matkailua ja matkailuympäristön kehittämistä edistäviä EU-hankkeita, mm. Matkailullisesti merkittävien tapahtumien yhteistuotantomalli, Future Diver City2-ANTI, Bellanrannan Action Plan, Hello 1 ja Pohjoinen Lakeland. Kuopion alueen matkailijamäärä nousi korona-aikoja edeltävälle tasolle.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Edunvalvonnan ja vaikuttamisviestinnän toimintamalleja on uudistettu. Edunvalvonnan rakenteiden uudistaminen käynnistettiin johtamis- ja organisaatiorakenteen uudistuttua. Kaupungin 250-juhlavuoden näkyvyyttä edistettiin laajasti. Edunvalvontaa ja vaikuttamista tehtiin eri vaikuttamisverkostojen ja -foorumeiden sekä hankkeiden kautta. Kuopion sijoitus nousi toiseksi Taloustutkimuksen v. 2025 Kuntien imagotutkimuksessa heti Tampereen jälkeen yli 40 000 asukkaan kaupunkien joukossa. Kuopion sijoitus oli toinen T-Median v. 2025 Kaupunkien Vetovoima & vaikutus -tutkimuksessa Tampereen jälkeen jo 6:tta vuotta peräkkäin.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto, Kuopio (milj. euroa)	5 322	5 517	5 795	6 196	6 064	6 511	7 284	7 151	7 123	1 661[1)]
Vienti, Kuopion seutu (milj. euroa)	595	653	681	757	673	1 023	1 286	1 030	1 009	..
Yrityskanta / 1000 as.	51,7	..	54,3	56,6	59,2	61,5	63,3	64,7	65,7	..[2)]
Uudet yritykset / 1000 as.	4,2	4,3	5,3	5,3	5,9	6,6	6,5	6,7	6,8	..[2)]
Elinkeinopolitiikan kokonaisarvosana, sijoitus yli 50 000 as. kunnat (Suomen Yrittäjät)	6.	..	2.	..	5.	..	2.	..	9.	..
Toimintaympäristön hyvyys yrityksille, sijoitus 20 suurimman kunnan joukossa (Elinkeinoelämän keskusliitto)	..	14.	..	14.	..	14.	..	13.	..	14.
Kuopion seudun pk-yritykset, joissa työvoiman saatavuus merkittävin työllistämisen este (%)	18	30	33	23	23	14	25	23	12	15
Työllisyysaste, 18–64-vuotiaat (%)	65,9	67,5	69,3	69,2	67,7	70,3	71,4	70,5	69,9	..
Avoimet työpaikat 31.12. (lkm)	656	1 164	1 362	1 667	1 378	2 306	1 437	1 292	403	532
Asuntorakentaminen (asuntoa), myönnetyt / valmistuneet	1384/ 882	1481/ 1057	1247/ 1803	1431/ 950	1152/ 1329	1443/ 1208	1220/ 1428	667/ 1198	165/ 538	402/ 310
Ensisijaiset hakijat per aloituspaikka Kuopiossa: ISY/ AMK-koulutus/ ammatillinen koulutus	3,28/ 2,62 / 0,97	3,10/ 2,61/ 0,97	3,07/ 2,57/ 1,00	3,19/ 2,43/ 1,07	3,30 2,12/ 1,03	3,06/ 2,14/ 1,17	2,65/ 2,36/ 1,16	2,91/ 2,19/ 1,26	2,82/ 3,15/ 1,20	2,45/ 2,65/ 1,35
Oppilaitoksista valmistuneista alueelle jääneet (%), ISY/AMK-koulutus	35,1/ 62,0	31,4/ 59,3	32,5/ 60,7	31,5/ 59,7	33,8/ 59,5	32,1/ 59,2	31,1/ 61,9	35,7/ 61,8	..	..
Tutkimus- ja kehitysrahoitus, Kuopion seutu, milj. euroa	108,6	122,4	142,4	151,7	..	..	171,4	157,2	167,6	..
Tapahtuma-avustukset (milj. euroa) / tapahtumakävijät (hlöä)	..	..	..	..	..	..	..	0,610 / 430928	0,750 / 470993	0,857 / 922406
Yöpymiset majoitusliikkeissä, kpl	551 306	542 103	533 836	544 424	408 589	493 965	535 189	524 304	515 846	542 372

[1)] Tilanne Q1/2025

[2)] Tietoja ei saatavana vuodelta 2025. Tilasto on lakkautettu.

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Edistämme puurakentamista mm. kaavoituksen keinoin	Toteutuneet puurakennushankkeet	Jynkän hirsirakenteinen päiväkoti valmistui kesällä ja aloitti toimintansa 11.8.2025. Puukerrostalojen rakentaminen ei ole edennyt. Kartoitettu muita keinoja vähähiilisen rakentamisen edistämiseksi. Rakennushankkeiden kilpailutuksissa puunkäyttö on huomioitu tarjouksen laatuarvioinneissa	Etenee hitaasti / osittain
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Kuopiossa on vahva kiertotalouden yritysverkosto ja sitä tukevaa koulutus- ja innovaatiotoimintaa	Kiertotalousyritysten määrä Hankkeiden eteneminen	Hepomäen alueen kehittymistä tulevaisuuden kiertotalouden yritysten sijoittumispaikaksi on edistetty käynnistämällä toteutettavuusselvitys ja jatkamalla alueen yritysverkostotyötä. Lisäksi on edistetty vihreän siirtymän hankkeita eri yritysalueilla, mm. vetytalous- ja datakeskushankkeet. Matkuksen alueelle on rakenteilla Ingka Centres Kuopio Oy:n, Elävä Säätiön ja Jätekukko Oy:n yhteistyöhankkeena kierrätyskauppakeskus ja lajitteluasema, yhteensä n. 12 000 m2, valmistuu kesällä 2026. Kiertotalousyritysten toimipaikkojen määrä on vähentynyt. Toimipaikkoja on 315 kpl (354 kpl v. 2024).	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Hankintojen vastuullisuutta on edistetty mm. järjestämällä koulutuksia kiertotalouden ja vähähiilisyyden huomioimiseksi hankinnoissa sekä laatimalla tarkistuslista ja ohjeistus ympäristövastuullisten hankintojen toteuttamiselle. Keskitetty hankintatiimi aloitti toimintansa vuoden 2025 alussa. Hankintapäällikön virka perustettiin toukokuussa ja uusi hankintapäällikkö aloitti joulukuussa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Suunnittelemme ja toteutamme kestävää ja vähähiilistä yhdyskuntarakennetta mm. edistämällä vaihtoehtoisen lataus- ja tankkausverkoston rakentumista	Tieliikenteen CO_2-päästöt kt CO_2-ekv	Joukkoliikenteen runkolinjojen täydennysrakentamisselvitys on tekeillä. Tasavallankadun alueen kaavassa on varauduttu tankkausasemaan (esim. kaasu). Hiltulanlahden asemakaavatyössä tutkitaan raskaan liikenteen vetytankkausasemaa. Pienestä Neulamäestä on varattu tontti raskaan liikenteen sähkön latauspaikkaa varten. Liikenneinfran älyratkaisuja on edistetty mm. liikennevalojen toiminnassa sekä liikennemäärien mittaamisessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Edistämme kestävien liikkumismuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily, yhteiskäyttöautot) käyttöä ja toimintaedellytyksiä	Joukkoliikenteen matkustajamäärä / v Kestävien liikennemuotojen osuus matkoista	Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvoi edellisestä vuodesta ja oli 9,374 milj. henkilöä (9,133 milj. hlöä v. 2024). Joukkoliikenteen runkolinjaston suunnittelu ja infran rakentaminen on edennyt suunnitellusti. Runkolinjoihin liittyvien liikennejärjestelyjen toteuttamista on jatkettu.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.3. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta	Otamme maankäytönsuunnittelussa sekä metsien ja viheralueiden hoidossa huomioon luonnon monimuotoisuuden	Luonnonsuojelualueiden määrä Vanhojen metsien osuus Lehtipuuston osuus	Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman (LUMO) toimenpiteitä on edistetty mm. toteuttamalla luonnonhoitotöitä, lisäämällä kaupunkialueella puuston latvuspeitteisyyttä ja monilajisuutta sekä tehostamalla haitallisten vieraskasvilajien torjuntaa. Kaupunginhallitus hyväksyi (27.10.2025, §337) periaatepäätöksen suojella 250 hehtaaria luonnoltaan arvokkaita metsä- ja suoalueita osana Kuopion 250-juhlavuotta. Uusia luonnonsuojelualueita on perustettu Tervaruukinniemeen ja soidensuojelun täydennyskohteille. Niittylahdessa on käynnistetty Muurankorven suoalueen ennallistaminen. Muiden uusien suojelualueiden edistäminen on käynnissä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO_2-päästöt / asukas (t CO_2-ekv / as)	Viksu Kuopio -ilmasto- ja resurssiviisausohjelman ja SISU - Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon hankkeen (EAKR) toteutus on edennyt suunnitellusti. Toteutettu mm. ilmastoviestintää, kampanjoita viisaasta liikkumisesta ja kestävästä kuluttamisesta. Metsien kestävyyttä ilmastonmuutosta vastaan on edistetty mm. lehti- ja lahopuustoa lisäämällä. Hulevesien huomiointi on sisällytetty viherkerroin -työkaluun. Vuoden 2026 talousarvioon on sisällytetty ilmastobudjetointi. Seurantaa varten on kehitetty Ympäristövahti-järjestelmä. Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskushanke on toteutunut suunnitellusti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruuan osuus Kasviproteiinien osuus Ruokahävikin määrä (kg)	Kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Kiertotalouden Green Dealiin, ja sitotunut korvaamaan lihaa kasvi- ja kalaproteiinilla ja vähentämään koulujen ja päiväkotien ruokalistan hiilijalanjälkeä 32 % ja ruokahävikin määrää 70 % vuoteen 2035 mennessä (lähtötasona v. 2022). Kaupungin ruokapalveluissa lähiruuan osuus elintarvikehankinnoista ja kasviproteiinien käyttö ovat kasvussa. Hiilijalanjälkeä on saatu pienennettyä ja ruokahävikkiä vähennettyä. Yhteensovitettu ilmastoviisaan koulu- ja päiväkotiruuan, huoltovarmuuden ja ruuantuotantoelinkeinon intressejä yhdessä maaseutuviranomaisten kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m3) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	Kolmen tuulivoimahankkeen kaavoitus on vireillä. Lämmöntuotantoon suunnitellun pienydinvoimalan asemakaavoitus on käynnissä yhteistyössä Kuopion Energian kanssa Vuonna 2025 ei valmistunut uusia aurinkovoimaloita. Energiansäästöohjelman toimenpiteitä on jatkettu. Sähkön / lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh/r-m3) on edelleen laskusuunnassa. Savilahden kiinteistöautomaatioratkaisujen edistäminen on hidastunut rakentamisen vähäisyyden vuoksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kiertotalousyritysten toimipaikkojen määrä	..	..	..	..	..	..	..	363	354	315
Tieliikenteen CO_2-päästöt (kt CO_2- ekv)	198,2	182,7	187,1	179,7	169,0	161,1	155,9	149,8	146,9[1]	..
Paikallisliikenteen matkustajamäärä (1 000 matkustajaa)	5 660	6 196	6 448	7 358	5 225	5 906	7 331	8 435	9 133	9 374
Kestävien liikennemuotojen osuus matkoista (%)	..	..	45	45	45	..	..	..	..	..
Luonnonsuojelualueiden osuus kaupungin omistamasta metsämaasta (ha / %)	..	..	.. / 5,7	.. / 5,7	.. / 5,7	755/ 7,0	755/ 7,0	755/ 7,0	755/ 7,0	..
Vanhojen metsien osuus (%)	..	..	..	..	..	17	..	..	..	..
Lehtipuuston osuus (%)	..	..	..	..	..	22	..	..	..	..
Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä (t CO_2-ekv/asukas)	6,3	5,7	6,1	5,7	5,3	5,2	5,0	4,5	..	..
Lähiruuan osuus elintarvikehankinnoista (eur) kaupungin ruokapalveluissa (%)	..	..	..	3,90	5,17	4,50	6,10	8,0	7,0	12,0
Kasviproteiinien osuus (%:a kg)	..	..	16	13	12	18,5	19	33	20[2]	21
Syntyneen ruokahävikin määrä (kg / eur)	..	..	..	22602/ 79107	21148/ 71408	..	173329/ 606653	173538/ 607170	146854/ 531833	46793/ 163774
Sähkön / lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh/r-m3)	..	..	16 /35	17 / 32	14 / 27	14 /29	16 / 33	15 / 32	14 / 31	..
Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	55	61	..	68	63	75	73	75	83	..

[1] Ennakkotieto v. 2024

[2] Vuoden 2024 lähtien osuudet laskettu pääraaka-aineena käytetyistä proteiinin lähteistä. Aiemmat luvut laskettu ruokalistan tarvelaskennan kautta.

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatiorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Kuopion digitasomittari uudistettiin. v. 2025 kaupungin 159 palvelusta digitaso mitattiin 53 palvelusta. Palveluista 55 %:ssa digitaso oli ≥ 3. Tekoäly tukiälyksi -hankkeen kautta on edistetty henkilöstön osaamista tekoälyn hyödyntämisessä. Valmisteltu -intraan tekoälyagenttipohjainen Kuha-avustaja. Kaupunkiympäristön digitaalisen tieto- ja toimintajärjestelmän kokonaisuudistus (KATTO-hanke) on käynnissä. Datajalostamo -tietoalustan liikennedatan yhteyteen on kehitetty kunnossapidon tilannekuvaa. Kuopion hallinnoima Kestävät viranomaispalvelut 2030 Pohjois-Savossa-hanke (AKKE-AIKO) käynnistyi 1.3.2025. Hankkeessa selvitetään 16 kunnan teknisten viranomaispalvelujen (ympäristöterveys, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta) sekä eläinlääkäripalvelujen järjestämistä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	Kuntalais- ja asiakaspalautteita tuli 5 239 kpl (5 271 kpl v. 2024). Kuntalaisaloitteita tehtiin 42 kpl (24 kpl v. 2024). Kaupunkitasoinen Meidän Kuopio - osallisuusmalli hyväksyttiin (kv 15.12.2025, § 102). Pitäjäraatitoiminta käynnistetään 1.2.2016 alkaen Etelä- ja Länsi-Kuopion maaseutualueilla. Toteutettiin asukkaille avoin kaupunginhallituksen keskustelutilaisuus Vehmersalmella 29.9.2025. Hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia on lisätty mm. ottamalla käyttöön dialoginen keskustelusarja kuntalaisten ja kaupunkiorganisaation vuoropuhelun tueksi. Vastaava malli otetiin käyttöön luottamushenkilöiden ja sidosryhmien kanssa strategiatyön loppuvaiheessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien lapsivaikutusarviointien määrät	Perusmuotoinen lapsivaikutusten arviointi on tehty 171 asiaan (91 kpl v. 2024) ja tavanomaista tarkempi 10 asiaan (3 kpl v. 2024).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen maaseutuvaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien maaseutuvaikutusarviointien määrät	Perusmuotoinen maaseutuvaikutusten arviointi on tehty 171 asiaan (91 kpl v. 2024) ja tavanomaista tarkempi yhdeksään asiaan (3 kpl v. 2024).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Hakijamäärät avoimiin työpaikkoihin ovat kasvussa. Hakijoita oli 21,8 per avoin tehtävä. Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Hakijakyselyn tulos heikkeni edelliseen kyselyyn verrattuna. Tulos oli 7, kun se edellisessä kyselyssä oli 8. Lähtökyselyyn vastasi 80 henkilöä, joista 53,9 % vastaajaa suositteli v. 2025 Kuopion kaupunkia työnantajana. Kuopion työnantajavetovoimaa vahvistettiin mm. käyttämällä rekrytointibrändiä, kohdennettua somekampanjaa, ottamalla käyttöön rekrytointikohtainen hakijapalaute ja kiinnittämällä huomiota hakijaviestintään. Käynnistettiin tavoitteellinen yhteistyö Savonian ja UEF:n kanssa.	Etenee hitaasti / osittain
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Toteutettiin kaupungin johtamisjärjestämän uudistaminen. Poliittisesta johtamisjärjestelmästä päätettiin kaupunginvaltuustossa 24.3.2025, § 17 ja operatiivisesta johtamisjärjestelmästä 20.102025, §75 ja 15.12.2025, §101. Apulaiskaupunginjohtajien virat päättyivät 31.12.2025. Joulukuussa valittiin kaksi uutta toimialajohtajaa; elinkeinojohtaja ja sivistysjohtaja. Kuopio 2035 -strategia hyväksyttiin (kv 17.11.2025, § 84). Kukoistava Kuopio -strategian toteuttamisohjelman laadinta ja strategisen johtamisjärjestelmän uudistaminen käynnistyivät loppuvuodesta. Hyvinvointisuunnitelman laadinta vuosille 2026–2030 käynnistyi ja se tulee päätöksentekoon keväällä 2026.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Kevan esihenkilökysely toteutettiin syksyllä 2025. Tulosten jalkauttaminen aloitettiin. Käynnistettiin esihenkilöiden työkykyjohtamista tukeva koulutus. Esihenkilöseminaareja järjestettiin kaksi ja esihenkilöaamukahveja 11 kertaa. Esihenkilötyötä on tuettu lisäksi järjestämällä koulutusta, valmennusta ja sparrauskeskusteluja johtamis- ja esihenkilötaitojen kehittämiseksi sekä muutosjohtamista tukevia työyhteisökohtaisia valmennuksia. Keskitetyn koulutuksen koulutuksista 4 % oli suunnattu esihenkilöille.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto Sisäisesti täytetyt avoimet työpaikat	Kaupungin digitaalisessa oppimisympäristössä Priimassa oli tarjolla 95 kurssia ja näille kirjautui yhteensä 608 suoritusta ja 1 516 tunnusta. Istekin verkkokoulutusten osalta saatiin käyttöön Eduhouse-oppimisympäristö. 1,4 % (7 kpl) avoimista työpaikoista täytettiin sisäisellä haulla. Henkilöstön osaamista ja urakehitystä on edistetty mm. järjestämällä koulutusta sekä toteuttamalla osaamis- ja valmennuskeskusteluita.	Etenee hitaasti / osittain ➡

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely Sairauspoissaolot	Käytössä olevat HR-järjestelmät; WPro, Intro ja Aino, tuottavat reaaliaikaista tietoa työhyvinvoinnin johtamiseen. Ainon toiminnallisuuksien kehittämistä jatkettiin mm. ottamalla käyttöön päivitetty kehityskeskustelulomake ja valmistelemalla esihenkilö- ja ryhmäkehityskeskustelulomakkeiden käyttöönottoa. Perehdytyksiä käynnistettiin Intro-järjestelmän kautta 289kpl. Kehityskeskusteluja kirjautui 1323 kpl ja varhaisen välittämisen keskusteluja 1360 kpl. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys käynnistyi henkilöstökyselyllä syyskuussa. Työterveyslaitoksen Hymy-tutkimus päättyi ja siitä julkaistiin loppuraportti. Tuloksia hyödynnettiin osana uutta etätyöohjetta. Henkilöstön työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta on lisäksi edistetty mm. kouluttamalla esihenkilöitä työhyvinvoinnin johtamiseen, työergonomiaa parantamalla, päivittämällä työhyvinvointisuunnitelmia, toteuttamalla työhyvinvointiparitoimintaa, tiimityömallia ja tehtäväkiertoa, tasoittamalla töiden ruuhkautumista yksiköiden välisellä yhteistyöllä ja järjestämällä tyhy-toimintaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Henkilöstön kehittämisaloitteita jätettiin aloitekanava Ideapulputtamoon 16 kpl (40 kpl v. 2024). Etätyön tekeminen on lisääntynyt. Etätyötä teki 888 henkilöä yhteensä 61 990 etätyöpäivää (799 henkilöä yhteensä 54 205 päivää v. 2024). Henkilöstön kehittävää työotetta, osaamista ja vaikuttamismahdollisuuksia oman työn kehittämiseen ja prosessien sujuvoittamiseen edistävä PROTO-Prosessikehittämisen toimintamallit -hanke (ESR+) on käynnistynyt 1.11.2025.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Talouden tasapainotusohjelman 2024–2027 toteutus eteni suunnitellusti. Pysyviä tasapainotustoimia toteutettiin 19,9 milj. euroa. Osto- ja myyntilaskuprosessien kehitystyö on käynnissä. Toimintaa tehostettiin lisäämällä sähköisten laskujen osuutta ja automaatiota. Ulkopuolisia rahoituslähteitä (mm. EU, OPM, AVI) hyödynnettiin aktiivisesti kehittämistoiminnassa. Kaupunki oli toteuttajana yhteensä 76:ssa ulkopuolista rahoitusta saaneessa hankkeessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Kuopion ja naapurikuntien rajaalueiden erityisesti kasvatus- ja opetus- ja vapaa-ajan palveluita koskeva palveluverkkoselvitys valmistui 31.3.2025. Selvityksen esittely, osallistaminen ja vaikutusten arviointi tapahtuivat huhti-toukokuussa. Selvityksen ja siitä saadun palautteen pohjalta valmistui Kuopion varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035. Kaupunginhallitus (1.12.2025, § 380) palautti suunnitelman uudelleen valmisteluun. Kiinteistökehitystoiminnan kautta vähennettiin tarpeettomia tiloja, mm. entinen kouluvirasto myytiin.	Etenee hitaasti / osittain
4.4. Kestävä talous	Uudistamme konsernin toimintaa kunnan roolin muutoksen mukaisesti ja olemme vastuullinen ja aktiivinen omistaja. Edellytämme omistamiemme yhteisöjen toimivan tehokkaasti ja tuloksellisesti strategian toteutumista tukien.	Konsernitulos Konsernilainojen määrä € / asukas	Omistajapolitiikan toimeenpano on käynnissä. Tytäryhteisöjen hallitusten nimeämisprosessia uudistettiin mm. lisäämällä hallitusten ammattimaisuutta. Toteutettiin osingonjako sidosyksikköyhtiöistä käyttöpääoma- ja investointitarpeen ylittävien varojen kotiuttamiseksi Hankintoja tehostettiin ja vaikutukset heijastuivat konserniyhteisöihin liikevaihdon vähenemisenä.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Mittari	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Palvelujen digitalisaatioaste (%), tavoitetaso ≥ 1,0	..	..	..	..	14[1)]	19	23	29	35	55[2)]
Kuntalais- ja asiakaspalautteet (kpl)	3 211	3 970	3 961	3 049	4 333	6 641	6 522	5 539	5 271	5 239
Kuntalaisaloitteet (kpl)	17	18	35	34	48	37	34	35	24	42
Lapsivaikutusarvioinnit (kpl)	..	..	..	..	..	..	..	0	3	10
Maaseutuvaikutusarvioinnit (kpl)	..	..	..	..	..	..	..	..	3	9
Hakijoiden määrä per avoin työpaikka	10,9	7,4	9,0	8,0	6,3	5,3	4,7	10,0	12,5	21,8
Työnantajan suositteluindeksi (lähtökysely)	..	..	..	..	..	..	..	68,0	79,2	53,9
Koulutuspäivät / htv	2,9	2,7	2,4	2,6	1,6	1,7	1,7	2,5	1,8	1,5
Työkierrossa henkilöitä	252	283	343	339	332	329	334	177	152	..
Sisäisesti täytetyt avoimet työpaikat	118	87	108	108	121	109	229	111	33	7
Henkilöstön sairauspoissaolot (pv/htv)[3)]	17,0	17,2	17,4	17,1	17,1	18,1	21,0	17,9	16,0	15,6
Henkilöstön kehittämisaloitteet (kpl)	59	16	23	28	40	10	21	50	40	16
Etätyötä tehneet henkilöt	..	..	..	478	2 248	1 608	1 473	850	799	888
Etätyöpäivät	..	..	..	7 053	107 944	88 575	79 859	50 557	54 205	61 990
Vuosikate/poistot (%)	86,3	119	65,6	30,2	119,6	125,2	90,9	104,2	88,1	95,1
Investointien tulorahoitus (%)	78,4	102,4	37,2	13,6	72,7	77,0	43,4	62,3	69,8	90,5
Lainamäärä (eur/asukas)[4)]	2 884	2 790	2 891	4 090	4 687	4 277	4 341	4 374	4 756	4 745
Konsernitulos (milj. eur)	23,9	32,8	9,9	-1,6	45,7	47,1	27,6	30,6	22,9	30,1
Konsernilainojen määrä (eur/asukas)	8 022	8 013	8 053	9 013	9 715	9 285	9 997	7 451	8 056	7 860

[1)] Sisältää vain yrityksille tai yhteisöille suunnatut palvelut.
[2)] Vuoden 2025 arvo ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien arvojen kanssa. Digitasomittaristo uudistettu vuonna 2025.
[3)] Vuosien 2016–2022 luvut sisältävät hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön sairauspoissaolot.
[4)] Lainamäärä (eur/asukas) -luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2016–2018 ja 2019–2025 välillä konsernitilin esittämistavasta johtuen. Konsernitilin saldo otettu huomioon vuodesta 2019 alkaen.

Strategian läpileikkaavat teemat

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
Digitalisaatio mahdollistaa saada palveluja kotona, ajasta ja paikasta riippumatta, virtaviivaistaa toimintaa, synnyttää uusia palveluinnovaatioita ja liiketoimintaa.	Osaamiskartoitukset	1. Edistämme digikyvykkyyttä ja -osaamista	Tekoäly tukiälyksi -hankkeessa esihenkilölle suunnatun käyttökoulutuksen jälkeen Microsoft Copilotin 13 käyttäjän esipilotin jälkeen pilotti-käyttäjien määrää nostettiin portaittain vuoden aikana yli sataan käyttäjään. Intranettiin otettiin käyttöön tekoälyagenttipohjainen avustaja, joka kokoaa kysyjälle vastauksen lähteineen hyödyntäen intranetin ja sisäisten ohjeiden sisältöjä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
	Palvelujen digiaste	2. Kehitämme ja lisäämme digitaalisia palveluja	Kaupunkiympäristön toimialalla tehdyn tietojärjestelmäarkkitehtuuriselvityksen ja eri skenaarioiden pohjalta tehtiin päätös kokonaisjärjestelmän hankinnan käynnistämiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
	Avoin data	3. Kehittämme tiedolla johtamista, ts. toiminnasta syntyvän tiedon avaamista ja hyödyntämistä palvelujen kehittämisessä.	Tiedolla johtamisen kehittämistä on jatkettu vuoden 2024 suunnitelmien mukaisesti: kehitettiin kaupungille metatietokuvauspohjaa "tietoa tiedosta", jota sovellettiin datakatalogipilottiin (Microsoft Purview). Pati Linkkuun -projekti starttasi keväällä, tarkoituksena saada paikkatieto siirrettyä Louhi-paikkatietoalustalta Sarana-tietoaltaaseen ja sitä kautta tavoitellaan tiedon tehokkaampaan käyttöä. Keväällä 2025 järjestettiin henkilöstölle tietoklinikoita tiedolla johtamiseen liittyvistä teemoista.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
		4. Vahvistamme kyberturvallisuutta	Digiturvamallin käyttöönottoa on laajennettu sekä mobiililaitteiden siirrot on saatu suurimmaksi osaksi tehtyä kustannustehokkaampaan hallintavälineeseen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
Kumppanuus on yhteistyötä ja verkottumista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kumppanuus on enemmän kuin osiensa summa - siitä	Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen	5. Edistämme yritys- ja järjestökumppanuuksia	Sidosryhmäyhteistyö on jatkunut Kuopion kaupungin vetämässä Pohjois-Savon vetovoimatyön johtoryhmässä. Kuopiolaisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa on tehty laajasti yhteistyötä kaupungin eri palveluissa.	Etenee hitaasti / osittain ➡

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
hyötyvät kaikki osapuolet	Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen Yhteisten palvelujen määrä	6. Edistämme oppilaitos- ja t&k&i-toimijoiden kumppanuuksia	Merkittäviä kumppanuushankkeita oppilaitosten kanssa vuonna 2025 olivat mm. Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskushanke, kv-osaajiin liittyvä ylimaakunnallinen Talent Hub Eastern Finland sekä maakunnallinen, työn ja mielen hyvinvointiin liittyvä Mieliteko 2.0 -hanke. Valmisteltu UEF-Kuopio-Joensuu -kolmikantasopimusta.	Etenee suunnitellusti / Valmis
	Arviointi yhteistyön toimivuudesta hyvinvointialueen kanssa (kysely)	7. Kehitämme hyvinvointialuekumppanuutta	Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa päästiin sopimukseen kaupungin omistamien sote-kiinteistöjen vuokraamisesta. Sote-kiinteistöjen omistukseen, hallinnointiin ja ylläpitoon perustettiin kiinteistöyhtiö. Hyvinvointialueen kanssa on tehty yhteistyötä myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta.	Etenee hitaasti / osittain

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
	Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen Yhteisten palvelujen määrä	8. Lisäämme ja kehitämme seutu- ja kuntayhteistyötä	Kuopion työllisyysalueen toiminta käynnistyi 19.5.2025 yhdessä työllisyysalueeseen kuuluvien 10 kunnan kanssa. Otettiin käyttöön Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran ja Siilinjärven yhteinen yritystontti- ja toimitilapalvelu. Toteutettiin palveluverkkoselvitys, jossa tarkasteltiin Kuopion kaupungin sekä seudun muiden kuntien rajaalueiden kasvatus-, opetus- ja vapaaajan palveluverkkoa. Käynnistettiin Kuopion, Suonenjoen, Lapinlahden, Leppävirran, Siilinjärven ja Tuusniemen kattavan liikenneympäristöjen kehittämissuunnitelman laadinta osana valtion ja kaupunkiseudun välistä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL)-sopimusta. Käynnistettiin Kestävät viranomaispalvelut 2030 Pohjois-Savossa-hanke (AKKE-AIKO). Hankkeessa selvitetään 16 kunnan teknisten viranomaispalvelujen (ympäristöterveys, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta) sekä eläinlääkäripalvelujen järjestämistä. Tehtiin yhteistyötä Kuopion kaupunkiseudun kuntien kanssa. Järjestettiin säännöllisesti mm. seudun kuntajohtajakokouksia. Tehty yhteistyötä Itä-Suomen keskuskaupunkien kanssa edunvalvonnan sekä Itä-Suomi ohjelman toimeenpanoon osalta. Organisaatio- ja kuntarajat ylittävää palvelujen kehittämisyhteistyötä on tehty lisäksi useissa eri palveluissa, hankkeissa ja verkostoissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
Kansainvälisyys on ovien avaamista ja verkostojen antamista kumppaneiden käyttöön, alueen osaamisen ja vahvuuksien tunnetuksi tekemistä sekä asiantuntijayhteistyötä. Se on myös sitä, että huolehditaan organisaation valmiuksista kumppaneiden ja asukkaiden kansainvälistyessä sekä vastuullisesti kunnan kotoutumistehtävästä ja yleisestä suvaitsevaisesta ilmapiiristä.	Kv-opiskelijoiden määrä Kv-asukkaiden määrä Monikieliset palvelut Kv-asukastyytyväisyys	9. Edistämme kansainvälisten osaajien ja -opiskelijoiden veto- ja pitovoimaa	Toteutettu Pohjois-Savon osaajavetovoimamalli (ESR+) - hanketta ja kv-osaajien ja -opiskelijoiden pitovoimaa edistävää International House Kuopio -konseptia. Osallistuttu TalentHub Eastern Finland (ESR+) - hankkeeseen. Kaksi hankkeen kv-opiskelijaa toteutti kv-asukkaille suunnatun Kuopio for All-kyselyn osana strategian uudistamista. Tutkintotavoitteisten ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on kasvanut edellisestä vuodesta. Heitä oli vuonna 2024 yhteensä 2 215 (1 689 v. 2023), joista ammatillisessa koulutuksessa 1 073 (731 v. 2023), AMK-koulutuksessa 615 (508 v. 2023) ja yliopistokoulutuksessa 470 (399 v. 2023). Vuonna 2024 ulkomaalaisia asukkaita oli 5 980, eli 4,8 % kuopiolaisista.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
	Yhteisten hankkeiden määrä ja eteneminen	10. Kehitämme yritysten kv-liiketoimintaa	Osallistuttu mm. seuraavien yritysten kansainvälistymistä edistävien hankkeiden ja verkostojen rahoitukseen: Business Center, ProAgria Itä-Suomi ry:n Agri-Food Network -hanke (EAKR), FinFoodNet (EAKR), Tech-Savo pk-yritysten kestävä kasvu ja uudistuminen – hanke (EAKR), Water Innovation Ecosystem (EAKR) ja Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus (EAKR).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
	Kv –yhteistyöhankkeet	11. Kehitämme kv-verkostojen yhteistyötä kumppanuuden tasolle	Kuopio250-juhlavuosi vahvisti Kuopion kansainvälistä näkyvyyttä erityisesti kestävän kehityksen, elinkeinoelämän ja kulttuuriyhteistyön teemoissa. Osallistuttiin One Health 4 Cities (ONCE) -hankkeeseen (URBACT) kansainvälisten kumppanien ja Lahden kaupungin kanssa. Hankkeen päätavoitteena on muodostaa eurooppalaisten kaupunkien verkosto, joka kehittää yhdessä hyviä käytäntöjä kohti kestävämpää tulevaisuutta kaupungeissa. Osallistuttiin WHO Healthy Cities verkoston konferenssiin joulukuussa. Osallistuttiin osatoteuttajana Borderland Goes SLUSH 2025 -tapahtumaan, jossa Itä-Suomen yritykset esittelivät uusia innovaatioita ja mahdollisuuksia yhteiskunnan resilienssissä, rajaturvallisuudessa ja kaksikäyttöteknologioissa. Jatkettiin ystävyyskaupunkitoiminnan viemistä tavoitteellisempaan suuntaan mm. seuraavissa teemoissa: kokonaisturvallisuus, pohjoismainen yhteistyö ja elinkeinoelämän kehittäminen (Jönköping, Bodø, Svendborg), Besançonista (Ranska), kiertotalous, energiaosaaminen, kaupunkiorganisaation välinen yhteistyöt (Castrop-Rauxel, Gera, Minneapolis, Opole), opetusyhteistyö (Opole, Castrop-Rauxel, Shanghai Pudong) Kuopio250 International Day vahvisti kansainvälisiä verkostoja lisäksi mm. elintarvike-, design- ja energia-aloilla.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Teema	Mittari	Tavoite valtuustokaudelle 2022–2025	Seuranta 31.12.	Tila
		12. Monikulttuurisuuden ja suvaitsevaisen ilmapiirin edistäminen	Euroopan neuvoston hyvien väestösuhteiden BIIAF (Building an inclusive integration approach in Finland - Intercultural Cities Programme) -hanke, jossa Kuopio toimi pilottina, päättyi. Kuopion kaupungin kansainvälisyystyöryhmä päätti toimikautensa 31.5.2025. Kansainvälisten asioiden uudistamistyö käynnistettiin osana johtamisrakenteen uudistamista. Osallistuttiin mm. Kuntaliiton ja THL:n yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoverkostoihin. Palveluissa huomioitiin aiempaa enemmän maahanmuuttajataustaiset asukkaat ja asiakkaat.	Etenee hitaasti / osittain

2.1.2 Valtuustoon nähden sitovat mittarit tavoitearvoineen

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	TP 2025
Joukkoliikenteen matkustajamäärä (matkustajaa vuodessa)	8 500 000	9 100 000	9 300 000	9 370 000
Teatterin ison salin täyttöaste (%)	78	63,5	85	69,7
Päiväkotien täyttöaste / haja-asutusalue (%)	96	95	96	90
Päiväkotien täyttöaste / taajama-alue (%)	99	96	99	91
Toimitilojen kokonaisneliömäärä (brm²)	662 370	648 747	595 000	638 823
Ulkoa vuokrattujen tilojen kokonaisneliöt (m²)	58 174	57 772	57 000	56 641

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	TP 2025
Kunnan rahoitusosuus työttömyystuista (M€)			14,133	17,281
Kunnossapidon talvihoidon kustannukset (€/km)	7 266	7 393	7 000	5 910
Kansalaisopiston nettokustannus €/opetustunti (€)	78,9	80,6	82,3	75,8
Varhaiskasvatuksen toimintamenot 0–6-vuotiasta lasta kohden (€)	13 600	13 645	13 628	13 572
Perusopetuksen toimintamenot euroa per 7–15-vuotias lapsi (€)	10 958	11 169	11 603	11 423
Keskimääräinen tilakustannus (€/brm²/kk)	11,55	11,89	12,50	11,67

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	TP 2025
Kunnossapidon talvihoidon asiakastyytyväisyys (Asteikko 1–5)	3,65	3,72	3,75	3,75
Kirjastopalvelujen lainat/asukasmäärä (kpl)	16,6	18,1	17,6	19,1
Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä Kuntolaakson uimahallipalveluissa (kpl)	132 326	145 388	120 000	143 345
Varhaiskasvatukseen osallistuminen 0–6-vuotiaista (%)	79,3	78,2	82,0	77,2
Purettujen rakennusten kokonaisneliöt (brm²)	8 537	17 153	13 000	5 890

2.1.3 Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet

Kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti.

Valtuusto edellytti talousarviossa, että kaikkien konserniyhteisöjen tulee omalla toiminnallaan tukea kaupungin strategian toteutusta. Valtuusto asetti kaikkia konserniyhteisöjä koskeviksi yhteisiksi tavoitteiksi Kuopion kaupungin työllisyyden parantamisen, osaavan työvoiman saatavuuden edistämisen mm. harjoittelupaikkoja tarjoamalla sekä resurssiviisauden ja kiertotalouden toimintaperiaatteiden toteuttamisen investoinneissa, hankinnoissa ja palvelutuotannossa.

Konserniyhtiöt ovat raportoineet edistävänsä työllisyyden parantamisen tavoitetta mm. tarjoamalla harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja sekä mahdollisuuksia tehdä opinnäytetöitä yhtiöissä. Esimerkiksi Kuopion Opiskelija-asunnot Oy työllistää kiinteistöihin liittyvissä huolto-, korjaus- ja kunnossapitotoimissa Kuopion alueen yrityksiä merkittävästi. Konserniyhtiöiden investoinnit kasvattavat myös osaltaan alueen työllisyyttä.

Resurssiviisauden ja kiertotalouden osalta kulunut vuosi painottui suurelta osin erilaisten energiatehokkuustoimien toteuttamiseen. Yhtiöt pyrkivät kehittämään digitaalisia palveluratkaisuja ja ovat osaltaan mukana Kuopion kaupungin Green Deal -sitoumuksessa. Vesihuoltotoiminnan osalta on verkoston mallinnuksen avulla optimoitu verkostovesien pumppausta, sekä Lehtoniemen jätevedenpuhdistamolla syntyvää biokaasua hyödynnetään lämpönä ja sähkönä. Yleisesti ottaen energiantuotannossa biopolttoaineiden määrä kasvaa jatkuvasti. Hiilijalanjäljen laskenta sekä erilaiset ympäristöjärjestelmät auttavat kohdentamaan toimenpiteitä siten, että päästöjä voidaan leikata nykytasolta pienemmäksi ja päästönlähteisiin vaikutetaan systemaattisesti. Konserniyhtiöiden sitoutuminen hiilineutraaliustavoitteisiin on vahvaa.

Yhtiökohtaisten tavoitteiden toteutuminen ja taloutta kuvaavat mittaritiedot ovat tarkemmin seuraavissa taulukoissa.

A. Kuopio-konsernin strategiset yhtiöt

Kuopion Energia Oy konserni

Tehtävä: Tukkusähkön ja kaukolämmön myynti, sähkön ja lämmön tuotanto sekä sähkön siirto

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Konsernin liikevaihto oli noin 110 milj. euroa ollen edelliseen vuoteen verrattuna 10 % vähemmän. Sähkön pörssihinta vaihteli vuoden aikana huomattavasti ja tuotantomäärien pudotus vaikutti liikevaihdon kertymään. Vuosi oli lämmin, mikä osaltaan vaikutti lämmön ja sähkön kysyntään. Konsernin liikevoitto oli noin 10 milj. euroa ja se laski kolmanneksella edellisvuodesta. Vuonna 2025 Kuopion Energia Oy investoi noin 13 milj. euroa. Uusia lainoja nostettiin yhteensä 20,5 milj. euroa. Kuopion Sähköverkko Oy käytti investointeihin 6,8 milj. euroa tulorahoituksella.

Kaukolämpöä myytiin 866 gigawattituntia (GWh), mikä on 9 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaukojäähdytystä myyntiin 9 GWh. Sähköenergiaa myytiin tukku- ja tasesähkömarkkinoille yhteensä 158 gigawattituntia (GWh). Se on 25 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Sähköä siirrettiin asiakkaille 610 gigawattituntia (GWh), eli 1,6 % edellisvuotta vähemmän.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Liikevoiton laskuun vaikutti merkittävämmin tulojen lasku kuin menojen nousu. Materiaalikulut jopa vähenivät edellisvuodesta. Polttoainevarastot kasvoivat edellisvuotta maltillisemmin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Alkuvuosi on ollut selvästi normaalia kylmempi, mikä on kasvattanut lämmön myyntiä ja sähkön tuotantoa. Sähkön markkinahinta on ollut budjetoitua korkeampi. Polttoaineiden käyttöennuste on 150 GWh budjetoitua korkeampi, mikä auttaa polttoainevaraston tasapainottamisessa.

Uusia, polttamista korvaavia tapoja tuottaa kaukolämpöä selvitetään jatkuvasti. Alustavan suunnitelman mukaan HPN2-laitos poistuu käytöstä 2035. Kyseisen voimalaitoksen poistoaika on tähän asti ollut 15 vuotta. HPN2 voimalaitoksen lähestyessä käyttöikänsä loppua, on kyseisen laitoksen poistoaika muutettu siten, että poistot loppuvat vuoteen 2035. Viimeisin investointi on tehty vuoden 2025 vaihteessa, takavedon uusinta, jonka poistoihin poistoajan muutoksella on noin 0,5 milj. euron vuosittaiset vaikutukset.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	124,9	123,1	125,0	110,6
Tuloutus omistajalle	M€	9,0	9,0	10,5	10,5
Käyttökate-%	%	36,3	29,4	20,0	30,0
Omavaraisuusaste	%	35,5	33,1	35,0	36,0
Tuotannon kasvihuonepäästöt	tonnia CO^2	145 608	84 908	105 000	48 000

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	124,9	123,1	125,0	110,6
Investoinnit M€	24,7	23,7	13,1	19,8
Myynti kaupungille M€	6,4	6,1	8,0	5,9
Takaukset kaupungilta M€	39,5	33,7	36,5	27,9
Kaupungilta saadut lainat M€	111,0	103,0	103,0	103,0
Tilikauden tulos M€	15,9	6,6	3,0	13,8
Osingot ja korot kaupungille M€*	9,0	9,0	10,5	10,5
Henkilöstölukumäärä 31.12. (sis. määräaikaiset)	139	140	137	134

*Oletus: maksetut osingot tarkastelukautena edellisen vuoden tuloksesta

Sisältää myös pääomapalautuksen 1,6 mijl. euroa ja takausprovisiot

Kuopion Pysäköinti Oy

Tehtävä: Harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa ja liiketilojen vuokrausta.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Kuopion Pysäköinti Oy:n liikevaihto vuonna 2025 oli 4,3 milj. euroa. Kokonaisuutena vuonna 2025 sekä taloudellinen tulos että laadullinen tulos olivat hyvät. Taloudellinen tulos oli positiivinen. Positiiviseen tulokseen johtivat määrätietoinen strategia kadunvarsimittareiden poistamisessa (mobiilimaksamisen osuus 92 %) ja pysäköintitransaktioiden tariffikorotukset. Yhtiön omavaraisuusaste on 93 % ja käyttökate 39,9 %. Kiitos hyvästä tuloksesta kuuluu sitoutuneelle henkilöstölle.

Yhtiön operointikohteiden transaktiot (pysäköintitapahtumat) olivat vuonna 2025 yhteensä noin 1,4 miljoonaa.

Toriparkin pysäköintimäärät olivat vuonna 2025 613 511 (vuonna 2024 644 931).

Vuonna 2025 Kauppakeskus Apajan vuokrausaste oli 90 % (ka.). (vuonna 2024 88 %)

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Yhtiö teki talousarvion mukaisen tuloksen, eikä mitään suuria poikkeamia ollut toimintavuoden aikana.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2026 operatiivisessa toiminnassa yhtiö jatkaa kehittämistyötä kaikilla osa-alueilla, jotta se pystyy tarjoamaan nykyaikaisia ja asiakaslähtöisiä palveluita asiakkailleen. Pysäköintipalveluissa kehitetään entistä asiakaslähtöisempiä palveluita mobiilimaksamiseen, sekä sähköisiin myyntikanaviin liittyen. Sähköautojen latauspisteitä tullaan lisäämään systemaattisesti sekä kustannustehokkaasti yhtiön operointikohteissa. Kauppakeskus Apajassa tavoitteena on saavuttaa 100 %:n vuokrausaste. Yhtiö tekee kaiken voitavansa päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa ko. asioiden suhteen.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	4,1	4,3	4,2	4,3
Tuloutus omistajalle	M€	0,0	0,0	0,1	0,0
Tilikauden tulos	M€	-0,3	0,0	0,1	0,2
Omavaraisuusaste	%	91,0	92,0	92,0	93,0

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	4,1	4,3	4,2	4,3
Investoinnit M€	0,1	0,1	0,1	0,1
Takaukset kaupungilta M€	4,5	4,0	6,1	3,5
Kaupungilta saadut lainat M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos M€	-0,3	0,0	0,1	0,2
Henkilöstölukumäärä 31.12.	6	6	6	6

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy

Tehtävä: Asuntotuotannon harjoittaminen Kuopion alueella sekä omistamiensa kiinteistöjen hallinta, ylläpito ja vuokraaminen.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Yhtiön toiminta on ollut suunnitellun mukaista, opiskelijoiden asunnontarpeessa ei ole tapahtunut muutoksia aiempiin vuosiin nähden, vaan se kohdistuu huomattavan suurelta osin yksiöihin keskustaan ja oppilaitosten välittömään läheisyyteen. Asuntoa hakeneista 82 % oli yhden hengen ruokakuntia. Savilahden rakennushanke eteni tilikauden aikana pääosin suunnitellun mukaisesti ja ensimmäinen rakennuksista valmistui elokuun lopussa. Investoinnin kokonaishankinta-arvo on n. 28 milj. euroa. Savilahteen rakentuu kahdelle tontille yhteensä 265 opiskelija-asuntoa, ja toinenkin rakennus on valmistunut tilikauden jälkeen helmikuussa 2026.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Käyttöastetavoite (96 %) toteutui, käyttöasteen ollessa 96,2 %. Liikevaihto jäi hieman tavoitteesta, johtuen Savilahden ensimmäisen rakennuksen ennakoitua myöhäisemmästä valmistumisesta ja vastaanottamisesta. Investoinnit Savilahden hankkeeseen olivat tilikauden aikana 10,5 milj. euroa. Asukaskohtainen hiilijalanjälki toteutui ennakoitua suurempana pääosin suuren kiinteistöjen korjausmäärän vuoksi.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön tulevaisuuden näkymät ovat vakaat ja kiinteistöjen vuokraustoiminta on taloudellisesti kannattavalla tasolla. Nykyinen asuntokanta ei täysin vastaa opiskelijoiden kysyntään asuntotyypeiltään eikä sijainneiltaan, mikä näkyy ennen kaikkea asukasvaihtuvuudessa ja soluhuoneiden käyttöasteessa (88,8 %). Kiinteistökannan kehittämistä tullaan edelleen jatkamaan. Pitkäaikaisen toiminnan tehostamisen kautta saavutettu yhtiön hyvä kustannustehokkuus mahdollistaa kilpailukykyisen vuokratason ylläpitämisen. Vuonna 2025 asuntohakemuksia vastaanotettiin 7 750 kpl. Hakemuksilla mitattu asuntojen kysyntä kasvoi edellisestä vuodesta n. 15 %, joten kohtuuhintaisten opiskelija-asuntojen kysyntä on edelleen korkeaa Kuopiossa.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	11,6	11,9	12,3	12,1
Tilikauden tulos	M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Käyttöaste	%	94,0	96,4	96,0	96,2
Asuinneliövelka	€/asm²	633	737	800 (max.)	787
CO^2 -päästöt*	kgCO^2e/as/v			<150	259
NPS (asukastyytyväisyys)	-100 - 100			>40	49
NPS (asiakaspalvelu)	-100 - 100			>60	62

* päästöt tulevat täysin ns. epäsuorista lähteistä eli Scope 3 -päästöistä

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	11,6	11,9	12,3	12,1
Investoinnit M€	2,9	12,2	15,0	10,6
Takaukset kaupungilta M€	2,7	2,0	1,3	1,2
Kaupungilta saadut lainat M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Osingot ja korot kaupungille M€ (maksetut takausprovisiot lainoista)	0,1	0,1	0,1	0,1
Henkilöstölukumäärä 31.12.	13	13	13	13

Niiralan Kulma Oy

Tehtävä: Asuntotuotannon harjoittaminen Kuopion alueella sekä omistamiensa kiinteistöjen hallinta, ylläpito ja vuokraaminen.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Operatiivinen toiminta ja rakennuttamisen investoinnit etenivät suunnitellusti. Investoinnit 2025 olivat 17,9 milj. euroa. Omistajatuloutus aloitettiin osakepääoman alentamisen mallilla.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Yhtiö saavutti kaikki toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Käyttöaste oli 97,3 (96,8) % ja tavoitettaan parempi. Vuoden 2025 liikevaihto jäi hieman edellisvuodesta ja budjetista johtuen erityisesti asunto- ja liiketilakohteiden myynneistä, vaikka tyhjyyksien väheneminen, uudiskohteet ja vuokrankorotukset toivat osittain lisätuottoa. Hoitokulut ja henkilöstökulut alittivat sekä edellisvuoden että budjetin leudon talven, siivoustoiminnan muutosten ja pienemmän henkilöstömäärän vuoksi. Liikevoitto ylitti budjetin pienempien hoitomenojen ja suurempien korkotuottojen ansiosta, vaikka jäikin 4,2 milj. euroa vuoden 2024 tasosta kertaluonteisten tuottojen puuttuessa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Keskeisiä tulevaisuuden painopisteitä ovat korkea käyttöaste, kiinteistöjen laadun ylläpito ja korjausvelan hallinta, vaikka kustannusten nousu ja hallituksen asumistukileikkaukset heikentävät asukkaiden vuokranmaksukykyä. Kiinteistökantaa kehitetään suunnitelmallisesti ja kohdekohtaisesti ja korjaustarve pysyy suurena etenkin 80–90-lukujen rakennuksissa. Kustannuksia kasvattavat rakentamisen hintojen nousu sekä kiristyvät säädösvaatimukset.

Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke) myöntämisvaltuuksien vähentyminen lisää epävarmuutta investointien toteutettavuudesta. Yhtiö päivittää kiinteistöstrategiaansa ja käy omistajan kanssa keskusteluja omistajan takauksen mahdollistamisesta, jotta rahoitusta voidaan jatkossakin hankkia kilpailukykyisin ehdoin.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	M€	4,3	7,5	1,2	3,6
Tuloutus omistajalle	M€	0,2	0,2	0,7	0,7
Käyttöaste	%	97,3	96,8	97,0	97,3
Asuinneliövelka	€/asm² max	536	563	<600	553
Yhtiön hiilijalanjäljen pienentäminen vuosittain 50 tn (CO^2) (ei sis. uudisrakentamista)	tn	5 836	5 749	< 5 736	5 532
NPS (asiakaspalvelu)	-100 - 100	78	74	>50	82,0
Koti Kuntoon -remontit kirjattu suoraan tulokseen, tulosvaikutus		2,3 M€	1,6 M€	1,3 M€	1,2 M€

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	56,0	57,0	57,8	56,8
Investoinnit M€	15,7	16,1	23,4	17,9
Myynti kaupungille M€	1,2	0,8	0,6	0,4
Takaukset kaupungilta M€	39,0	32,2	30,8	29,8
Kaupungilta saadut lainat M€	1,0	0,6	0,6	0,6
Tilikauden tulos M€	0,0	0,0	0,0	0,0
Osingot ja korot kaupungille M€	0,2	0,2	0,7	0,7
Henkilöstölukumäärä 31.12.	140	140	138	138

Kuopion Vesi Oy

Tehtävä: Toimittaa asiakkailleen hyvää talousvettä ja huolehtii viemärivesien poisjohtamisesta ja käsittelystä.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 86 %, Siilinjärven kunta 14 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Päättynyt tilikausi sujui yhtiön osalta hyvin.

Yhtiön liikevaihto oli 37,9 milj. euroa, mikä oli 1,9 milj. euroa suurempi kuin talousarviossa arvioitu liikevaihto. Laskutetun veden määrä oli 198 000 m^3 suurempi edelliseen vuoteen verrattuna ja 340 000 m^3 talousarviossa arvioitua suurempi. Laskutetun jäteveden määrä kasvoi 187 000 m^3 edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 236 000 m^3 arvioitua suurempi. Tilikauden tulos oli 2,4 milj. euroa.

Käyttökustannukset olivat 15,5 milj. euroa ja toteutuivat 1,7 milj. euroa arvioitua pienempänä. Käyttökustannukset olivat 650 000 euroa edellisvuotta pienemmät. Poikkeamat talousarvioon aiheutuivat pääosin ostetun sähkön, kemikaali- ja varaosakustannusten sekä palkkakustannusten alittumisesta sekä varaston muutoksesta.

Investoinnit olivat 12,1 milj. euroa. Talousarviossa oli varattu investointeihin 11,5 milj. euroa. Verkostoinvestointeihin käytettiin 8,1 milj. euroa ja laitosinvestointeihin 4,1 milj. euroa. Saneerausten osuus investoinneista oli 68,6 %.

Liittymismaksut muuttuivat arvonlisäverollisiksi 1.3.2025 alkaen. Liittymismaksutuotot toteutuivat suunnitellun mukaisesti.

Vuonna 2025 kehitettiin yhtiön hallinto- ja johtamistapaa laatimalla yhtiön hallintosääntö. Hallintosääntöön on koottu yhtiön hallinto- ja johtamistavan lisäksi yhtiön toimielinten keskeisimmät vastuut ja tehtävät osayhtiölaista, yhtiöasiakirjoista sekä konserniohjeesta.

Vuonna 2025 panostettiin laajalti turvallisuuden kehittämiseen. Yhtiön hallitus hyväksyi yhtiön riskienhallintapolitiikan ja yhtiön kokonaisvaltainen riskienhallintasuunnitelma valmistui pääosiltaan. Vesihuoltolaitosten yhteinen kyberturvallisuushanke valmistui vuonna 2025. Hankkeen pohjalta kehitettiin yhtiön kyberturvallisuusriskien hallintamallia erityisesti dokumentaation osalta. Vuonna 2025 käynnistyi vesihuoltolaitosten yhteinen fyysisen turvallisuuden hanke., jossa edistetään vesihuoltolaitosten fyysisen turvallisuuden osa-alueiden teknisiä ratkaisuja ja toimenpiteitä sekä kehitetään dokumentaatiota.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Poikkeamia toiminnallisiin tavoitteisiin ei ollut.

Liikevaihto oli talousarviota suurempi ja käyttökustannukset talousarviota pienemmät. Myös tilikauden tulos oli talousarviota suurempi.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiö on velkainen ja omavaraisuusaste on varsin alhainen, mutta vesihuoltotoiminta on vakaata toimintaa.

Asiakkaiden ominaisvedenkulutus on vähentynyt jo pitkän aikaa. Tämä voi vaikuttaa pienentävästi yhtiön liikevaihtoon. Jatkossa on varauduttava siihen, ettei yhtiön myyty vesimäärä kasva huolimatta vesihuoltoon liittyvien kiinteistöjen määrän kasvusta.

Yhtiön tuloksentekokyvyn arvioidaan pysyvän vakaana vuonna 2026.

Yhtiössä tehdään jatkuvasti toimintaprosessien ja yhtiön organisaation kehittämistä tavoitteena yhtiön toiminnan ja tehokkuuden parantaminen. Omaisuudenhallinnan jatkuva kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Yhtiön investointitaso on korkea. Vaikka vesihuoltoverkoston uudisrakentaminen on edelleen suurta, on investoitava myös verkostojen saneeraukseen. Samoin yhtiön omistamasta laitosomaisuudesta on pidettävä huolta. Vesihuoltotoiminnan toimintavarmuudesta huolehtiminen on erittäin tärkeää.

Lähivuosina parannetaan talousveden tuotanto- ja jakeluvarmuutta laajentamalla Jänneniemen vedenottamoa sekä rakentamalla uusia verkostoyhteyksiä.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	32,3	34,4	36,0	37,9
Tuloutus omistajalle, korot	M€	4,3	4,2	4,7	4,9
Käyttökate-%	%	48,5	53,1	50,0	59,1
Omavaraisuusaste	%	16,7	16,9	17,0	17,7
Henkilöstön työhyvinvointi, sairauspoissaolot	pv/htv	10,0	10,6	10,0	9,7
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	M€	-1,05	1,1	0,9	4,0

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	32,3	34,4	36,0	37,9
Investoinnit M€	12,5	11,5	11,5	12,1
Myynti kaupungille M€	1,3	1,3	1,2	1,5
Kaupungilta saadut lainat M€	120,2	118,4	116,6	116,6
Tilikauden tulos M€*	-1,0	0,4	0,0	2,4
Osingot ja korot kaupungille M€	4,3	4,2	4,7	4,9
Henkilöstölukumäärä 31.12.	95	97	95	95

*verosuunnittelutarve, evl-poistot

Savonia-ammattikorkeakoulu oy

Tehtävä: Ammattikorkeakoululaissa määriteltyjen tehtävien hoitaminen.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 51 %, Varkauden kaupunki 22,28 %, Iisalmen kaupunki 22,76 %, Kiuruveden kaupunki 3,96 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Savonian opiskelijamäärässä on kasvanut viime vuosina merkittävästi. Tällä hetkellä Savoniassa on yli 9000 tutkinto-opiskelijaa. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot tekivät vuonna 2025 tutkintoennätyksen. TKI-toiminnan ulkoista rahoitusta on pystytty kasvattamaan noin 10 % vuodessa. Strategiassa vahvana teemana on kokonaisturvallisuus, joka linkittyy Savonian tutkimusaloihin ja jatkuva oppimisen koulutustuotteisiin.

Savonian tuloksekas toiminta ministeriön määrittämillä rahoitusmittareilla on mahdollistanut merkittävän liikevaihdon kasvun. Savonian henkilöstömäärä kasvaa edelleen ja henkilöstömäärän kasvu suhteutetaan liikevaihdon kasvuun. Vuonna 2025 Savonian liikevaihto oli 64,7 milj. euroa ja henkilöstömäärä 613.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Tilivuoden aikana tunnistetut taloudelliset ja toiminnalliset riskit, jotka koskivat kansainvälistä liiketoimintaa ja EU:n ulkopuolisilta opiskelijoilta perittyjen lukukausimaksujen määrää, eivät toteutuneet. Ei merkittäviä poikkeamia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Savonia on vahva aluekehitystyötä tukeva työelämäläheinen ammattikorkeakoulu. Savonian rakenteellinen kehittäminen osana Eurooppa yliopisto allianssia etenee suunnitellun mukaisesti. Työelämäläheistä koulutusta ja tutkimusta painottava EU4DUAL allianssi vahvistui rakenteellisesti vuonna 2025. Savonia ja kahdeksan allianssin jäsentä perustivat yhdistyksen. Allianssi vahvistaa Master ja PhD-tason yhteistutkintoja, opiskelija ja henkilöstöliikkuvuutta ja kansainvälistä TKI-työtä. Komission tahtotilan mukaisesti eurooppalaiset yliopistoallianssit muodostettiin vahvistamaan eurooppalaista korkeakoulutusta ja tutkimusta.

Toinen opetus- ja kulttuuriministeriön strategiarahalla tuettu rakenteellinen kehittäminen on Oulun ammattikorkeakoulun, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Savonian koulutusyhteistyö. Tässä vaiheessa mukana on tradenomi ja agrologikoulutus, mutta samalla pohditaan uusia koulutusaloja.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	61,1	62,3	62,0	64,7
Suoritetut tutkinnot	kpl	1 432	1 616	1 550	1 609

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	61,1	62,3	62,0	64,7
Investoinnit M€	2,1	2,2	3,5	1,2
Myynti kaupungille M€*	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden tulos M€	4,9	3,5	0,5	4,1
Henkilöstölukumäärä 31.12.	596	626	615	613

* Ilman hankerahoituksia

B. Kaupungin palvelutuotannon tilojen hallintaan keskittyvät yhtiöt

Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat

Tehtävä: Ylläpitää omistamiaan koulu- ja päiväkotirakennuksia.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Lainasalkun korkosuojausta vahvistettiin suojaamalla lyhyempiin viitekorkoihin sidottuja lainoja.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Ei poikkeamia toiminnallisiin tai taloudellisiin tavoitteisiin. Alijäämää saatiin taitettua jopa hieman ennakoitua paremmin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Keskeistä toiminnan kannalta pitkällä tarkastelujaksolla on lainojen korkotasojen kehitys. Hoito- sekä pääomapuolen alijäämä katetaan pois vuosien 2026–2027 aikana.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	1,1	1,4	1,0	1,3
Tilikauden tulos	M€	0,0	0,0	0,0	0,0

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	1,1	1,4	1,0	1,3
Investoinnit M€	2,5	0,3	0,0	0,0
Takaukset kaupungilta M€	61,0	57,0	54,0	52,0

Kiinteistö Oy Kuopion Keskuskenttä

Tehtävä: Ylläpitää kiinteistöä.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 100 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Yhtiön toiminta ollut jatkunut normaalisti.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Ei merkittäviä poikkeamia toiminnallisiin tai taloudellisiin tavoitteisiin. Yhtiön alijäämä kasvoi hieman odotettua enemmän lisääntyneiden kiinteistönhuollon kustannusten johdosta.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Stadionhankkeen toteutuessa olemassa olevan kiinteistöyhtiön jatko tulee hankemuodosta riippuen tarkasteluun.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	0,4	0,4	0,4	0,4
Tilikauden tulos ennen veroja	M€	0,0	0,4	0,1	0,1

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	0,4	0,4	0,4	0,4
Myynti kaupungille M€	0,4	0,3	0,3	0,3
Takaukset kaupungilta M€	1,5	1,2	1,1	1,1
Tilikauden tulos M€	0,0	0,1	0,1	0,1

Kiinteistö Oy Kuopion Luukas

Tehtävä: Ylläpitää omistamiaan päiväkotirakennuksia.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 87,29 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Yhtiön toiminta ollut jatkunut normaalisti.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Tilikauden alijäämä kasvoi odotettua enemmän korjaus- ja huoltokustannusten ylitettyä budjetoidun. Ei poikkeamia toiminnallisissa tavoitteissa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön toiminta jatkuu toistaisesti normaalisti. Alijäämä tulee kattaa lähivuosien aikana korotetulla hoitovastikkeella.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Tilikauden tulos	M€	0,3	0,1	0,0	-0,1

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	0,2	0,4	0,2	0,2
Takaukset kaupungilta M€	0,2	0,2	0,0	0,0
Tilikauden tulos M€	0,3	0,1	0,0	-0,1

C. Palveluliiketoiminnan yhtiöt, joiden kohdalla toimitaan in-house -periaatteella

Servica Oy

Tehtävä: Tukipalveluiden tuottaminen omistajille.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 47,41 %, Pohjois-Savon hyvinvointialue 45,24 %, muut kunnat ja kuntayhtymät sekä konserniyhtiöt 7,35 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Ylimääräinen yhtiökokous valitsi 26.11.2025 pitämässään kokouksessa yhtiölle uuden hallituksen. Servican hallitus koostuu kolmesta Kuopion kaupungin ja kolmesta Pohjois-Savon hyvinvointialueen jäsenestä. Tämän lisäksi hallituksessa toimivat pienosakkaiden edustaja sekä ulkopuolinen hallituksen puheenjohtaja. Yhtiön toimitusjohtaja irtisanoutui yhtiön palveluksesta syyskuun hallituksen kokouksen yhteydessä. Yhtiölle valittiin uusi toimitusjohtaja joulukuun hallituksen kokouksessa – siihen saakka tehtävää hoiti yhtiön strategia- ja kehitysjohtaja.

Ylimääräinen yhtiökokous vahvisti Kuopion kaupunkikonsernista irtautumisen marraskuun kokouksessaan. Servica kilpailutti pankkipalvelunsa loppusyksystä 2025 ja tekninen siirto toteutettiin tammikuun alkupuolella.

Yhtiö uusi strategia hyväksyttiin joulukuun hallituksen kokouksessa. Servican hallitus päätti joulukuussa, että uuden strategian keskeiset painopisteet ovat asiakkaat, ihmiset, turvallisuus ja kustannustehokkuus. Näiden strategialinjausten ja toimitusjohtajavaihdoksen myötä yhtiössä tunnistettiin tarve muuttaa myös johtoryhmätason organisoitumista. Johtoryhmätasolla vahvistetaan asiakkuuksien, viestinnän ja liiketoiminnan roolia päätöksenteossa. Keskeinen tavoite on jatkossa syventää omistaja- ja asiakasyhteistyötä ja varmistaa, että Servicalla on valmiudet vastata tulevaisuuden yhteisiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

Yhtiön omistajien talouden tasapainottamista toteutettiin vuoden aikana useilla palveluverkkomuutoksilla, kertaluonteisilla säästöjä synnyttävillä toimenpiteillä sekä pysyvämmillä rakenteellisilla muutoksilla. Näillä kaikilla oli vaikutusta Servican palvelutoimintaan ja siten taloudellisen tuloksen kehittymiseen. Servica ei kaikilta osin pystynyt sopeuttamaan palvelutarvemuutoksia reaaliaikaisesti, mikä näkyi vuoden 2025 taloudellisessa tuloksessa. Tulosta heikentäviä kertaluonteisia eriä kirjattiin tilinpäätöksen yhteydessä noin 2,2 milj. euroa, joka painoi yhtiön tuloksen tappiolliseksi. Alaskirjauksen syynä oli sitova määräaikainen vuokrasopimus, joka jäi palveluverkkomuutosten takia täysimääräisesti yhtiön kannettavaksi. Tiloille ei kyetty osoittamaan muuta liiketoiminnallista käyttötarkoitusta.

Yhtiö jatkaa skenaariotyötään yhteistyössä omistajiensa kanssa mahdollisiin hankintalain muutoksiin varautuen. Pienosakkaiden keskeinen huoli on lakisääteisten palveluidensa järjestämisestä, mikäli uusi hankintalaki astuu voimaan heinäkuussa 2027. Servica on aloittanut osakaskohtaiset keskustelut toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Asiakaskokemus	0-5	3,76	3,84	3,87	3,83
Henkilöstön sairaus- ja tapaturmapoissaolot vähenevät edellisestä vuodesta 1 pv/hlö	Kalenteripäivää / henkilö	17,5	18,2	17,0	18,29
Henkilöstön työhyvinvointi (työhyvinvointikyselyn kokonaistulos)	0-5		3,96	3,95	3,94
Vakavaraisuus	Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (%)	0,67		2,0	-0,15
Kannattavuus	Euromääräisen myyntikatteen muutos %			3,95	-

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	148,9	148,1	150,3	151,9
Investoinnit M€	2,7	2,6	1,3	1,8
Myynti kaupungille M€	29,1	29,3	28,5	27,8
Tilikauden tulos M€*	0,7	2,2	3,3	-0,7
Henkilöstölukumäärä 31.12.	1 882	1 825	1 729	1 783

* Ostohyvitysten jälkeen

Mestar Kuopio Oy

Tehtävä: Kaupunkiympäristön rakentamisen ja kunnossapidon palvelujen tuottaminen Kuopio konsernille. Tavoitteena laadukkaan ja kustannustehokkaan palvelutuotannon lisäksi vastata osaltaan Kuopion kaupungin kokonaiselinvoiman lisäämisestä voimassa olevan strategian painopisteiden mukaisesti.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 99,98 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Yhtiö jatkoi tilaajien kanssa yhteisrakentamisen kehittämistä. Mestar tilasi yhteisrakentamisen prosessin kehittämistä tarkastelevan ulkopuolisen selvityksen Navico Oy:ltä, joka valmistui loppukesästä 2025. Ympäristö- ja vastuullisuusasioissa edettiin suunnitelmallisesti hiilijalanjäljen pienentämisen (mm. hankittava uusi konekanta madaltaa päästöjä) ja yhteiskuntavastuun osalta. Betonimurskeen hyötykäyttöön liittyvä opinnäytetyö tehtiin Mestarin kanssa yhteistyössä ja siinä on monia hyviä kehittämisehdotuksia mm. massatasapainon (EEJ-betonimurskeen osalta) kehittämiseksi kaupunkikonsernissa. Veropalaumaraportin automatisointityötä jatkettiin (jatkossa terminologiaa tarkennetaan, veropalauman asemesta puhutaan joko investointi- tai hankintapalaumasta). Koko investointi- ja hankintapalaumaraportoinnin automatisointia suunnitellaan tarkemmin uuden taloushallinto- ja raportointiympäristön myötä, joka tullaan ottamaan käyttöön vuoden 2027 alusta. Tavoitteena on saada automatisoitua investointipalauman seuranta omaan helppolukuiseen ja informatiiviseen raportointiympäristöönsä, joka palvelee päätöksentekoa ja hankintapolitiikan suuntaamista omistajatavoitteiden mukaisesti.

Yhtiössä käynnistettiin loppusyksyllä 2025 muutosneuvottelut välittömästi, kun rakentamisen talven 2026 alhaisesta tilauskannasta annettiin yhtiölle varmennettua tietoa puitesopimusneuvottelujen jälkeen lokakuussa. Yhtiön oli tehtävä alhaisen tilauskannan myötä sopeuttavia toimia rakentamisen henkilöstön osalta talven 2026 hiljaiselle kaudelle.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Ei merkittäviä poikkeamia. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2026 alussa osa rakentamisen henkilöstöstä on lomautettuna vähäisen tilauskannan takia. Vuodelle 2026 ennakoidaan alustavan työohjelmien perusteella kuitenkin lähes samaa euromääräistä työkantaa kuin vuodelle 2025, mutta työmaat tulee toteuttaa noin 8–9 kk aikaikkunassa eli jonkin verran aiempaa tiukemmassa aikataulussa. Henkilöstön lomauttamiset nostavat jatkossa riskikerrointa toimitusvarmuudelle ja henkilöstön pysyvyydelle pidemmälle jatkuessaan, joten olisi hyvä löytää hieman pidempi näkymä tilauskannan määrittämiseen yhteistyössä elinvoiman toimialan kanssa. Työvalmennusyksikkö on vajaakäytöllä alkuvuoden lomautusten ajan ja todennäköisesti myös jatkossa, jos lomautuksista tulee pysyvämpi ilmiö talviaikaan vaihtelevan rakentamisen työkannan myötä. Kostean maan (sulaan aikaan) olosuhteissa ja mm. neitseellisen koskemattoman maan infrarakennuskohteissa talviaikaan voi olla alkuvaiheen työvaiheiden osalta jopa kustannustehokkaampaa tehdä töitä (vs. kevät ja kosteus), joten kohteiden tarkastelua kannattaa tehdä monipuolisesti tuottajien kanssa mm. ympärivuotisen toiminnan osalta.

Kunnossapidon puolella on vakaa sopimusrakenne ja tilauskanta nyt useammalle vuodelle ja mm. liikuntapaikkojen hoidon alueurakkasopimus saatiin vahvistettua uudelle sopimuskaudelle (7 + 3 vuotta) vuoden 2026 alusta, joka mahdollistaa pidemmän aikavälin näkymän kaluston, henkilöstön ja osaamisen kehittämisessä.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	35,7	36,3	33,5	33,1
Tilikauden tulos	M€	0,6	1,5	0,4	0,8
Hiilijalanjälki	CO^2 -e (t)	7 029	7 161	6 050	6 427

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	35,7	36,3	33,5	33,1
Myynti kaupungille M€	35,2	35,9	32,5	32,8
Kaupungilta saadut lainat M€	5,5	5,2	4,9	4,9
Tilikauden tulos M€	0,6	1,5	0,4	0,8
Osingot ja korot kaupungille M€	0,2	0,2	0,2	0,2
Henkilöstölukumäärä 31.12.*	184	185	188	177

* Vakituiset ja määräaikaiset henkilöt palveluksessa 31.12. Ei työllistettyjä tms.

Järviseudun Työterveys Oy

Tehtävä: Tuottaa laadukkaat työterveyshuoltopalvelut omistajilleen ja järjestämisvastuun mukaisesti alueen yrityksille.

Omistussuhteet: Kuopion kaupunki 60,2 %, Pohjois-Savon hyvinvointialue 18 %, Siilinjärvi 12 %, Varkaus 9 %, Tuusniemi 0,2 %, Kuopion Vesi Oy 0,2 %, Mestar Kuopio Oy 0,2 %, Servica Oy 0,2 %

Olennaiset yhtiötä koskevat tapahtumat vuonna 2025

Yhtiö päätti irtisanoa Pihlajalinnan alihankintasopimuksen ja ottaa Ylä-Savon työterveyspalvelujen tuottamisen omaksi toiminnakseen 1.4.2026 alkaen. Iisalmeen avattavalle toimipisteelle vuokrattiin tila Iisalmen keskustasta ja teetettiin sisätilojen remontointi.

Palvelut ryhmiteltiin neljään palvelukokonaisuuteen; huoltavaan, välittävään, hoitavaan ja loistavaan. Palveluiden sisällöt vastaavat aiempaa paremmin asiakkaiden tarpeisiin ja ovat nyt helpommin vertailtavissa.

Strategisena kärkihankkeena olevaan kumppanuuksien kehittämiseen panostettiin toteuttamalla työterveyshoitajille suunnattu kumppanuuskoulutus. Koulutuksen tavoitteena oli syventää asiakasyhteistyötä ja parantaa kumppanuuksien hoitamista.

Asiakasraportoinnin kehittämiseen panostettiin huomattavasti. Nykyaikaisen raportoinnin avulla parannettiin tiedolla johtamista ja syvennettiin asiakkuuksien hoitamista.

Poikkeamat toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin

Liikevaihto pieneni edelliseen vuoteen verrattuna. Syinä olivat omistaja-asiakkaiden tekemät rajoitukset työterveyshuollon palveluihin ja se, ettei hintoja tarkistettu vastaamaan kustannuskehitystä omistaja-asiakkaiden taloushaasteiden vuoksi. Tilikauden liikevaihto oli kuitenkin budjetoituun verrattuna positiivinen. Liikevoitto ja tilikauden tulos jäivät tappiollisiksi.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Liikevaihto tulee kasvamaan Iisalmen toimipisteen ja pienempien sivutoimipisteiden avaamisen vuoksi huhtikuun alusta alkaen. Tuloksen arvioidaan kääntyvän voitolliseksi alihankinnan lopettamisen vuoksi. Henkilöstömäärän arvioidaan nousevan uusien toimipisteiden rekrytointien ja lääkärirekrytointiin panostamisen vuoksi.

Suurin epävarmuustekijä tällä hetkellä on hallituksen esitys sidosyksiköiden käytön rajoittamisesta hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle 10 prosentin vähimmäisomistusosuusvaade. Lakimuutoksella tulisi olemaan vaikutusta omistajarakenteeseen, kustannuksiin, palveluihin ja henkilöstöön.

Tavoitteet	Tavoitteen mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Mittarin tavoitetaso 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	M€	13,2	15,4	14,7	14,9
Tilikauden tulos	M€	0,2	0,6	0,2	-0,18
Omavaraisuusaste	%	66,8	64,9	66,0	65,1
NPS (organisaatioasiakkaat			14	25	36

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto M€	13,2	15,4	14,7	14,9
Investoinnit M€	0	0,02	0,0	0,02
Myynti kaupungille M€	2,6	2,9	2,6	2,5
Tilikauden tulos M€	0,2	0,6	0,2	-0,18
Henkilöstölukumäärä 31.12.	95	92	94	94
Sairauspoissaolo-% (henkiöstö)			4,4	5,3
NPS (organisaatioasiakkaat			25	36

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Kaupunginjohtaja Soile Lahti

Toiminta

TE-palveluista tuli vuoden 2025 alusta osa Kuopion kaupungin lakisääteisiä tehtäviä. Kuopion kaupunki järjestää vastuukuntana työvoimapalvelut Kuopion työllisyysalueen kunnille. Kuntien yhteistoiminnassa toteutettavien tehtävien toiminnan seuranta on eriytetty Kuopion työllisyysalue taseyksikköön. Yhteistoiminnan lisäksi kaupunki toteuttaa edelleen täydentäviä työllisyyspalveluja, jatkaa käynnissä olevien työllisyyshankkeiden toimintaa ja toteuttaa kuntien vastuulla olevien maahan muuttaneiden palveluja. Vuoden 2025 alussa astui voimaan myös uusi kotoutumislaki, jonka myötä kunnilla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä.

Työllisyyspalvelun vastuualuetta koskevat yhteistoimintaneuvottelut uuden organisaation rakentamiseksi käytiin helmi-maaliskuussa 2025 ja neuvottelutuloksen mukaisia toimenpiteitä toteutettiin touko-kesäkuun aikana. Työllisyyspalvelussa siirryttiin uuteen organisaatioon toukokuussa 2025. Samalla asiakaspalvelutyössä otettiin käyttöön yleistyöaika ja työvuorosuunnittelu.

Osaamistilin pilotointi -hanke aloitti asiakastyön 1.7.2025, jonka uudenlaiset hankinnat ja palvelut täydentävät työllisyyspalvelun toimintaa. International Housen yritysyhteistyön resursseja saatiin vahvistettua sisäisin järjestelyin kesän aikana, mikä vahvistaa kansainvälisten osaajien palvelukokonaisuutta. Lisäksi työkykykoordinaattorit tekevät tehostetusti palvelutarvearvioita pidempään työttömyystukea saaneiden asiakkaiden osalta.

Kuopion kaupungin Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelma valmisteltiin alkuvuoden aikana ja hyväksyttiin kaupunginhallituksessa toukokuussa. Ohjelman tausta-aineiston kerääminen ja laaja osallistaminen toteutettiin pääosin vuoden 2024 aikana. Ohjelmaan sisältyvien keskeisten painopisteiden toimeenpano käynnistettiin jo alkuvuodesta 2025.

Yritystonttien kysyntä on pysynyt vahvana, ja erityisesti teollisuuden, kaupan, logistiikan ja toimistotilojen tontit ovat olleet haluttuja. Kiertotalousalueiden käyttöönottoja ja vihreän siirtymän hankkeiden investointeja on edistetty eri yritysalueilla (mm. vetytalous- ja datakeskushankkeet). Hankkeet etenevät suunnitellusti. Lisäksi yrityspalvelu on osallistunut Hepomäen alueen kehittämiseen mm. Kuopion Hepomäen alueen vihreän siirtymän toteutettavuusselvitys-hankkeen (Hevisiirto) työpajoissa sekä hakemalla suoraa EU-rahoitusta alueen yritysverkostotyön jatkamiseen.

Uusien yritysalueiden kaavoitustyötä on jatkettu tavoitteellisesti. Tavoitteena on kasvattaa yritystonttireservejä seuraavan kahden vuoden aikana noin 230 hehtaarilla sekä lähes 500 hehtaarilla seuraavan viiden vuoden aikajaksolla vuoteen 2030 mennessä. Seudullista elinkeinoyhteistyötä on edistetty muun muassa yrityspalveluiden kehittämisessä sekä ottamalla käyttöön yhteinen tontti- ja toimitilarekisteri.

Taloudellinen tilanne on lisännyt yritysten tarvetta tehdä yritysjärjestelyitä ja muutoksia toimintaansa. Tämä on vaikuttanut myös Kuopiossa sijaitseviin toimipaikkoihin, ja pahimmillaan on ollut riski teollisten toimintojen alasajoista. Yrityspalvelu on ollut aktiivisesti mukana etsimässä ratkaisuja yritysten haastaviin tilanteisiin.

Maakunnallinen KYVYKÄS-kehittämishanke sai tammikuussa myönteisen rahoituspäätöksen ja se toteutetaan Pohjois-Savon maakunnan kattavana ryhmähankkeena Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n, Kuopion kaupungin, Iisalmen kaupungin, Navitas Kehityksen ja Siilinjärven kunnan yhteistyönä. Hankkeen tarjoamat palvelut ja koulutukset ovat koko maakunnan yritysten hyödynnettävissä. Yrityksille tarjottavan kehitys- ja koulutussisällön lisäksi hankkeessa panostetaan yritysneuvontapalveluiden uudistamiseen. Tavoitteena on löytää ja ottaa käyttöön uusia toimintatapoja yritysten kontaktoinnissa ja yhteistyön syventämisessä uudessa, TE-uudistuksen jälkeisessä tilanteessa.

Kuopio 250-juhlavuosiprojekti jatkui koko vuoden ja huipentui juhlaviikoille marraskuussa. Juhlavuodelle asetetut tavoitteet toteutuivat. Kuopioon syntyi 90 uutta tapahtumaa kokonaismäärän ollessa jopa 834 tapahtumaa. Juhlavuosi vahvisti Kuopion identiteettiä, lisäsi yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, kehitti kaupunkia entistä elinvoimaisemmaksi tapahtumakaupungiksi ja kasvatti matkustajamääriä. Juhlavuosi lisäsi kaupungin houkuttelevuutta, vetovoimaa ja tuotti näkyvyyttä alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Juhlavuoden ohjelma kohdentui kaikkiin ikäryhmiin, mutta erityisesti lapsiin ja nuoriin. Ohjelma toteutettiin laajassa yhteistyössä toimijoiden, kaupunkiorganisaation, yritysten, yhdistysten, kulttuurilaitosten ja asukkaiden kanssa.

Juhlavuoden perintönä syntyi toimijoiden välille uusia yhteistyömuotoja, pysyviä toimintamalleja sekä vahvistunut kokemus Kuopiosta hyvän elämän pääkaupunkina.

Viestinnässä on painotettu talouden tasapainotusohjelman sekä siitä johdettujen osaprojektien sekä palveluverkkoselvityksen ja johtamisjärjestelmän uudistuksen viestintää sisäisesti ja ulkoisesti. Lisäksi edunvalvonta- ja vaikuttamisviestintää on vahvistettu ja systematisoitu kytkien viestintää sidosryhmätapaamisiin, tapahtumiin ja juhlavuoteen. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen kaupunkitasoista toimintamallia ja rakenteita on kehitetty vastaamaan uusia tarpeita.

Kuopion strategian 2035 valmistelutyö käynnistyi syksyllä 2024 voimassa olevan strategian arvioinnilla ja jatkui keväällä 2025 ymmärryksen ja näkemyksen muodostamisella. Strategian valmisteluun ovat osallistuneet laajasti eri ryhmät: lapset (taidekilpailun kautta), nuoret, kansainväliset asukkaat, henkilöstö ja esihenkilöt, virkajohto, valtuusto, konserniyhtiöt, asukkaat, sidosryhmät, yrittäjät sekä koulutus-, kehittämis- ja tutkimusorganisaatioiden edustajat. Erityisesti lasten ja nuorten osallistamista on lisätty aiempaan verrattuna. Uudesta strategiasta päätettiin kaupunginvaltuustossa 17.11.2025 Kuopion kaupungin 250-vuotissyntymäpäivänä.

Haltuun-projektin viimeinen vaihe on saatu toteutettua ja tukipalvelujen kehittämistä jatketaan osana normaalia toiminnan kehittämistä. Samaan aikaan edistettiin myös kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamista. Poliittinen johtamisjärjestelmä päätettiin kaupunginvaltuustossa maaliskuussa 2025 ja operatiivinen johtamisjärjestelmä joulukuussa 2025.

Vuoden alussa henkilöstöpalvelun toiminnan painopisteinä olivat talouden tasapainotustyöhön liittyvät tehtävät ja työllisyyspalvelun yhteistoimintaneuvottelut. Keväästä syksyyn edistettiin kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen tasopalkkajärjestelmän sekä järjestelyerien käyttöönoton valmistelua, ja loppuvuonna käytiin paikallisneuvottelut työsuojelun yhteistoimintaorganisaatiosta ja työsuojeluvaltuutettujen ajankäytöstä kaudelle 2026–2029. Lisäksi vuoden 2025 aikana on toteutettu sovintosopimuksiin ja tuomioistuinten ratkaisuihin perustuen palkkasaatavien maksatuksia Kuopion kaupunkia/Pohjois-Savon pelastuslaitosta koskevista varallaolokorvauskiistoista.

Vuoden 2025 talousarvio sisälsi merkittäviä toimia talouden tasapainottamiseksi. Talouden tasapainotusohjelman toteuttaminen on edennyt ja kaupunki on tehnyt merkittäviä säästöjä ja rakenteellisia uudistuksia, joiden seurauksena talous on vahvistunut. Talous- ja omistajaohjaus koordinoi tasapainotusohjelman toimeenpanoa ja seurantaa, mutta lisäksi ohjelman edistäminen vaatii mittavaa kaupunkitasoista valmistelua, jota tehdään laaja-alaisesti.

Päivitetyn omistajapolitiikan toimeenpano käynnistyi vuonna 2025 tytäryhteisöjen uusien hallitusten nimeämisellä. Nimeämisprosessia uudistettiin omistajapolitiikan linjausten mukaisesti lisäämällä hallitusten ammattimaisuutta, mm. nimeämällä riippumattomia jäseniä keskeisten tytäryhtiöiden hallituksiin sekä kehittämällä valintamenettelyä alkukartoituskyselyn ja osaamisvaatimusten systemaattisen todentamisen avulla. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanoa jatkettiin, ja kertaluonteisena toimenpiteenä toteutettiin osingonjako sidosyksikköyhtiöistä käyttöpääoma- ja investointitarpeen ylittävien varojen kotiuttamiseksi. Hankintojen tehostamistoimien vaikutukset heijastuivat konserniyhteisöihin liikevaihdon vähenemisenä.

Tietohallinto on etsinyt aktiivisesti mahdollisuuksia ICT-palveluiden kustannustehokkuuden parantamiseen mm. lisenssioptimoinnin avulla, hankintakanavien tehokkaammalla käytöllä ja monitoimittajamallin mahdollisuuksien selvittelyllä. Tekoäly tukiälyksi -hankkeen osalta tehtiin Microsoft Copilotin esipilotti ja pidettiin kaikille esihenkilöille suunnattu koulutus. Esipilotin jälkeen pilottikäyttäjien määrää nostettiin portaittain vuoden aikana yli sataan käyttäjään. Lisäksi intranettiin otettiin käyttöön tekoälyagenttipohjainen avustaja, joka kokoaa kysyjälle vastauksen lähteineen hyödyntäen intranetin ja sisäisten ohjeiden sisältöjä.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Elinvoima- ja konsernipalvelujen toimintakatteen toteuma oli 6,4 milj. euroa (14,3 %) talousarviota parempi. Toimintatuottojen toteuma oli 0,8 milj. euroa talousarviota suurempi ja toimintakulujen toteuma oli 5,6 milj. euroa talousarviota pienempi. Poikkeamaan vaikutti merkittävästi julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen työllisyyspalvelun vastuualueelle ja uuden organisaation ensimmäinen toimintavuosi. Työllisyyspalvelun toimintakatteen toteuma oli 5,3 milj. euroa (16,5 %) talousarviota parempi.

Toimintatuotoissa suurin poikkeama oli työllisyyspalvelussa. Kotoutumisen laskennalliset korvaukset toteutuivat 0,7 milj. euroa muutettua tuloarviota suurempana. Kotoutumisen laskennalliset korvaukset ovat kasvaneet ennakoitua suuremman kotoutuja-asiakasmäärän takia, kun tilapäistä suojelua saavat henkilöt ovat hakeneet Kuopion kotikunnakseen. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna korvaukset ylittyivät 3,3 milj. euroa. Vuoden 2025 toteuman

suuruuteen vaikuttivat osaltaan myös kotoutumislain ja laskennallisten korvausten maksatuksen muutokset, kun 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä ensimmäisen vuoden korvaus oli suurempi.

Toimintakulujen merkittävimmät poikkeamat talousarvioon nähden olivat työllisyyspalvelussa. Työllisyyspalvelun toimintakulut alittuivat talousarviosta Kuopion työllisyysalueen yhteistoiminnan maksuosuudessa 2,9 milj. euroa ja työllisyysalueen Kuopion kaupungille toteuttamissa lisäpalveluostoissa 0,6 milj. euroa. Lisäksi täydentävien työllisyyspalveluiden hankinnat eivät toteutuneet suunnitellusti, sillä määrärahoja oli tarkoitus suunnata mm. hankeyhteistyöhön ja kolmannen sektorin työllistymisavustuksen toteuttamiseen. Yhteensä asiakas- ja koulutuspalveluiden ostot alittuivat 1,1 milj. euroa, muut palveluostot alittuivat 0,3 milj. euroa ja henkilöstökulut alittuivat 0,4 milj. euroa.

Työttömyysturvan rahoitusvastuut kasvoivat lainsäädännön muutosten ja työttömyyden nousun takia. Vaikka kunnan rahoitusosuus työttömyystuista ylittyi muutetusta määrärahasta 0,5 milj. euroa, työllisyyspalvelun muiden määrärahojen alittuminen kattoi muutoksen. Lisäksi loppuvuonna oli riskinä, että ylitys olisi ollut suurempi, koska Kela laskutti alkuvuodelta laskuttamatta jääneitä maksuja. Alkuperäiseen talousarvion verrattuna rahoitusosuus työttömyystuista toteutui 3,1 milj. euroa (22,3 %) suurempana, mikä kuvaa talousarviovuoden aikana rahoitusvastuussa tapahtunutta olennaista muutosta.

Yrityspalvelun toimintakulut alittuivat 0,3 milj. euroa, mikä johtuu pääosin elinkeinopoliittisten EU-hankkeiden vastinrahoitusten toteutumisesta arvioitua pienempinä. Muilla vastuualueilla toimintakulujen alittumiseen ovat vaikuttaneet erityisesti palveluostojen vähentyminen ja henkilöstökulujen alittuminen, jos virkoja ja tehtäviä on ollut vuoden aikana osittain täyttämättä.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Talous- ja omistajaohjausyksikkö vastaa talouden tasapainotusohjelman koordinoinnista ja seurannasta. Koordinointia varten on nimetty osa-aikainen resurssi.
- Pääosin talouden tasapainottamisohjelman osalta on edetty vastuualueilla suunnitelmien mukaisesti.
- Tasapainotusohjelman olennaisin poikkeama elinvoima- ja konsernipalveluissa on työttömyystukien kehityksessä. Työttömyyden nouseminen ja rahoitusvastuun muutokset ovat heikentäneet työttömyystukien kuntaosuuden pienentämisen mahdollisuuksia vuonna 2025. Lisäksi työttömyyden nousu vaikuttaa kaupungin verotulokehitykseen.

2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

- Kriittisten prosessien jatkuvuussuunnitelmien päivityksiä on edistetty. Osa toimintamalleista tarkastellaan joka tapauksessa säännöllisesti esim. vuosittain.
- Kriittisille prosesseille on pyritty varmistamaan toimivat varahenkilöjärjestelyt. Lisäksi kriittisiä prosesseja tarkastellaan myös palveluntarjoajien kanssa.
- Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelma ja sen toteuttaminen kokoaa kaupungin elinvoiman kannalta kriittisimmät prosessit ja kehittämiskohteet.

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Henkilöstön hyvinvointiin on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota. Tavoitteena on hyvinvoiva työyhteisö, jossa vallitsee avoin, ratkaisukeskeinen ja rakentava ilmapiiri.
- Talouden tasapainotusta toteutetaan hallitusti eläköitymisten ja tehtävien täyttämättä jättämisen kautta eikä yhteistoimintaneuvotteluissa ole päädytty irtisanomisiin.
- Useiden päällekkäisten ja laajojen muutosten (mm. työllisyyspalvelun yhteistoimintaneuvottelut ja uusi organisaatio, Haltuun-projektin loppuun saattaminen, kunta-alan tasopalkkajärjestelmän käyttöönotto, strategian päivittäminen, johtamisjärjestelmän uudistaminen ja talouden tasapainotustyön toimenpiteet) organisoiminen ja toimeenpano on aiheuttanut kuormitusta. Päällekkäisillä muutoksilla on ollut vaikutusta työhyvinvointiin.
- Henkilöstön kuormittuminen on tunnistettu ja jaksamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota mm. tehtäväjakoa täsmentämällä ja tehtäviä priorisoimalla. Työllisyyspalveluun on hankittu koko henkilöstön muutosvalmennusta uuden organisaation rakentamisen tueksi.
- Työhyvinvointia on edistetty mm. yhteisesti sovituilla pelisäännöillä ja toimintatavoilla sekä työhyvinvointisuunnitelmien toteuttamisella. Lisäksi vuoden 2025 aikana järjestettiin Kuopio 250-juhlavuoden henkilöstöjuhla.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	Asukkaita osallistetaan strategiatyöhön.	Strategiaprosessiin on osallistettu henkilöstöä, asukkaita ja sidosryhmiä. Lisäksi kv-asukkaille, lapsille ja nuorille suunnattiin omat erityiset osallistumisen muodot. Lapsille taidekilpailu ja nuorille oma strategiaprosessi.	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät	Käynnistetään Kuopion työllisyysalueen toiminta. Kehitetään vaikuttavampia työvoima- ja työllisyyspalveluja painopisteinä digitaaliset työllisyyspalvelut, osaamisperusteinen rekrytointi ja kotoutumispalvelut.	Kuopion työllisyysalueen toiminta päästiin käynnistämään vasta 19.5.2025 alkuvuodesta toteutettujen työllisyyspalvelun yt-neuvottelujen takia. Uusi työllisyysaluejohtaja aloitti loppuvuodesta 2025. Toteutettu työnantajien ja työntekijöiden kohtaantoa parantavaa Osaamisperusteinen rekrytointi (ESR+) -hanketta sekä työnhakijoiden osaamista lyhyt kestoisten koulutusten avulla edistävää Osaamistilin pilotointi (ESR+) -hanketta.	Etenee hitaasti / osittain
1.3. Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo	Vahvistamme työikäisten työkykyä sekä työssä jaksamista	Haetaan uusia ratkaisu- ja palvelumalleja työttömien työkyvyn tukemiseksi ekosysteemiyhteistyössä.	Kuopion työllisyysalueen valmistelema työttömien työkykyä edistävä hanke ei saanut rahoitusta.	Ei etene / Ei alkanut

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tuemme yhdessä eri toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatusta, uutta yritystoimintaa sekä olemassa olevien yritysten kasvua ja elinvoimaa	Laadukkaiden yrityspalveluiden kehittäminen ja ylläpito yhdessä työllisyyspalvelun ja muiden kumppaneiden (mm. Business Center, Uusyrityskeskus) kanssa.	Business Centerin ja Kuopio Health osuuskunnan -yhteistyö on vakiintunutta toimintaa. Toimintaa kehitetään edelleen kumppaneiden kanssa. Draft-liikeideakilpailua on laajennettu Kuopiossa. Pohjois-Savon pääomasijoitusrahaston toiminta on jatkunut asetettujen tavoitteiden mukaisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tonttitarjontamme on riittävä ja monipuolinen	Elinkeinoelämän tarpeiden huomioiminen kaupunkisuunnittelussa, kaavoituksen ja maanhankinnan elinkeinoelämälähtöisyyden varmistaminen. Uusien yritysalueiden kaavoitus (esim. Pieni Neulamäki), ennakoiva strateginen maanhankinta.	Asemakaavoituksen painopistettä on siirretty enemmän yritystonttien kaavoitukseen, ja tavoitteena on kasvattaa tonttivarantoa 230 hehtaarilla vuosina 2025–2026. Keväällä on käynnistetty maapoliittisen ohjelman päivitys, kehitetty yritystonttien esittely- ja myyntimateriaaleja sekä perustettu maakunnallinen tontti- ja toimitilarekisteri -alusta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Yritykset saavat osaavaa työvoimaa	Vahvistetaan KV-rekrytoinnin palveluja osana International House Kuopion toimintaa. Osaamisperusteinen rekrytointi -hanke Osaajavetovoimahanke	Talent First - osaajavetovoimahanke etenee suunnitellusti ja jatkaa vuoden 2025 loppuun asti. Business Kuopion ja Työllisyyspalvelun yhteistyötä on kehitetty yritysten kasvun ja työpaikojen lisäämisen tukemiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kaupunkikeskusta, lähiöt ja maaseutu ovat elinvoimaisia ja viihtyisiä	Edistetään ja seurataan kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toteutumista. Toteutetaan maaseutuohjelman seuranta ja edistetään ohjelman toimenpiteitä yhdessä maaseututoimijoiden kanssa. Jatketaan kaupunginosien identiteettityötä.	MAL-sopimuksen toimenpiteitä on edistetty, ja sopimuksen toimenpiteiden toteutumista on arvioitu ministeriöiden, valtio-osapuolen muiden edustajien ja seudun yhteisessä seurantakokouksessa kesäkuussa 2025. Maaseutualueiden tonttipotentiaali selvitetty mm. datakeskusinvestointien osalta yhdessä energiayhtiöiden kanssa. Kaupunginosien identiteettityötä on jatkettu osana Kuopio250-juhlavuoden toteutuksia; juhlavuoden puitteissa on syntynyt kaupunginosasävellyksiä ja alueiden omia tarinoita on kerätty sekä kaupunginosatapahtumista- ja tarinoista viestitään.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kehitämme Savilahtea kärkihankkeena	Savilahden toimijoiden yhteistyön edistäminen (Savilahti foorumin toiminnan kehittäminen) Savilahden innovaatiopalvelut Savilahden markkinointi	Savilahden tunnettuutta ja sisältöjä nostetaan esille systemaattisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Kuopio on vetovoimainen opiskelukaupunki	Tuetaan oppilaitosten vetämän Talent Hub Eastern Finland hankkeen toimintaa ja kehitystyötä, jolla opiskelijat saadaan kiinnittymään alueelle paremmin. Tarjotaan harjoittelupaikkoja Kuopiossa opiskeleville.	Kv-osaajien ja opiskelijoiden pitovoimaa edistetään yhdessä eri toimijoiden kanssa. Osaajavetovoimahanke tukee alueen ja organisaatioiden valmiuksia sekä edesauttaa osaajien kiinnittymistä alueelle.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Koulutus vastaa ennakoivasti työelämän muuttuviin tarpeisiin	Elinkeinoelämän tulevaisuuden työvoimatarpeiden ennakointi / tiedolla johtaminen Korkeakoulujen ja oppilaitosten toimintaedellytysten edunvalvonta	Tekniikan koulutukset käynnistyneet suunnitelmien mukaisesti ja uudet avaukset mm. datatekniikan koulutukset käynnistyivät syksyllä 2025 sisältäen 60 uutta aloituspaikkaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Innovaatioekosysteemi edistää liiketoiminnan kasvua ja houkuttelee uusia toimijoita alueelle	Toteutetaan vuonna 2024 päätettyjä ekosysteemisopimuksen hankkeita (mm. kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus -hanke). Kehittämisrahoitusta suunnataan pääosin kaupungin omiin hankkeisiin.	Talouden tasapainotusohjelman vuoksi uusia hakuja ei käynnistetty alkuvuoden 2025 aikana. Vuonna 2024 haetut ja alkaneet hankkeet (Kokonaisturvallisuus, Vesi) edenneet suunnitellusti.	Etenee hitaasti / osittain
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtumajärjestäjäpalveluiden kehittäminen ja tapahtumien hyödyntäminen Kuopion markkinoinnissa: vahvistetaan tapahtumatuotantoa kaupunkikehittämisen näkökulmasta ja laaditaan toimintaperiaatteet tapahtumajärjestäjän palvelukokemuksen vahvistamiseksi.	Kaupunkitasoinen tapahtumatiimi käynnisti toimintansa, tapahtuma-alan verkostotyötä vahvistettiin ja tapahtumat näkyivät kaupunkimarkkinoinnissa. Juhlavuosi edisti uusien pysyvien tapahtumien syntymistä Kuopioon ja kehitti uusia yhteistyö- ja toimintamalleja tapahtumille.	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Kehitämme matkailun kärkihankkeena Tahkoa sekä Kuopion muita matkailualueita yhdessä toimijoiden kanssa	Edistetään matkailun investointihankkeita ja varmistetaan niiden toteutuminen kaavoituksen ja riittävien tonttiresurssien avulla. Kansainvälisen matkailun toimintaedellytysten parantaminen ja matkailun verkosto- ja kehittämistyö.	Alueorganisaatio Pohjois-Savon Matkailu Oy:n ensimmäinen toimintavuosi on ollut tuloksellinen ja ensimmäiset kansainväliset matkailijaryhmät saapuvat alueelle talvella 2025–2026. Matkailun rakenteet tukevat toisiaan ja alueellisia toimijoita tuetaan. Matkailuinvestoinnit Kuopion ja Tahkon alueella lähentelevät 100 milj. euron kokoluokkaa ja kaupunki on investoinut Tahkon keskustan infraan ja yrityspalvelu on ollut mukana hakemassa rahoitusta myös yksityisten yritysten investointeihin ELY-keskukselta. Tahkon alueen tulevaisuuden maankäytön suunnittelu on käynnistynyt.	Etenee suunnitellusti / Valmis
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Parannetaan edunvalvonnan osaamista ja tiivistetään toimijoiden yhteistyötä. Päivitetään edunvalvontasuunnitelma (painopisteet ja välineet). Kuopion tunnettuuden ja mielikuvan parantaminen. Kaupunkimarkkinointi ja vaikuttaminen. Vaikuttamisviestinnän toimenpiteet.	Edunvalvonnan ja vaikuttamisviestinnän toimintamalleja uudistettiin ja työ etenee suunnitelmallisesti. Aktiivista vaikuttamista tehdään koko ajan. Kaupunkimarkkinoinnissa kaupungin juhlavuosi näkyi vahvasti ja valtakunnallisesti. Edunvalvonnan teemoista tehtiin aktiivista viestintää ja Kuopion vahvuuksia nostettiin esille.	Etenee suunnitellusti / Valmis

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Kuopiossa on vahva kiertotalouden yritysverkosto ja sitä tukevaa koulutus- ja innovaatiotoimintaa	Mahdollistetaan ja edistetään kiertotalouteen liittyviä yritys- ja kehittämishankkeita.	Edistetty Hepomäen alueen kehittämistä tulevaisuuden kiertotalouden yritysten sijoittumispaikaksi. Alueen jatkokehittämisen toteuttavuusselvitys on edennyt loppusuoralle ja selvityksen perusteella suunnitellaan jatkotoimenpiteitä. Osallistuttu Vetylaaksoselvityshankkeen ohjausryhmään (LUT, P-S Liitto). Matkuksen alueella käynnistynyt merkittävä kierrätyskeskus -hankekokonaisuus.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Huomioidaan ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus hankintojen suunnittelussa ja kilpailutuksissa hankintaohjelman tavoitteiden mukaisesti. Kehitetään kaupungin strategista hankintaosaamista. Jatketaan Sisu-hankkeen koulutuksia hankintoja tekeville toimialoille.	Hankintojen vastuullisuutta on edistetty mm. järjestämällä koulutuksia kiertotalouden ja vähähiilisyyden huomioimiseksi hankinnoissa. Ilmastoasiantuntijat ovat olleet tukena hankintojen tekemisessä. Hankintaohjelma ja hankintaohjeet on päivitetty ja ympäristökriteerit on huomioitu ohjelmassa. Keskitetty hankintatiimi aloitti toimintansa vuoden 2025 alussa. Hankintapäällikön virka perustettiin toukokuussa ja uusi hankintapäällikkö aloitti työnsä joulukuun puolessa välissä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	Toteutetaan kokonaisturvallisuuden osaamiskeskushanketta yhdessä Savonian kanssa. Hankkeessa mm. kehitetään kaupunkien varautumisratkaisuja tuleviin turvallisuushaasteisiin, kuten ilmastoriskeihin vastaamiseksi.	Kokonaisturvallisuushanke eteni suunnitelman mukaisesti. Osallistuttiin SMARTER Horizon hankkeen käynnistämisen toimenpiteisiin, jonka tavoitteena on ilmastomuutokseen sopeutuminen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä		Kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Kiertotalouden Green Dealiin ja sen myötä sitoutunut korvaamaan lihaa kasvi- ja kalaproteiinilla ja vähentämään koulujen ja päiväkotien ruokalistan hiilijalanjälkeä (32 % vuoteen 2035 mennessä vuoden 2022 tasosta) sekä vähentämään ruokahävikin määrää 70 % vuoteen 2035 mennessä (vuoden 2022 tasosta). Lähiruuan osuus elintarvikehankinnoista kaupungin ruokapalveluissa 12 %. Kasviproteiinien osuus 20,68 % kg:sta Ruokahävikin määrä 46.793 kg	Etenee suunnitellusti / Valmis

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatiorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Edistetään kaupunkitasoisesti digitalisaatiota, jotta palvelujen digitalisaatioastetta saadaan kasvatettua. Ylläpidetään digitiekarttaa ja hyödynnetään sitä kehittämisen koordinaatiotyössä. Edistetään tekoälyn hallittua hyödyntämistä Tekoäly tukiälyksi -hankkeen avulla.	Palveluiden digitason määrittelemäksi mittari on uudistettu. Ensimmäinen digitasokartoitus uudella mittarilla tehtiin syksyllä 2025. Toteutettu digitiekartan ylläpitoon liittyvä teknisen työkalu ja päivitetty digitiekartta ajan tasalle. Tekoäly tukiälyksi -hanke on edennyt hyvin osaamisen kehittämisen osalta. Pilottien osalta eteneminen on ollut suunniteltua hitaampaa ja vähäisempää johtuen hankkeeseen käytettävissä olevien henkilöresurssien (tekoälytiimi ja tietosuoja) vähyydestä sekä sidosryhmien ja in-house-toimijoiden osaamisen haasteista. Valmisteltu prosessien kehittämisen PROTO-yhteishanketta Jyväskylän, Lahden, Turun ja JAMK:n kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Järjestetään avoimia, monikanavaisia kuntalaistilaisuuksia kuntalaisia kiinnostavista ajankohtaisista teemoista.	Kevään aikana otettiin käyttöön erityinen dialoginen keskustelusarja kuntalaisten ja kaupunkiorganisaation vuoropuhelun tueksi. Toimintamallia on tarkoitus jatkaa. Kaupunginhallitus järjesti avoimen keskustelutilaisuuden Vehmersalmella 29.9.2025.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa.	Viedään laaditut lapsivaikutusten arviointi -lomakkeet ja ohjeet palvelualueiden johtoryhmien ja valmistelijoiden tietoon.	Perusmuotoinen lapsivaikutusten arviointi on tehty 171 asiaan (91 kpl v. 2024) ja tavanomaista tarkempi 10 asiaan (3 kpl v. 2024).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa		Perusmuotoinen maaseutuvaikutusten arviointi on tehty 171 asiaan (91 kpl v. 2024) ja tavanomaista tarkempi yhdeksään asiaan (3 kpl v. 2024).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Vahvistetaan positiivista työnantajamielikuvaa Tiivistetään oppilaitosyhteistyötä Kohdennetaan harjoittelijamarkkinointia niille aloille, joissa rekrytointihaasteita Kannustetaan yksiköitä hyödyntämään opiskelijoita erilaisissa työelämän tarpeissa.	Kaupungilla on käytössä rekrytointibrändi. Hakijamäärät ovat olleet kasvussa, 21,8 hakijaa / avoin palvelussuhde. Hakijakyselyn tulos heikkeni edelliseen kyselyyn verrattuna. Tulos oli 7, kun se edellisessä kyselyssä oli 8. Lähtökyselyyn vastasi 80 henkilöä, joista 53,9 % vastaajaa suositteli v. 2025 Kuopion kaupunkia työnantajana. Kuopion työnantajavetovoimaa vahvistettiin mm. käyttämällä kohdennettua somekampanjaa, ottamalla käyttöön rekrytointikohtainen hakijapalaute ja kiinnittämällä huomiota hakijaviestintään. Käynnistettiin tavoitteellinen yhteistyö Savonian ja UEF:n kanssa. Yksiköitä on kannustettu ottamaan harjoittelijoita ja opinnäytetyöntekijöitä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Tuetaan nykyisen johtamisjärjestelmän arvioinnin pohjalta tehtävien linjausten rakentamista ja koordinoidaan linjattujen johtamisjärjestelmän muutosten valmistelua päätöksentekoon. Kuopion strategian tarkistaminen ja strategisen johtamisjärjestelmän kehittäminen.	Toteutettiin kaupungin johtamisjärjestämän uudistaminen. Poliittisesta johtamisjärjestelmästä päätettiin kaupunginvaltuustossa 24.3.2025, § 17 ja operatiivisesta johtamisjärjestelmästä 20.102025, § 75 ja 15.12.2025, § 101. Apulaiskaupunginjohtajien virat päättyivät 31.12.2025. Joulukuussa valittiin kaksi uutta toimialajohtajaa: elinkeinojohtaja ja sivistysjohtaja. Kuopio 2035 -strategia hyväksyttiin (kv 17.11.2025, § 84). Kukoistava Kuopio -strategian toteuttamisohjelman laadinta ja strategisen johtamisjärjestelmän uudistaminen ovat käynnissä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Käynnistetään kaikkia esihenkilöitä koskevat esihenkilöiden valmennukset. Järjestetään kaikkia esihenkilöitä velvoittavia seminaareja 3 krt/v Laaditaan henkilöstökyselyjen tulosten pohjalta kehittämissuunnitelmat	Työyhteisökohtaisia valmennuksia järjestettiin useissa työyksiköissä tukemaan muutosjohtamista. Järjestettiin kaksi esihenkilöseminaareja. Esihenkilöille on järjestetty lisäksi koulutusta, valmennusta ja sparrauskeskusteluja johtamis- ja esihenkilötaitojen kehittämiseksi. Esihenkilöaamukahvit toteutuivat kerran kuussa yhteensä 11 kertaa. Keskitetyn koulutuksen koulutuksista 4 % oli suunnattu esihenkilöille. Käynnistettiin esihenkilöiden työkykyjohtamista tukeva koulutus. Kevan esihenkilökysely toteutettiin 30.9. - 24.10.2025. Tulosten jalkauttaminen on aloitettu vuonna 2025.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Kannustetaan ja mahdollistetaan henkilöstölle työhön liittyvän osaamisen kehittäminen Kannustetaan henkilöstöä jatkuvaan oppimiseen Priima-oppimisympäristössä Avoimet tehtävät ovat sisäisesti haettavana seitsemän (7) päivää Käydään säännölliset kehityskeskustelut ja tarvittaessa varhaisen välittämisen keskustelut Aino-työkykyjohtamisjärjestelmällä Kannustetaan henkilöstöä työkiertoon	Kaupungin Priima-verkko-oppimisympäristössä oli tarjolla 95 kurssia. Suorituksia oli 608 kpl ja tunnuksia kursseilla 1516 kpl. Lisäksi Istekin kautta saatiin käyttöön Eduhouse-oppimisympäristö Istekin verkkokoulutusten osalta. 1,4 % (7 kpl) avoimista työpaikoista täytettiin sisäisellä haulla. Käytäntöä on muutettu lokakuussa. Kirjattuja kehityskeskusteluja oli Aino -järjestelmässä 1323 kpl. Varhaisen välittämisen keskusteluja oli Aino -järjestelmässä 1360 kpl.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Suunnitellaan ja toteutetaan syksyn 2024 tyhy-kyselyn pohjalta työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä Käydään säännölliset kehityskeskustelut ja tarvittaessa varhaisen välittämisen keskustelut Aino-työkykyjohtamisen järjestelmällä Perehdytykset dokumentoidaan Introon. WPro-työturvallisuusjärjestelmän käyttö ja seuranta	Käytössä olevat HR-järjestelmät; WPro, Intro ja Aino, tuottavat reaaliaikaista tietoa työhyvinvoinnin johtamiseen. Ainon toiminnallisuuksia on kehitetty edelleen. Työhyvinvointikyselyn tuloksista johdetut toimenpiteet on kirjattu työyksiköiden työhyvinvointisuunnitelmiin. Päivitetty kehityskeskustelulomake on otettu käyttöön Aino -järjestelmässä. Esihenkilö- ja ryhmäkehityskeskustelulomakkeiden käyttöönottoa on valmisteltu. Perehdytyksiä Intro -järjestelmän kautta käynnistettiin 289 kpl. Kevan esihenkilökyselyn 30.9. - 24.10.2025 tulosten käsittely yksiköissä on käynnistetty. Työterveyslaitoksen Hymy-tutkimus päättyi ja siitä on julkaistu loppuraportti. Tuloksia hyödynnetty osana etätyöohjetta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys käynnistyi kyselyllä koko henkilöstölle syyskuussa. Työhyvinvointikyselyn tuloksia on hyödynnetty työyksiköiden toiminnassa. Työhyvinvointiparitoiminta on vakiintunutta ja edistää työpaikkojen työhyvinvointia.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita	Aktivoidaan henkilöstöä mm. Ideapulputtamon kautta osallistumaan kaupungin toimintojen kehittämiseen.	Ideapulputtamo on toiminnassa. Etätyötä oli alkuvuonna tehnyt 888 henkilöä ja etätyötä oli tehty 61 990 etätyöpäivää.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Toimeenpannaan talouden tasapainotusohjelma. Kehitetään tukipalveluprosesseja. Hyödynnetään tehokkaasti ulkoista (mm. EU) kehittämisrahoitusta.	Talouden tasapainotusohjelman 2024–2027 toteutus on edennyt suunnitellusti. Pysyviä tasapainotustoimia toteutettiin 19,9 M€. Osto- ja myyntilaskuprosessien kehitystyö on edennyt. Prosessien kehittämisellä on pystytty lisäämään sähköisten laskujen osuutta ja automaatiota, joka on tehostanut toimintaa. Kuopio on mukana toteuttajana yhteensä 76:ssa ulkopuolista rahoitusta saaneessa hankkeessa keväällä 2025, joista 14 käynnistyi vuoden aikana. Kaikkiaan EU-rahaa saavia hankkeita on 36.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.	Osallistuttu palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen suunnitteluun.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Uudistamme konsernin toimintaa kunnan roolin muutoksen mukaisesti ja olemme vastuullinen ja aktiivinen omistaja. Edellytämme omistamiemme yhteisöjen toimivan tehokkaasti ja tuloksellisesti strategian toteutumista tukien.	Uudistetaan konsernin toimintaa ja rakennetta kaupungin strategiaa tukevalla omistajapolitiikalla.	Päivitetyn omistajapolitiikan toimeenpano käynnistyi vuonna 2025 tytäryhteisöjen uusien hallitusten nimeämisellä. Nimeämisprosessia uudistettiin omistajapolitiikan linjausten mukaisesti lisäämällä hallitusten ammattimaisuutta, muun muassa nimeämällä riippumattomia jäseniä keskeisten tytäryhtiöiden hallituksiin sekä kehittämällä valintamenettelyä alkukartoituskyselyn ja osaamisvaatimusten systemaattisen todentamisen avulla. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanoa jatkettiin, ja kertaluonteisena toimenpiteenä toteutettiin osingonjako sidosyksikköyhtiöistä käyttöpääoma- ja investointitarpeen ylittävien varojen kotiuttamiseksi. Hankintojen tehostamistoimien vaikutukset heijastuivat konserniyhteisöihin liikevaihdon vähenemisenä. Valtuustokauden vaihtuessa tytäryhtiöiden hallituskokoonpanot päivitettiin ylimääräisissä yhtiökokouksissa loppuvuoden aikana.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Elinvoima- ja konsernipalvelut 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	**867**	**2 600**	**3 467**	**4 558**	**1 091**	**131,5 %**
Maksutuotot		**4**	**4**	**2**	**-2**	**39,4 %**
Tuet ja avustukset	**1 229**	**151**	**1 380**	**1 091**	**-289**	**79,1 %**
Muut toimintatuotot	**110**		**110**	**86**	**-24**	**78,5 %**
Vuokratuotot				49	49	
Muut tuotot	110		110	37	-73	33,9 %
TOIMINTATUOTOT	**2 206**	**2 755**	**4 961**	**5 738**	**777**	**115,7 %**
Palkat ja palkkiot	-8 960	-781	-9 741	-9 464	277	97,2 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-2 118	-61	-2 179	-1 830	348	84,0 %
Muut henkilösivukulut	-267	-23	-291	-238	52	82,0 %
Henkilöstökulut	**-11 345**	**-865**	**-12 210**	**-11 532**	**678**	**94,4 %**
Palvelujen ostot	**-18 871**	-261	**-19 132**	**-13 869**	**5 263**	**72,5 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-128**	-5	**-133**	**-75**	**58**	**56,0 %**
Avustukset	**-14 838**	-2 367	**-17 205**	**-17 552**	**-347**	**102,0 %**
Muut toimintakulut	**-1 048**		**-1 048**	**-1 071**	**-23**	**102,2 %**
Vuokrakulut	-1 026		-1 026	-1 010	16	98,5 %
Muut kulut	-22		-22	-61	-39	277,8 %
TOIMINTAKULUT	**-46 230**	**-3 498**	**-49 728**	**-44 099**	**5 630**	**88,7 %**
TOIMINTAKATE	**-44 024**	**-743**	**-44 767**	**-38 361**	**6 406**	**85,7 %**
Suunnitelman mukaiset poistot	-378		-378	-382	-4	101,1 %

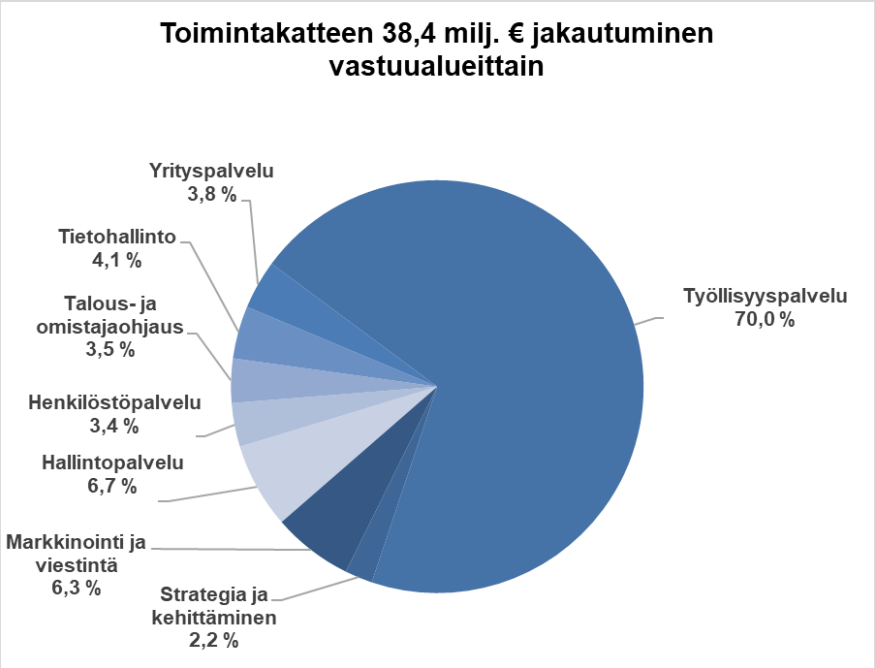

Kaupunkiympäristö

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Toiminta

Kaupunkiympäristön toiminta on vuoden aikana edennyt pääosin suunnitelmien mukaisesti. Kaupungin talouden tasapainottamiseksi resurssit on suunnattu erityisesti kaupungin taloutta kohentaviin ja elinvoimaa kasvattaviin hankkeisiin kuten yritysalueiden kaavoitukseen, täydennysrakentamiseen, palveluverkkosuunnitteluun, elinkeinokaavoihin sekä kaupungin kiinteistöjen kehittämiseen. Perustehtävien lisäksi on valmisteilla valtakunnallinen maankäytön tietojärjestelmän uudistus. Tähän liittyen on aloitettu kaupunkiympäristön kokonaistietojärjestelmän uudistus.

Palveluverkkoselvitys toteutettiin FCG:n konsulttityönä alkuvuoden 2025 aikana. Selvityksen esityksiin saatiin suuri määrä kannanottoja ja lausuntoja, ja asiaa käsiteltiin yleisö- ja asukastilaisuuksissa. Selvityksen jatkotyönä saadun palautteen pohjalta valmisteltiin Kuopion varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035. Suunnitelma on uudelleen valmistelussa tiettyjä lisäselvityksiä varten. Kuopion keskeisen kaupunkialueen kaupan selvitys valmistui tammikuussa 2025, ja sen pohjalta valmistellaan kaupan kehittämisen kaavoitusperiaatteet.

Kuopion asuntotuotanto on ollut hyvin vähäistä vuoden 2025 aikana. Uusia asuntoja valmistui 310, joista 66 on pientaloja. Uusia asuntoja on valmistunut Kuopas Oy:n opiskelijataloon Savilahdessa ja lisäksi uusi asumisoikeuskohde valmistui Jynkkään. Asuntorakentamisen matala taso vaikutti myös rakennusvalvonnan lupamääriin. Muun rakentamisen rakentamislupien hakeminen toteutui vuoden loppua kohden lähes normaalin rakentamisen suhdanteen tasoisesti.

Yritystonttien kysyntä jatkui hyvällä tasolla varsinkin paljon tilaa vaativien yrityshankkeiden osalta, mutta tonttien kysyntä asuinrakentamiseen oli edelleen vähäistä. Asuntorakentamisen osalta edistettiin Savilahden asumisoikeuskerrostalon rakentamishanketta, jotta asuntorakentaminen ei kokonaan pysähtyisi. Maankäyttösopimuksia allekirjoitettiin neljä ja kiinteistökehitystoiminnassa saatettiin loppuun monivuotinen projekti, kouluviraston kiinteistö myytiin heinäkuun alussa.

Joukkoliikenteen matkustajamäärä oli vuonna 2025 noin 9,37 miljoonaa, mikä tarkoittaa 2,6 % nousua edellisen vuoteen verrattuna. Palveluliikenteen uusi sopimuskausi alkoi 30.6.2025, minkä myötä palveluliikenteen liikennöintikustannukset pienenevät.

Vieraslajien torjuntaan kiinnitettiin vuoden aikana enemmän huomiota, koska vieraslajien runsastuminen voi muodostua tulevaisuudessa isoksi ongelmaksi. Osa vieraslajeista, kuten kurttulehtiruusu on hallinnassa, mutta varsinkin lupiini ja jättipalsami ovat nyt levinneet laajalti. Vuonna 2025 uudeksi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi on säädetty viitapihlaja-angervo. Vieraslajien levinneisyyden hallinta vaatii yhteistyötä sekä kaupunkiorganisaation sisällä että kaupungin alueella olevien kiinteistöjen kanssa.

Valokuituverkostojen rakentaminen jatkui vilkkaana kuluneena vuonna, ja kaivulupia oli runsaasti haussa. Valokuituverkostojen runsas rakentaminen aiheutti haasteita kunnossapitoon, sillä uusien töiden lisäksi oli edelleen entisiäkin kohteita päällystämättä. Erityisesti yksi operaattori ei saanut töitään viimeisteltyä vuoden loppuun mennessä. Kaupungille tuli runsaasti kaapelitöihin liittyviä palautteita.

Metsät ja vesialueet -yksiköstä ollaan mukana maakunnallisessa metsäneuvostossa. Metsäneuvostot edistävät metsiin perustuvia elinkeinoja ja metsäsektorin alueellista yhteistyötä sekä laativat alueellisen metsäohjelman.

Puuaineksen hakkuut etenivät aikataulussa. Toimituskaupan hakkuut painottuivat normaalia enemmän kuitupuuhun. Puutavaran kysyntä sekä markkinahinta laskivat kevään hinnoista. Hinnat ovat kuitenkin edelleen edellisvuotta korkeammalla tasolla. Hintojen lasku johtui mm. teollisuuden suurista puutavaravarastoista. Myös metsäteollisuuden lopputuotteiden kysyntä hiljentyi.

Kiinteistönmuodostus- ja paikkatietopalvelut otti käyttöön laserkeilaimia, jotka mahdollistavat aineiston tuottamisen tehokkaammin maastossa sekä antavat paremmin mahdollisuuden jatkojalostaa aineistoa talviaikaan toimistolla.

Kestävät viranomaispalvelut 2030 Pohjois-Savossa-hanke eteni suunnitelmallisesti. Ympäristöterveydenhuollon osalta pidettiin ympäristöterveysjohtajien ja ko. kuntien kunnanjohtajien kesken ohjaava neuvottelu. Hankkeeseen osallistuu 16 kuntaa, Kuopio toimii hankkeen vetäjänä. Hankkeesta odotetaan tuloksia pidemmän ajan palveluiden järjestämisen suunnitteluun, mutta myös lähivuosiksi tietoa, miten erityisesti pieneläinpäivystys olisi kustannustehokkainta järjestää. Pieneläinpäivystyksen sopimuksessa täytyi ottaa käyttöön optiovuodet nykyisen palveluntarjoajan

kanssa vielä vuosille 2026 ja 2027. Talouden tasapainottamisohjelmaan sisällytetty omana toimintana järjestäminen nopeammalla aikataululla sisältää riskejä, joiden vuoksi muutosta ei ole järkevää toteuttaa nopeammassa aikataulussa eikä ennen lisätietoja hankkeen tuloksista.

Keskeisen kaupunkialueen kehittäminen 2040 – hankkeen Kuopio Plus kehittämisohjelman laatiminen on käynnissä.

Jätehuollon viranomaispalveluissa sujuvoitettiin asiakaspalvelu- ja hakemusprosesseja yhteistyössä kunnallisen jäteyhtiön kanssa. Erityisessä seurannassa oli biojätteen erilliskeräysvelvoitteiden toteutuminen, minkä myötä Kuopion keskeisen kaupunkialueen pientalot liitettiin kattavasti biojätteen erilliskeräyksen piiriin.

Asiakaspalvelun kehittäminen ja palvelujen suuntaaminen digitaaliseen muotoon jatkuu edelleen. Puhelupalvelujen sekä valtuustotalon asiakaspalvelun toiminnot yhdistyivät kuluneen vuoden aikana.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Investointisuunnitelmaan tehtiin valtuustoon nähden sitovien määrärahojen muutoksia kohderyhmästä toiseen. Pienen Neulamäen poisjääminen investointiohjelmasta muutti investointien kokonaisuutta. Tämän vuoksi valmisteltiin vaihtoehtoisia ratkaisuja yritystonttikysyntään siten, että asemakaavoitettujen Etelä-Kuopion yrityspuiston tonttien esirakentaminen käynnistettiin Kylmämäessä Matkuksentiellä ja Ratarinteenkadulla Matkuksessa.

Rakentamisen heikko kysyntä ja yleinen taloustilanne vaikuttavat koko maaomaisuuden toimintojen kysyntään sekä tulokertymiin ja siten tulotavoitteiden saavuttamiseen. Tonttien ostohalukkuus jäi ennakoidusti vähäiseksi ja siten myyntivoittojen kokonaiskertymä jäi noin 2,6 miljoonaan euroon. Vaikea markkinatilanne heijastui myös maankäyttösopimuksiin, koska kaavamuutosten kohteena olevat hankkeet eivät toteutuneet suunnitellusti. Maankäyttösopimusten kautta saatavat tulot olivat noin 2,5 miljoonaa euroa.

Vähäisen asuntorakentamisen vuoksi rakennusvalvonnan tulot jäivät talousarviotavoitteesta. Tähän reagoitiin pitämällä kahta tehtävää täyttämättömänä henkilöstösäästöjen saamiseksi. Myös palvelujen ostoista haettiin säästöjä.

Kunnossapidossa kuluvana kesänä oli paljon valokuituoperaattorien kaivulupia haussa ja edelleen on entisiäkin, vuoden 2024 kohteita päällystämättä. Erityisesti yksi operaattori ei saanut töitään viimeisteltyä vuoden loppuun mennessä. Kesken jäävät työt voivat tulla kaupungin hoidettaviksi. Taloudellinen riski voi olla satoja tuhansia euroja. Riskiä on saatu pienennettyä aktiivisella aikaisella puuttumisella.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Kaavoituksen resurssit on suunnattu kaupungin taloutta kohentaviin ja elinvoimaa kasvattaviin tehtäviin: yritysalueiden kaavoitukseen, täydennysrakentamiseen ja kaupungin kiinteistöjen kehittämiseen.
- Kuopion kaupungin ja seudun kuntien palveluverkkoselvitys valmistui FCG:n konsulttityönä keväällä 2025. Selvityksestä saadun palautteen pohjalta valmisteltiin syksyn aikana Kuopion varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035. Kaupunginhallitus palautti suunnitelman uudelleen valmisteluun 1.12.2025 tiettyjä lisäselvityksiä varten.
- Palveluliikenteen järjestämisen kustannuksia on karsittu.
- Hankinnoissa käytettiin harkintaa.
- Hulevesikaivojen mittaukset tuotettiin sisäisenä työnä, mikä toi kaupungille säästöjä.
- Tarkasteltiin laitteistojen ja ohjelmistojen tarpeellisuutta sekä otettiin käyttöön uutta huomattavasti huokeampaa levytilaa aineistoja varten. Edellä mainitut toimenpiteet toivat säästöjä.
- Hinnastot ja taksat on päivitetty, myös taksarakennetta on uusittu paremmin kustannusvastaavaksi. Päivityksillä varmistetaan talouden kestävyyttä ja aiheuttaja maksaa -periaatteen toteutumista.
- Pystykauppakohteilta myytiin myös hakkuutähteet.
- Tukkipuuvaltaiset leimikot myytiin pystykaupalla. Nykyisellä hintatasolla pystykaupan nettohinta on parempi kuin toimituskaupalla. Tällä ratkaisulla edesautettiin talouden tasapainotusohjelman mukaisen eurotavoitteen saavuttamista.
- Eläinlääkintään asetetuista tavoitteista on Juankosken vastaanoton lakkauttaminen toteutunut, sen sijaan pieneläinpäivystyksen siirtäminen omaksi toiminnaksi sisältää niin suuria riskejä, että sitä on valmisteltava huolella yhteistyössä useiden muiden kuntien kanssa. Siirto omaksi toiminnaksi voisi tämän hetken suunnitelmien mukaan toteutua vuoden 2028 alkuun mennessä siten, että toimintaa aloitetaan vaiheittain vuoden 2027 aikana.

- Puhelupalvelukeskuksen ja valtuustotalon asiakaspalvelun toiminnot yhdistettiin ja puhelunvälityksestä luovuttiin, koska puhelujen välitykselle ei enää ollut suurta tarvetta. Asiakkaille päin muutos näkyy muuttuneena asiakaspalvelunumerona. Kuopion kaupungin konserniyhtiöiden puhelunvälitys- ja liittymänhallinnan palvelusopimukset irtisanottiin.
- Kärkihanketoimintaa kehitetään paremmin kaupungin elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tukevaksi strategisen kaupunkikehityksen suuntaan. Tällöin voidaan vaikuttavammin tukea kaupunkiorganisaation ja sidosryhmien toteuttamia suuria poikkihallinnollisesti toisiinsa kytkeytyneitä kokonaisuuksia. Kehittämisen tueksi valmistellaan EAKR-tukirahoitteisia hankkeita.

2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

- On luotu valmiuksia valtakunnalliseen maankäytön tietojärjestelmän uudistukseen ja osallistuttu Ryhti-hankkeeseen. Tietojärjestelmäuudistuksen kautta haetaan tehokkuutta, jatkuvuutta ja toimintavarmuutta
- On valmisteltu kaupunkiympäristön palvelualueen tieto- ja toimintajärjestelmän kokonaisuudistusta (KATTO-hanke).
- Yksiköiden välistä yhteistyötä on kehitetty ja moniosaamista lisätty.
- Jatkuvuudenhallinta on olennainen osa viranomaisvastuualueen työtä, ja korostetusti esillä arjen työssä mm. terveydensuojelussa ja ympäristönsuojelussa monella tasolla.

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Henkilöstön hyvinvoinnista huolehdittiin järjestämällä tyhy-toimintaa sekä yksikkö- että vastuualuetasolla.
- Henkilöstösäästöjä on toteutettu rakennusvalvonnassa koko vuoden ajan. Asuntorakentamisen vähäisen määrän vuoksi työkuorma ei ole kasvanut kohtuuttomaksi, vaikka samalla on ollut otettava hallintaan rakentamislain iso uudistus ja rakennusjärjestyksen päivittämisen aloitus. Sairaspoissaolot ovat pysyneet hyvin maltillisella tasolla, mutta työtyytyväisyydessä on ollut välillä näkyvissä huolta aiheuttavia merkkejä säästötoimenpiteiden kohdentamisesta uutisoitaessa ja keskusteltaessa. Lupien kysynnän vilkastuessa täyttämättä olevat tehtävät on välttämätöntä täyttää uudelleen.
- Toiminnan uudistamista on suunniteltu yhdessä henkilöstön kanssa.
- Toimialalla on tehty hyvinvointisuunnitelmat, joissa korostetaan palveluyksiköiden välistä vuorovaikutusta.
- Työnohjausta on käytetty tarvittaessa mm. työmäärän ja työtehtävien hallitsemiseen. Myös ajankäytön hallinnan koulutusta on järjestetty.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön säilyy korkeana ja asunnottomuus vähenee	Asuinympäristön viihtyisyys, terveellisyys ja turvallisuus huomioidaan maankäytön suunnittelussa ja rakentamishakkeissa. Pidetään huolta, että Kuopioon saadaan toteutumaan monipuolisia asuinalueita mukaan lukien kohtuuhintainen asuntotuotanto. Valvotaan ja kehitetään kunnossapitourakoiden sopimuksen mukaisen laadun toteutumista.	Asuinympäristön viihtyisyys, terveellisyys ja turvallisuus on huomioitu maankäytön suunnittelussa, infran rakentamishankkeissa ja kunnossapidossa. Kunnossapidon taso on säilynyt korkeana FCG:n tutkimuksen perusteella. Elokuussa valmistui Kuopas Oy:n 128 opiskelija-asuntoa Savilahden Kampus Mastoon ja 22 TA-asumisoikeusasuntoa Jynkän Kulmaan. Savilahdessa on käynnistynyt valtion tukeman asumisoikeusasuntoja käsittävän kerrostalon rakentaminen. Niiralan Kulma Oy:lle on varattu kaksi uutta tonttia valtion tukemaa kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa varten. Kerros- ja rivitalojen rakentaminen on vallitsevan taloudellisen tilanteen takia hidasta. Lisäksi valtion päätökset asumisoikeusasuntojen rakentamisen loppumisesta ja asuntotuotannon valtion tuen vähentämisestä vaikuttavat asuntotuotantoon.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	Asukkaiden osallistumista ja vaikutusmahdollisuuksia kehitetään yhteistyössä eri tahojen kanssa digitaalisia välineitä hyödyntäen. Edistetään erilaisten sidosryhmien välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta esim. Savilahti-projektissa Yhteistyöryhmä ja Savilahti-foorumi Osallistutaan FCG-vuosittaiseen asiakastyytyväisyyskyselyyn Toteutetaan asiakaskyselyt ympäristöterveydenhuollossa ja jätehuollon viranomaispalveluissa.	Kaavojen ja muiden kaupunkisuunnitelmien osallistamisessa on hyödynnetty yleisötilaisuuksien lisäksi digitaalisia työkaluja, mm. Maptionnaire-sovellusta. Kaupunkimalleja ja karttaaineistoa on ylläpidetty osallistamisen tueksi. Savilahden yhteistyöryhmä on toiminut säännöllisesti fyysisen kaupunkiympäristön kehittämisen ja Savilahden rakentamisen koordinoimiseksi. Asiakastyytyväisyyskysely on tehty ja sen perusteella mm. talvikunnossapitomittarin tulos on kehittynyt positiivisesti. Jätehuollon viranomaispalveluissa asiakaspalvelun kehittämistoimenpiteitä on toteutettu asiakaskyselyn tulosten pohjalta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Esteettömyyden yleissuunnitelma ja arjen turvallisuus huomioidaan suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa. Jatketaan liukkauden varoittamispalvelua jalankulkijoille.	Esteettömyyden yleissuunnitelma on otettu huomioon jatkosuunnittelussa ja siten myös toteutuksessa. Turvallisuus ja esteettömyys on huomioitu kaavoituksessa, rakentamisessa ja kunnossapidossa. Aineistopalvelun kautta on tuettu esteettömyystyön edistämistä. Liukkauden varoittamispalvelun tilaamista on jatkettu.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Hyödynnetään ja kehitetään viherkerroin -työkalua. Huolehditaan monipuolisista retkeilyn ja ulkoilun palveluista. Kehitetään ulkoalueita ja kaupunkitiloja torin ympäristössä, Puijolla, Mölymäellä ja Savilahdessa. Edistetään Savilahden virkistysverkoston / -reitistöjen suunnittelua/toteutumista ja kytkeytymistä lähialueisiin esim. Puijo, Neulaniemi.	Viherkerroin on otettu käyttöön asemakaavoituksessa. Kauppatorin esiintymislavan ja puolikiinteiden ravintolakonttien suunnittelu on käynnissä. Mölymäen ja Savilahden alueiden rakentamista jatkettaessa on otettu huomioon kaupunkitilat. Puijon alueelle on tehty jatkosuunnitelmia. Osasta laavuja on tehty esteettömiä ja ympärivuotisen käytön mahdollistavia. Olemassa olevia retkeilyreittejä on ylläpidetty ja parannettu. Korkeakoskelle on uusittu portaat ja rakennettu esteetön kulkutasanne ja Vanuvuorelle on rakennettu uusi laavu. Vanhan Varikon pääkävely- ja pyöräilyreitille haettiin EAKR tukirahoitusta, jota ei saatu. Savilahti-Neulamäki yhteyttä tutkitaan Neularinteen kaavatyön yhteydessä samanaikaisesti. Savilahden laajempi yleissuunnittelu sisältäen reitistöt ja viheralueet ei ole edennyt. Savilahdessa on toteutettu kv-opiskelijatyönä elämyksellinen kohtaamispaikka Yliopistonrannassa (Leirituli).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tonttitarjontamme on riittävä ja monipuolinen	Vahvistetaan elinvoimaa riittävällä ja monipuolisella yritystonttitarjonnalla. Pidetään huolta riittävästä maareservistä.	Yritystonttitarjonnan kasvattaminen on ollut kaavoituksen painopisteenä. Kaavahankkeiden määrää ja henkilöresursseja yrityskaavoitukseen on lisätty. Maata on hankittu yritysalueita varten kaupungin kasvusuunnilta Hiltulanlahdesta ja Rasinmäestä. Yritystonttivaranto keskeisellä kaupunkialueella ja maaseututaajamissa on kaikkiaan noin 100 tonttia. Niistä aktiivisesti on tarjolla netin kautta noin 50. Lisäksi kokonaismäärä sisältää erityistontteja 15–20 kappaletta hyvällä sijainnilla, joihin haetaan yrittäjää tapauskohtaisen neuvottelun kautta. Loppuosa on tontteja, joilla on käynnissä asemakaavamuutos tai jotka eivät vanhentuneen asemakaavan, luontoarvojen tai sijaintinsa takia vastaa enää tämän päivän kysyntää. Yritystonttivarantoa ollaan käymässä läpi ja päivittämässä karttapalvelussa markkinoinnissa olevien tonttien listaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kaupunkikeskusta, lähiöt ja maaseutu ovat elinvoimaisia ja viihtyisiä	Varmistetaan kaavoituksella monipuolisen asuntotuotannon tonttivarannot lähivuosille. Edistetään täydennysrakentamista ja panostetaan erityisesti pientalotuotantoon, lähiöiden kaupunkirakenteen monipuolistamiseen ja segregaation ehkäisyyn. Projekti4 elinvoimahankkeen etenemisen tueksi laaditaan kehitysohjelma. Projekti4 on keskeisen kaupunkialueen kehittämisvyöhyke, jossa joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuudet	Asuinkerrostalojen tonttivaranto on hyvällä tasolla. Pientalotonttivarantoa pyritään kasvattamaan täydennysrakentamisen kaavoituksen yhteydessä. Yleisen taloustilanteen vuoksi asuntotuotanto jäi tavoitteesta, Kuopioon valmistui 310 uutta asuntoa. Kuopion MAL- tavoite on 1000 asuntoa/vuosi. Joukkoliikenteen runkolinjojen täydennysrakentamisselvitys on edennyt suunnitellusti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
		kasvavat ja maankäyttö tehostuu täydennysrakentamisella. Kaupunkikeskustaa kehitetään mm.Torin länsilaidan asemakaavalla ja keskustan MasterPlanilla. Lisätään maaseututaajamien ja kylien tonttitarjontaa sekä vahvistetaan tonttimarkkinointia. Neuvotellaan keskustan täydennysrakentamiseen liittyvät maankäyttösopimukset.	Kaupunkikeskustan kehittämistä on edistetty yhteistyössä torikortteleiden toimijoiden kanssa. Kaupunkisuunnittelujohtaja ja maaseutukaavoittaja ovat perehtyneet maaseutualueen kaavoitustarpeisiin pitäjäraatien keskustelutilaisuuksissa. Maaseututaajamien ja kylien tonttitarjontaa lisätään valmisteilla olevilla osayleis- ja asemakaavoilla. Kuopio Plus -hankkeen (Projekti 4) kehittämisohjelman 1. versio on laadittu. Hankkeen aloitusvaiheen EAKR-tukihakemukselle saatiin myönteinen rahoituspäätös. Kolmevuotinen Kuopion keskeisen kaupunkialueen ilmastokestävä kehittäminen -hanke (KILKE2040) alkaa 2026. Tonttipalveluissa on analysoitu täydennysrakentamisen mahdollisuuksia Kuopio Plus -hankkeen ehdottamiin paikkoihin. Osasta maaseututontteja on laadittu markkinointivideo. Ruutukaavakeskustassa on solmittu keskusseurakuntatalon ja entisen Savon Sanomien toimitalon tontteja koskevat maankäyttösopimukset. Kerrostalotontit riittävät noin kahdeksaksi vuodeksi, jos asuntotuotantotavoite on 800 asuntoa vuodessa. Sijainteja ovat Savilahden vanhan varikon, Mölymäen, Lehtorinteen, Keilanrinteen, Kivilammen ja Pirtin tontit. Omakotitalotontit keskeisellä kaupunkialueella riittävät yhdeksi vuodeksi, mikä kuitenkin riippuu	

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			vuosittaisesta tonttikysynnästä. Riittävyys on laskettu nykyisellä luovutusmäärätavoitteella noin 30 tonttia vuodessa. Vuosittaisesta luovutusmäärätavoitteesta joudutaan hieman tinkimään, jotta tontteja riittäisi seuraavallekin vuodelle. Lisäksi on noin 180 tonttia maaseututaajamissa, mutta niiden kysyntä on vähäistä Rivitalotontit keskeisellä kaupunkialueella riittävät arviolta neljäksi vuodeksi arvioidulla noin 100 asunnon vuosituotannolla eli viisi rivitalojen rakentamishanketta vuodessa. Sijainteja ovat Kivilammen, Hiltulanlahden ja Lehtorinteen tontit.	

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kehitämme Savilahtea kärkihankkeena	Tuetaan erityisesti Vanhan Varikon kokonaisuuden ja Savilahdentien varren (Yliopistonranta) toimia, että tonttiluovutukset ja rakennushankkeiden etenemiset ovat mahdollisia. Tuetaan toiminnan ja sisällön kehittämisessä yhteistyön lisääntymistä ja alueen tunnettavuuden kasvattamista	Kokonaisuuden yleissuunnittelu on hidastunut. Heikko yleinen suhdannetilanne on vaikeuttanut uusien talohankkeiden käynnistymistä. Savilahdessa on rakenteilla yksi asumisoikeuskohde Sarastuskaarella. Yliopistonrannassa on ollut rakenteilla kaksi Kuopaksen opiskelija-asuntokohdetta. Elokuussa valmistui Kuopas Oy:n 128 opiskelija-asuntoa Savilahden Kampus Mastoon. Savilahden asuntorakentamisen yleistä edistämiskokonaisuutta suunnitellaan. Varikon alueella valmistellaan tontinluovutusta. Tonttien luovutus etenee hitaasti asuntorakentamisen laman takia. On edistetty toimenpiteitä, joiden avulla hankkeiden käynnistyminen on jatkossa nopeampaa ja selkeämpää esim. korttelisuunnitelmien laatimisella. Neularinteen ja Harjulan sairaalan asemakaavat ovat käynnissä. Savilahden alueen rakentumista on jatkettu mm. Yliopistorannan infran rakentamisella ja Neulaniementien saneerauksella. Oppilaitosyhteistyönä on toteutettu kohtaamispaikka Savilahteen, jota kehitetään edelleen yhteistyössä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa.	Etenee hitaasti / osittain

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Kehitämme matkailun kärkihankkeena Tahkoa sekä Kuopion muita matkailualueita yhdessä toimijoiden kanssa	Tahkon keskustan ympäristön infran rakentaminen jatkuu. Jatketaan Tahkon alueen retkeilypalveluiden tuottamista ja kehittämistä.	Kaavoituksessa ja elinkeinopalvelussa on käynnistetty Tahkon kehittämissuunnitelman valmistelu yhteistyössä Tahkon alueen toimijoiden kanssa. Tahkon alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia on parannettu mm. laavuja uusimalla ja talvipyöräily-/kävelyreittejä parantamalla. Rahasmäenreitin peruspa-rantaminen on aloitettu. Tahkon tapahtuma-alue Event Park on otettu kaupungin hoidettavaksi vastuiden selkeyttämiseksi. Alueen jatkokehittämisestä on käyty keskusteluja Tahkon toimijoiden kanssa. Tahkolta on ostettu katualueita keskusta-alueen kadunparannustoimien mahdollistamiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Palveluyksiköt osallistuvat aktiivisesti kaupungin markkinointiin eri tavoin. Asiantuntijat ottavat kantaa valtakunnallisiin laki- ja asetushankkeisiin sekä osallistuvat käynnissä olevaan ajankohtaiseen keskusteluun. Jatketaan vahvaa osallistumista liikennejärjestelmätyöhön ja kaupunkipuistoverkostotoimintaan. Aktiivinen viestintä ja edunvalvonta yhteistyöverkostoissa	Lakivalmisteluhankkeista on annettu lausuntoja, joissa on huolehdittava Kuopion edunvalvonnasta. Edunvalvonnasta on huolehdittu osallistumalla muun muassa Kuntaliiton järjestämiin ajankohtaiswebinaareihin, joissa aiheena on ollut rakennetun ympäristön lainsäädäntöuudistukset. Liikennejärjestelmätyöhön on osallistuttu aktiivisesti. Kansallisen kaupunkipuistoverkoston toimintaan on osallistuttu aktiivisesti. Kaupunkiympäristö on ollut mukana valtakunnallisissa yhteistyöverkostoissaan. Kaupunkiympäristö on osallistunut Rakenna ja Asu- sekä Kallavesj'-messuille. Ympäristönsuojelupalvelut on lausunut kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta ja uudesta metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmasta. Jätehuollon viranomaispalveluista on osallistuttu kiertotalouslain valmisteluun työpajassa. MAL-sopimuksen Kuopio Plus -hankkeen kirjausten myötä valtio on ilmoittanut alustavasti periaatteista, joilla valtio osallistuisi mahdollisesti myös bussien joukkoliikenneinfrastruktuurihankkeiden rahoittamiseen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Edistämme puurakentamista mm. kaavoituksen keinoin	Edistetään puurakentamista asemakaavoituksella, suunnittelulla ja ohjauksella (yksityiset ja julkiset) sekä tontinluovutuksen keinoin.	Jynkkään on rakenteilla hirsinen päiväkoti. Puukerrostalojen rakentaminen ei ole lähtenyt käyntiin. Rinnalla on pohdittu myös muita keinoja vähähiilisen rakentamisen edistämiseksi.	Etenee hitaasti / osittain
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Kuopiossa on vahva kiertotalouden yritysverkosto ja sitä tukevaa koulutus- ja innovaatiotoimintaa	Tehdään yhteistyötä Savilahdessa sijaitsevien eri koulutusasteiden, tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa. Tuetaan alueen toimijoita kärkialojen toiminnassaan ja annetaan mahdollisuus Savilahden toimia testialustana uusille ratkaisuille.	Savilahden toimijoiden kanssa on tehty säännöllistä yhteistyötä mm. yhteisten tukirahoitusmahdollisuuksien kartoittamisessa ja hankevalmistelussa sekä haettu yhdessä rahoituksia hankkeisiin. Lisäksi on mahdollistettu opiskelija- ja opinnäytetöitä (esim. liikennedataan liittyen).	Etenee hitaasti / osittain
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Joukkoliikenteen paikallisliikenteen kaikki kilpailutukset tehdään puhtailla käyttövoimilla. Kehitetään hankintojen ympäristöosaamista ja ympäristökriteerien käyttöä ja seurantaa. Infran rakentamisessa käytetään uusiomateriaaleja kaikissa niihin soveltuvissa hankkeissa.	Joukkoliikenteen kilpailutuksissa on vaadittu puhtaita käyttövoimia. Uusiomateriaaleja on käytetty niihin soveltuvissa hankkeissa. Kaupungin uusiomaarakentamisryhmä on kokoontunut useita kertoja vuoden aikana. SISU-hankkeessa on järjestetty koulutusta vähähiilisestä infrarakentamisesta ja kiertotalouden huomioon ottamisesta hankinnoissa. Ympäristövastuullisten hankintojen toteuttamiselle on laadittu tarkistuslista ja koottu ohjeet yhteen kaupungin sisäiseen verkkoon.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Suunnittelemme ja toteutamme kestävää ja vähähiilistä yhdyskuntarakennetta mm. edistämällä vaihtoehtoisen lataus- ja tankkausverkoston rakentumista	Täydennysrakentamisella edistetään tiivistä ja joukkoliikennettä suosivaa kaupunkirakennetta. Tehdään täydennysrakentamisselvitys joukkoliikenteen runkolinja-alueelle. Maankäytön suunnittelussa huomioidaan vaihtoehtoinen lataus- ja tankkausverkosto. Liikenneinfran älyratkaisuja kehitetään eteenpäin.	Joukkoliikenteen runkolinjojen täydennysrakentamisselvitys on edennyt suunnitellusti, kuten linjan 4 osalta. Täydennysrakentamishankkeita keskustassa ja Haapaniemellä on edistetty maankäyttösopimusneuvotteluin. Rakentamisen alan laman vuoksi täydennysrakentaminen on vähäistä. Tasavallankadun alueella on varauduttu asemakaavassa tankkausasemaan (esim. kaasu). Hiltulanlahden asemakaavatyössä tutkitaan raskaan liikenteen vetytankkausasemaa. Liikenneinfran älyratkaisujen osalta on kehitetty mm. kevyen liikenteen laskentalaitteita. Pienestä Neulamäestä on varattu tontti raskaan liikenteen sähkön latauspaikkaa varten.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Edistämme kestävien liikkumismuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily, yhteiskäyttöautot) käyttöä ja toimintaedellytyksiä	Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksien edistäminen huomioidaan kaikessa suunnittelussa. Joukkoliikenneohjelman 2035 toteuttaminen. Runkolinjaston suunnittelun jatkaminen ja infran rakentaminen. Runkolinjoihin tukeutuvan kaavoituksen edistäminen. Kannustetaan henkilökuntaa käyttämään yhteiskäyttöistä sähköautoa.	Joukkoliikenteen matkustajamäärä vuonna 2025 oli 9,37 miljoonaa, mikä on noin 2,6 % enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajanjaksona. Runkolinjaston suunnittelu ja infran rakentaminen on edennyt suunnitellusti. Runkolinjoihin liittyvien liikennejärjestelyjen toteuttamista on jatkettu. Kaikissa kaupunkitekniikan suunnitelmissa on otettu huomioon joukkoliikenne, kävely ja pyöräily pyrkien edistämään niitä. Kaupungin yhteistä sähköautoa on hyödynnetty aktiivisesti työajoihin. Yhteiskäyttöisen sähköauton käyttö on vakiintunutta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.3. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta	Otamme maankäytönsuunnittelussa sekä metsien ja viheralueiden hoidossa huomioon luonnon monimuotoisuuden	Uuden luonnon monimuotoisuusohjelman toimeenpano. Pyritään lisäämään luonnonsuojelualueiden määrää. Kaupungin oma Metso-selvitys on jo tehty, seuraavaksi määritetään suojeltava pinta-ala ja vuonna 2025 konkreettiset kohteet. Jatketaan ELY:n kanssa neuvotteluja luonnonsuojelualueiden lisäämisestä.	Luonnonsuojelu on huomioitu maankäytön suunnittelussa. Metsien hoidossa on huomioitu metsien monimuotoisuus LUMO-ohjelman mukaisesti. LUMO-ohjelman mukaisia toimenpiteitä on toteutettu eri yksiköissä mm. toteuttamalla luonnonhoitotöitä, lisäämällä kaupunkialueella puuston latvuspeitteisyyttä ja monilajisuutta sekä torjumalla haitallisia vieraskasvilajeja. Kaupunginhallitus on hyväksynyt periaatepäätöksen suojella 250 hehtaaria lisää metsää ja suoalueita lähivuosina. Luonnonsuojeluun soveltuvia alueita kartoitetaan ja ELY-keskuksen kanssa jatketaan neuvotteluja luonnonsuojelualueiden lisäämisestä. Uudet luonnonsuojelualueet on perustettu Tervaruukinniemeen ja soidensuojelun täydennyskohteille. Muiden uusien suojelualueiden edistäminen on käynnissä, mm. Muurankorven suoalue.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	SISU-hankkeen toteuttaminen ja päivitetyn resurssiviisausohjelman jalkautus. Hulevedet huomioidaan kaavaprosesseissa. Ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöiden vaikutukset huomioidaan suunnittelussa. Pidetään kaupungin metsät elinvoimaisina ja kasvavina, että ne toimivat tehokkaasti hiilinieluina.	Hulevesien huomiointi on sisällytetty vuoden 2024 aikana asemakaavoituksessa käyttöön otettuun viherkerroin -työkaluun. Ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöiden vaikutukset huomioidaan maankäytön suunnittelussa. SISU-hanketta on toteutettu hankesuunnitelman mukaisesti. Hankkeen myötä on sisällytetty vuoden 2026 talousarvioon ilmastobudjetointi, joka tekee näkyväksi ilmastotoimenpiteiden taloudellisia vaikutuksia. Seurantaa varten on kehitetty Ympäristövahti-järjestelmää. SISU-hankkeen jatkoksi on valmisteltu ilmastonmuutoksen sopeutumistoimia edistävä SISUKAS-hanke. Viksu Kuopio -ohjelmaa eli ilmasto- ja resurssiviisausohjelmaa on viety eteenpäin suunnitellusti. Ilmastoviestintää on toteutettu aktiivisesti, kampanjoita on toteutettu mm. viisaasta liikkumisesta ja kestävästä kuluttamisesta. Metsien kestävyyttä ilmastonmuutosta vastaan on edistetty mm. lehti- ja lahopuustoa lisäämällä. Metsänhoitotoimenpiteet on tehty oikea-aikaisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Ilmastoviisaiden ruokavalintojen suosiminen hankkeen oppien mukaisesti.	Kaupungin ruokapalvelu-hankinnoissa on lisätty Kiertotalouden Green Dealin sitoumusten mukaisesti kasvipohjaista ja kotimaista ruokaa. Lisäksi on toteutettu ruokahävikin vähentämistoimenpiteitä. Hiilijalanjälkeä on saatu toimenpiteiden myötä pienennettyä ja ruokahävikkiä vähennettyä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Asemakaavoissa mahdollistetaan aurinko- ja geoenergiapotentiaalin hyödyntäminen. Tuulivoimakaavoja edistetään. Energiansäästöohjelman toteuttamista jatketaan. Edistetään puupohjaisten polttoaineiden saantia markkinoille puun myynnin kilpailuttamisen avulla. Myytävä puutavara kilpailutetaan puutavaralajeittain. Savilahdessa kehitetään mm. kiinteistöautomaatioratkaisuja. Selvitetään pienydinvoiman mahdollisuuksia ja mahdollisia sijainteja lämmöntuotannossa yhdessä Kuopion Energian kanssa.	Asemakaavoissa on mahdollistettu uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen. Vireillä on kolmen tuulivoimahankkeen kaavoitus. Energiansäästöohjelman toimenpiteet ovat jatkuvassa käytössä, KETS:n tavoitteet saavutettiin etuajassa. Puutavaran myynnin kilpailutuksella on ohjattu puutavaran käyttöä kestävästi. Tukki-, kuitu- ja energiapuu on kilpailutettu erikseen. Savilahden kiinteistöautomaatioratkaisujen kehittäminen on vaikeaa rakentamisen vähäisyyden vuoksi. Lämmöntuotantoon suunnitellun pienydinvoimalan asemakaavoitus on käynnissä yhteistyössä Kuopion Energian kanssa. Ympäristönsuojeluviranomainen on osallistunut pienydinvoimalan YVA-prosessiin.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatiorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Osallisuutta ja tiedottamista kehitetään. Tuetaan tietohallintoa tietoliikenneverkkokonseptin ja Datajalostamo-älykaupunkialustan sovellusten käyttöönotossa	Kaavojen ja muiden kaupunkisuunnitelmien osallistamisessa on hyödynnetty yleisötilaisuuksien lisäksi digitaalisia työkaluja, mm. Maptionnaire-sovellusta. Datajalostamon osalta on tehty vaikutusarviota EU:n datasäädösten vaikutuksista alustan jatkokehitykseen. Lisäksi on tuettu kunnossapidon tilannekuvaratkaisun kehittämistä aiemman liikenteen tilannekuvaratkaisun yhteyteen. Kaupunkiympäristön digitaalisen tieto- ja toimintajärjestelmän kokonaisuudistus (KATTO-hanke) on edennyt. Prosessien kuvaukset ja hankinnan toiminnallisten vaatimusten kuvaukset ovat valmistumassa. Uudistus luo edellytykset palvelujen kehittämiselle ja sujuvoittamiselle asiakkaan näkökulmasta. Strategisten kaupunkikehityshankkeiden kehittämistä on jatkettu mm. määrittelemällä toimintaprosessi ja on laadittu tähän toimintaan liittyvä vaatimusmäärittely.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden osallistumista kehitetään sekä tiedottamista kohdennetaan eri käyttäjäryhmille. Asukkaiden osallistumiseen etsitään uusia muotoja käyttämällä digitalisaation mahdollisuuksia.	Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyyskyselyt on tehty kolme kertaa vuodessa. Kaupunkimallin ylläpidolla on luotu edellytykset asukkaiden monipuoliselle osallistamiselle. Uuden strategisen Kuopio Plus kaupunkikehityshankkeen valmistelussa on tarjottu laajasti osallistumismahdollisuuksia asukkaille ja muille sidosryhmille (sähköinen kysely, osallistamistilaisuus, työpajat).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Lapsivaikutusten arviointi on otettu käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa.	Lapsivaikutustenarviointi ja laaja lapsivaikutusten arviointi on otettu käyttöön ja tehty mm. palveluverkkosuunnitelmasta. Arviointi on tehty suppeammassa muodossa (yleinen vaikutusten arviointilomake) päätöksen sitä edellyttäessä.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Maaseutuvaikutusten arviointi on otettu käyttöön ja tehty mm. palveluverkkosuunnitelmasta. Arviointi on tehty suppeammassa muodossa (yleinen vaikutusten arviointilomake) päätöksen sitä edellyttäessä. Laajempaa arviointia vaativia tapauksia ei ole ollut.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Huolehditaan laadukkaista rekrytointiprosesseista. Palkataan kesäharjoittelijoita sekä tuotetaan koululaisten TET-harjoittelua. Oppilaitosyhteistyötä Savonian, Sakkyn ja Itä-Suomen yliopiston kanssa jatketaan.	Kesäharjoittelijoita ja alan opiskelijoita on palkattu, lisäksi on tarjottu oppisopimuspaikkoja. Oppilaitosyhteistyötä on tehty mm. Savonian kanssa esimerkiksi kaavoittajakoulutuksen järjestämisessä. Sakkyn ja Rovaniemen AMK:n kanssa on oltu yhteistyössä mukana mahdollistamassa maanmittausalan koulutuksen käynnistymistä Kuopiossa. Sakkyn hirsikurssin sekä metsätalouden opiskelijoiden (metsurit, metsäkoneenkuljettajat) kanssa on tehty yhteistyötä. Maaseutuammattiin ry:n kautta on tuotu luonnonvara-alalle lisää tietoisuutta ja sen myötä on saatu myös TET-jaksolaisia.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Huolehditaan riittävistä henkilöresursseista ja varahenkilöjärjestelmästä sekä varmistetaan tehtäväsisältöjen toimivuus organisaatiossa talouden tasapainottamisen sallimissa raameissa.	Työparityöskentelyä on kehitetty sijaistamista ja sairastumistapauksia silmällä pitäen.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Järjestetään esihenkilökoulutusta ja kehitetään esihenkilöiden viestintätaitoja. Huolehditaan itsearviointien ja -seurantojen tekemisestä ja pidetään säännölliset osaamis- ja valmennuskeskustelut.	Osaamis- ja valmennuskeskustelut on käyty yksiköissä vuosittain. Esihenkilöt ovat osallistuneet keskitettyihin esihenkilöille suunnattuihin infoihin ja koulutuksiin.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Järjestetään säännöllisesti yhteistä koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen ja palvelujen asiakaslähtöiseen kehittämiseen, myös vaativien asiakkaiden kohtaamiseen. Henkilöstön moniosaamista ja tehtäväkiertoa toteutetaan suunnitelmallisesti. Järjestetään henkilöstölle talouskoulutusta.	Töiden ruuhkautumista on tasoitettu yksiköiden välisellä yhteistyöllä. Henkilöstöä ja esihenkilöitä on osallistunut talouskoulutukseen. Lisäksi koulutusta on järjestetty myös kustannuslaskentajärjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Henkilöstöä on koulutettu talouden tasapainotus huomioon ottaen. Eri vastuualueen henkilöiden kesken on toteutettu tehtäväkiertoa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Kehitetään henkilöstön moniosaamista ja parannetaan viestintää. Huolehditaan riittävistä henkilöstöresursseista, yhteisöllisyydestä ja tyhy-toiminnasta talouden tasapainottamisen sallimissa raameissa Huolehditaan, että työergonomia on kunnossa. Pidetään säännölliset osaamis- ja valmennuskeskustelut.	Yksiköissä ja vastuualueilla on järjestetty tyhy-toimintaa. Työergonomiaan liittyviä asioita on tarkasteltu aktiivisesti. Osaamis- ja valmennuskeskustelut on käyty yksiköissä vuosittain. Kaupunkisuunnittelupalvelut vieraili Jyväskylässä tutustumassa sikäläisen kaupunkisuunnittelun toimintaan.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Mahdollistetaan monipaikkainen työskentelykulttuuri, luodaan uusia käytäntöjä ja toimintamalleja.	Monipaikkatyöskentely ja hybridimalli on vakiintunut työtavaksi. Säännöllisillä kokoontumisilla on varmistettu työyhteisön toimivuus.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Hyödynnetään investoinneissa eri rahoituslähteitä.	Normaalien tukirahoitusmuotojen (EAKR, Traficom) lisäksi vuoden 2025 aikana on hyödynnetty myös nk. eduskunnan joululahjarahaa. Asuntotonttien hintoja on pidetty markkinahintatasolla.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Palveluverkostosuunnittelulla pyritään vahvaan yhteistyöhön eri asiantuntijoiden kesken ja eri suunnitteluvaiheissa. Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.	Palveluverkkoselvitys perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkosta valmistui FCG:n konsulttityönä keväällä. Selvityksestä saadun palautteen pohjalta valmisteltiin syksyn aikana palveluverkkosuunnitelma. Kaupunginhallitus palautti suunnitelman uudelleen valmisteluun 1.12.2025 tiettyjä lisäselvityksiä varten. Kiinteistökehitystoiminnan kautta on vähennetty tarpeettomia tiloja yhteistyössä Tilapalvelujen kanssa (mm. kouluviraston myynti).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Kaupunkiympäristö 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	**23 581**		**23 581**	**22 824**	**-757**	**96,8 %**
Maksutuotot	**11 556**	**-640**	**10 916**	**8 366**	**-2 550**	**76,6 %**
Tuet ja avustukset	**2 965**	**-38**	**2 927**	**3 443**	**516**	**117,6 %**
Muut toimintatuotot	**31 396**	**-2 000**	**29 396**	**29 457**	**61**	**100,2 %**
Vuokratuotot	25 473		25 473	25 262	-211	99,2 %
Muut tuotot	5 923	**-2 000**	3 923	4 195	272	106,9 %
TOIMINTATUOTOT	**69 498**	**-2 678**	**66 820**	**64 091**	**-2 729**	**95,9 %**
Palkat ja palkkiot	-11 946	559	-11 387	-11 117	270	97,6 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-2 457	151	-2 306	-2 288	18	99,2 %
Muut henkilösivukulut	-353	17	-336	-332	4	98,7 %
Henkilöstökulut	**-14 756**	**727**	**-14 029**	**-13 738**	**292**	**97,9 %**
Palvelujen ostot	**-50 892**	2 437	**-48 455**	**-47 121**	**1 334**	**97,2 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-2 273**	206	**-2 067**	**-1 630**	**437**	**78,9 %**
Avustukset	**-1 170**		**-1 170**	**-1 033**	**137**	**88,3 %**
Muut toimintakulut	**-1 632**	**71**	**-1 561**	**-1 671**	**-110**	**107,0 %**
Vuokrakulut	-1 343		-1 343	-1 331	12	99,1 %
Muut kulut	-289	71	-218	-340	-122	156,2 %
TOIMINTAKULUT	**-70 723**	**3 441**	**-67 282**	**-65 193**	**2 089**	**96,9 %**
TOIMINTAKATE	**-1 225**	**763**	**-462**	**-1 102**	**-640**	**238,5 %**
Suunnitelman mukaiset poistot	-24 730		-24 730	-24 705	25	99,9 %

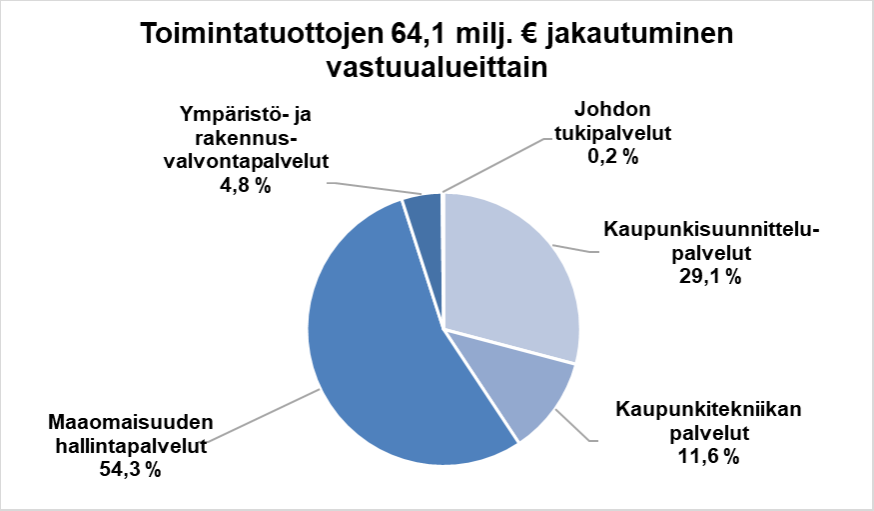

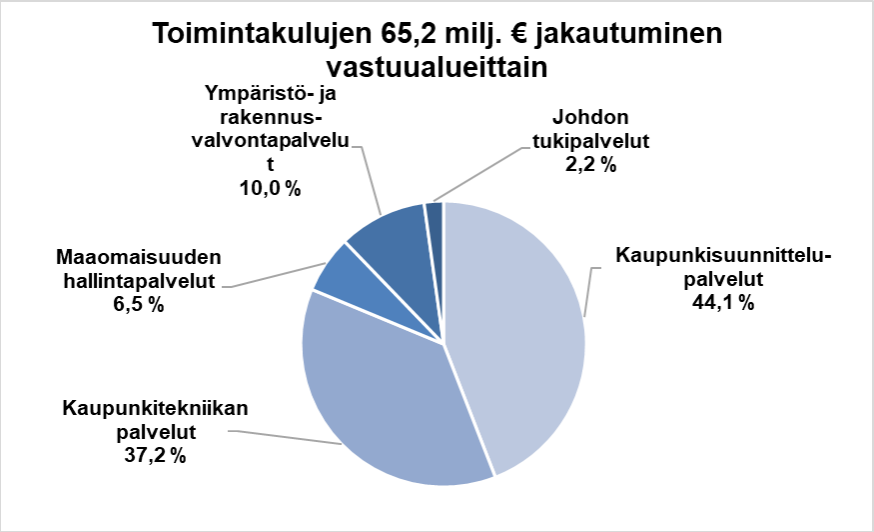

Hyvinvoinnin edistäminen

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Kirjastopalvelut ylittivät toiminnalliset tavoitteensa ja saavuttivat ennätyslukemat monilla mittareilla mitattuna. Kokonaislainaus kasvoi vuoden 2024 ennätyslukemasta (2,3 milj.) 2,5 miljoonaan. Lainauksesta noin 7 % oli e-kirjaston lainoja (e-kirjat, e-äänikirjat, lehdet), joiden lainaus kaksinkertaistui. Verkkokirjastoasiointi olikin noususuuntaista 1,6 miljoonalla asiointikerralla. Verkkoasioinnin avulla asiakkaat voivat mm. lainata e-aineistoja, varata aineistoa, uusia lainoja ja maksaa kirjastomaksuja käymättä kirjastossa. Kirjastopalveluiden fyysiset käynnit vähenivätkin vuodesta 2024 vuoden 2023 käyntimäärän tasolle ollen yli 1,2 miljoonaa käyntiä. Valtuuston asettama sitova tavoite kirjastopalveluiden lainat/asukas toteuma olikin 19,1, kun tavoite oli 17,6.

Liikuntapaikkapalvelujen kävijämäärät olivat hyvällä tasolla. Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä kuntolaakson uimahallissa oli 143 345 käyntikertaa. Lisäksi liikuntapaikkojen käyntikerrat ylittyivät edelliseen vuoteen nähden 135 790 käyntikerralla. Kokonaismäärä oli 1 976 133 käyntikertaa.

Museot onnistuivat näyttely- ja tapahtumatuotannoissaan. Näyttelykävijätavoitteesta jäätiin noin 16 000 käyntiä. Museoiden näyttelyissä vierailtiin yhteensä 126 427 kertaa ja kaikkiaan museoissa kirjattiin 164 932 asiakaskäyntiä. Eniten asiakkaita vieraili Kuopion museossa, jonka näyttelyissä vierailtiin 68 485 kertaa (30,8 käyntiä/ avoinnaolotunti). Taidemuseossa näyttelykävijöitä oli 34 320 (15,56 käyntiä/avoinnaolotunti). Korttelimuseossa tehtiin jälleen kävijäennätys 22 325 (14,4 käyntiä/avoinnaolotunti). Valtionosuusrahoitetut alueelliset vastuumuseopalvelut on kyetty hoitamaan sitoumusten mukaisesti. Taidemuseon perusnäyttely- ja palvelukonseptiuudistusta jatkettiin, uudistukset valmistuivat syksyllä 2025. Korttelimuseon palvelukonseptin hankesuunnittelu aloitettiin. Kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen museon yhteisen kokoelmatilaratkaisun tarveselvitystyö oli käynnissä.

Kansalaisopiston kokonaistuntimäärä nousi 1429 tuntia vuoteen 2024 verrattuna. Tuntimäärän nousu on toteutettu kustannustehokkaasti. Kurssisuunnittelussa on kiinnitetty huomiota hinnoittelun selkeyteen ja tasapuolisuuteen sekä ryhmäkokoon ja talouteen. Alueellinen epätasapaino väestönkehityksen suhteen on jouduttu huomioimaan kurssitarjonnassa.

Kansalaistoiminnan palveluissa perustoiminta toteutui suunnitellusti. Juhlavuoden tuoman lisäresurssin myötä voitiin laajentaa merkittävästi Meidän Kuopio -tapahtumatoimintaa (taloudellinen ja asiantuntijatuki toimijoille ja tapahtumaprosessien sisäinen kehittäminen) vastaten niiltä osin hyvinvointisuunnitelman ja strategian tavoitteisiin yhteisöllisuuden, osallisuuden ja kaupunkikulttuurin kehittämisen osalta. Monialaista, alueellista ja kansainvälistä kehittämistä toteutettiin erityisesti One Health 4 Cities -, Kulttuuri Itää - ja Kulttuurista hyvinvointia ikäihmisille -kehittämishankkeissa.

Taidelaitosten vuosi 2025 on ollut kokonaisuutena tavanomainen. Toiminta on ollut tasaista, palannut koronaa edeltävälle tasolle ja mallille, eikä isoja yllätyksiä ollut. Taidelaitoksissa on ollut mahdollista keskittyä ydintoimintaan ja myös talojen omaan sisäiseen kehitystyöhön.

Mieliteon toinen hankekausi käynnistyi lokakuussa 2023 kahdella uudella ryhmähankkeella (Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 ja Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0). Päärahoitus on myönnetty Euroopan Sosiaalirahasto plussasta (Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma). Toimintaan on sitoutunut 14 Pohjois-Savon kuntaa sekä kattava joukko yksityisiä yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita.

Kuopion kaupunki on päätoteuttajana Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0 -ryhmähankkeessa. Muut toteuttajat ovat Itä- Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kuopion kaupungin toteuttamassa osahankkeen kokonaistavoite on valmentaa 576 työssäkäyvää henkilöä ja osallistaa 94 yritystä tai työpaikkaa 31.8.2026 mennessä.

Vuoden 2025 loppuun mennessä pitkäkestoisen valmennuksen oli aloittanut 776 henkilöä. Valmennuksen läpikäyneitä henkilöitä oli tuolloin 639. Osallistuvia yrityksiä/työpaikkoja on mukana tällä hetkellä 92 (mikro 52, pieni 15, keskisuuri 15, suuri 10). EURA2021-järjestelmässä kerätyn anonyymin palautteen perusteella Kuopion kaupungin tiimin toteuttamaa valmennusta suositellaan toiselle henkilölle todennäköisesti toiminnan sisällön perusteella.

Hankkeen pääviestintäkanavana on www.mielitekomedia.fi. Verkkosivuilla on julkaistu keskimäärin yksi laaja artikkeli ja sosiaalisen median kanavissa yli kolme postausta viikossa. Syksyllä 2025 toteutettiin lisäksi Mieliteossa mukana olevien kuntien kanssa mielen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvän Tekkeekö mieli -somekampanjan, joka sisälsi 14 videota – eli yksi per kunta. Töissä mielellään -minipodcasteja on julkaistu 29 kappaletta. Mieliteon seuraajamäärä Facebookissa, LinkedInissä ja Instagramissa on kasvanut.

Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 Kuopion osahanke on edennyt toiminnallisesti ja taloudellisesti hankesuunnitelman mukaisesti.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Hyvinvoinnin edistämisen toimintakate ylittyi budjetoidusta 1,2 milj. euroa (102,3 %). Toimintatuotot olivat 13,4 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 1,4 milj. euroa (90,1 %). Toimintakulut olivat 65,3 milj. euroa, joten budjetti alittui 0,3 milj. euroa (99,6 %).

Toimintatuottoja heikensivät tapahtumamyynnin ja Tahko span tuottojen jääminen tavoitetta pienemmäksi. Liikuntapaikkapalveluiden aikarajallisten tuotteiden käyttömaksujen korottaminen ei tuottanut arvioitua tulonlisäystä. Kultsi-kortin myynti jäi merkittävästi tavoitellusta. Teatterin myyntituotot jäivät alle tavoitteen, mm. kevään ja syksyn musikaalit eivät tavoittaneet yleisöä odotetulla tavalla. Musiikkikeskuksella kaupunginorkesterin lipunmyynti jäi tavoitteista. Molemmat taidetalot kuitenkin paransivat myyntituloja viime vuodesta ja kaupunginteatteri teki historiansa pääsylipputuloennätyksen. Kansalaisopiston, museokeskuksen ja Kino Kuvakukon tuotot ylittivät tavoitteen.

Toimintakulut alittuivat lähinnä palvelujen ostoissa. Alitukseen vaikuttaa mm. Terve Suomi -tutkimuksen ja WHO-healthy cities -konferenssin kulujen toteutumattomuus sekä tarkka harkinta palvelu- ja tavarahankinnoissa. Avustuksia jäi jakamatta 90 000 euroa, sillä järjestöjen ESR-hankkeita ei toteutunut odotetusti ja tukea maksettiin tuotantotukena. Taidepalvelujen toimintakulut ylittyivät talousarviosta. Kaupunginorkesterin kuluja lisää sijaisten kulut ja vuoden 2025 poikkeukselliset menoerät Kuopio 250 -juhlavuoden vuoksi.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Talouden tasapainottamisohjelmassa sovittuja toimenpiteitä on tehty ja seurattu hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella.

2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

- Kirjastopalveluissa päivitettiin valmiussuunnitelma kaupungin pohjaan Kuntaliiton ohjeistusta kirjastoille apuna käyttäen.
- Taidepalveluissa on luotu varahenkilöjärjestelmät.

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Kirjastopalveluissa henkilöstön hyvinvointi huomioitiin talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa ja edettiin hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.
- Taidepalveluissa henkilöstön hyvinvointia seurataan, ja tarvittaessa asioihin puututaan heti yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	Osallistetaan ja luodaan osallisuutta asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Kehitetään digitaalisia osallistumisen mahdollisuuksia ja siihen liittyvää viestintää. Toiveita ja palautteita seurataan aktiivisesti.	Kirjastopalvelut toteutettiin suunnitelmien mukaisesti asiakkaita kuunnellen. Lasten aineistoihin kokeiltiin osallistavaa hankintaa ja asiakkaille tarjottiin mahdollisuus jättää hankintatoiveita. Koillis-Savon kirjastoauton tulevaisuutta ratkaistiin yhdessä asukkaiden kanssa tilaisuuksissa ja kyselyllä. Asukkaiden osallistaminen ja pysäkkikohtainen tilastotieto auttoi saamaan asukkaille tärkeimmät ja keskeisimmät pysäkit Kuopion kahden muun kirjastoauton reittisuunnitelmiin ja Koillis-Savon kirjastoauto lakkautetaan 31.12.2025. Asukkaita ja yhteistyökumppaneita osallistettiin liikuntapaikkapalvelujen muotoiluun. Sähköistä palautekanavaa hyödynnettiin aktiivisesti. Museot ylläpitivät tietopalveluitaan ja järjestivät suunnitelman mukaiset näyttelyt ja tapahtumat, edistäen yhteiskunnallista vuoropuhelua. Vähävaraisten Kaiku-kortti -pilotti toteutettiin (mm. kansalaisopistossa) ja koordinoitiin Kuopiossa ja Pohjois-Savossa. Kansalaisopisto keräsi säännöllisesti palautetta ja toiveita sekä pilotoi uusia asiakasraateja Esteet nurin -hankkeessa. Kansalaistoiminnan palveluissa laadittiin Kuopion kaupunkitasoinen osallisuusohjelma, joka kattaa sekä maaseutu- että kaupunkialueet ja sisäisen osallisuustoiminnan kehittämisen. Pitäjäraatitoiminnan laajenemista kaikille maaseutualueille valmisteltiin vuoden -26 alusta toimeenpantavaksi. Kaupungin toimintaa on kehitetty Unicef-lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisesti. Meidän Kuopio -tuotantotuki otetaan käyttöön vuonna 2026 yhteisöllisyyden	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			edistämiseksi. Laaja hyvinvointisuunnitelma valmisteltiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Taidepalveluissa Lyyti on otettu käyttöön ja Boogia ollaan ottamassa. Avoimia tilaisuuksia ja striimattuja tapahtumia tai konsertteja on järjestetty.	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Lähipalvelut luovat arjen turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Ne ovat helposti saavutettavia ja esteettömyyttä kehitetään kaiken aikaa.	Kirjastopalvelut ovat toimineet maksuttomina lähipalveluina ja niiden esteettömyyttä on parannettu mm. asiakaspalautteen avulla. Liikuntapaikkapalvelujen sisä- ja ulkoliikuntapaikat olivat kaikkien saavutettavissa. Liikuntapaikkaverkosto tuki sekä omaehtoista että ohjattua liikkumista, ja esteettömyys huomioitiin kohteiden suunnittelussa ja rakentamisessa. Käyttömaksut olivat vahvasti subventoituja (n. 79 %). Kansalaistoiminnan palveluissa toteutettiin toimintakykyä tukevaa liikunnan ja kulttuuritoiminnan edistämistä. Meidän Kuopio -festivaalin osana järjestetty osallisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia merkittävä määrä Kuopio 250 juhlavuonna. Lisäksi toteutettiin seksuaalisen häirinnän ehkäisyyn tähtäävä Rikkomaton raja -kampanja sekä koordinoitiin monialaista työryhmää, joka kartoitti uusia keinoja asukkaiden uimataidon ja vesiturvallisuuden parantamiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Palveluverkkoa ja palvelutarjontaa kehitetään aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviksi helposti saavutettaviksi kohtaamispaikoiksi. Saavutettavuutta lisätään mm. kehittämällä digitaalisia palveluita. Selvitetään mahdollisuus pääkirjaston sunnuntaiaukiolon jatkamiseen. Kirjastoa on käyttänyt sunnuntaisin keskimäärin 647 kävijää eli 33 544 kävijää vuodessa.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluita kehitettiin huomioiden asiakastarpeet ja talouden kestokyky. Kirjastoissa fyysisten asiakkaiden määrä laski, mutta vastaavasti verkkoasiointi lisääntyi ja e-kirjaston lainamäärä kaksinkertaistui. Kokonaislainauksen määrä kuitenkin kasvoi uuteen omaan ennätykseensä. Museot tarjosivat monipuolista ohjelmaa, kuten opastettuja retkiä, luentoja, työpajoja, puuhapajoja, tietoiskuja, taiteilijatapaamisia ja ohjattua leikkitoimintaa. Kansalaisopistossa järjestettiin useita luontoaiheisia kursseja (mm. retkeily ja puutarha). Kestävä kehitys ja planetaarisuus ovat toimintaa läpileikkaavia teemoja, ja henkilökunnan osaamista vahvistettiin näissä asioissa. Kansalaistoiminnan palveluissa järjestettiin ohjattua toimintaa luontokohteissa, lähiöissä ja ulkokuntosaleilla. Meidän Kuopio -festivaalia laajennettu juhlavuoden aikana ja siten vahvistettu yhteisöllisyyttä ja asukkaiden kohtaamisia, kehitetty organisaation tapahtumaprosesseja, tapahtumajärjestäjien osaamista ja koulutettu asukkaita vapaaehtoistoimintaan. Uusi Yhdessä Kuopiossa -monikulttuurinen tapahtuma toteutettiin onnistuneesti. Eri toimijoiden yleisötyön resursseja yhdistämällä teatterissa on voitu hyödyntää aulatiloja enemmän matalan kynnyksen tilaisuuksiin, joista saatu palaute on ollut erittäin hyvää. Tanssiteatteri Minimi käyttää samoja tiloja tuotannoissaan, ja palaute on ollut myönteistä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Tarjotaan asukkaille monipuolisesti maksuttomia ja kohtuuhintaisia mahdollisuudet	Kirjastopalvelut ovat tarjonneet liikkumiseen innostavaa kirjastoaineistoa ja lainanneet	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
ja sosiaaliset verkostot		liikkumiseen. Palvelutarjontaa, viestintää ja markkinointia kehitetään laaja-alaisesti edistämään asukkaiden fyysistä aktiivisuutta. Lisäksi yhdistysten toimintaa, vapaaehtoistyötä ja asukastoimintaa tuetaan mahdollistamaan asukkaiden fyysinen aktiivisuus. LiikkuvaKuopio -ohjelma ohjaa palvelujen kehittämistä.	liikuntavälineitä sekä järjestäneet maksuttomia tapahtumia kaikille kuntalaisille. Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat laajat mahdollisuudet omaehtoiseen liikkumiseen sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen liikuntatoiminnalle. Alle 20-vuotiaille suunnattua Liikkisranneketta käytettiin noin 128 000 kertaa ja eläkeläisten hyvinvointiranneketta noin 245 kertaa; molempien käyttö kasvoi noin 10 % edellisvuoteen verrattuna. Asukkaita ja yhteistyökumppaneita osallistettiin palvelujen muotoiluun, ja digitaalisia ratkaisuja kehitettiin jatkuvan kehittämisen periaatteella. Liikkuva Kuopio -toiminnan myyntiä, markkinointia ja viestintää kehitettiin suunnitelmallisesti. Kansalaisopisto järjesti 748 liikunta- ja tanssikurssia kaikenikäisille, yhteensä noin 11 000 osallistujalle. Kansalaistoiminnan palvelut järjestivät liikuntaryhmiä erityisesti ikäihmisille ja erityisryhmille sekä koordinoivat laajaa vapaaehtoisohjaajaverkostoa. Opiskelijaliikuntayhteistyötä ja ryhmämuotoista liikuntaneuvontaa kehitettiin. Yhteistyössä seurojen kanssa toteutetut Perheiden liikuntalauantait tavoittivat jälleen laajan osallistujajoukon. Lisäksi kehitettiin uusia toimintamalleja lasten uimataidon vahvistamiseen.	✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Palvelualueen palvelutarjonta ja toiminta tukee päihde- ja pelikasvatuksen toteutumista systemaattisesti.	Hyvinvoinnin edistämisen palvelut ovat edistäneet päihteettömyyttä muun muassa toteuttamalla päihteettömiä tapahtumia. Kansalaistoiminnan ehkäisevän päihdetyön resursseihin saatu lisäys on mahdollistanut laajemman viestinnän (mm. Rikkomaton raja -seksuaalisen häirinnän kampanja, joka nostaa päihteisiin liittyvän negatiivisen ilmiön esiin) sekä uusiin kohderyhmiin panostamisen (ikääntyneet, eri kulttuuriryhmät).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Palvelualue edistää laaja-alaisesti kaikissa palveluissa (kulttuuri, liikunta, osallisuus, yhteisöllisyys, ehkäisevä päihdetyö) asukkaiden mielen hyvinvointia ja mielenterveyttä. Liikkuva Kuopio ja KulttuuriKuopio -ohjelmien mukainen kehittäminen tukee mielen hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä.	Kirjasto on hankkinut monipuolista aineistoa ja järjestänyt tapahtumia kaikenikäisille. Tapahtumat ovat tukeneet mediakasvatusta, monilukutaitoa, kirjallisuutta, musiikkia ja yleistä hyvinvointia. Yhteistyötä tehtiin mm. Mieliteko 2.0 -ohjelman kanssa (Osallisix-ryhmätoiminta ja kirjastokiertue). Lisäksi järjestettiin perheiden touhulauantaita, konsolipelikeskiviikkoja, legotyöpajoja, Kirjakanttitapahtuma sekä Sinun orkesterisi kylässä -tapahtumasarja. Liikuntapaikat tarjosivat laajat mahdollisuudet omaehtoiseen liikuntaan sekä alustan järjestöjen toiminnalle. Alle 20-vuotiaiden kuopiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke sekä eläkeläisten hyvinvointiranneke mahdollistavat kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle. Museot tuottivat tapahtumia erityisesti lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Kansalaisopiston kurssipalautteiden mukaan osallistujien hyvinvointi parani kurssien ansiosta. Vuonna 2025 toteutettiin nuorille arjen hallintaa ja mielen hyvinvointia vahvistava Kappas Kaposta -hanke.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
			Kansalaistoiminta tuki mielenterveyttä liikunnan, kulttuurin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden keinoin. Juhlavuosi lisäsi yhteisöllisten tapahtumien määrää. Kaikessa toiminnassa on pyritty tavoittamaan laajoja kohderyhmiä huolehtimalla osallistumisen kynnyksettömyydestä (maksuttomat, kaikille avoimet tapahtumat ja toiminta keskiössä).	

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Palvelualue viestii aktiivisesti yksinäisyydestä hyvinvoinnin riskitekijänä ja pyrkii kaikissa palveluissaan osallisuuden edistämiseen ja yksinäisyyden tunteen vähenemiseen. Lisäksi palvelutarjonta ja toiminta mahdollistaa asukkaiden sosiaalisen pääoman kertymisen.	Kirjastopalvelut ovat vahvistaneet yhteisöllisyyttä tarjoamalla matalan kynnyksen kohtaamispaikan sekä yksin että yhdessä asioiville. Liikuntapaikat tarjosivat laajat mahdollisuudet omaehtoiseen liikkumiseen ja tiloja yhteisöjen liikuntatoiminnalle. Museot tarjosivat helposti saavutettavia vierailukohteita, joissa oli mahdollista käydä sekä yksin että yhdessä. Ohjelma sisälsi työ- ja puuhapajoja, opastusvartteja sekä retkiä, jotka loivat yhteisiä kokemuksia ja lisäsivät yhteisöllisyyttä. Kansalaisopiston kurssipalautteiden mukaan osallistujat ovat saaneet kursseilta uusia ystäviä, ja yhteisöllisyyden tunne on vahvistunut. Kansalaistoiminnan palveluissa edistettiin osallisuutta, vapaaehtoisuutta ja asukkaiden kohtaamisia kulttuuri-, liikunta- ja asukastoiminnan keinoin. Vuonna 2025 mukaan saatiin merkittävä määrä monikulttuurisia toimijoita. Juhlavuoden lisäresurssit mahdollistivat laajan yhteisöllisten tapahtumien tarjonnan, mikä tuki sekä osallisuutta että kuuluvuuden tunnetta. Kaupunginorkesteri on jalkautunut aktiivisesti eri toimijoiden tiloihin. Hoivamuusikon tehtävä on vakiintunut, ja toimintamallit ovat muotoutuneet toimiviksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Palvelualue tukee harrastamisen ja tekemisen mahdollisuuksia tarjoamalla alustan eri toimijoille tuottaa toimintaa, tuottamalla itse palveluja ja tapahtumia, toimimalla laajan toimijaverkoston kanssa yhteistyössä (mm. järjestöt, muut palvelualueet ja yksiköt) sekä avustamalla taloudellisesti toimijoita tuottamaan palveluja.	Kirjastopalvelut järjestivät vuoden 2025 aikana yhteensä 2 041 tapahtumaa, joissa oli 32 784 kävijää. Tapahtumat painottuivat pedagogiikkaan, lukemisen edistämiseen, monilukutaitoihin ja yhteiskunnalliseen vuoropuheluun. Liikuntapaikkapalvelut tarjosivat yhdenvertaisesti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle. Museot ylläpitivät ja vahvistivat monimuotoista ja elävää kaupunkikulttuuria korkeatasoisilla näyttelyillä ja tapahtumilla. Kansalaisopisto järjesti 1 927 kurssia, joissa oli noin 24 600 osallistujaa. Lisäksi se koordinoi Harrastamisen Suomen mallia, jossa toteutui 245 kerhoa ja noin 2 450 osallistujaa. Kansalaistoiminnan palveluissa toteutettiin Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille -hanketta, joka vahvisti yhteistyötä hyvinvointialueen ja kuntien välillä ja kehitti mm. kulttuuriluotsitoimintaa ja etsivää kulttuurista vanhustyötä. Vapaaehtoistoimintaa kehitettiin kaupunkitasoisesti, ja tapahtumia toteutettiin laajan yhdistysverkoston kanssa, erityisesti Kuopio 250 / Meidän Kuopio -festivaalien yhteydessä. Lisäksi liikunnan starttikursseilla pyrittiin tukemaan pysyvää aktiivista elämäntapaa. Musiikkikeskuksen kävijämäärät kasvoivat edellisvuodesta. Teatterin omien tuotantojen kävijämäärät kasvoivat, ja vaikka kokonaiskävijämäärä jäi edellisvuoden ennätyksestä, se oli silti parempi kuin aiempina vuosina.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Palveluverkosto toimii alustana monipuoliselle tapahtumatoiminnalle. Palvelualue mahdollistaa osaltaan kuntalaisten aktiivisen osallisuuden sekä kaupunki- ja maaseutukulttuurin elävöittämisen. Lisäksi palvelualue tukee erilaisin avustuksin ja tuotantotuin kaupunkikulttuuria ja tapahtumatuotantoa. Kehitämme Liikkuva Kuopio ja Kulttuuri Kuopio -viestinnän keinoin palvelujen saavutettavuutta myös matkailijoille. Tuotamme laajaa Meidän Kuopio -festivaalia.	Kirjastopalvelut toimivat pääkirjaston, 13 lähikirjaston ja kirjastoautojen sekä verkkopalveluiden avulla kattavana verkostona. Kuopion kaupunginkirjasto on aktiivinen toimija myös kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Liikuntapaikkapalveluiden (sisäliikuntapaikat) palveluissa oli vuonna 2025 n. 1 666 000 kävijää. Digitaalisia ratkaisuita kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaan. Liikkuva Kuopio myyntiä, markkinointia ja viestintää on kehitetty suunnitellusti. Museot edistivät monimuotoista ja elävää kaupunkikulttuuria korkeatasoisilla, myös matkailijoita kiinnostavilla näyttelyillä ja tapahtumilla. Yhteistyötä tehtiin laajasti – esimerkkinä Kuopion taidemuseon Välke-teos osana kaupungin valotapahtumaa, johon osallistui arviolta 40 000 kävijää. Kansalaisopisto järjesti tai oli mukana 78 tapahtumassa, joissa oli noin 16 500 osallistujaa. Tapahtumat mahdollistivat opiskelijoiden oman kulttuurituotannon näkyvyyden koko toiminta-alueella. Kansalaistoiminnan palvelut tuottivat ja koordinoivat Kuopio 250 / Meidän Kuopio -kaupunkikulttuuritapahtumia, kehittivät kaupungin tapahtuma- ja avustusprosesseja sekä tarjosivat pientapahtumakoulutuksia. Lisäksi toimintatuella tuettiin yhdistysten ja ryhmien tapahtumatuotantoa eri puolilla kaupunkia.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Palvelualue lisää kaupungin tunnettuutta toimimalla aktiivisesti alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa.	Kirjastopalvelut ovat sekä kansallisissa että kansainvälisissä verkostoissa. Kuopio toimi vuosina 2023–2025 Yleisten kirjastojen neuvoston puheenjohtajakaupunkina ja toimii aktiivisesti myös e-kirjastossa sekä Suomen Kirjastoseurassa. Viron ERR (TV1) teki kesäkuussa dokumenttisarjaan liittyvää juttua kirjastossamme ja erityisesti kokoelmiimme kuuluvasta Kalevipoeg-teoksesta. Viron suurlähettiläs vieraili marraskuussa. Liikuntapaikkapalvelut osallistuivat KuntaLiike-verkostossa, joka kokoaa yhteen kuntien liikuntajohdon ja liikuntapaikkatoiminnasta vastaavat viranhaltijat. Verkoston tavoitteena on vahvistaa kuntien välistä yhteistyötä, edistää tiedonvaihtoa ja tukea ammatillista kehittymistä vertaisoppimisen kautta. Lisäksi se toimii kehittämistyön tukena liikuntapalveluiden ja -paikkojen osalta sekä edistää aktiivista yhteiskunnallista keskustelua liikunnan roolista kunnissa. Kansalaistoiminnan palveluiden hallinnoima One health for cities -hanketta toteutettiin aktiivisesti kansainvälisessä 9 eurooppalaisen kaupungin välisessä sekä paikallisessa verkostossa ja lisätty sen myötä osaltaan Kuopion kaupungin sekä toimintamalliemme (mm. edistyksellinen hyvinvointidata) kansainvälistä näkyvyyttä sekä luotu uusia verkostoja. Hankkeen rahoitusmuoto EU Urbact -rahoitusmuotoa käytettiin Kuopion kaupungin organisaatiossa ensimmäistä kertaa - todettiin hyväksi tavaksi luoda tiiviitä yhteistyökumppanuuksia.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Palvelualueen hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden vastuullisesti ympäristövaikutukset sekä toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden hankinnat on toteutettu kaupungin hankintasääntöjen mukaisesti. Toiminnassa huomioitiin resurssiviisaus ka kestävän kehityksen tavoitteet. Esimerkiksi kirjastopalveluissa on pääosin jatkettu aineistojen muovittamattomuutta. Teatteri puolestaan on ottanut käyttöön uuden toimintatavan, jossa tuotantosuunnitteluun sisältyy ekologisuuden arviointi ja toimenpiteiden kirjaaminen kunkin tuotannon kohdalla.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	Palvelualue tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön palvelualueen ja tilapalveluiden kanssa ympäristöystävällisen toimintaympäristön kehittämiseksi ja pyritään edistämään asukkaiden ympäristöystävällistä asenneilmapiiriä ja toimintatapoja.	Kirjastopalveluissa on edetty kirjaston ilmastosuunnitelman mukaisesti ja hyödynnetty Helsingin kirjastopalveluiden vetämää Vihreä kirjasto -hanketta, jossa Kuopion kaupunginkirjasto on ollut mukana Helsingin kanssa. Kirjastopalveluissa toimii nimetty ekotukihenkilö. Kirjastopalveluissa toteutettiin kestävyyskartoitus osana ympäristökasvattajaopiskelijan opintoja. Kirjastopalveluissa otettiin käyttöön kirjastopalveluiden käytön säästölaskuri. Liikuntapaikkapalveluiden hankinnat tehtiin kilpailutetuista paikoista. Hankinnoissa huomioitiin ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus. Museopalveluissa kuntalaisten ympäristötietoutta lisätty mm. ympäristökasvatuksen keinoin, mm. kirjaston kanssa yhteistyössä järjestetyn luontokirjalukupiirin avulla. One health 4 cities -hanketta toteutettiin aktiivisesti monialaissa yhteistyössä ja laadittiin Kuopion action plan -suuunnitelmaa tukemaan Kuopion strategian poikkihallinnollista One health -näkökulmaa. Hanke tuki siilojen purkamista ja toimialojen välistä yhteistä vuoropuhelua, minkä on välttämätöntä kestävän tulevaisuuden edistämiseksi. Taidepalveluissa bussilippuyhteistyötä jatketaan kiittävän palautteen, hyvän käyttöasteen ja julkisen liikenteen käyttöön kannustamisen vuoksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Palvelualueella huomioidaan sähkön- ja lämmönkulutus yhteistyössä Tilapalveluiden kanssa.	Sähkön- ja lämmönkulutus on optimoitu yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Kansalaisopistossa toteutettiin lukuisia ruokakursseja, joissa kaikissa pyritään huomioimaan kestävä kehitys esim. kotimaisen kalan käyttöön kannustavia kotitalouskursseja. Kansalaistoiminnan palveluiden hallinnoima One health 4 cities -hanke, hyvinvointisuunnitelmatyö sekä Puijo Summit tapahtuma tukivat vuoropuhelun lisääjinä kaikki osaltaan kestävän kehityksen eri osa-alueita, ml. kestävä ruoantuotanto.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatiorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palveluja ja toimintaa kehitetään ja muotoillaan yhteistyössä asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa sekä hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja palveluiden kehittämisessä.	Kuopion kaupunginkirjasto on mukana Kansalliskirjaston hallinnoimassa kuntien yhteisessä e-kirjastossa eri työryhmissä. Kirjastoverkostoa on tarkasteltu Koillis-Savon kirjastoautoon liittyviltä osin mittaritietojen valossa ja osallistettu Koillis-Savon asukkaita palvelujen suunnitteluun kirjastoauton lakkautuessa. Kirjastopalvelujen kirjastojärjestelmän kilpailutusprojekti on aloitettu yhteistyössä tietohallinnon ja Sansian kanssa. Kilpailutuksessa ja sen vaativuusmäärittelyssä huomioidaan myös asiakasnäkökulmasta toiminnallisuudet. Liikuntapaikkapalveluiden palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä seurattiin aktiivisesti ja toimintoja on kehitetty saadun tiedon pohjalta. Museopalveluissa on edistetty mm. museoiden kokoelmien digitaalista saatavuutta. Kansalaisopistossa verkkopalvelujen toimintavarmuuden kehittäminen jatkuu, mm. sähköisten järjestelmien integraatioiden käyttöönotto. Kansalaistoiminnan palveluissa on oltu mukana valtakunnallisen Kulttuuripankki-palvelualustan kehittämisessä ja jatkuvasti syvennetty osaamista tietosuoja-asioista. Digitaalisten palvelujen kehittämistä osana palveluja jatketaan osana työn kehittämistä. Musiikkikeskus saavuttaa ison määrän seuraajia, katselijoita YouTuben kautta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kehitetään asukkaiden osallisuutta ja lähidemokratiaa yhteistyössä asukkaiden ja eri toimijoiden kanssa palvelumuotoilun keinoin ja lähiöohjelmasuunnitelman mukaisesti.	Kirjastopalvelut kerää kuntalaisten palautetta ja huomioi ne palveluja kehittäessään. Koillis-Savon kirjastoauton tarkastelua ja kuntalaisille tärkeimpien pysäkkien siirtoa Kuopion kahden muun kirjastoauton reitteihin tehtiin yhdessä kuntalaisten kanssa kyselyn ja asukastilaisuuksien kautta. Reiteistä ja pysäkeistä kerätään palautetta vuoden 2026 aikana. Liikuntapaikkapalveluiden palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä seurattiin aktiivisesti ja toimintoja on kehitetty saadun tiedon pohjalta. Lautakunnan esityksissä huomioitiin vaikutusten arvioinnit. Museopalveluissa on lautakunnan päätöksenteon tueksi laadittu kaupungin ohjeen mukaiset vaikutusten arvioinnit. Kansalaistoiminnan palveluissa on valmisteltu laajasti asukkaita osallistaen Kuopion osallisuusmallia, joka ohjaa koko organisaatiota aiempaa avoimempaan ja osallistavampaan suuntaan. Pitäjäraatien toiminta-alueen laajentumista valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä maaseudun toimijoiden kanssa. Teatterilla tämä on yhä vasta valmisteilla, Musiikkikeskus on näin jo toiminut aiemminkin.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Palvelualueella on käytössä lapsivaikutusten arviointi yhteisten arviointiperiaatteiden mukaisesti.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa on toteutettu kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Päätöstenvalmistelua tehtiin tarkastelemalla asiaa eri asiakasryhmien kautta huomioiden myös lapset.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa		Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa on toteutettu kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Päätöstenvalmistelua tehtiin tarkastelemalla asiaa eri asiakasryhmien kautta huomioiden myös maaseutualueella asuvat kuntalaiset.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta.	Hyvinvoinnin edistämisen palvelujen rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa on huomioitu hyvä työnantajakuva. Kansalaisopistolle myönnettiin edelleen Hyvän mielen työpaikka -merkki (Mieli ry.). Kansalaisopistossa toimivat työhyvinvointiryhmä ja Tyhy-parit aktiivisesti. Taidelaitosten avoimiin tehtäviin on ollut runsaasti hakijoita. Lisäksi avoimia hakemuksia saapuu säännöllisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Varmistetaan toimivat rakenteet laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä kannustavalle ja hyvälle ilmapiirille.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden toiminta perustui kaupungin strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä *lupa tehdä toisin* -ilmapiirille. Kirjastopalveluiden verkostot ja muut rakenteet (mm. linja-organisaatio, kokouskäytännöt) ovat olleet toiminnassa. Työterveystarkastus toteutettiin vuoden 2025 aikana sähköisenä ja tarvittaessa siihen liitettävinä fyysisinä tarkastuksina. Henkilöstölle toteutettiin työhyvinvointikysely, jonka tuloksia hyödynnettiin työhyvinvointisuunnitelman tekemisessä. Opettajien sähköinen perehdytysaineisto on otettu käyttöön.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Läsnä olevaa ja vuorovaikutuksellista esimiestyötä tuetaan ja esihenkilöiden osaamista kehitetään koulutuksin.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden esihenkilöille on mahdollistettu ammatillista koulutusta johtamis- ja esihenkilötaitojen ja osaamisen kehittämiseksi. Esihenkilöille järjestettiin tarvittaessa työnohjausta esihenkilötyön tueksi. Esihenkilötyötä tuetaan myös avoimella keskustelulla.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Palvelualueen henkilöstön osaamista kehitetään ja osaamistarpeita kartoitetaan. Henkilöstölle mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden osaamistarpeita kartoitettiin mm. kehityskeskusteluissa. Tarjolla olevia eri ammattiryhmien koulutuksia on hyödynnetty tarjonnan mukaan mahdollisimman monipuolisesti. Koulutukset ovat olleet oman substanssin koulutuksia sekä kaupungin organisaation yhteisiä koulutuksia. Lisäksi osaamista kehitettiin mm. työkierron, hankkeiden, verkostotyöskentelyn, mentoroinnin sekä vierailuiden avulla.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Palveluyksiköissä tehdään vuosittaiset työhyvinvointisuunnitelmat, joiden mukaisesti työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan. Työhyvinvointiin liittyvät asiat käydään läpi myös kehityskeskusteluissa.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa on tehty työhyvinvointisuunnitelmat. Työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Kansalaisopiston aktiivinen Tyhy-ryhmä huolehtii koko henkilöstön hyvinvoinnista monipuolisesti (esim. Hyvän mielen työpaikka -mallin toteuttaminen).	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Palvelualueen toimintatapana on työn kehittäminen ja erityisesti työhyvinvoinnin vahvistaminen. Työkulttuuriin kuuluu henkilöstön mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön.	Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden toiminta on perustunut kaupungin strategiaan ja toiminnassa on huomioitu "lupa tehdä toisin" toimintatapaa. Henkilöstöä kannustetaan oman tehtävän ja työyhteisön kehittämiseen. Palveluissa on haettu balanssia lähi- ja etätyön tekemiseen työhyvinvoinnilliset näkökulmat ja työn sujuvuus huomioiden. Kirjastopalveluissa strategisesti tärkeiden tavoitteiden toteuttamiseksi perustetut verkostot ovat olleet käytössä vuoden 2025 aikana. Jokainen työntekijä on kuulunut ainakin yhteen verkostoon ja kehittänyt siinä työtä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Palvelualueen vastuulla olevat toiminnat järjestetään ja kehitetään talousraamin puitteissa. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen käyttömaksut päätetään lautakunnan linjausten mukaisesti.	Kirjastopalveluissa asiakkaiden käyttäytymistä ohjaavien sakkomaksujen tulotavoitetta korotettiin vuodelle 2025 20 000 euroa ja samalla korotettiin myöhästymismaksua 5 senttiä / päivä. 2025 toteutui myöhästymismaksujen suhteen alijäämäisenä ja tulotavoitteen nousua pystytty saavuttamaan. Tämä toisaalta kertoo siitä, että asiakkaat ovat palauttaneet lainansa enemmän ajallaan ja aineistokierto on tehokasta. Liikuntapaikkapalveluiden tulot perustuvat asiakasmaksuihin. Palvelut olivat keskimäärin n. 79% subventoituja. Museopalvelujen tulotavoite ennustetaan täyttyvän.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Palvelualueen palveluverkosto mitoitetaan tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti. Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen rakentamiseen.	Kirjastopalveluissa toteutettiin Kuopion, Kaavin ja Tuusniemen yhteisen Koillis-Savon kirjastoauton tarkastelu. Kirjastoauton käyttö oli vähäistä ja se olisi pitänyt uusia, mikäli palvelu olisi jatkunut. Kirjastoauto lakkautettiin ja asiakaskyselyn ja asukastilaisuuksien avulla suunniteltiin tärkeimmät pysäkit, joihin palvelua tarjotaan jatkossa Kuopion kahdella muulla kirjastoautolla. Kirjastoverkosto on nyt mitoitettu asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaiseksi. Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkosto on mitoitettu tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti. Museopalveluiden asiakaspalveluverkosto on mitoitettu museoiden tehtävien ja asiakastarpeen mukaiseksi. Kokoelmapalveluiden osalta Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon yhteinen nykyinen kokoelmatila (Kelloniemessä) on kiinteistön ahtauden ja kunnon vuoksi riittämätön ja edellyttää toimenpiteitä. Kokoelmatilaratkaisun tarveselvitys valmistui loppuvuodesta. Korttelimuseon hankesuunnitteluvaihe käynnistyi. Taidetalojen kiinteistöjen vuokrat ovat suuret ja vievät käyttötaloudesta ison osan. On yritetty selvittää vuokran muodostumista, taustoja, kaupungin vanhoja päätöksiä laskennallisten vuokranosien taustalla.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Hyvinvoinnin edistäminen 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	**2 061**	**18**	**2 079**	**1 493**	**-586**	**71,8 %**
Maksutuotot	**7 921**		**7 921**	**7 015**	**-906**	**88,6 %**
Tuet ja avustukset	**1 300**	**-43**	**1 257**	**962**	**-295**	**76,5 %**
Muut toimintatuotot	**3 532**	**25**	**3 557**	**3 895**	**338**	**109,5 %**
Vuokratuotot	3 076		3 076	3 195	119	103,9 %
Muut tuotot	456	**25**	481	699	218	145,4 %
TOIMINTATUOTOT	**14 814**		**14 814**	**13 365**	**-1 449**	**90,2 %**
Palkat ja palkkiot	-18 261	-7	-18 268	-18 341	-74	100,4 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 789	60	-3 729	-3 719	10	99,7 %
Muut henkilösivukulut	-545		-544	-536	9	98,4 %
Henkilöstökulut	**-22 594**	**54**	**-22 541**	**-22 596**	**-55**	**100,2 %**
Palvelujen ostot	**-7 790**	149	**-7 641**	**-7 483**	**158**	**97,9 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-2 313**	-50	**-2 363**	**-2 354**	**9**	**99,6 %**
Avustukset	**-3 711**	-40	**-3 751**	**-3 662**	**89**	**97,6 %**
Muut toimintakulut	**-29 275**	**-33**	**-29 308**	**-29 237**	**71**	**99,8 %**
Vuokrakulut	-29 031	-109	-29 140	-29 010	130	99,6 %
Muut kulut	-244	77	-168	-227	-59	135,1 %
TOIMINTAKULUT	**-65 684**	**81**	**-65 603**	**-65 331**	**272**	**99,6 %**
TOIMINTAKATE	**-50 870**	**81**	**-50 789**	**-51 966**	**-1 177**	**102,3 %**
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 514		-4 514	-4 453	61	98,7 %

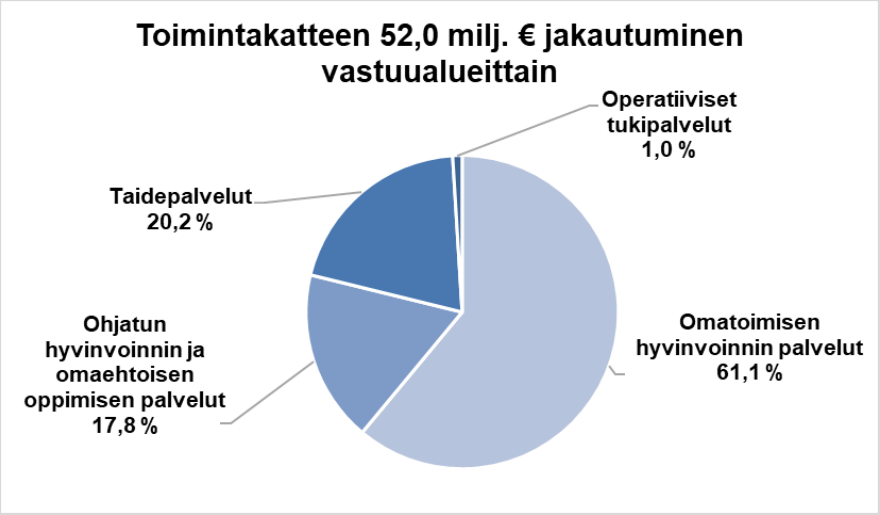

Kasvu ja oppiminen

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Valtuuston keväällä 2024 hyväksymiä talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä on jo viety koko vuoden ajan käytäntöön. Näitä toimenpiteitä varhaiskasvatuksessa ovat olleet varahenkilöiden vähentäminen, 3+1-mallin laajentaminen kaikkiin yksiköihin, avustajien vähentäminen, apulaisjohtajien siirtyminen lapsiryhmätyöhön, aukioloaikojen lyhentäminen, avoimen varhaiskasvatustoiminnan supistaminen, käyttöasteen nostaminen sekä varhaiskasvatuksen hallinnon tehostaminen yksiköiden hallinnollisten yhdistämisten kautta.

Palveluverkkoselvityksen lisäksi edellyttämää verkostosuunnitelmaa laadittiin nopeutetulla aikataululla oman työn ohessa. Jo pitkään jatkunut selvitys- ja suunnitelmatyö tuotti haasteita perusopetuksen järjestämiselle. Selvittäminen, tietopyynnöt, laskelmat, valmistelu, lisäselvitykset ja suunnittelu ovat vaatineet merkittävän osan työajasta, mistä johtuen perusopetuksen kehittäminen on ollut suurelta osin jäissä. Hanketoimintaa on lisäksi karsittu osana talouden tasapainotusohjelmaa.

Syksyllä 2024 aloitettu 3+1-mallin pilotointi yhdeksässä päiväkodissa jatkui kevään 2025 ajan. Malli laajennettiin kaikkiin kunnallisiin yksiköihin syksyn 2025 aikana. Mallissa osaan lapsiryhmistä on lisätty lastenhoitaja neljänneksi kasvatusvastuulliseksi työntekijäksi. Mallissa tavoitteena on vaikuttaa lasten tarvitseman tuen toteutumiseen, suunnitteluajan (SAK) toteutumiseen, henkilöstön poissaolojen sijaisratkaisuihin, henkilöstön työhyvinvointiin, sijaiskuluihin ja työvuorosuunnitteluun.

Haasteita aiheutti myös henkilöstön saatavuusongelma maaseutualueilla ja huoli opetuksen laadun ja oppilaiden yhtäläisten oikeuksien toteutumisesta. Erityisesti aineenopetuksen järjestäminen on ongelmallista, kun opettajille ei riitä työtä yhden koulun opetustunneista vaan opettajat joutuvat kiertämään kouluilla saadakseen työmääränsä kokoon. Tästä johtuen opettajat siirtyvät helposti isompiin yksiköihin, mikä lisää henkilöstön vaihtuvuutta maaseudulla.

Oppimisen tuen uudistukseen varauduttiin monin tavoin, muun muassa kehittämällä oppimisen tuen koordinaatiota. Sairaalaopetuksen konsultoivat erityisopettajat kiersivät kouluilla. Laaja alueellinen perusopetuksen henkilöstön kehittämisen toimintamallin uudistamishanke jatkui Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Savon kuntien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Nuorisopalvelujen tiimirakennetta ja koulunuorisotyötä kehitettiin. Nuorisopalvelut oli aktiivisesti mukana Wörtti-hankkeen kehittämistyössä ja uudenlaisen syrjäytymisvaarassa olevien nuorten kohtaamisen toimintamallin luomisessa. Nuorisopalvelut osallistui talouden tasapainotusohjelman toimeenpanoon muun muassa vähentämällä yhden henkilötyövuoden. Etsivän nuorisotyön valtionrahoituksen leikkaus vaikeutti edelleen etsivän nuorisotyön järjestämistä.

Kuopiossa toimii kuusi päivälukiota ja aikuislukio. Päivälukioissa toimii yleislinjojen lisäksi valtakunnallisen erityistehtävän (IB, musiikki, tanssi ja urheilu) sekä painotuksen (ilmaisutaito ja bisnes) linjat. Aikuislukiossa toimii aikuisten iltalinjan lisäksi TUVA-koulutus. Lisäksi aikuislukio toteuttaa kaksoistutkintoa yhdessä Savon ammattiopiston kanssa. Savilahdessa annettavan opetuksen toimintamalli on herättänyt kiinnostusta ja opiskelijamäärät ovat kasvaneet. TUVA-koulutuksessa aloituspaikkoja on lisäyksen jälkeen 80 ja TUVA on ollut täysi. Ammattiopiston kanssa on tehty yhteistyötä myös TUVA-koulutuksen kehittämisessä. Keskustan lukioihin oli 100 hakijaa enemmän kuin edellisvuona ja selvästi enemmän hakijoita (ensisijaisia 962) kuin aloituspaikkoja (785), kun taas maaseutulukioissa jäi 18 paikkaa täyttämättä. Tämä vaikuttaa palveluverkon tasapainoon. Aloituspaikkoja lisättiin 12 ja niitä pyritään myös lisäämään jatkossa.

Jynkän ja Pyörön päiväkodit valmistuivat alkusyksystä. Pirtin koulun uudisrakennus eteni harjannostajaisiin loppuvuonna 2025. Minna Canthin koulun suunnittelu jatkui toteutusvaiheella ja rakentaminen etenee aikataulussa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Sivistyslautakunnan alaisten palveluiden toimintakatteen toteutuma oli 99,8 %, alitusta tuli 0,5 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 107,4 %, ylitystä tuli 1,0 milj. euroa. Myynti- ja maksutuotot paranivat talousarvioon nähden ennakoitua paremmilla laskennallisilla kotouttamiskorvauksilla, loma-ajan hoidon ja iltapäivätoiminnan laskutuksesta hyvinvointialueelle sekä lukiopalveluiden kaksoistutkintolaisten laskutuksesta. Myös kotikuntakorvaukset olivat

viime vuotta suuremmat. Hanketoiminta väheni edellisestä vuodesta ja talousarviosta. Kelan maksamaa työterveyshuollon korvaus pysyi lähes viime vuoden tasolla.

Toimintakulujen toteuma oli 100,2 %, ylitystä tuli 0,4 milj. euroa. Henkilöstökulut ylittivät talousarvion -1,7 milj. eurolla. Varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa tuli ylitystä talousarvioon -0,5 milj. euron verran, vaikka henkilöstökulut pienenivät edellisestä vuodesta 1,2 milj. eurolla. Varhaiskasvatuksen henkilöstökuluihin kohdistui suuri tasapainotusmäärä, jota saatiin hyvin toteutettua. Varhaiskasvatuksessa syksyllä aloitettu pilottikokeilu ja tarkempi avustajaresurssin jako pienensi henkilöstökuluja edelliseen vuoteen verrattuna. Myös perusopetuksessa henkilöstökustannukset jäivät talousarviosta 0,3 milj. euroa, sillä hanketoiminta on pienentynyt. Sen sijaan lukiopalveluissa henkilöstökulut ylittyivät -1,0 milj. eurolla, sillä kaksoistutkintolaisten opetuksen kustannukset ja neljännen vuosiluokan opetuksen kustannukset olivat talousarviossa alakantissa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteliin tehtiin indeksikorotus elokuussa 2025 ja toteuma oli talousarvion mukainen. Kelan maksaman kotihoidon tuki avustuksissa väheni edellisestä vuodesta ja talousarviosta.

Palveluostoissa säästöä saatiin tietohallinnon kuluissa kaikilla vastuualueilla, samoin kiinteistöhuollon kustannukset jäivät talousarviosta. Työterveyskulut pienenivät edelliseen vuoteen verrattuna monen kasvuvuoden jälkeen.

Kasvu ja oppimisella oli käynnissä vuoden 2025 aikana yhteensä n. 50 hanketta, joista avustuksia kirjautui tuloksi 2,6 milj. euroa. Avustuksia siirrettiin 0,9 milj. euroa käytettäväksi vuodelle 2026.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Toteutettu osana toimialan johtotiimin sekä opetuspalvelujen johtotiimin työskentelyä sekä talouden ja toiminnan seurantaa ja raportointia.
- Talouden tasapainottamisohjelman mukaiset toimenpiteet on toimeenpantu suunnitellusti ja ajallaan.

2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

- Toteutettu osana toimialan johtotiimin sekä opetuspalvelujen johtotiimin työskentelyä sekä talouden ja toiminnan seurantaa ja raportointia.
- Varautumissuunnitelma äkillisiin poikkeustilanteisiin on laadittu

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Henkilöstön poissaolot ovat vähentyneet.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia	Varhaiskasvatuksessa toteutetaan vuosittain asiakastyytyväisyyskysely, jonka vastausten pohjalta kehitetään toimintaa. Oppilaiden osallisuutta oman opetuksen suunnitteluun lisätään. Lapset ja nuoret osallistetaan koulu- ja nuorisotilojen verkostosuunnitteluun.	Asiakastyytyväisyyskyselyitä toteutettiin keväällä ja syksyllä 2025. Tuloksia on käsitelty yksiköissä ja niiden pohjalta kehitetään palveluja. Lapsia ja nuoria osallistetaan opetussuunnitelman ja säädösten mukaisesti koulun kehittämiseen ja oman oppimisen suunnitteluun ikätasoa vastaavalla tavalla. Välitöntä osallistamista vahvistetaan edustuksellisen osallistamisen, eli oppilaskuntien, vanhempainyhdistysten, lastenparlamentin ja nuorisovaltuuston kautta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Tilojen käyttöä mahdollistetaan kaupunkilaisille. Koulut toimivat lähipalvelukeskuksina, joissa on eri palveluja ja erilaista iltakäyttöä.	Osa päiväkotien saleista on kuntalaisten käytössä. Koulujen lähiliikuntapaikat ovat hyvällä iltakäytöllä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Tuetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumista lapsuudesta lähtien. Varhaiskasvatus on mukana Liikkuva varhaiskasvatusohjelmassa ja yksiköissä on Liikuntamyötääjät innostamassa lapsia ja henkilöstöä liikkumaan. Perusopetuksessa Liikkuva koulu –toimintamalli jatkuu koulujen perustoimintana. Pitkät välitunnit tukevat lasten liikkumista. Toteutetaan lukion opetussuunnitelmaa. Tuetaan opiskelijoiden hyvinvointia erilaisin tapahtumin.	Varhaiskasvatuksen liikuntamyötääjät ovat jatkaneet toimintaa. Liikuntamyötääjät ovat innostaneet yksikkönsä lapsia ja henkilöstöä liikkumaan, minkä lisäksi he ovat kehittäneet osaltaan toimintaa. Harrastamisen suomen mallin rahoitus on käytetty tehokkaasti. Nuorisotaloilla mahdollistetaan lasten ja nuorten omaehtoinen liikunta esim. yhteisten pelien ja leikkien muodossa sekä ohjattuja matalan kynnyksen liikuntana. Alueellinen nuorisotyö osallistunut välituntitoimintoihin järjestäen matalan kynnyksen liikuntaan pohjautuvia aktiviteettejä. Perusopetuksen kouluilla on pitkiä välitunteja, jolloin oppilaat ehtivät liikkumaan paremmin ja kouluilla on välkkäriliikuttajia. Lisäksi kouluilla on harrastamisen Suomen-malliin kuuluvia kerhoja. Lisäksi Meijän lukio -hankkeen avulla on voitu järjestää liikunta- ja hyvinvointitapahtumia.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Perusopetuksessa päihteiden käytön ennaltaehkäisy kuuluu opetussuunnitelman mukaisesti osaksi opetusta. Kouluterveyskyselyssä seurataan lasten ja nuorten päihteiden käyttöä ja päihteisiin asennoitumista. Nuorisopalveluissa tehdään päihteiden käytön ennaltaehkäisyyn painottuvaa työtä. Lukion nuoria koulutetaan opetussuunnitelman tavoitteiden suuntaisesti eri oppiaineissa raittiiseen ja aktiiviseen elämäntapaan.	Koulutusta järjestetään sekä kaupungin että hyvinvointialueen kautta. Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa päihdekasvatusta toteutetaan osana opetussuunnitelmaa. Nuorisotalot ovat päihteettömiä. Nuorisonohjaajat jalkautuivat painopisteiltoina (Vappu, koulujen loppuminen, Sataman yö, Hood fest, Koulujen aloitus) nuorten juhlapaikoille. Jalkautumisten organisointi on ollut aiempaa järjestelmällisempää ja tehokkaampaa. Nuorisotyöntekijät vastaavat ja keskustelevat nuorten päihteisiin liittyvissä kysymyksissä ja nuorisotaloilla jaetaan tietoa erilaisten päihteiden riskeihin. Nuorisonohjaajat osallistuneet aktiivisesti koulutuksiin, joissa uusia ilmiöitä käsitellään. Kannustetaan päihteettömään elämäntapaan ja puututaan mm. tupakointiin oppilaitoksen alueella.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Varhaiskasvatuksen opettajille ja erityisopettajille järjestetään Nepsy-koulutusta. Provaka-toimintaa laajennetaan edelleen siten, uusia yksiköitä liittyy toimintaan mukaan vuosittain. Kehitetään yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikelloa. Perusopetus ja hyvinvointialue tekevät yhteistyötä mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyssä ja tukemisessa. Lukiokohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain. Järjestetään täydennyskoulutusta lukiolaisille opetussuunnitelman mukaisesti.	Koulutussuunnitelma toteutui suunnitelman mukaisesti. Yhteisöllisen opiskeluhuollon koulukohtaiset vuosikellot käytössä kaikissa peruskouluissa ja niitä päivitetään lukuvuosittain. Hankkeet ovat tarjonneet koulutusta ja materiaaleja opiskeluhuollon toteuttamiseen sekä tunne- ja turvataitojen opettamiseen. Tunne- ja turvataitokello käytössä kaikilla kouluilla. Perusopetus ja hyvinvointialue tekevät jatkuvaa yhteistyötä mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyyn ja tukemiseen. Nuorisonohjaajat tekevät yksilötyötä, toimien ennaltaehkäisevänä tukena. Tarpeen mukaisesti nuoria ohjataan kohdennetun nuorisotyön tuen piiriin tai muihin palveluihin. Etsivillä ja erityisnuorisotyöllä on useita vertaisryhmiä, joissa on käsitelty elämänhallinnallisia teemoja ja esim. nepsyhaasteisiin liittyviä ongelmia. Meijän lukio -hanke jatkaa ja sen puitteissa hyvinvointivalmentajien sekä nivelvaiheen opinto-ohjaajien työ jatkuu.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Varhaiskasvatuksen pedagogisena painopisteenä on vuosina 2022–2025 vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Varhaiskasvatustoiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa edistetään lasten vuorovaikutustaitoja ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Lasten ja nuorten osallisuutta kehitetään. Jokaisella koululla on käytössä tunne- ja turvataitojen kalenteri, jonka avulla varmistetaan tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja harjoittelu osana perusopetusta. Linkki: https://tunnejaturvataitokello.kuopio.fi/ Jokaisessa luokassa käytetään ryhmäytymistä edistäviä toimenpiteitä ja varmistetaan että jokaisella oppilaalla on vähintään yksi kaveri koulussa.	Toiminnassa on huomioitu pedagoginen painopiste ja henkilöstön koulutuksia on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Tunne- ja turvataitokalenteri on koulujen käytettävissä. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen hanke jatkoi henkilöstön kouluttamista kevään 2025 ajan. Koulunuorisotyöntekijät ovat tukeneet koulujen yhteisöllisyyttä ja pitävät ryhmäyttämiseen liittyvää toimintaa. Nuorisotaloilla järjestetään mm. yhteisiä peli- ja teemapäiviä. Lapset ja nuoret pääsevät suunnittelemaan toimintaa ja ovat mahdollisuuksien mukaan yhdessä myös vertaistoimijoina toteuttamassa. Alueellinen nuorisotyö jalkautuu koulujen välitunneille ja osallistuu myös ryhmäytyksiin. Lukioissa on järjestetty ryhmäyttämistapahtumia yhdessä Meijän lukio -hankkeen kanssa. Ensimmäisen vuosikurssin tiimijakso on toteutettu lähes kaikissa lukioissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Varhaiskasvatustoiminta toteutetaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Toiminnan toteutumista arvioidaan käyttöönotetun sähköisen varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä (Valssin) avulla. Otetaan käyttöön opetuksen laatua mittaava asiakaskysely oppilaille ja heidän huoltajilleen.	Varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toiminnan toteutumista on arvioitu aikataulun mukaisesti. Arvioinnin tuloksia on käsitelty yksiköissä. Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutumisen arviointiin ja perusopetuksen laatuun liittyvä kysely toteutettiin kaikilla kouluilla keväällä 2025. Kyselyyn vastasivat oppilaat, huoltajat ja opettajat. Kyselyn tulosten analysointiin ja esittämiseen kehitettiin PowerBi alusta. Lukiot jalkauttivat päättyneiden laatuhankkeiden tuloksia ja toimintatapoja kevään 2025 aikana. Lukiot osallistuivat Laatuapila- hankkeen lukioiden vertaisarviointiin.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Koulujen kuljetusten väheneminen vaikuttaa kulttuuripolun käyttäjämääriin. Koulujen kerhotoiminta ja harrastamisen Suomen-malli lakkaa. Nuorisopalvelut tarjoavat laadukasta ja monipuolista leiri- ja vapaa-ajantoimintaa. Nuorisopalvelut tuottavat monipuolista vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia nuorille. Oppilaitosten tiloja vuokrataan ulkopuolisille harrastusryhmille.	Harrastamisen Suomen mallissa mukana olevien koulujen ja kerhojen määrä on säilynyt ennallaan. Nuorisopalvelujen palvelutarjonta on runsasta. Avin harrasterahalla toteutettiin n. 30 kerhoa. Kohdennettuun harrastustoimintaa on panostettu erityisesti; Rock Academy-bändikoulutus, skeittaus sekä digitaalinen nuorisotyö ja pelikasvatus antaa mahdollisuudet syventää omaa harrastusta ammattitaitoisten ohjaajien johdolla. Lukiorakennusten liikuntasalit ovat vuokrattavissa kaupungin tilavarausten kanssa. Lisäksi Lumitin näyttämö, lauteet, ruokala ja opetustilat on vuokrattavissa ulkopuolisten toimijoiden tapahtumiin ja tehdään yhteistyötä Kuopion musiikkikeskuksen ja Kuopion kaupunginteatterin kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tuemme yhdessä eri toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatusta, uutta yritystoimintaa sekä olemassa olevien yritysten kasvua ja elinvoimaa	Perusopetuksessa toteutetaan yrittäjyyskasvatusta opetussuunnitelman mukaisesti. Oppilaat vierailevat Yrityskylässä ja TAT:n laatima yrittäjyyteen liittyvä oppimateriaali on käytössä kaikilla kouluilla. Mahdollistetaan lukioiden opetussuunnitelman suuntaisesti nuorten mahdollisuuksia tutustua lukiokoulutuksen aikana laajasti työelämää eri tavoin.	Toimenpiteet toteutuneet säännöllisesti ja suunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutuksessa on toteutettu opetussuunnitelman mukaisesti työelämään ja korkeakouluihin tutustumista. Huhtikuussa 2025 toteutettiin TYKO-viikko yhdessä yhteistyöoppilaitosten ja työelämätoimijoiden kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Kuopio on vetovoimainen opiskelukaupunki	Kuopiossa on laadittu kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelma, jonka tavoitteena on varmistaa laadukas kasvatus ja opetus sekä tukea lasten ja nuorten hyvinvointia varhaiskasvatuksesta toisen asteen opintojen loppuun. Yhteistyötä alueen korkeakoulujen kanssa kehitetään ja lisätään. Tutustutaan Pohjois-Savon jatkokoulutuksen ja korkeakoulutuksen mahdollisuuksiin.	Konkreettisia toimenpiteitä edistetään arkityön ohessa. Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toimenpiteitä toteutetaan ja arvioidaan. Arviointikysely oppilaille, huoltajille ja opettajille toteutettu kaikilla kouluilla keväällä 2025. TYKO-viikon korkeakouluosuuden toteutettiin yhdessä UEFin, Savonian ja HUMAKin kanssa. Kaksoistutkinnon järjestäminen ja TUVA-koulutuksen kehittäminen yhdessä SAKKYn kanssa. Aktiivinen osallistuminen Kuopion seudun toisen asteen yhteistyöryhmän toimintaan, mm. kokoukset ja suunniteltiin yhdessä tulevan lukuvuoden ysiluokkien avoimet ovet sekä huoltajien ja hakijoiden ilta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus	Koulutus vastaa ennakoivasti työelämän muuttuviin tarpeisiin	Opinto-ohjausta ja oppivelvollisuusohjausta kehitetään jatkuvasti. Kehitetään nivelvaiheiden opetuksen ja tuen kokonaisuutta.	Oppilaanohjausta ja oppivelvollisuusohjausta kehitetään jatkuvasti. Työelämäpainotteista perusopetusta toteutetaan joustavassa perusopetuksessa ja tehostetussa ohjauksessa. ICT- ja digitaitoja mitataan ja kehitetään suunnitelmallisesti	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Osallistutaan vain välttämättömimpiin verkostoihin. Osallistutaan valtakunnalliseen OPPIVA-verkoston, kuntatyönantajaverkoston sekä muiden tärkeimpien verkostojen toimintaan.	On osallistuttu kansallisiin verkostoihin ja laajennettu kuntayhteistyötä erityisesti lähikuntien ja verrokkikuntien kanssa. Yhteistyö ystävyyskaupunkien kanssa on ollut vähäistä. Kansallista verkostotyötä tehdään pääsääntöisesti etäyhteyksien välityksellä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Toteutetaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaista kestävän elämäntavan mukaista kasvatusta ja toimintaa. Edistetään kierrätetyn materiaalin käyttöä esimerkiksi tekstiilityön tunneilla.	Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti on tuettu lasten hyvinvointia, turvallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä huomioitu tämä kaikessa toiminnassa. Yhteistyösopimuksissa on pyritty nostamaan esille vastuullisuus ja kestävä elämäntapa. Sähköisten materiaalien käyttö etenee. Kierrätettyä materiaalia käytetään mahdollisuuksien mukaan.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	Toiminnassa pyritään edistämään ja huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet. Ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävät toimenpiteet ovat osa kaikenikäisten lasten opetusta opetussuunnitelman mukaisesti.	Kestävän kehityksen periaatteet huomioidaan kaikessa toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa. Opetuksessa pyritään edistämään kestävää kehitystä ja ympäristöasioita. Servican sopimusta pyritään talouden reunaehtojen mukaan päivittämään siten, että siinä huomioitaisiin paremmin ilmastoon ja kestävään kehitykseen liittyvät asiat.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Kiinnitämme lasten kanssa huomiota ruokahävikkiin ja ohjaamme lapsia välttämään ruokahävikin syntyä. Ylijäämäruoan myynnin edistäminen. Viestitään aktiivisesti lukiolaisille ravinnon merkityksestä oman elämän tukipilarina.	Lasten kanssa on kiinnitetty huomiota ruokahävikkiin yhteistyössä ruokapalvelujen kanssa. Suunnitellaan lisäkoulutusta henkilöstölle mm. Saperemallista. On käyty säännöllisiä palautekeskusteluja Servican kanssa, jossa käydään läpi esim. hävikkiruoan määrä, palvelupoikkeamat ja asiakaspalautteet. Kehitämme ruokailun käytännön järjestämiseen joustavia malleja, jotta ruokailussa käynti olisi sujuvaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä		Yhteistyö Tilapalveluiden ja Servican kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatiorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Varhaiskasvatuspalveluiden sähköisen asioinnin kehittäminen jatkuu Edlevo -asiakastietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Kodin ja koulun välistä yhteydenpitoa hoidetaan pääasiallisesti Wilman kautta. Digitaalisten palveluiden kehittämissuunnitelmassa linjataan, miten digitalisaatiota kehitetään osana palveluntuotantoa. Digikehittämistä on uudelleenorganisoitu palvelualueella. Kaikilla lukiolaisilla on oma päätelaite opiskelua varten.	Asiakastietojärjestelmän muutos Efficasta Edlevoon on edelleen kesken. Henkilöstöä on koulutettu uuden järjestelmän käyttöön. Wilma on pääasiallinen yhteydenpitoväline kodin ja koulun välillä. Nuorisopalveluissa tietosuojarajoitteet ovat edelleen haitanneet digitaalisilla alustoilla toimimista. Tietosuojan vaikutustenarviointi on aloitettu ja se on edennyt keskeisimpien sovellusten osalta. Työ on kuitenkin hidasta, eikä kaikkia nuorten suosittuja sovelluksia ole saatu käyttöön. Lukiolaisilla on omat kannettavat laitteet, joiden käyttöä ja yhteensopivuutta Abitti-koejärjestelmään kehitetään yhteistyössä palvelun toimittajan kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan vuosittain. Järjestetään oppilas- ja huoltajakysely kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutumisesta.	Asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu keväällä ja syksyllä 2025. Kaupungin kotisivuilla on palautelinkki asiakkaiden käyttöön. Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutuksen arviointiin ja perusopetuksen toteuttamiseen ja laatuun liittyvä kysely toteutettiin kaikilla kouluilla keväällä 2025. Kyselyyn vastasivat oppilaat, opettajat ja huoltajat. Kyselyn tulosten analysointiin ja esittämiseen kehitettiin PowerBi alusta. Nuorisopalvelujen kyselyt toteutettu suunnitelman mukaisesti. Opiskelijoiden osallistuminen oppilaitoksen tiimitoimintaan yhdessä henkilökunnan kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Varhaiskasvatuksessa toiminnan toteuttamisessa ja kehittämisessä huomioidaan lapsivaikutukset. Päätöksenteon yhteydessä laaditaan lapsivaikutusten arviointi. Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsivaikutukset ja tehdään aina tarvittaessa lapsivaikutusten arviointi.	Lapsivaikutusten arviointia on tehty osana vaikutusten arviointia. Koulujen toiminnassa otetaan aina huomioon lapsivaikutukset. Nuorisovaltuustolta on pyydetty lausuntoja.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa		Maaseutuvaikutusten arviointia tehdään osana päätöksentekoprosessia. Palveluverkkotyössä on järjestetty tilaisuuksia vaikutusmahdollisuuksien toteuttamiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Varhaiskasvatuksessa lisätään yhteistyötä oppilaitosten kanssa osaavan työvoiman saamiseksi. Rekrytointiprosesseissa huomioidaan työnantajakuvan vahvistaminen. Vähennetään määräaikaisia palvelussuhteita ja osa-aikatyötä aina kun se on mahdollista. Palvelussuhteiden kesto määritellään tosiallisen työajan mukaan. Edistetään sisäistä liikkuvuutta. Kehitetään koulutusyhteistyötä korkeakoulujen kanssa.	Oppilaitosyhteistyötä tehdään osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi. Esihenkilöt ovat osallistuneet aktiivisesti työnantajan järjestämiin työnantajayhteistyön kehittämistilaisuuksiin ja koulutuksiin. Johtamisosaamista on kehitetty mm. koulutuksin. Määräaikaisia palvelussuhteita vähennetty aina kun se on ollut mahdollista. TYKO-viikon korkeakouluosuuden toteutettiin yhdessä UEFin, Savonian ja HUMAKin kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelu- ja arviointi toteutetaan pedagogisen johtamisen vuosikellon mukaisesti. Henkilöstö osallistetaan kehittämistyöhön. Kouluilla ja nuorisopalveluilla on käytössä tiimirakenteet ja niitä kehitetään ja vahvistetaan.	Toimintaa on toteutettu pedagogisen johtamisen vuosikellon mukaisesti. Perusopetuksen rehtoreille on käytössä säännölliset sparrauskeskustelut. Rehtoritiimit kokoontuvat säännöllisesti ja palautteen mukaan ne tukevat johtamista. Nuorisopalveluissa tiimirakenne on kehittynyt ja vahvistunut. Päätökset ja linjaukset tehdään dialogissa tiimien sekä johtotiimin kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Varhaiskasvatusyksiköiden johtajilla on esihenkilöiden työhyvinvointiryhmä, joka suunnittelee ja toteuttaa säännöllisesti työhyvinvointia tukevaa toimintaa. Jatkuva esimiestyön kehittäminen virasto- ja yksikkötasolla muun muassa koulutuksen ja tiimitoiminnan avulla. Lukion rehtoreiden esimiestyötä tuetaan säännöllisillä kokoontumisilla, uusien rehtoreiden perehdyttämisellä ja mentoroinnilla, johtamiskoulutuksiin osallistumisen tukemisella sekä mahdollisuudella työkiertoon.	Työhyvinvointi on huomioitu esihenkilökokouksissa ja tyhyryhmä on järjestänyt toimintaa. Lisäksi osallistutaan kaupungin esihenkilötilaisuuksiin ja mahdollisiin koulutuksiin. Johtamiskoulutuksessa sovittu asiat, mm. säännölliset sparrauskeskustelut ovat käytössä. Palvelujen yhteisen tiimitoiminnan kehittämissuunnittelu aloitettiin. Nuorisopalveluissa Nuodo- järjestelmä ollut käytössä. Itsearviointi tehdään kaksi kertaa vuodessa ja käydään yhdessä läpi tiimeissä sekä nuorisopäällikön kanssa. Lukiokoulutuksen johtotiimi kokoontui viikoittain. Uusien rehtoreiden perehdyttämistä kehitetään edelleen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Henkilöstölle järjestetään vain välttämätöntä täydennyskoulutusta.	Henkilöstölle on järjestetty koulutusta koulutussuunnitelman mukaisesti sekä etä- että lähikoulutuksena. Haasteena on ollut henkilöstön vaikeus päästä osallistumaan koulutuksiin sijaispulan ja talouden tasapainotuksen vuoksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Varhaiskasvatuksessa yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain. Tiimiopettajuuden lisääminen. Yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain. Järjestetään täydennyskoulutusta. Turvallisuussuunnitelmat ja riskienarvioinnit päivitetään vuosittain. Toteutetaan työhyvinvointipari-toimintaa. Henkilöstön osaamista kehitetään sisäisen koulutuksen ja tutoroinnin/mentoroinnin avulla.	Yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat on päivitetty. Tiiminä opettavien opettajien määrä on lisääntynyt ja opettajien osaamista sekä minäpystyvyyttä on kartutettu erilaisin osaamisen kehittämisen menetelmin. Tämän myötä on edistetty myös työhyvinvointia. Tiimiopettajuutta ja sen kehittymistä arvioidaan vuosittain tehtävällä opettajakyselyllä. Nuorisopalveluissa on yhteinen kokoontuminen kolmen viikon välein, jossa käsitellään työtä koskettavia teemoja. Lukiossa rehtoreiden tiimi ja koulusihteereiden tiimi kokoontuvat säännöllisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Hallinnollista työtä tekeville mahdollistetaan etätyön tekeminen.	Hallinnon työntekijät sekä yksiköiden johtajat ovat tehneet osittain etätyötä kaupungin ohjeiden mukaan.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Osallistutaan palveluverkkoselvityksen tekemiseen.	On osallistuttu eri työryhmissä palveluverkkoselvityksen ja palveluverkkosuunnitelmaan laadintaan sekä säästöehdotusten tekemiseen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää ja tarvetta seurataan ja palveluverkostoa kehitetään sen mukaisesti. Osallistutaan kaupungin talouden tasapainotusohjelmaan kuuluvan palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen kehittämiseen.	Verkostoa kehitetään yhdessä muiden palvelualueiden kanssa.	Etenee hitaasti / osittain ➡

Kasvu ja oppiminen 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	**3 161**	**1 341**	**4 502**	**5 645**	**1 143**	**125,4 %**
Maksutuotot	**3 981**	**17**	**3 998**	**4 250**	**252**	**106,3 %**
Tuet ja avustukset	**5 544**	**-1 378**	**4 166**	**3 637**	**-529**	**87,3 %**
Muut toimintatuotot	**439**	**20**	**459**	**557**	**98**	**121,3 %**
Vuokratuotot	370	69	439	376	-63	85,6 %
Muut tuotot	69	-49	20	181	161	905,9 %
TOIMINTATUOTOT	**13 125**		**13 125**	**14 089**	**964**	**107,3 %**
Palkat ja palkkiot	-113 500	-664	-114 164	-115 091	-927	100,8 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-23 514	183	-23 331	-24 045	-715	103,1 %
Muut henkilösivukulut	-3 382	-20	-3 403	-3 494	-92	102,7 %
Henkilöstökulut	**-140 396**	**-502**	**-140 897**	**-142 631**	**-1 733**	**101,2 %**
Palvelujen ostot	**-50 023**	-1 329	**-51 352**	**-50 575**	**777**	**98,5 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-4 382**	207	**-4 175**	**-3 969**	**206**	**95,1 %**
Avustukset	**-4 321**	505	**-3 816**	**-3 584**	**232**	**93,9 %**
Muut toimintakulut	**-61 078**	**-241**	**-61 319**	**-61 226**	**92**	**99,8 %**
Vuokrakulut	-60 914	-250	-61 164	-61 054	110	99,8 %
Muut kulut	-164	9	-155	-172	-17	111,1 %
TOIMINTAKULUT	**-260 200**	**-1 359**	**-261 559**	**-261 986**	**-427**	**100,2 %**
TOIMINTAKATE	**-247 075**	**-1 359**	**-248 434**	**-247 897**	**537**	**99,8 %**
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 831		-2 831	-2 568	263	90,7 %

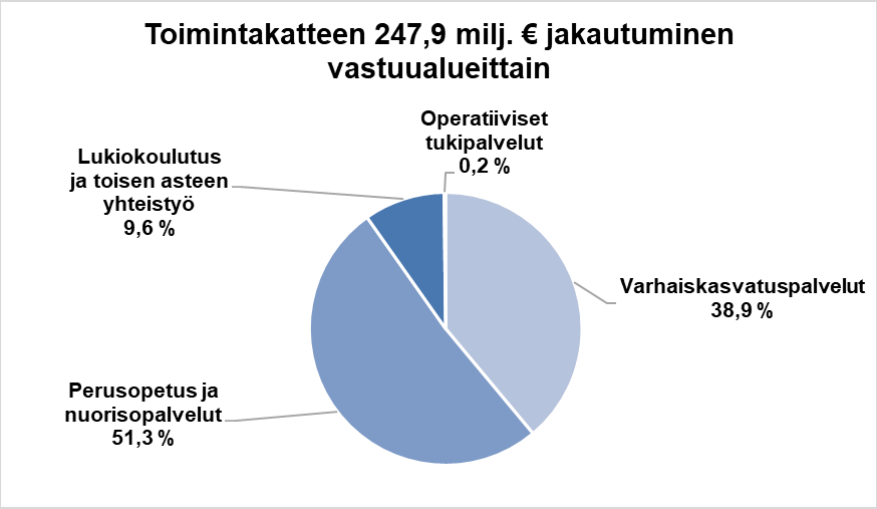

Keskusvaalilautakunta

Alue- ja kuntavaalit järjestettiin 13.4.2025. Pohjois-Savon hyvinvointialueen suorittama korvaus ylitti talousarvion tuloarvion, mutta lisäksi määrärahat ylittyivät. Toimintakate toteutui talousarviota parempana 0,2 milj. euroa.

Keskusvaalilautakunta 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	**70**		**70**	**144**	**74**	**205,4 %**
TOIMINTATUOTOT	**70**		**70**	**144**	**74**	**205,4 %**
Palkat ja palkkiot	-418		-418	-458	-40	109,7 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-67	4	-63	-53	10	84,5 %
Muut henkilösivukulut	-9		-9	-7	2	77,2 %
Henkilöstökulut	**-493**	**4**	**-489**	**-518**	**-29**	**105,9 %**
Palvelujen ostot	**-173**		**-173**	**-186**	**-13**	**107,4 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-6**		**-6**	**-2**	**4**	**41,3 %**
Muut toimintakulut	**-48**		**-48**	**-66**	**-18**	**136,6 %**
Vuokrakulut	-48		-48	-65	-17	136,1 %
Muut kulut						
TOIMINTAKULUT	**-720**	**4**	**-716**	**-772**	**-56**	**107,8 %**
TOIMINTAKATE	**-650**	**4**	**-646**	**-628**	**18**	**97,2 %**
Suunnitelman mukaiset poistot						

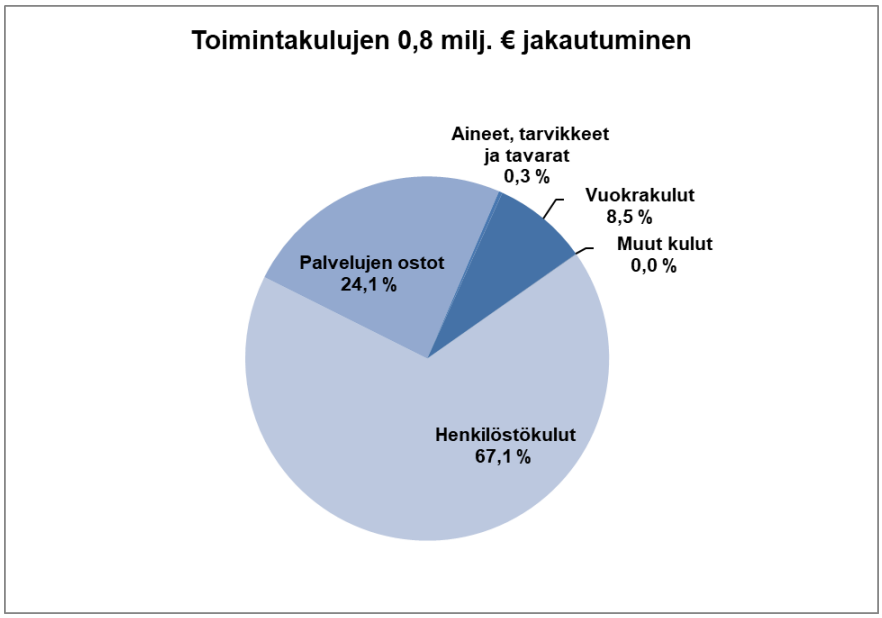

Tarkastustoimi

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi ja julkaista ilmoitukset kaupungin verkkosivuilla. Kaupunginvaltuusto on merkinnyt sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi 1.12.2025.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja vastaavat kaupungin ulkoisesta valvonnasta kuntalain, hallintosäännön ja tarkastustoimiston toimintasäännön mukaisesti. Kuopion kaupungin ja kaupungin tytäryhteisöjen tilintarkastuksen hoitaa TALVEA Julkishallinnon palvelut Oy, päävastuullisena tilintarkastajan JHT, KHT, KRT Marko Paasovaara. Tarkastuslautakunnan alaisena hallinnon ja talouden tarkastusyksikkönä toimii tarkastustoimisto (2 htv), jonka tehtävänä on Kuopion kaupungin hallintosäännön 85 §:n mukaan valmistella tarkastuslautakunnan käsiteltäväksi tulevat asiat ja toteuttaa hallinnon ja talouden tarkastusta sekä avustaa tilintarkastajaa. Tarkastustoimiston tehtävistä säädetään tarkemmin tarkastustoimiston toimintasäännössä.

Kuntalain 121 § mukaisesti tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Vuoden 2024 tilinpäätös, tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus olivat kaupunginvaltuuston käsittelyssä 19.5.2025. Kaupunginhallitus on antanut vastineet arviointikertomuksessa esille nostetuista kysymyksistä kaupunginvaltuustolle, jossa ne käsiteltiin 29.9.2025.

Kesäkuussa 2025 valittu tarkastuslautakunta hyväksyi vuoden 2025 työohjelman järjestäytymiskokouksessaan 16.6.2025. Vuoden aikana tarkastuslautakunta on perehtynyt kaupungin palvelutuotantoon ja tavoitteissa edistymiseen eri palvelu- ja tehtäväalueilla sekä tytäryhteisöissä. Kokouksissa on käsitelty hallintoon ja tarkastustoimintaan liittyviä asioita sekä toimialojen ja konserniyhteisöjen arviointeja.

Tarkastustoimi 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Tuet ja avustukset						
TOIMINTATUOTOT						
Palkat ja palkkiot	-178		-178	-171	7	96,1 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-29	1	-28	-31	-3	109,7 %
Muut henkilösivukulut	-4		-4	-4	-1	113,2 %
Henkilöstökulut	**-211**	**1**	**-210**	**-206**	**4**	**98,2 %**
Palvelujen ostot	**-111**		**-111**	**-67**	**44**	**60,6 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-1**		**-1**	**-1**		**124,0 %**
Muut toimintakulut	**-8**		**-8**	**-8**		**94,9 %**
Vuokrakulut	-8		-8	-8		94,9 %
TOIMINTAKULUT	**-331**	**1**	**-330**	**-283**	**48**	**85,6 %**
TOIMINTAKATE	**-331**	**1**	**-330**	**-283**	**48**	**85,6 %**
Suunnitelman mukaiset poistot						

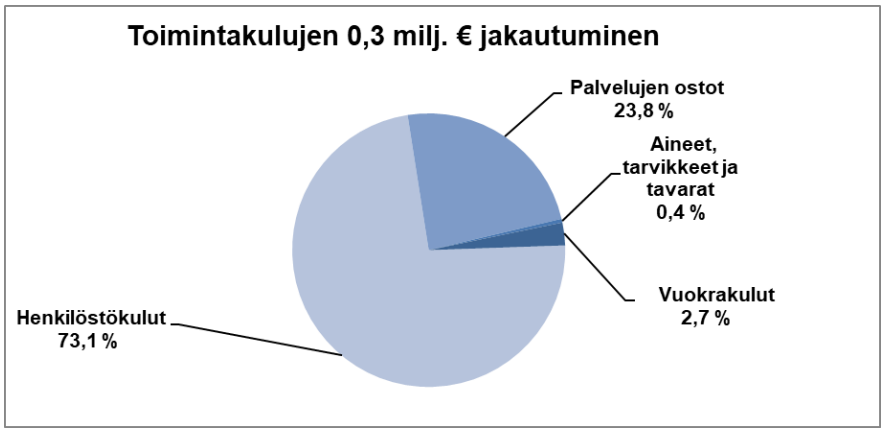

Yleishallinto

Yleishallintoon sisältyvä toiminta palvelee koko kaupunkiyhteisöä.

Kaupunginvaltuusto

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	5		5	4	-1	79,0 %
TOIMINTAKULUT	-588	2	-586	-612	-26	104,4 %
TOIMINTAKATE	-583	2	-581	-608	-27	104,6 %

Kaupunginvaltuuston toimintakatteen toteuma oli 0,03 milj. euroa talousarviota heikompi. Toimintakulut ylittyivät henkilöstökuluissa, kun kaupunginvaltuuston kokouksia toteutui arvioitua enemmän.

Kaupunginhallitus

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	27		27	50	23	184,0 %
TOIMINTAKULUT	-2 441	6	-2 435	-2 013	422	82,7 %
TOIMINTAKATE	-2 414	6	-2 408	-1 963	445	81,5 %

Kaupunginhallituksen toimintakatteen toteuma oli 0,4 milj. euroa talousarviota parempi. Kaupunginhallituksen ja kaupungin johdon toimintakulut alittuivat eniten palvelujen ostoissa ja muissa kuluissa (mm. edustaminen, kaupunginhallituksen käyttövarat ja oikeudenkäyntivaraus). Pitäjäraatien toimintakulut ylittyivät 8 000 euroa. Perusturva- ja terveyslautakunnan toimintakulut alittuivat hieman.

Muu yleishallinto

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	687	340	1 027	1 133	106	110,3 %
TOIMINTAKULUT	-9 723	346	-9 377	-8 807	570	93,9 %
TOIMINTAKATE	-9 036	686	-8 350	-7 674	676	91,9 %

Muun yleishallinnon toimintakate oli 0,7 milj. euroa talousarviota parempi. Toimintakulut alittuivat talousarviosta jäsenmaksuissa 0,1 milj. euroa ja kaupungin myöntämissä tapahtuma-avustuksissa 0,1 milj. euroa. Lisäksi toimintakulut alittuivat keskitetyissä talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen ostoissa 0,1 milj. euroa sekä ict-palveluiden ostoissa 0,2 milj. euroa.

Kehittämishankkeet

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	360		360	358	-2	99,6 %
TOIMINTAKULUT	-2 956	250	-2 706	-2 006	700	74,1 %
TOIMINTAKATE	-2 596	250	-2 346	-1 648	698	70,2 %

Kehittämishankkeiden toimintakatteen toteuma oli 0,7 milj. euroa talousarviota parempi.

Digikehittämisen toimintakatteen toteuma oli 0,65 milj. euroa talousarviota parempi. Digikehittämishankerahoitusta käytettiin mm. talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien, asianhallinnan ja julkaisualustojen kehittämistöihin sekä alustajärjestelmäpalveluiden, käyttövaltuushallinnan, tietoturva- ja tietosuojapalveluiden kehittämiseen. Lisäksi jatkettiin tekoälyn hallittua käyttöönottoa edistävää Tekoäly tukiälyksi -hanketta ja rakennetun ympäristön digitalisaatiota vauhdittavan Ryhti-lainsäädännön vaatimia kehittämistoimenpidetoteutuksia. Toteutettiin useisiin operatiivisiin tietojärjestelmiin liittyviä pieniä kehitystöitä. Digikehittämisen määrärahaa kohdennettiin myös Traficomin laajakaistatukihankkeen toteutukseen kaupungin omavastuuosuudella.

Kaikkia suunnitelluista digikehittämishankkeista ei pystytty käynnistämään oman tai ICT-toimittajan resurssipulan takia. Osassa kehittämishankkeissa toteutuneet kustannukset jäivät budjetoitua pienemmäksi vuoden 2025 aikana.

Lisäksi Istekki Oy tarjosi omistajilleen digitalisaation edistämiseen kiihdytysrahaa, mikä alensi Kuopion kaupungin rahoittamaa digikehittämistä 0,13 milj. euroa. Tuetun laajakaistahankkeen osalta Muuruveden alueen rakentamista ei toteutettu vähäisen kysynnän takia, minkä seurauksena kaupungin omavastuuosuus oli 0,05 milj. euroa budjetoitua pienempi.

Muiden kehittämishankkeiden toimintakatteen toteuma oli 0,05 milj. euroa talousarviota parempi. Suurimmat rahoitukset kohdistuivat Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n toteuttamaan maaseutuleaderiin, kaupungin toteuttamaan Pohjois-Savon osaajavetovoima -hankkeeseen sekä Kuopion ja valtion välisen innovaatioekosysteemisopimuksen viiteen hankkeeseen (kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus, Water Innovation Ecosystem, Kuopion vesiosaamisesta kansainväliseen näkyvyyteen ja liiketoimintaan, vesiosaamisen temaattinen vetovastuuhanke, suomalaiset innokaupungit ja alueet vauhdittamassa ruokaratkaisujen vientiä -hanke). Lisäksi määrärahasta rahoitettiin yhteensä kuutta hanketta, jotka olivat: Itä-Suomen yliopiston Talent HUB Eastern Finland, KUPS ry:n HyväVeto, kaupunkikeskustan kehittämisyhdistyksen tapahtumatoiminnan kehittämishanke, Anti ry:n Future DiverCity, ProAgrian AgriFood Network ja Prosessikehittämisen toimintamalli (PROTO).

Hankkeiden lisäksi määrärahaa käytettiin energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin, Itä-Suomen yliopiston tekniikan lahjoitusprofessuuriin, kaupunginjohtajan innovaatiopalkintoihin sekä strategiatyöhön.

Henkilöstö ja henkilöstön kehittäminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT	230		230	310	80	134,7 %
TOIMINTAKULUT	-2 153	743	-1 410	-1 143	267	81,1 %
TOIMINTAKATE	**-1 923**	**743**	**-1 180**	**-834**	**346**	**70,7 %**

Henkilöstön ja henkilöstön kehittämisen toimintakatteen toteuma oli 0,3 milj. euroa talousarviota parempi. Toimintatuotot ylittyivät talousarviosta mm. arvioitua suuremman henkilöstöpysäköintimaksukertymän takia. Toimintakulut alittuivat talousarviosta mm. henkilöstön työsuhde-eduissa 0,1 milj. euroa ja keskitetyssä koulutuksessa 0,1 milj. euroa.

Ydinkaupungin käyttötalous yhteensä (ilman taseyksiköitä)

TULOSLASKELMAOSA 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	**29 881**	**4 299**	**34 180**	**34 761**	**581**	**101,7 %**
Maksutuotot	**23 458**	**-619**	**22 839**	**19 633**	**-3 206**	**86,0 %**
Tuet ja avustukset	**11 489**	**-1 308**	**10 181**	**9 535**	**-646**	**93,7 %**
Muut toimintatuotot	**36 194**	**-1 955**	**34 239**	**34 782**	**543**	**101,6 %**
Vuokratuotot	29 561	69	29 630	29 527	-103	99,7 %
Muut tuotot	6 633	-2 024	4 609	5 255	646	114,0 %
Valmistus omaan käyttöön				**570**		
TOIMINTATUOTOT	**101 022**	**417**	**101 439**	**99 280**	**-2 159**	**97,9 %**
Palkat ja palkkiot	-155 392	-362	-155 754	-156 326	-571	100,4 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-32 322	454	-31 868	-32 229	-362	101,1 %
Muut henkilösivukulut	-4 607	-11	-4 618	-4 586	32	99,3 %
Henkilöstökulut	**-192 321**	**81**	**-192 240**	**-193 141**	**-901**	**100,5 %**
Palvelujen ostot	**-139 361**	**1 611**	**-137 750**	**-128 952**	**8 798**	**93,6 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-9 116**	**359**	**-8 758**	**-8 097**	**660**	**92,5 %**
Avustukset	**-26 131**	**-1 856**	**-27 987**	**-27 590**	**397**	**98,6 %**
Muut toimintakulut	**-94 820**	**-178**	**-94 998**	**-94 464**	**534**	**99,4 %**
Vuokrakulut	-93 134	-359	-93 493	-93 177	316	99,7 %
Muut kulut	-1 686	181	-1 505	-1 286	219	85,5 %
TOIMINTAKULUT	**-461 749**	**17**	**-461 732**	**-452 243**	**9 489**	**97,9 %**
TOIMINTAKATE	**-360 727**	**434**	**-360 293**	**-352 963**	**7 330**	**98,0 %**
Poistot ja arvonalentumiset	-32 453		-32 453	-32 111	342	98,9 %

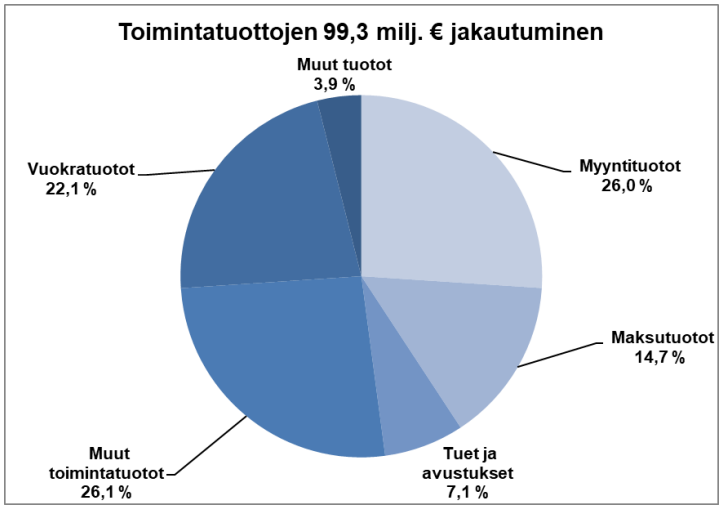

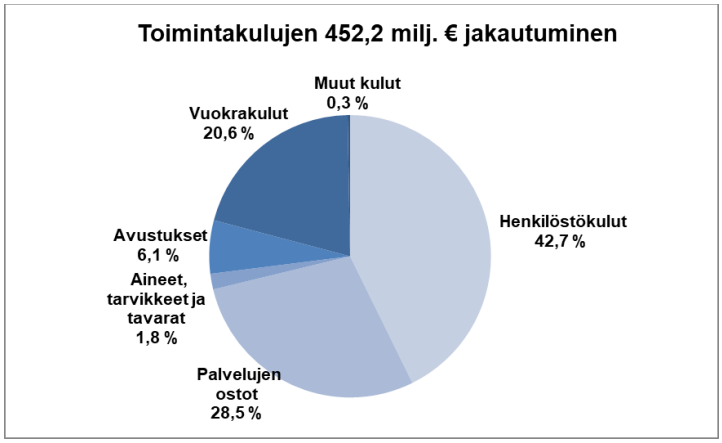

Kuopion Tilapalvelut

Toimitilajohtaja Hannu Väänänen

Toiminta

Kuopion Tilapalveluiden tehtävänä on järjestää terveellisiä ja turvallisia toimitiloja kaupungin palvelutuotannon tarpeisiin. Kuopion kaupunginhallituksen konsernijaosto ohjaa Kuopion Tilapalveluiden toimintaa tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Toimintakauden tapahtumat raportoitiin kuukausittain Tilapalveluiden johtoryhmälle, konsernijaostolle ja kaupunginhallitukselle.

Kuopion Tilapalveluiden vuoden 2025 toiminnan painopisteeksi asetettiin mm. Viksu Kuopio -ohjelman edistäminen toimitilarakennushankkeissa. Keskeisin ohjelmaa tukeva tavoite on ollut energiasäästöohjelman toteuttaminen. Talouden tasapainotusohjelman mukaiset suunnitellut toimenpiteet kohdentuivat ensisijaisesti myynti- ja purkusalkussa oleviin toimitiloihin huomioimalla kaupungin palvelutuotannon tulevat tilatarpeet. Lisäksi kunnossapito- ja korjausohjelmaa muutettiin edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti.

Toimitilainvestoinneista toteutusvaiheessa olivat Saarikellon päiväkoti sekä Pirtin ja Minna Canthin uusi koulu. Tilikauden 2025 aikana valmistuivat Rauhalahden, Jynkän ja Pyörön päiväkodit.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palveluverkkoratkaisut vaikuttivat merkittävästi Kuopion kaupungin omistamien sote-tilojen käyttöön. Pohjois-Savon hyvinvointialue lakkautti toiminnan mm. Harjulan sairaala-alueella sekä Lastentie 1:ssä vuoden 2025 lopussa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa tehdyt vuokrasopimukset päättyivät vuoden 2025 loppuun. Vuokrasopimusneuvotteluja käytiin koko syksy ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa löydettiin yhteinen näkemys vuokrausperiaatteista. Lopulliset vuokrasopimukset allekirjoitetaan vuoden 2026 alkupuolella.

Sote-yhtiöittämisselvitysten pohjalta kaupunki arvioi perustettavan yhtiön tulopohjaa ja elinkelpoisuutta markkinayhtiönä. Selvitysten pohjalta päätettiin perustaa sote-yhtiö ja tehdä siihen liittyvät omaisuussiirrot.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kuopion Tilapalveluiden vuokratuotot toteutuivat seurantakaudella talousarviota 2,1 milj. euroa pienempänä. Toimintakate oli 3,2 milj. euroa talousarviota suurempi. Kunnossapito- ja korjausohjelmaan tehtiin kustannuksia alentavia muutoksia ja purkuhankkeita siirtyi myöhempään ajankohtaan. Lisäksi energiakustannukset alittivat talousarvion 0,8 milj. eurolla, mikä johtuu lauhasta loppuvuoden säästä ja toteutumattomista energiahinnan muutosvarauksista.

Kuopion Tilapalveluiden vuoden 2025 tulos oli 0,4 milj. euroa talousarviota parempi.

Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelmassa asetetut tavoitteet eivät toteutuneet suunnitellusti vuoden 2025 aikana. Markkinatilanne oli haasteellinen myytävien toimitilojen osalta johtuen talouden epävarmoista näkymistä. Lisäksi markkinoilla oli paljon tarjontaa tyhjistä toimitiloista. Kaupungin palvelutuotannosta tyhjiksi jääneistä ja vajaakäyttöisistä tiloista irrottautuminen on hidastunut mm. palveluverkkoratkaisujen muutosten viivästymisten takia, mikä on johtanut mm. siihen, että rakennusten ylläpitokustannusten pienentymiset eivät ole toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Tilapalveluiden vajaat henkilöstöresurssit eivät mahdollistaneet kiinteistökehittämisen toimenpiteiden toteutumista suunnitelman mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Suunnitellut rakennusten myynnit ja purkuhankkeet eivät toteutuneet täysimääräisesti tilikauden aikana, josta johtuen ylläpitokustannukset eivät pienentyneet suunnitellusti. Korjausohjelman toimenpiteitä kohdennettiin kaupungin palvelutuotannolle tärkeisiin rakennuksiin, jolla saavutettiin merkittäviä kustannussäästöjä. Uudistetulla Servican palvelusopimuksella ja muutetulla korjausohjelmalla saavutettiin asetettu säästötavoite 1,4 milj. euroa.

2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

- Tilapalveluiden kriittisten prosessien kuvaus ja jatkuvuussuunnitelmien laadinta on kesken ja jatkuu vuoden 2026 aikana. Henkilöstön tehtävänkuvat, osaamisen kehittämistarpeet ja resurssointi tarkentuu päivitysten yhteydessä.

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Talouden tasapainotusohjelman tavoitteet käytiin läpi koko henkilöstön kanssa ja toteutumia seurattiin säännöllisesti kuukausittain. Esihenkilöt kävivät kehityskeskustelujen yhteydessä läpi henkilöstön kanssa tehtävien vastuut ja tavoitteet. Niiden pohjalta henkilöstön resurssointi ja osaamisen kehittäminen huomioitiin päivittäisessä toiminnassa sekä talouden tasapainotusohjelman toteutuksessa.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Tilat suunnitellaan esteettömiksi. Kiinteistöjen ylläpidossa varmistetaan tilojen käytettävyys ja turvallinen käyttö.	Toteutunut suunnitelman mukaisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Lisätään tilojen yhteiskäyttöä. Parannetaan tilojen saavutettavuutta edistämällä digitaalista tilanvarauspalvelun käyttöönottoa.	Seurantajaksolla ei otettu käyttöön uusia järjestelmiä.	Etenee hitaasti / osittain

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Edistämme puurakentamista mm. kaavoituksen keinoin	Edistetään puun käyttöä rakennusmateriaalina toimitilarakentamisessa.	Rakennushankkeiden kilpailutuksissa puunkäyttö on huomioitu tarjouksien laatupisteissä ja laadun arvioinneissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Selvitetään toimitilahankkeiden ja hankintojen hiilijalanjälki.	Hiilijalanjälki on laskettu jokaisessa hankkeessa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Jatketaan ja laajennetaan laaditun energiansäästöohjelman toimenpiteitä. Toimitilahankkeissa selvitetään uusiutuvan energian käyttömahdollisuudet. Rakennamme vuosittain vähintään yhden aurinkovoimalan.	Jatkettu energiasäätöohjelman toimenpiteitä. Uusiutuvan energian käyttömahdollisuus selvitetty jokaisessa hankkeessa. Seurantakaudella ei ole valmistunut uusia aurinkovoimaloita.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	Päivitetään toimitilojen suunnitteluohjeisto huomioiden ilmastonmuutoksen vaikutukset. Kiinteistöjen ylläpidossa huomioidaan ilmastonmuutoksen vaikutukset.	Suunnitteluohjeiston päivitys työn alla. Ilmastonmuutoksen vaikutukset otetaan huomioon rakennusten suunnittelussa ja toteutuksessa.	Etenee hitaasti / osittain

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatiorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Pilotointien pohjalta kehitämme tilojen saavutettavuutta ja monikäyttöisyyttä digitalisaation avulla.	Uusia pilotteja ei ole toteutettu tilikauden aikana.	Etenee hitaasti / osittain
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Kehitetään Kuopion kaupungin työnantajamielikuvaa yhdessä kaupungin muiden yksiköiden kanssa.	Kehitetty yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä Tilapalveluissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Parannamme päätöksentekoon valmisteltavien esitysten sisältöä ja laatua.	Päätökseen menevien materiaalien sisältöä ja päätöksenteon valmistelua kehitetty.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Kannustetaan esimiehiä osallistumaan koulutuksiin ja kehittämään omaa johtamisosaamistaan.	Mahdollistettu henkilökohtainen lisäkoulutus esihenkilöille laatimalla koulutussuunnitelma kehityskeskusteluissa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Pidetään säännöllisesti henkilöstön kehityskeskustelut ja mahdollistetaan ammatillinen kehittyminen.	Vuoden 2025 kehityskeskustelut pidetty.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Kehitetään Tilapalveluiden yhteisöllisyyttä ja sisäistä yhteistyötä.	Pidetty säännölliset henkilöstön kuukausikokoukset, yksikköpalaverit ja yhteiset virkistystapahtumat.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Laaditaan yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat ja tavoitteet yhteistyössä henkilöstön kanssa. Mahdollistetaan monipaikkainen työskentely.	Yksiköt ovat laatineet toimintasuunnitelmat Tilapalveluiden painopisteiden ja tavoitteiden mukaisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Ylläpidetään palveluverkoston kiinteistöjä huoltosuunnitelman mukaisesti. Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa osallistutaan aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen suunnitteluun ja toteuttamiseen.	Kiinteistöjä ylläpidetty huoltokirjan työohjelman mukaisesti. Tilapalvelut on osallistunut aktiivisesti palveluverkoston tehokkuutta ja taloudellisuutta edistävien ratkaisujen suunnitteluun ja toteuttamiseen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✔

KUOPION TILAPALVELUT (sisältää sisäiset erät)

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUMAVERTAILU

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Liikevaihto	114 636		114 636	112 499	-2 137	98,1 %
Liiketoiminnan muut tuotot	318		318	264	-54	82,9 %
	114 954		**114 954**	**112 763**	**-2 191**	**98,1 %**
Materiaalit ja palvelut						
Aineet tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-14 916	1 800	-13 116	-12 249	867	93,4 %
Palvelujen ostot	-31 088	600	-30 488	-27 971	2 517	91,7 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	**-46 004**	**2 400**	**-43 604**	**-40 220**	**3 384**	**92,2 %**
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 344		-2 344	-2 110	234	-10,0 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-401		-401	-362	39	90,3 %
Muut henkilösivukulut	-70		-70	-64	6	91,3 %
Henkilöstökulut yhteensä	**-2 815**		**-2 815**	**-2 536**	**278**	**90,1 %**
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 616		-25 616	-28 332	-2 716	110,6 %
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	**-25 616**		**-25 616**	**-28 332**	**-2 716**	**110,6 %**
Liiketoiminnan muut kulut	-23 361	2 300	-21 061	-19 312	1 749	91,7 %
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**17 158**	**4 700**	**21 858**	**22 363**	**504**	102,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot				3	3	
Muille maksetut korkokulut	542		542	401	-141	74,1 %
Korvaus peruspääomasta kunnalle	-17 700		-17 700	-17 700	0	100,0 %
Muut rahoituskulut						
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**-17 158**		**-17 158**	**-17 297**	**-138**	**100,8 %**
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**0**	**4 700**	**4 700**	**5 066**	**366**	**107,8 %**
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**0**	**4 700**	**4 700**	**5 066**	**366**	**107,8 %**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0**	**4 700**	**4 700**	**5 066**	**366**	**107,8 %**

Kuopion työllisyysalue

Työllisyysaluejohtaja Tiina Mäenpää

Kuopion työllisyysalue on kirjanpidollinen taseyksikkö, jonka tavoitteena on nollatulos. Kuopion työllisyysalueen tavoitteena on huolehtia laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) säädettyjen työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä Kuopion työllisyysalueella. Em. järjestämislain mukaisten julkisten työvoimapalveluiden tavoitteena on turvata osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistää uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. Kuopion työllisyysalueeseen kuuluu 11 kuntaa: vastuukunta Kuopio sekä Kaavi, Keitele, Lapinlahti, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi ja Vesanto.

Toiminta

Työvoimapalvelut siirtyivät kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa. Kyseessä oli historiallisen suuri muutos, jonka myötä työvoimapalveluista tuli osa kuntien peruspalvelua. Työllisyyspalvelun vastuualuetta koskevat yhteistoimintaneuvottelut saatiin päätökseen maaliskuussa 2025, jonka jälkeen työllisyysalueella toteutettiin neuvottelutuloksen mukaisia toimia. Uuteen organisaatiorakenteeseen siirryttiin 19.5.2025 ja samalla asiakaspalvelutehtävissä otettiin käyttöön yleistyöaika ja työvuorosuunnittelu. Henkilöstölle tehtiin uudet, uusien nimikkeiden mukaiset virkamääräykset kesän aikana. Työnkuvia tarkasteltiin vuoden aikana. Lähipalvelut eivät toteutuneet täysin suunnitellusti työllisyysalueen kaikissa kunnissa alkuvuoden aikana, mutta tilanteeseen saatiin parannusta kohdennettujen rekrytointien avulla. 1.12.2025 aloitti uusi työllisyysaluejohtaja, entisen siirryttyä syyskuussa toisiin tehtäviin. Lisäksi päälliköiden virat olivat sisäisessä haussa loppuvuoden aikana. Työllisyyspalvelujen organisoituminen jatkuu vielä vuoden 2026 puolella, jolloin YT-neuvottelujen mukaisesti rekrytoidaan sisäisesti palveluesihenkilöt sekä erityisasiantuntijat.

Henkilöstöön kohdistuvien muutosten aiheuttama paine ja epävarmuus näkyivät sekä työllisyysalueen henkilöstön että esihenkilöiden ja johdon kuormittumisessa, työhyvinvoinnissa ja sairauspoissaoloissa. Työllisyyspalvelun henkilöstölle hankittiin tueksi muutosvalmennusta, jonka käynnistämisen pohjaksi valmennuksen toteuttava toimija teki henkilöstölle kyselyn ja tilannekartoituksen tämänhetkisestä tilanteesta. Valmennus käynnistyi syksyn aikana ja jatkuu osittain vuonna 2026.

Työvoimapalvelut ruuhkautuivat alkukesästä mm. työnhaun aloitusten osalta ja toimenpiteinä henkilöstölle annettiin heinäkuussa ylityömääräyksiä tilanteen purkamiseksi, muun kesäajan määräaikaisen resurssin lisäksi. Kesän ja alkusyksyn aikana viimeisteltiin aktiivisesti uutta Uusien asiakkaiden alkuinfo -kurssia, joka julkaistiin lokakuussa. Kurssi tarjoaa uusille asiakkaille keskitetysti tietoa mm. työvoimapalveluista sekä työnhakijan oikeuksista ja velvollisuuksista ja jolla on tarkoitus tukea asiakasprosessien sujuvuutta. Syksyn aikana valmisteltiin myös uusia tulosperusteisia hankintapilotteja.

Kotoutumiskoulutusten kokonaisuutta uudistettiin vuoden 2025 aikana. ELY-keskuksen kilpailuttama sopimus päättyi vuoden 2025 loppuun ja loppuvuoden aikana käynnistettiin uudenlaisten kotoutumiskoulutusten kilpailutus. Ensisijaisena tavoitteena on turvata sujuva kotoutumiskoulutusprosessi asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti ja niin, että jonotusaika palveluun olisi mahdollisimman lyhyt.

Työllisyysalueen kuntiin jalkauduttiin ja tarjottiin lähipalvelua asiakkaille ennalta tehdyn suunnitelman mukaisesti. Kuntien toimijoille järjestettiin toiminnan katsauksia sekä viestintä- ja yhteistyöpalavereita. Kuntien tietopalvelu tullaan järjestämään vuoden 2026 alkupuolella uudestaan niin, että kunnille raportoidaan sekä toiminnan, työllisyyden että talouden tilannekuva säännöllisesti.

Vuoden aikana rakennettiin aktiivisesti tiedolla johtamisen kokonaisuutta ja työllisyysaluejaoston päätöksen mukaisesti systemaattista tavoitteiden mukaista seurantaa aloitetaan tekemään vuoden 2026 alussa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Työvoimapalvelut siirtyivät kuntien vastuulle aliresursoituina, mikä vaikutti vuoden aikana palvelutuotantoon. Työllisyysalueelle oli budjetoitu vuodelle 2025 palkkatukeen 3,2 milj. euroa. Palkkatukimäärärahat olivat suurelta osin sidottu TE-toimiston vuoden 2024 päätöksillä. Jotta palkkatukea voitiin myöntää mikro- ja pk-yrityksiin sekä työllistävien alojen oppisopimuksiin, palkkatuen myöntökriteereitä tiukennettiin merkittävästi työllisyysaluejaoston päätöksellä helmikuussa 2025. Lisäksi osa alueen kunnista on osoittanut palkkatukeen ja starttirahaan lisärahoitusta.

Työllisyysalueen tiukan taloustilanteen takia harkinnanvaraisten kulukorvausten maksaminen keskeytettiin työllisyysaluejaoston päätöksellä 1.7.2025 alkaen.

Kokonaisuutena työllisyysalueen palvelut eivät toteutuneet vuoden 2025 aikana suunnitellusti. Palvelujen hankinnat käynnistyivät viiveellä, eikä asiakasohjaus toteutunut täysimääräisesti. Osittain tähän vaikutti seurannan ja raportoinnin puutteellisuus ja talouden seurantaan kohdistuneet haasteet tietojärjestelmien keskeneräisyyden vuoksi. Kuopion työllisyysalueen toimintatuotot ja -kulut toteutuivat noin 4 milj. euroa talousarviota pienempinä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Talouden tasapainottamisohjelma eteni suunnitellusti. Hankinnoissa ja maksullisiin koulutuksiin ja seminaareihin osallistumiseen osallistumisessa käytettiin suurta harkintaa.

2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

- Sisäisin järjestelyin turvattiin sijaistaminen lakisääteisten palvelujen toteutumiseksi. Laadittiin kriisiviestintäsuunnitelma muutokseen liittyen.

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Vuoden aikana tapahtuneet muutostilanteet heijastuivat lisääntyneinä poissaoloina. Muutoksen tueksi hankittiin muutosvalmennusta koko henkilöstölle.

KUOPION TYÖLLISYYSALUE (sisältää sisäiset erät)

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUMAVERTAILU

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Liikevaihto	18 918	-60	18 858	14 409	-4 449	76,4 %
Liiketoiminnan muut tuotot	70		70	482	412	688,8 %
	18 988	**-60**	**18 928**	**14 891**	**-4 037**	**78,7 %**
Materiaalit ja palvelut						
Aineet tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-187		-187	-15	172	7,8 %
Palvelujen ostot	-4 565	-152	-4 717	-2 766	1 951	58,6 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	**-4 752**	**-152**	**-4 904**	**-2 780**	**2 124**	**56,7 %**
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-7 699	176	-7 523	-6 469	1 054	86,0 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 315	31	-1 284	-1 128	156	87,9 %
Muut henkilösivukulut	-229	5	-224	-210	13	94,0 %
Henkilöstökulut yhteensä	**-9 243**	**212**	**-9 031**	**-7 808**	**1 223**	**86,5 %**
Liiketoiminnan muut kulut	-4 993		-4 993	-4 303	690	86,2 %
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**0**	**0**	**0**	**0**		
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoituskulut	0		0	0		
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**0**	**0**	**0**	**0**		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**0**	**0**	**0**	**0**		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0**	**0**	**0**	**0**		

Käyttötalous ydinkaupunki ja taseyksiköt yhteensä

TULOSLASKELMAOSA 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	**49 075**	**4 239**	**53 314**	**49 173**	**-4 141**	**92,2 %**
Maksutuotot	**23 505**	**-619**	**22 886**	**19 548**	**-3 338**	**85,4 %**
Tuet ja avustukset	**11 568**	**-1 308**	**10 260**	**10 024**	**-236**	**97,7 %**
Muut toimintatuotot	**150 816**	**-1 955**	**148 861**	**147 237**	**-1 624**	**98,9 %**
Vuokratuotot	143 320	69	143 389	141 287	-2 102	98,5 %
Muut tuotot	7 496	-2 024	5 472	5 950	478	108,7 %
Valmistus omaan käyttöön				**953**		
TOIMINTATUOTOT	**234 964**	**357**	**235 321**	**226 934**	**-8 387**	**96,4 %**
Palkat ja palkkiot	-165 435	-186	-165 621	-164 905	716	99,6 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-34 038	485	-33 553	-33 719	-167	100,5 %
Muut henkilösivukulut	-4 906	-6	-4 912	-4 860	51	99,0 %
Henkilöstökulut	**-204 379**	**293**	**-204 085**	**-203 485**	**601**	**99,7 %**
Palvelujen ostot	**-175 014**	**2 059**	**-172 955**	**-159 688**	**13 267**	**92,3 %**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-24 219**	**2 159**	**-22 061**	**-20 361**	**1 699**	**92,3 %**
Avustukset	**-30 371**	**-1 856**	**-32 227**	**-31 236**	**991**	**96,9 %**
Muut toimintakulut	**-118 934**	**2 122**	**-116 812**	**-114 432**	**2 380**	**98,0 %**
Vuokrakulut	-114 715	-359	-115 074	-112 985	2 089	98,2 %
Muut kulut	-4 219	2 481	-1 738	-1 447	291	83,3 %
TOIMINTAKULUT	**-552 917**	**4 777**	**-548 140**	**-529 202**	**18 937**	**96,5 %**
TOIMINTAKATE	**-317 953**	**5 134**	**-312 819**	**-302 268**	**10 551**	**96,6 %**
Poistot ja arvonalentumiset	-58 069		-58 069	-60 444	-2 375	104,1 %

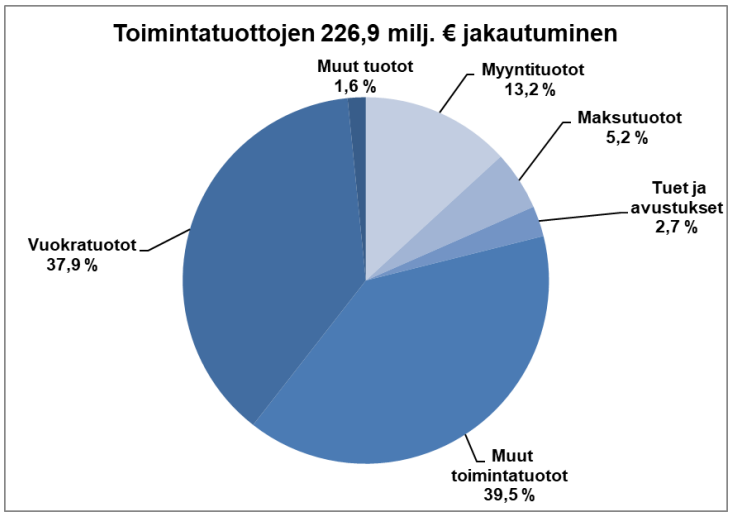

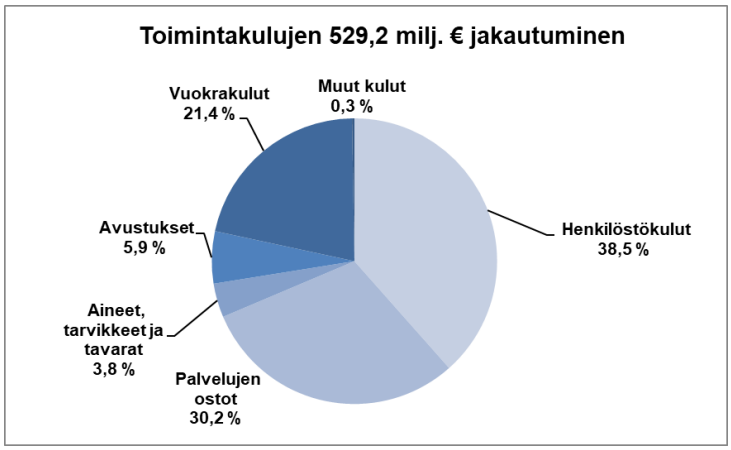
Toimintakulujen 529,2 milj. € jakautuminen
Vuokrakulut 21,4 %
Muut kulut 0,3 %
Henkilöstökulut 38,5 %
Avustukset 5,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat 3,8 %
Palvelujen ostot 30,2 %

Talousarvion toteutumisvertailu vastuualueittain

1 000 €

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELUT						
Yrityspalvelu						
TOIMINTATUOTOT	2	155	157	78	-79	50,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 739	-158	-1 897	-1 551	346	81,8 %
TOIMINTAKATE	-1 737	-3	-1 740	-1 472	268	84,6 %
Työllisyyspalvelu						
TOIMINTATUOTOT	1 721	2 600	4 321	4 835	514	111,9 %
TOIMINTAKULUT	-34 006	-2 487	-36 493	-31 684	4 809	86,8 %
TOIMINTAKATE	-32 285	113	-32 172	-26 850	5 323	83,5 %
Strategia ja kehittäminen						
TOIMINTATUOTOT	52		52	28	-24	53,7 %
TOIMINTAKULUT	-973	1	-972	-859	112	88,4 %
TOIMINTAKATE	-921	1	-920	-831	88	90,4 %
Markkinointi ja viestintä						
TOIMINTATUOTOT	4		4	24	20	605,2 %
TOIMINTAKULUT	-2 496	-27	-2 523	-2 440	83	96,7 %
TOIMINTAKATE	-2 492	-27	-2 519	-2 416	103	95,9 %
Hallintopalvelu						
TOIMINTATUOTOT	355		355	470	115	132,3 %
TOIMINTAKULUT	-2 339	-747	-3 085	-3 037	49	98,4 %
TOIMINTAKATE	-1 984	-747	-2 730	-2 567	163	94,0 %
Henkilöstöpalvelu						
TOIMINTATUOTOT	4		4	72	68	1812,2 %
TOIMINTAKULUT	-1 445	-42	-1 487	-1 387	100	93,3 %
TOIMINTAKATE	-1 441	-42	-1 483	-1 315	168	88,7 %
Talous- ja omistajaohjaus						
TOIMINTATUOTOT	3		3	115	112	3828,9 %
TOIMINTAKULUT	-1 566	-42	-1 608	-1 445	164	89,8 %
TOIMINTAKATE	-1 563	-42	-1 605	-1 330	275	82,8 %
Tietohallinto						
TOIMINTATUOTOT	65		65	115	50	177,3 %
TOIMINTAKULUT	-1 666	3	-1 663	-1 696	-33	102,0 %
TOIMINTAKATE	-1 601	3	-1 598	-1 581	17	98,9 %
Elinvoima- ja konsernipalvelut yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	2 206	2 755	4 961	5 738	777	115,7 %
TOIMINTAKULUT	-46 230	-3 498	-49 728	-44 099	5 630	88,7 %
TOIMINTAKATE	**-44 024**	**-743**	**-44 767**	**-38 361**	**6 406**	**85,7 %**

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
KAUPUNKIYMPÄRISTÖ						
Kaupunkisuunnittelupalvelut						
TOIMINTATUOTOT	18 999	-38	18 961	18 655	-306	98,4 %
TOIMINTAKULUT	-29 570	568	-29 002	-28 745	256	99,1 %
TOIMINTAKATE	-10 571	530	-10 041	-10 090	-49	100,5 %
Kaupunkitekniikan palvelut						
TOIMINTATUOTOT	8 609		8 609	7 421	-1 188	86,2 %
TOIMINTAKULUT	-26 270	692	-25 579	-24 222	1 357	94,7 %
TOIMINTAKATE	-17 661	692	-16 970	-16 801	169	99,0 %
Maaomaisuuden hallintapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	38 061	-2 640	35 421	34 832	-589	98,3 %
TOIMINTAKULUT	-5 412	821	-4 592	-4 259	333	92,8 %
TOIMINTAKATE	32 649	-1 819	30 829	30 573	-256	99,2 %
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	3 681		3 681	3 073	-608	83,5 %
TOIMINTAKULUT	-7 149	594	-6 555	-6 534	21	99,7 %
TOIMINTAKATE	-3 468	594	-2 874	-3 461	-587	120,4 %
Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut						
TOIMINTATUOTOT	148		148	110	-38	74,4 %
TOIMINTAKULUT	-2 322	768	-1 555	-1 433	122	92,1 %
TOIMINTAKATE	-2 174	768	-1 407	-1 323	84	94,0 %
Kaupunkiympäristö yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	69 498	-2 678	66 820	64 091	-2 729	95,9 %
TOIMINTAKULUT	-70 723	3 441	-67 282	-65 193	2 089	96,9 %
TOIMINTAKATE	**-1 225**	**763**	**-462**	**-1 102**	**-640**	**238,5 %**
HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN						
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut						
TOIMINTATUOTOT	7 401	278	7 679	7 014	-665	91,3 %
TOIMINTAKULUT	-39 053	178	-38 875	-38 740	135	99,7 %
TOIMINTAKATE	-31 652	456	-31 196	-31 726	-530	101,7 %
Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut						
TOIMINTATUOTOT	2 350	92	2 442	2 726	284	111,6 %
TOIMINTAKULUT	-12 315	113	-12 202	-11 961	241	98,0 %
TOIMINTAKATE	-9 965	205	-9 760	-9 235	525	94,6 %
Taidepalvelut						
TOIMINTATUOTOT	3 577	130	3 707	3 295	-412	88,9 %
TOIMINTAKULUT	-13 110	45	-13 065	-13 794	-730	105,6 %
TOIMINTAKATE	-9 533	175	-9 358	-10 499	-1 141	112,2 %
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tukipalvelut						
TOIMINTATUOTOT	1 486	-500	986	330	-656	33,4 %
TOIMINTAKULUT	-1 206	-256	-1 461	-835	626	57,2 %
TOIMINTAKATE	280	-756	-475	-506	-30	106,4 %
Hyvinvoinnin edistäminen yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	14 814		14 814	13 365	-1 449	90,2 %
TOIMINTAKULUT	-65 684	81	-65 603	-65 331	272	99,6 %
TOIMINTAKATE	**-50 870**	**81**	**-50 789**	**-51 966**	**-1 177**	**102,3 %**

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
KASVU JA OPPIMINEN						
Varhaiskasvatuspalvelut						
TOIMINTATUOTOT	4 105		4 105	4 563	458	111,2 %
TOIMINTAKULUT	-100 632	-371	-101 003	-101 090	-87	100,1 %
TOIMINTAKATE	-96 527	-371	-96 898	-96 527	371	99,6 %
Perusopetus- ja nuorisopalvelut						
TOIMINTATUOTOT	7 675		7 675	7 419	-256	96,7 %
TOIMINTAKULUT	-134 651	-925	-135 577	-134 543	1 034	99,2 %
TOIMINTAKATE	-126 976	-925	-127 902	-127 123	778	99,4 %
Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö						
TOIMINTATUOTOT	1 343		1 343	2 106	763	156,8 %
TOIMINTAKULUT	-24 305	-144	-24 450	-25 908	-1 459	106,0 %
TOIMINTAKATE	-22 962	-144	-23 107	-23 802	-695	103,0 %
Kasvun ja oppimisen palvelualueen tukipalvelut						
TOIMINTATUOTOT	2		2	1	-1	30,3 %
TOIMINTAKULUT	-611	81	-530	-446	84	84,1 %
TOIMINTAKATE	-609	81	-528	-445	83	84,3 %
Kasvu ja oppiminen yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	13 125		13 125	14 089	964	107,3 %
TOIMINTAKULUT	-260 200	-1 359	-261 559	-261 986	-427	100,2 %
TOIMINTAKATE	**-247 075**	**-1 359**	**-248 434**	**-247 897**	**537**	**99,8 %**
Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	70		70	144	74	205,4 %
TOIMINTAKULUT	-720	4	-716	-772	-56	107,8 %
TOIMINTAKATE	**-650**	**4**	**-646**	**-628**	**18**	**97,2 %**
Tarkastustoimi						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-331	1	-330	-283	48	85,6 %
TOIMINTAKATE	**-331**	**1**	**-330**	**-283**	**48**	**85,6 %**
Yleishallinto						
TOIMINTATUOTOT	1 309	340	1 649	1 854	205	112,5 %
TOIMINTAKULUT	-17 861	1 347	-16 514	-14 581	1 933	88,3 %
TOIMINTAKATE	**-16 552**	**1 687**	**-14 865**	**-12 727**	**2 138**	**85,6 %**
YDINKAUPUNKI YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	101 022	417	101 439	99 280	-2 159	97,9 %
TOIMINTAKULUT	-461 749	17	-461 732	-452 243	9 489	97,9 %
TOIMINTAKATE	**-360 727**	**434**	**-360 293**	**-352 963**	**7 330**	**98,0 %**

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
KUOPION TILAPALVELUT						
Toimitilapalvelut						
TOIMINTATUOTOT	114 954		114 954	112 763	-2 191	98,1 %
TOIMINTAKULUT	-72 180	4 700	-67 480	-62 068	5 412	92,0 %
TOIMINTAKATE	**42 774**	**4 700**	**47 474**	**50 695**	**3 221**	**106,8 %**
KUOPION TYÖLLISYYSALUE						
Kuopion työllisyysalue						
TOIMINTATUOTOT	18 988	-60	18 928	14 891	-4 037	78,7 %
TOIMINTAKULUT	-18 988	60	-18 928	-14 891	4 037	78,7 %
TOIMINTAKATE	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
KUOPION KAUPUNKI YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	234 964	357	235 321	226 934	-8 387	96,4 %
TOIMINTAKULUT	-552 917	4 777	-548 140	-529 202	18 937	96,5 %
TOIMINTAKATE	**-317 953**	**5 134**	**-312 819**	**-302 268**	**10 551**	**96,6 %**

2.3 Talousarvion toteutumisvertailu

2.3.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat toimintakate, verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut sekä satunnaiset erät. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu sisältää kolme eri toteutumisvertailua: pelkän ydinkaupungin, ydinkaupungin ja taseyksiköiden yhteenlasketun sekä laskelman, jossa kaikki näkyvät erillisinä. Toteutumisvertailut sisältävät sisäiset erät. Jäljempänä tarkastellaan koko kaupungin (sisältää ydinkaupungin ja taseyksiköt) toteutumisvertailua.

Toimintatuotot, toimintakulut ja toimintakate

Toimintatuottojen toteuma oli 226,0 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 9,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ne toteutuivat 9,0 milj. euroa pienempinä. Toimintatuottojen yhteydessä esitetään valmistus omaan käyttöön -erä, joka muodostui 1,0 milj. euron suuruiseksi. Tuloarviosta jäätiin muun muassa pääsylipputuloissa ja maankäyttö- ja kehittämiskorvauksissa. Palvelujen myyntituotot, metsänmyyntitulot sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ylittivät selkeimmin arvioidun.

Toimintakulujen toteuma oli 529,2 milj. euroa, ne toteutuivat 18,9 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä ja 23,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempinä. Toimintakulujen merkittävimmät poikkeamat talousarvioon nähden olivat Elinvoima- ja konsernipalveluiden alaisissa palveluissa. Työllisyyspalvelun toimintakulut alittuivat talousarviosta Kuopion työllisyysalueen yhteistoiminnan maksuosuudessa 2,9 milj. euroa ja työllisyysalueen Kuopion kaupungille toteuttamissa lisäpalveluostoissa 0,6 milj. euroa. Lisäksi täydentävien työllisyyspalveluiden hankinnat eivät toteutuneet suunnitellusti, sillä määrärahoja oli tarkoitus suunnata mm. hankeyhteistyöhön ja kolmannen sektorin työllistymisavustuksen toteuttamiseen. Yhteensä asiakas- ja koulutuspalveluiden ostot alittuivat 1,1 milj. euroa.

Toimintakate oli -302,3 milj. euroa, mikä oli muutetun talousarvion toimintakatetta 10,6 milj. euroa parempi. Tilinpäätösvuoden aikana hyväksyttiin 5,1 milj. euron toimintakatetta parantavat määrärahamuutokset.

Verotulot

M€	Alkuperäinen talousarvio 2025	Muutokset 2025	Muutettu talousarvio 2025	Toteutuma 2025	Poikkeama
Kunnan tulovero	230,5	-3,2	227,3	225,9	-1,4
Osuus yhteisöveron tuotosta	24,1	-1,5	22,7	23,5	0,8
Kiinteistövero	57,0	-4,9	52,2	52,3	0,2
Yhteensä	**311,6**	**-9,5**	**302,1**	**301,7**	**-0,4**

Verotulokertymän ja veroennusteiden heikentyessä oli perusteltua tehdä talousarviomuutos. Erityisesti kunnallisveron tuotto alitti merkittävästi arviot, kun vuoden ennakonpidätysten kehitys jatkui heikkona. Myös kiinteistöverokertymä alitti alkuperäisen talousarvion, koska kasvun hyydytti rakentamisen lama. Yhteisöveron tuloarviota pienennettiin ja toteuma tältä osin vastasi muutettua talousarviota.

Valtionosuudet

Milj.€	Alkuperäinen talousarvio 2025	Muutokset 2025	Muutettu talousarvio 2025	Toteutuma 2025	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6,0	0,4	6,4	**6,4**	0,0
Verotulotasaus	24,5	-0,2	24,3	**24,3**	0,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	0,3	3,6	3,8	**3,8**	-0,1
Verotulomenetysten korvaus	11,5	0,7	12,2	**12,2**	0,0
Yhteensä	**42,3**	**4,4**	**46,8**	**46,7**	**-0,1**

Valtionosuuksien tuloarviota korotettiin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien ennakoitua suuremmasta osuudesta ja muutenkin valtionosuuksien arvioihin tehtiin pieniä muutoksia alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Valtionosuuspäätökset osoittivat jo heti vuoden alussa, että tulot tulevat olemaan yli neljä miljoonaa paremmat kuin talousarvioon merkitty. Lisäksi eri tekijät vuoden mittaan toivat lisäyksiä ja maksatukset kasvoivat vielä elo-joulukuulle.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot olivat 12,2 milj. euroa ja ne toteutuivat 0,5 milj. euroa talousarviota parempana. Suurimmat erät olivat Kuopion Energian ja Kuopion Veden antolainojen korkotuottoja. Maksuliikennetileiltä kertyi korkoja 1,7 milj. euroa.

Muiden rahoitustuottojen toteuma oli 9,3 milj. euroa, mikä toteutui muutettua talousarviota 1,2 milj. euroa paremmin. Osinkotulot nousivat 1,0 milj. euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi, johtuen Istekin, Servican ja Sakupen maksamista kertaluonteisista osingoista. Suurimmat osingonmaksajat olivat Savon Energiaholding, Kuopion Energia ja Kuntarahoitus. Tilapalvelut suoritti kaupungille 17,7 milj. euroa peruspääoman tuottoa, joka on n. 3,2 milj. euroa aiempia vuosia enemmän.

Korkokulut toteutuivat talousarvion mukaisina. Talouden vakauttamistoimina korkoinstrumentteihin tehtiin muutoksia, mikä hillitsi kasvaneen lainamäärän vaikutusta korkomenoihin.

Vuosikate, poistot ja satunnaiset erät

Vuosikate oli 57,4 milj. euroa. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 60,4 milj. euroa. Tilapalvelujen poistot kasvoivat, kun toimitilasalkutuksen mukaisesti purkukohteisiin tehtiin kertapoistoja ja poistojen kertymistä kiihdytettiin. Satunnaisia eriä ei ollut.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tilikauden alijäämä oli – 3,0 milj. euroa, kun alkuperäinen talousarvio oli -12,5 milj. euroa alijäämäinen ja muutettu talousarvio -12,4 milj. euroa alijäämäinen.

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2025

YDINKAUPUNKI ILMAN TASEYKSIKÖITÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 1 000 €	Toteuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toimintatuotot					
Myyntituotot	29 881	4 299	34 180	34 761	581
Maksutuotot	23 458	-619	22 839	19 633	-3 206
Tuet ja avustukset	11 489	-1 308	10 181	9 535	-646
Vuokratuotot	29 561	69	29 630	29 527	-103
Muut toimintatuotot	6 633	-2 024	4 609	5 255	646
	101 022	417	101 439	98 710	-2 729
Valmistus omaan käyttöön				570	570
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-155 392	-362	-155 754	-156 326	-571
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-32 322	454	-31 868	-32 229	-362
Muut henkilösivukulut	-4 607	-11	-4 618	-4 586	32
Palvelujen ostot	-139 361	1 611	-137 750	-128 952	8 798
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 116	359	-8 758	-8 097	660
Avustukset	-26 131	-1 856	-27 987	-27 590	397
Vuokrakulut	-93 134	-359	-93 493	-93 177	316
Muut toimintakulut	-1 686	181	-1 505	-1 286	219
	-461 749	17	-461 732	-452 243	9 489
Toimintakate	**-360 727**	**434**	**-360 293**	**-352 963**	**7 330**
Verotulot	311 600	-9 500	302 100	301 723	-377
Valtionosuudet	42 345	4 423	46 768	46 709	-59
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	11 650		11 650	12 228	578
Peruspääoman tuotto	17 700		17 700	17 700	0
Muut rahoitustuotot	8 066		8 066	9 283	1 217
Korkokulut	-10 600		-10 600	-10 451	148
Muut rahoituskulut	-60		-60	-179	-119
Vuosikate	**19 974**	**-4 643**	**15 331**	**24 050**	**8 718**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 453		-32 453	-32 111	342
Tilikauden tulos	**-12 479**	**-4 643**	**-17 122**	**-8 062**	**9 060**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	4		4	3	-1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-12 475**	**-4 643**	**-17 118**	**-8 059**	**9 059**

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2025

YDINKAUPUNKI JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 1 000 €	Toteuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toimintatuotot					
Myyntituotot	49 075	4 239	53 314	49 173	-4 141
Maksutuotot	23 505	-619	22 886	19 548	-3 338
Tuet ja avustukset	11 568	-1 308	10 260	10 024	-236
Vuokratuotot	143 320	69	143 389	141 287	-2 102
Muut toimintatuotot	7 496	-2 024	5 472	5 950	478
	234 964	357	235 321	225 982	-9 339
Valmistus omaan käyttöön				953	953
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-165 435	-186	-165 621	-164 905	716
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-34 038	485	-33 553	-33 719	-167
Muut henkilösivukulut	-4 906	-6	-4 912	-4 860	51
Palvelujen ostot	-175 014	2 059	-172 955	-159 688	13 267
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 219	2 159	-22 061	-20 361	1 699
Avustukset	-30 371	-1 856	-32 227	-31 236	991
Vuokrakulut	-114 715	-359	-115 074	-112 985	2 089
Muut toimintakulut	-4 219	2 481	-1 738	-1 447	291
	-552 917	4 777	-548 140	-529 202	18 937
Toimintakate	**-317 953**	**5 134**	**-312 819**	**-302 268**	**10 551**
Verotulot	311 600	-9 500	302 100	301 723	-377
Valtionosuudet	42 345	4 423	46 768	46 709	-59
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	11 650		11 650	12 228	578
Peruspääoman tuotto	17 700		17 700	17 700	0
Muut rahoitustuotot	8 066		8 066	9 286	1 220
Korkokulut	-10 058		-10 058	-10 050	8
Korvaus peruspääomasta	-17 700		-17 700	-17 700	0
Muut rahoituskulut	-60		-60	-179	-119
Vuosikate	**45 590**	**57**	**45 647**	**57 448**	**11 801**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-58 069		-58 069	-60 444	-2 375
Tilikauden tulos	**-12 479**	**57**	**-12 422**	**-2 996**	**9 426**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	4		4	3	-1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-12 475**	**57**	**-12 418**	**-2 993**	**9 425**

TULOSLASKELMA YRITYKSITTÄIN 2025

Sisältää sisäiset erät

		Taseyksiköt			
	Ydinkau-punki 1 000 €	Kuopion Tilapalvelut 1 000 €	Kuopion työllisyysalue 1 000 €	Kunta yhteensä -taso	Yhteensä 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	**98 710**	**112 465**	**14 891**	**-85**	**225 982**
Myyntituotot	34 761	3	14 409		49 173
Maksutuotot	19 633			-85	19 548
Tuet ja avustukset	9 535	7	482		10 024
Vuokratuotot	29 527	111 760			141 287
Muut toimintatuotot	5 255	695			5 950
Valmistus omaan käyttöön	**570**	**298**		**85**	**953**
TOIMINTAKULUT	**-452 243**	**-62 068**	**-14 891**		**-529 202**
Henkilöstökulut	-193 141	-2 536	-7 808		-203 485
Palvelujen ostot	-128 952	-27 971	-2 766		-159 688
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 097	-12 249	-15		-20 361
Avustukset	-27 590		-3 646		-31 236
Vuokrakulut	-93 177	-19 150	-657		-112 985
Muut toimintakulut	-1 286	-161			-1 447
TOIMINTAKATE	**-352 963**	**50 695**	**0**	**0**	**-302 268**
Verotulot	301 723				301 723
Valtionosuudet	46 709				46 709
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	28 581	-17 297			11 284
Rahoitustuotot					
Korkotuotot	12 228				12 228
Muut rahoitustuotot	9 283	3			9 286
Rahoituskulut					
Korkokulut	-10 451	401			-10 050
Muut rahoituskulut	-179				-179
Peruspääoman tuotto / korvaus peruspääomasta	17 700	-17 700			
VUOSIKATE	**24 050**	**33 398**	**0**	**0**	**57 448**
Poistot ja arvonalentumiset	-32 111	-28 332			-60 444
TILIKAUDEN TULOS	**-8 062**	**5 066**	**0**	**0**	**-2 996**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	3				3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-8 059**	**5 066**	**0**	**0**	**-2 993**

2.3.2 Investointien toteutuminen

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2025	Muutokset	Muutettu talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama
Bruttoinvestoinnit = investointimenot		-77 614	4 130	-73 484	-66 038	7 446
Nettoinvestoinnit, investointien omahankintameno = investoinnit - rahoitusosuudet		-76 414	4 750	-71 664	-63 464	8 200
Investointien rahavirta = nettoinvestoinnit - omaisuuden myyntitulot (tasearvo + myyntivoitto/-tappio)		-71 841	5 050	-66 791	-58 304	8 487
Kuopion kaupunki yhteensä	Tulot, rahoitusosuudet	1 200	620	1 820	2 574	754
	Tulot, myynnit	2 460		2 460	2 485	25
	Menot	-77 614	4 130	-73 484	-66 038	7 446
	Netto	-73 954	4 750	-69 204	-60 979	8 225
Ydinkaupunki yhteensä	Tulot, rahoitusosuudet	1 200	620	1 820	2 433	613
	Tulot, myynnit	2 110		2 110	2 402	292
	Menot	-38 234	2 080	-36 154	-31 025	5 129
	Netto	-34 924	2 700	-32 224	-26 190	6 034
Tietokone- ja viestintälaitteet	Menot	-1 054		-1 054	-958	96
Kaupunginhallitus	Menot	-200		-200	-135	65
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	Menot	-194		-194	-172	22
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Menot	-660		-660	-651	9
Maa- ja vesialueet	Tulot, myynnit	500		500	118	-382
	Menot	-3 000	500	-2 500	-931	1 569
	Netto	-2 500	500	-2 000	-814	1 186

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2025	Muutokset	Muutettu talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama
Yhdyskuntarakentaminen	**Tulot, rahoitusosuudet**	**1 200**	**620**	**1 820**	**2 433**	**613**
	Menot	**-30 630**	**1 580**	**-29 050**	**-25 880**	**3 170**
	Netto	**-29 430**	**2 200**	**-27 230**	**-23 448**	**3 782**
Elinkeinoalueet	Tulot, rahoitusosuudet	500	-150	350	509	159
	Menot	-6 600	1 380	-5 220	-2 096	3 124
	Netto	-6 100	1 230	-4 870	-1 587	3 283
- josta Nilsiän-Tahkon matkailuympäristön kehittämisinvestoinnit	Menot	-2 000		-2 000	-1 430	570
- josta Pieni Neulamäki II	Menot	-4 000	800	-3 200	-23	3 177
Uudet alueet	Tulot, rahoitusosuudet	500	700	1 200	1 402	202
	Menot	-10 110	-30	-10 140	-10 145	-5
	Netto	-9 610	670	-8 940	-8 742	198
- josta Mölymäen alue	Menot	-2 600	-60	-2 660	-2 600	60
- josta Hiltulanlahden 3. alue	Menot	-2 000		-2 000	-2 200	-200
- josta Savilahden alue	Menot	-3 700	-400	-4 100	-2 600	1 500
- josta Itkonniemen alue	Menot	-300		-300	-255	45
Uudet väyläinvestoinnit	Tulot, rahoitusosuudet	0		0	0	0
	Menot	-100		-100	-54	46
	Netto	-100		-100	-54	46
- josta Puijonkatu, ramppi moottoritieltä	Menot	-50		-50	-16	34
- josta Sisustajantien ja Kellolahdentien järjestelyt (sis. rampit)	Menot	-50		-50	-38	12

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2025	Muutokset	Muutettu talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama
Katu- ja tieverkon sekä siltojen saneeraus	Tulot, rahoitusosuudet	0		0	93	93
	Menot	-8 330	-550	-8 880	-9 528	-648
	Netto	-8 330	-550	-8 880	-9 435	-555
-josta Puijonkadun silta moottoritien yli	Menot	-800		-800	-822	-22
- josta Saaristokatu-Tehdaskatu, kauppakeskukseen liittyvät alueet	Menot	-1 800		-1 800	-2 142	-342
-josta joukkoliikenteen runkolinjastotyöt	Menot	-1 000		-1 000	-996	4
Yleisten alueiden saneeraus	Tulot, rahoitusosuudet	100		100	17	-83
	Menot	-2 170	-200	-2 370	-1 538	832
	Netto	-2 070	-200	-2 270	-1 521	749
Liikuntapaikat	Tulot, rahoitusosuudet	0	70	70	387	317
	Menot	-2 000	980	-1 020	-1 510	-490
	Netto	-2 000	1 050	-950	-1 123	-173
- josta Puijon alue	Menot	-1 350		-1 350	-218	1 132
- josta Nilsiän Rantapuisto	Menot	-250		-250	-534	-284
Muut	Tulot, rahoitusosuudet	100		100	24	-76
	Menot	-1 320		-1 320	-1 010	310
	Netto	-1 220		-1 220	-986	234

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2025	Muutokset	Muutettu talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama
Koneet ja kalusto	**Menot**	**-1 633**		**-1 633**	**-1 479**	**154**
Kaupunkirakennelautakunta	Menot	-55		-55	-33	22
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	Menot	-483		-483	-485	-2
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Menot	-1 095		-1 095	-960	135
Muut aineelliset hyödykkeet	**Menot**	**-60**		**-60**	**-54**	**6**
Osakkeet ja osuudet	**Tulot**	**1 610**		**1 610**	**2 284**	**674**
	Menot	**-1 857**		**-1 857**	**-1 723**	**134**
	Netto	**-247**		**-247**	**561**	**808**
- josta SVOP-palautus Kuopion Energia Oy:ltä	Tulot	1 600		1 600	1 605	5
Tilapalvelut yhteensä	**Tulot, rahoitusosuudet**	**0**		**0**	**141**	**141**
	Tulot, myynnit	**350**		**350**	**83**	**-267**
	Menot	**-39 380**	**2 050**	**-37 330**	**-35 013**	**2 317**
	Netto	**-39 030**	**2 050**	**-36 980**	**-34 789**	**2 191**
Kasvu ja oppiminen	**Koko hanke**					
Koulujen ja nuorisotilojen uudisrakentaminen		**-21 220**	**800**	**-20 420**	**-20 617**	**-197**
Pirtin koulu	29 000	-15 120	2 000	-13 120	-13 207	-87
Minna Canthin yläkoulu (Mölymäki), 10-sarjainen	29 500	-6 100	-1 200	-7 300	-7 426	-126
Hatsalan klassillinen koulu		0		0	16	16

Investoinnit 1 000 €		Alkuperäinen talousarvio 2025	Muutokset	Muutettu talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama
Päiväkotien uudisrakentaminen		**-12 700**	**1 400**	**-11 300**	**-8 821**	**2 479**
Pyörön päiväkoti, 10 r	8 700	-5 900	1 300	-4 600	-3 382	1 218
Jynkän päiväkoti, 6 r	6 800	-3 200		-3 200	-2 677	523
Saarikellon päiväkoti, 6 r	7 400	-3 600	300	-3 300	-2 704	596
Hiltulanlahti 3. alueen päiväkoti, 6 r	5 700	0	-200	-200	-58	142
Päiväkotien peruskorjauskohteet		**-1 700**	**-150**	**-1 850**	**-1 885**	**-35**
Rauhalahden päiväkoti, 5 r		-1 500	-350	-1 850	-1 885	-35
Kaarenhovin päiväkoti, 8 r	7 900	-200	200	0	0	0
Hyvinvoinnin edistäminen	**Koko hanke**					
Peruskorjauskohteet		**-200**		**-200**	**0**	**200**
Väestösuojien peruskorjaukset	10 000	-200		-200	0	200
Kalusto- ja valmiussuunnitelmahankinnat		**-60**		**-60**	**-45**	**15**
Pienet peruskorjauskohteet		**-3 500**		**-3 500**	**-3 645**	**-145**
- josta Nilsiän urheilutalo	Menot	-600		-600	-565	35
- josta Neulamäen koulu	Menot	-500		-500	-340	160
- josta Kuopiohalli	Menot	-460		-460	-457	3
Tulot		**350**		**350**	**224**	**-126**
Kiinteistöjen myynnit	Tulot, myynnit	350		350	0	-350
Kaluston myynnit	Tulot, myynnit	0		0	83	83
Pihkainmäen koulu, lämmitystavan muutos, YM:n avustus	Tulot, rahoitusosuudet	0		0	141	141

2.3.3 Investointien seurantatekstit

ICT-hankinnat

Tietokone- ja viestintälaitteet

Kaupunginhallitus

Investointirahoitusta kohdistettiin tietoliikenneverkkojen laajentamiseen rakentamalla valokuituyhteyksiä infraan liittyvien uudisrakentamisen ja saneerauksien yhteydessä sekä uusien kiinteistöjen käyttöönottojen yhteydessä. Rakentamisen investoinnit toteutuivat 0,07 milj. euroa budjetoitua pienempänä.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Tietokone- ja viestintälaitteiden hankintojen määräraha oli 194 000 €. Toteuma on 171 687 € (88 %). Laitteita on uusittu kirjastolle, taidelaitoksiin ja museokeskukselle.

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Suurimmat hankinnat kohdistuivat kasvun ja oppimisen yksiköiden välttämättömiin tietokoneiden ja AV- välineiden uusimiseen. Tietokone- ja viestintälaitteiden investointien toteuma oli 99 % talousarvioon nähden.

Maa- ja vesialueet

Maanhankintaneuvotteluja on jatkettu kaupungin tulevilla kasvualueilla. Neuvottelujen painopistealueena ovat olleet Hepomäki ja Hiltulanlahti, joista on vireillä olevien neuvottelujen lisäksi vuoden 2025 aikana tehty kolme kiinteistökauppaa. Yritysalueita varten maata on lisäksi hankittu Rasinmäestä. Maanhankintaa on tehty myös Karttulasta asemakaavoituksen tueksi. Virkistysaluetta on ostettu Jynkänvuoren yleiskaavan mukaiselta virkistysalueelta. Kaupungilla on käynnissä lisäksi katualueiden haltuunottoprojekti, jonka painopiste jatkuu Juankoskella.

Maanhankintaan oli vuodelle 2025 varattu investointimäärärahaa 3,0 miljoonaa euroa. Toteuma 31.12.2025 mennessä on noin 0,89 miljoonaa euroa. Investointituloja oli talousarviossa 0,5 miljoonaa euroa, josta on kertynyt noin 118 000 euroa. Myytyjen ja myytävien kiinteistöjen alhaisten tasearvojen ja korkeasta tavoitteesta jääneen myyntikauppamäärän takia investointitulot jäivät talousarviota pienemmiksi.

Yhdyskuntarakentaminen

Savilahti

Neulaniementien töitä on jatkettu keväästä alkaen ja työt ovat edenneet suunnitellusti. Kuluvan vuoden aikana on saneerattu katu Sarastuskaaren risteyksestä Microkadun risteykseen. Välille on tullut yksi paikalla valettava alikulkutunneli, jonka viimeistelytyöt jäävät vuodelle 2026. Kohteessa on käytetty merkittävä määrä betonimursketta.

Sarastuskaaren alueella viimeistely- ja vihertyöt jatkuivat.

Yliopistonranta on toteutettu murskepintaisena. Niiralankatuun liittyvät toimenpiteet ovat valmistuneet.

Ydinkeskustan hankkeet

Ydinkeskustan alueelle sijoittuvista hankkeista merkittävimmät ovat Mölymäen infran rakentaminen sekä Puijonkadun risteyssilta, joka on valmistunut liikenteelle.

Mölymäen infran rakentaminen on jatkunut ja kuluvan vuoden aikana on rakennettu Kopiksenkatu sekä Amiskanrinne Auliksen aukiolle ja sieltä Kaartokadun päähän asti. Keihäskadun rakentaminen välillä Kaartokatu ja Alavanhovintie on myös valmistunut. Rakentamisen yhteydessä on uusittu myös Alavanhovintien ja Keihäskadun risteyksen liikennevalot. Mölymäen hankkeissa on käytetty uusiomateriaaleja merkittävästi.

Puijonkadun katusuunnitelma on valmistunut. Suunnittelualue koskee väliä Asemakatu – Tulliportinkatu, tämän kohteen suunniteltu rakennusajankohta on siirretty vuodelle 2027.

Katujen ja siltojen peruskorjaukset

Puijonkadun risteyssillan peruskorjaus moottoritien ylitse on valmistunut.

Pikkukaaren ja Lakeissuontien peruskorjaus on saatu valmiiksi.

Sammallahdentien peruskorjaus on tehty.

Saaristokadun ja Tasavallankadun risteysalueella sekä Saaristokadulla on saneerattu katuympäristöä. Risteysalueella on uusittu liikennevalot ja Saaristokadulle on toteutettu lisäkaistoja risteysalueelle. Tehdaskadulla on tehty viimeistelytöitä. Nämä työt ovat edenneet tulevan Citymarketin rakentajan kanssa yhteistyössä.

Täydennysrakentaminen

Useita täydennysrakentamisen asemakaavahankkeita on käynnissä. Kaupunkitekniikka on vastannut näiden alueiden kunnallistekniikan suunnittelusta.

Asuinalueiden rakentaminen

Saaristokaupunki

Lehtoniemen alueella on tehty katualueen vihertöitä.

Hiltulanlahti

Hiltulanlahden Kinnulanmäen alueen rakentaminen on jatkunut. Kuluvan vuoden aikana on rakentunut eteläisin osa-alue. Hiltulanlahden työt jatkuivat syksyn aikana Puutossalmentien pohjoispuolella.

Petosen alue

Petosen alueelle rakentui vuoden aikana Petosentien ja Lehtoniemen liikenneympyrään joukkoliikenteen säännöstelyvalot.

Liikuntapaikat

Puijon urheilualueella on keskitytty alueen suunnittelutöihin ja lisätutkimuksiin. Kohteena ovat olleet lumetusjohdon rakentaminen Niuvasta, siihen liittyvä siltatyö Rypysuontiellä, Puijon saapumisaukio ja Puijon hyppyrimäistä K90- purkusuunnitelmat. Lumetusjohdon vedenottolupa on lainvoimainen.

Lähiliikuntapaikat sekä ulkoilu- ja leikkipaikat

Leikkipuistohankkeista on valmistunut Märssypuisto ja Rönönpuisto. Työn alla on ollut myös Katraspuisto, josta osa jää vuonna 2026 toteutettavaksi.

Elinkeinoihin liittyvät hankkeet

Valitusten ja muistutusten vuoksi keskeytynyt Neulamäki 2. hanke on korvattu vaihtoehtoisten yritysalueiden esirakentamisella. Ensimmäisenä kohteena on Kylmämäen tontit Matkuksentiellä ja toisena tontit Ratarinteenkadulla Ikeaa vastapäätä.

Maaseututaajamat

Nilsiä

Tahkovuoren keskustan alueen suunnitellut työt on saatu valmiiksi. Vuoden aikana toteutettiin Laskukatu, Matkakuja, Tahkonpolku ja sen portaat sekä jalkakäytävä ja pyöräväylä Sääskiniementien varteen.

Nilsiän Rantapuiston rakentaminen on valmistunut.

Nilsiän keskustaajaman ulkovalaistuksen peruskorjaus on suunnittelussa.

Juankosken alueet

Kuluvan vuoden aika on Tehtaankirkontie peruskorjattu.

Muut kohteet

Maaningalla on korjattu ja uusittu vanhoja ulkovalaisimia.

Kurkimäen kaukaloalueen saneeraus on tehty.

Heinjoen ampumaradalle kaupunki sai valtion kohdennettua avustusta (nk. joululahjarahaa). Avustus käytetään toiminnallisen ampumisen rataan. Hanke on kilpailutettu ja urakoitsija on valittu. Työt ovat edenneet suunnitellusti.

Tervon raja–Ryönänlahti-moottorikelkkareitin kaivinkonetyöt ovat valmistuneet. Myös siltojen tekeminen reitille on käynnissä. Tavoite on, että reitti valmistuu vuonna 2026. Tällä hetkellä reitin tekemiseen on käytetty noin 126 000 euroa. Luontopolkujen ym. kulutoteuma on tällä hetkellä noin 73 000 euroa. Tahkon Rahasmäenreitin perusparantamiseen on investoitu 10 000 euroa.

Koneet ja kalusto

Kaupunkirakennelautakunta

Vuoden 2025 investointi/kalustomäärärahalla on ostettu mittaustietokone, typpioksidin mittalaite sekä mustan hiilen mittalaite näytteenkuivausyksikköön.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Koneiden ja kaluston hankintaa varten määräraha oli 483 000 €. Toteuma on 485 144 € (100 %). Merkittävin osa hyvinvoinnin edistämisen investoinneista kohdistui Kuopion taidemuseon, liikuntapaikkojen ja musiikkikeskuksen kalustohankintoihin.

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Kalustoinvestointimäärärahan käyttö vuonna 2025 oli 1,611 milj. euroa, toteutuma talousarvioon (1,755 milj. euroa) nähden 92 %. Suurimmat hankinnat kohdistuivat uusien Pyörön ja Jynkän päiväkotien kalustamiseen. Muita kone- ja kalustohankintoja on tehty mm. oppilasmäärien kasvun, tilojen toimintamuutosten, opetussuunnitelman mukaisten ja turvallisuusmääräyksien täyttävien teknisen työn koneiden osalta. Myös työympäristön ergonomian mukaisia kalusteita ja nuorisopalveluiden tiloja on täydennetty. Kalustoinvestointimäärärahoissa säästettiin hyödyntämällä mm. kalustekiertoa ja vanhojen kalusteiden kunnostamista.

Muut aineelliset hyödykkeet

Taidemuseon taidehankintojen määräraha oli 60 000 € ja toteuma 54 204 € (90 %). Määrärahalla hankittiin taideteoksia taidemuseon kokoelmiin.

Osakkeet ja osuudet

Tuloihin on kirjattu mm. Kuopion Energia Oy:n pääoman palautus 1,6 milj. euroa ja Niiralan Kulma Oy:n pääoman palautus 0,5 milj. euroa. Tulot toteutuivat budjetoitua suurempana, koska Niiralan Kulman pääoman palautuksesta päätettiin vasta loppuvuodesta 2025.

Menoihin on kirjattu Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilojen ja Kiinteistö Oy Kuopion Palolaakson rahastoidut rahoitusvastikkeet yhteensä 1,4 milj. euroa sekä pääomasijoitukset Pohjois-Savon pääomarahastoon 0,2 milj. euroa ja Itärata Oy:ön 0,1 milj. euroa.

Tilapalvelut

Talonrakennusinvestoinnit

Pirtin koulu

Pirtin koulun pääurakoitsijana toimii Jalon rakentajat Oy. Rakennustyöt ovat edenneet suunnitellussa aikataulussa. Rakennus valmistuu vuoden 2026 toukokuun alussa ja piha-alueita rakennetaan syksyyn saakka. Pirtin koulun valmistumiseen ja muuttoihin liittyviä työvaiheita ja muita toimenpiteitä aloitettiin suunnittelemaan ja yhteensovittamaan.

Minna Canthin yläkoulu (Mölymäki)

Minna Canthin koulun pääurakoitsijana toimii Rakennusliike Lapti Oy. Rakennuksen runkotyöt valmistuivat 2025. Vesikattotyöt, maanvaraiset lattiat ja sisävalmistusvaihe olivat työn alla vuonna 2025. Rakennustyöt etenivät suunnitellussa aikataulussa.

Päiväkotien uudisrakentaminen

Pyörön päiväkoti

10-ryhmäisen Pyörön päiväkodin pääurakoitsijana toimi Lujatalo Oy. Rakennustyöt etenivät suunnitellussa aikataulussa ja valmistuivat heinäkuussa 2025, jolloin vastaanottotarkastus pidettiin. Päiväkotirakennus otettiin käyttöön elokuussa 2025. Hankkeen investointibudjetti oli 8,7 milj. euroa ja hankkeen toteuma oli 8,3 milj. euroa.

Jynkän päiväkoti

6-ryhmäisen Jynkän päiväkodin pääurakoitsijana toimi Rakennusliike Lapti Oy. Rakennustyöt etenivät suunnitellussa aikataulussa ja valmistuivat heinäkuussa 2025, jolloin vastaanottotarkastus pidettiin. Päiväkotirakennus otettiin käyttöön elokuussa 2025. Hankkeen investointibudjetti alitettiin 0,46 milj. euroa. Hankkeen alkuperäinen investointibudjetti oli 6,8 milj. euroa ja lopullinen investointikustannus oli 6,34 milj. euroa.

Saarikellon päiväkoti

Saarikellon päiväkodin pääurakoitsijana toimii Jalon Rakentajat Oy. Saarikellon päiväkodin uudisrakennushankkeen toteutusvaihe alkoi toukokuussa 2025. Rakennustyöt etenivät suunnitellussa aikataulussa, sääsuoja, puu- ja betonielementit asennetiin ja vesikattotyöt käynnistyivät.

Hiltulanlahti 3. alueen päiväkoti

Hiltulanlahti III Peukaloisen päiväkodin hankkeen hankinta käynnistettiin julkaisemalla hankintailmoitus ja osallistumispyyntö julkisten hankintojen Hilma-ilmoituskanavassa elokuussa 2025. Konserninjaosto käsitteli ja esitti edelleen kaupunginhallitukselle osallistujien valinnan kilpailullisen neuvottelumenettelyn neuvotteluvaiheeseen kokouksessaan 11.9.2025 § 20 ja kaupunginhallitus päätti osallistujien valinnasta kilpailullisen neuvottelumenettelyn neuvotteluvaiheeseen 22.9.2025 § 298. Kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn valittiin Jalon Rakentajat Oy, Rakennusliike Lapti Oy ja YIT Suomi Oy.

Päiväkotien peruskorjaukset

Rauhalahden päiväkoti

Työt etenivät suunnitellussa aikataulussa ja valmistuivat marraskuussa 2025, jolloin vastaanottotarkastus pidettiin. Muutettu investointibudjetti oli 1,85 milj. euroa ja toteutuneet kustannukset olivat 1,89 milj. euroa. Kustannusten lisäys johtui tarpeesta muuttaa korjauslaajuutta hankkeen edetessä esiin tulleiden seikkojen perusteella siten, että tavoiteltu elinkaari ennen suurempaa peruskorjaushanketta saavutetaan.

Väestösuojien peruskorjaukset

Kallioväestönsuojien korjaustarpeita käsiteltiin kokonaisuutena ja toimenpiteet tullaan ajoittamaan kuntotieto ja tuleva käyttö huomioiden. Hankkeen projektisuunnittelu alkoi vuonna 2025.

Kalusto- ja valmiussuunnitelmahankinnat

Kalusto- ja valmiussuunnitelmahankintoina hankittiin uusi varavoimakone. Varavoimakone on liitettävissä tarvittaessa rakennusten sähköverkkoon palvelemaan rakennuksen sähköverkon tarpeita esimerkiksi sähkökatkon aikana.

Pienet peruskorjauskohteet

Hankkeet etenivät suunnitellusti. Hankkeiden sisältöjä, aikatauluja ja kustannuksia tarkennettiin normaalimenettelyn mukaisesti kohteiden korjausten aikana. Kokonaisohjelman sisältöä muutettiin seurantajakson aikana talouden tasapainotusohjelman, korjaustarpeen, kiireellisyyden ja kokonaisbudjetin mukaan.

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kaupungin menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan. Toteutumisvertailut sisältävät sisäiset erät.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Ydinkaupungin (kaupunki ilman taseyksiköitä) vuosikate oli 24,1 milj. euroa ja koko kaupungin 57,4 milj. euroa. Vuosikate on tulorahoituksen perusta. Tulorahoituksen korjauserät ovat tuloslaskelmaan kirjatut käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sekä satunnaiset erät. Koska nämä sisältyvät myös rahoituslaskelman "pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin", korjataan kaksinkertainen vaikutus pois.

Toiminnan rahavirta koko kaupungissa oli 47,0 milj. euroa. Toteutunut toiminnan rahavirta on siten 3,5 milj. alkuperäistä talousarviota parempi. Toiminnan rahavirta toteutui parempana, koska käyttötalouden toteuma yhdistettynä kohtalaiseen verorahoitukseen sekä talousarviota parempana toteutuneisiin rahoituseriin kasvattivat vuosikatetta.

Koko kaupungin investointimenot olivat 66,0 milj. euroa, joka oli 11,6 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempi. Talousarviomuutoksissa investointimenoja vähennettiin 4,1 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointeihin olivat 2,6 milj. euroa ja omaisuuden luovutuksia toteutui yhteensä 5,2 milj. eurolla. Nettoinvestoinnit toteutuivat muutettua talousarviota 8,5 milj. euroa pienempänä.

Erittely investointimenojen toteumasta kohteittain on esitetty investointimenojen toteutumisvertailussa.

Koko kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta oli 11,3 milj. euroa negatiivinen. Se merkitsee sitä, että tämän verran oli rahoitettava velkamäärän lisäyksenä tai muilla rahoitusjärjestelyillä.

Rahoituksen rahavirta

Koko kaupungin antolainasaamisten lisäykset olivat 0,3 milj. euroa ja vähennykset 6,5 milj. euroa.

Koko kaupungin pitkäaikaiset lainat kasvoivat 11,9 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 100,0 milj. euroa ja lyhennettiin 88,1 milj. euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos oli 2,9 milj. euroa positiivinen, mikä kuvastaa talouden vakauttamistoimien myötä vahvistunutta tulorahoitusta. Kun lisäksi investoinnit jäivät muutettuakin talousarviota pienemmiksi, rahavarojen käyttö väheni.

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2025

YDINKAUPUNKI ILMAN TASEYKSIKÖITÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 1 000 €	Toteuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	19 974	-4 643	15 331	24 050	8 718
Tulorahoituksen korjauserät	-4 200	2 000	-2 200	-10 600	-8 400
Toiminnan rahavirta yhteensä	15 774	-2 643	13 131	13 450	318
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-38 234	2 080	-36 154	-31 025	5 129
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 200	620	1 820	2 433	613
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 310	-2 000	4 310	4 936	626
Investointien rahavirta yhteensä	-30 724	700	-30 024	-23 656	6 368
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-14 950**	**-1 943**	**-16 893**	**-10 206**	**6 686**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0		0	-22	-22
Antolainasaamisten vähennys	6 500		6 500	6 461	-39
Antolainauksen muutokset yhteensä	6 500		6 500	6 439	-61
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	110 000	-10 000	100 000	100 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-87 848	-250	-88 098	-88 098	
Lyhytaikaisten lainojen muutos				-8 673	-8 673
Lainakannan muutokset yhteensä	22 152	-10 250	11 902	3 229	-8 673
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-316	-316
Vaihto-omaisuuden muutos				3	3
Saamisten muutos				688	688
Korottomien velkojen muutos				3 048	3 048
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				3 424	3 424
Rahoituksen rahavirta	**28 652**	**-10 250**	**18 402**	**13 092**	**-5 310**
Rahavarojen muutos	**13 702**	**-12 193**	**1 509**	**2 886**	**1 376**
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				128 123	
Rahavarat 1.1.				125 237	
Muutos				**2 886**	

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2025

YDINKAUPUNKI JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	45 590	57	45 647	57 448	11 801
Tulorahoituksen korjauserät	-2 113	-300	-2 413	-10 492	-8 079
Toiminnan rahavirta yhteensä	43 477	-243	43 234	46 956	3 722
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-77 614	4 130	-73 484	-66 038	7 446
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 200	620	1 820	2 574	754
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 573	300	4 873	5 160	287
Investointien rahavirta yhteensä	-71 841	5 050	-66 791	-58 304	8 487
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-28 364**	**4 807**	**-23 557**	**-11 347**	**12 209**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0		0	-255	-255
Antolainasaamisten vähennys	6 500		6 500	6 493	-7
Antolainauksen muutokset yhteensä	6 500		6 500	6 238	-262
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	110 000	-10 000	100 000	100 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-87 848	-250	-88 098	-88 098	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos				-7 878	-7 878
Lainakannan muutokset yhteensä	22 152	-10 250	11 902	4 025	-7 878
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-316	-316
Vaihto-omaisuuden muutos				3	3
Saamisten muutos				-3 165	-3 165
Korottomien velkojen muutos				7 448	7 448
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				3 970	3 970
Rahoituksen rahavirta	**28 652**	**-10 250**	**18 402**	**14 233**	**-4 169**
Rahavarojen muutos	**288**	**-5 443**	**-5 155**	**2 886**	**8 040**
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				128 123	
Rahavarat 1.1.				125 237	
Muutos				**2 886**	

RAHOITUSLASKELMA YRITYKSITTÄIN 2025

Sisältää sisäiset erät

		Taseyksiköt		
	Ydinkau-punki 1 000 €	Kuopion Tilapalvelut 1 000 €	Kuopion työllisyysalue 1 000 €	Yhteensä 1 000 €
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	24 050	33 398	0	57 448
Tulorahoituksen korjauserät	-10 600	109	0	-10 492
Toiminnan rahavirta yhteensä	13 450	33 507	0	46 956
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-31 025	-35 013	0	-66 038
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 433	141	0	2 574
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 936	224	0	5 160
Investointien rahavirta yhteensä	-23 656	-34 648	0	-58 304
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-10 206	-1 141	0	-11 347
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-22	-233		-255
Antolainasaamisten vähennys	6 461	32		6 493
Antolainauksen muutokset	6 439	-201	0	6 238
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000			100 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-88 098			-88 098
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-8 673	795		-7 878
Lainakannan muutokset	3 229	795	0	4 025
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-316			-316
Vaihto-omaisuuden muutos	3			3
Saamisten muutos	688	-1 934	-1 919	-3 165
Korottomien velkojen muutos	3 048	2 481	1 919	7 448
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 424	547	0	3 970
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	13 092	1 141	0	14 233
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 886	0	0	2 886

2.3.5 Valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Yhteenveto talousarvion toteutumisvertailusta 2025

Käyttötalousosa (toimintakate)	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Elinvoima- ja konsernipalvelut	-44 024	-743	-44 767	-38 361	6 406
Kaupunkiympäristö	-1 225	763	-462	-1 102	-640
Hyvinvoinnin edistäminen	-50 870	81	-50 789	-51 966	-1 177
Kasvu ja oppiminen	-247 075	-1 359	-248 434	-247 897	537
Keskusvaalilautakunta	-650	4	-646	-628	18
Tarkastustoimi	-331	1	-330	-283	48
Yleishallinto	-16 552	1 687	-14 865	-12 727	2 138
Käyttötalous yhteensä	-360 727	434	-360 293	-352 963	7 330
Tuloslaskelmaosa					
Verotulot	311 600	-9 500	302 100	301 723	-377
Valtionosuudet	42 345	4 423	46 768	46 709	-59
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	9 598		9 598	11 284	1 686
Tuloslaskelmaosa yhteensä	363 543	-5 077	358 466	359 716	1 250

	Tulot, 1 000 €					Menot, 1 000 €				
Investointiosa (bruttositovuus)	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
ICT-hankinnat, tietokone- ja viestintälaitteet										
Kaupunginhallitus						-200		-200	-135	65
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta						-194		-194	-172	22
Kasvun ja oppimisen lautakunta						-660		-660	-651	9
ICT-hankinnat yhteensä						-1 054		-1 054	-958	96
Maa- ja vesialueet	500		500	118	-382	-3 000	500	-2 500	-931	1 569

Investointiosa (bruttositovuus)	Tulot, 1 000 €					Menot, 1 000 €				
	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Yhdyskuntarakentaminen										
Elinkeinoalueet	500	-150	350	509	159	-6 600	1 380	-5 220	-2 096	3 124
Uudet alueet	500	700	1 200	1 402	202	-10 110	-30	-10 140	-10 145	-5
Uudet väyläinvestoinnit						-100		-100	-54	46
Katu- ja tieverkon sekä siltojen saneeraus	0		0	93	93	-8 330	-550	-8 880	-9 528	-648
Yleisten alueiden saneeraus	100		100	17	-83	-2 170	-200	-2 370	-1 538	832
Liikuntapaikat		70	70	387	317	-2 000	980	-1 020	-1 510	-490
Muut	100		100	24	-76	-1 320		-1 320	-1 010	310
Yhdyskuntarakentaminen yhteensä	1 200	620	1 820	2 433	613	-30 630	1 580	-29 050	-25 880	3 170
Koneet ja kalusto										
Kaupunkirakennelautakunta						-55		-55	-33	22
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta						-483		-483	-485	-2
Kasvun ja oppimisen lautakunta						-1 095		-1 095	-960	135
Koneet ja kalusto yhteensä						-1 633		-1 633	-1 479	154
Muut aineelliset hyödykkeet						-60		-60	-54	6
Osakkeet ja osuudet	1 610		1 610	2 284	674	-1 857		-1 857	-1 723	134
Investointiosa yhteensä	**3 310**	**620**	**3 930**	**4 835**	**905**	**-38 234**	**2 080**	**-36 154**	**-31 025**	**5 129**
Rahoitusosa										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset						0		0	-255	-255
Antolainasaamisten vähennykset	6 500		6 500	6 493	-7					
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	110 000	-10 000	100 000	100 000	0					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						-87 848	-250	-88 098	-88 098	
Rahoitusosa yhteensä	**116 500**	**-10 000**	**106 500**	**106 493**	**-7**	**-87 848**	**-250**	**-88 098**	**-88 352**	**-254**

Taseyksiköiden kaupunginvaltuustoon nähden sitovien erien toteuma 2025

1 000 €

Kuopion Tilapalvelut

	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Tuloslaskelma					
Korvaus peruspääomasta	-17 700		-17 700	-17 700	0
Tilikauden yli-/alijäämä	0	4 700	4 700	5 066	366
Investoinnit					
Investointitulot ja -menot ovat esitetyllä hanketasolla investointiosassa.					
Investoinnit yhteensä					
Tulot	350		350	224	-126
Menot	-39 380	2 050	-37 330	-35 013	2 317

Kuopion työllisyysalue

	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Tuloslaskelma					
Tilikauden yli-/alijäämä	0		0	0	0

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Toimintakate

Toimintakate osoittaa paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate

Vuosikatetta eli kunnan rahoitustulosta tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Useamman tilikauden tarkastelujaksolla tuloslaskelman tulojen tulisi kattaa tuloslaskelman kulut.

Rahoitusnäkökulmasta vuosikatetta suhteutetaan investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Heikkenevässä taloudessa vuosikate ei riitä poistoihin tai korvausinvestointeihin.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus. Vain ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin tai rahastoihin.

Tilikauden yli- tai alijäämä

Tilikauden ylijäämä lisää taseen omaa pääomaa ja tilikauden alijäämä vähentää taseen omaa pääomaa.

TULOSLASKELMA

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

	2025 €	2024 €
Toimintatuotot		
Myyntituotot	32 159 662,18	26 320 465,28
Maksutuotot	19 301 094,37	17 465 105,61
Tuet ja avustukset	9 920 640,71	12 499 140,36
Vuokratuotot	46 951 138,17	46 481 595,54
Muut toimintatuotot	5 770 413,58	9 151 861,07
	114 102 949,01	**111 918 167,86**
Valmistus omaan käyttöön	**952 882,60**	**4 949 923,65**
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-164 904 977,58	-159 757 431,26
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-33 719 497,30	-33 970 042,47
Muut henkilösivukulut	-4 860 233,00	-4 559 595,41
Henkilöstökulut yhteensä	-203 484 707,88	-198 287 069,14
Palvelujen ostot	-142 373 692,41	-145 426 679,19
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 360 796,94	-21 814 571,82
Ostot tilikauden aikana	-20 357 431,43	-21 800 363,23
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-3 365,51	-14 208,59
Avustukset	-31 132 282,04	-23 466 728,09
Vuokrakulut	-18 614 769,43	-21 504 227,04
Muut toimintakulut	-1 357 469,43	-1 440 159,66
	-417 323 718,13	**-411 939 434,94**
TOIMINTAKATE	**-302 267 886,52**	**-295 071 343,43**
Verotulot	**301 722 577,83**	**302 566 917,89**
Valtionosuudet	**46 709 365,00**	**33 968 556,00**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	12 227 612,64	12 064 314,68
Muut rahoitustuotot	9 285 511,69	8 453 602,70
Korkokulut	-10 050 097,39	-11 214 539,51
Muut rahoituskulut	-179 092,65	-27 644,99
	11 283 934,29	**9 275 732,88**
VUOSIKATE	**57 447 990,60**	**50 739 863,34**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-60 393 157,47	-57 616 399,30
Arvonalentumiset	0,00	0,00
	-60 393 157,47	**-57 616 399,30**
TILIKAUDEN TULOS	**-2 945 166,87**	**-6 876 535,96**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	3 102,52	7 913,76
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	**-2 942 064,35**	**-6 868 622,20**

3.2 Rahoituslaskelma

Tulorahoitus

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä Tulorahoituksen korjauserät. Näitä eriä ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot sekä pakollisten varausten käyttö menojen ja menetysten maksamiseen.

Investoinnit

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä.

Investointien alla esitetään pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnit myyntihintaisina.

Rahoitustoiminnan rahavirta

Antolainauksen muutokset

Kunnan myöntämät lainat, jotka taseessa esitetään pysyvien vastaavien ryhmässä Sijoitukset (Joukkokirjalainasaamiset, Muut lainasaamiset, Muut saamiset). Lainojen lisäykset vähentävät rahavirtaa ja takaisinmaksut lisäävät rahavirtaa.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennykseen merkitään kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilivuoden aikana. Huomattavaa on, että em. lainanlyhennykset on merkitty edellisvuoden tilinpäätöksessä taseen lyhytaikaisiin lainoihin.

Muut maksuvalmiuden muutokset

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos

Valtion ja muiden toimeksiantojen varat osoittavat kunnan hoidossa olevien varojen ja pääomien muutoksen tilikauden aikana.

Vaihto-omaisuuden muutos

Vaihto-omaisuuden lisäys tilikauden aikana vähennetään rahoituksen rahavirrasta. Vaihto-omaisuuden vähennys tilikauden aikana puolestaan lisää rahoituksen rahavirtaa.

Saamisten muutos

Saamisia ovat vaihtuvien vastaavien saamisten ryhmässä esitetyt pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset (myyntisaamiset, lainasaamiset, muut saamiset ja siirtosaamiset).

Korottomien velkojen muutos

Korottomina velkoina käsitellään saadut ennakot, ostovelat, muut velat ja siirtovelat.

Rahavarojen muutos on Toiminnan ja investointien rahavirran ja Rahoituksen rahavirran summa ja osoittaa joko rahavarojen karttumisen tai vähenemisen.

RAHOITUSLASKELMA

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

	2025 €	2024 €
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	57 447 991	50 739 863
Tulorahoituksen korjauserät	-10 491 539	-7 568 644
Toiminnan rahavirta yhteensä	46 956 452	43 171 219
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-66 038 035	-75 447 593
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 574 201	2 754 528
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 160 181	8 653 970
Investointien rahavirta yhteensä	-58 303 653	-64 039 094
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	**-11 347 201**	**-20 867 875**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-254 569	-136 467
Antolainasaamisten vähennys	6 492 770	7 443 460
Antolainauksen muutokset yhteensä	6 238 201	7 306 993
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000 000	100 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-88 097 560	-60 638 313
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-8 673 186	15 766 414
Lainakannan muutokset yhteensä	3 229 254	55 128 101
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-315 689	-326 901
Vaihto-omaisuuden muutos	3 366	14 209
Saamisten muutos	415 247	-1 044 812
Korottomien velkojen muutos	4 662 664	-9 500 133
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	4 765 588	-10 857 637
Rahoituksen rahavirta yhteensä	**14 233 042**	**51 577 457**
Rahavarojen muutos	**2 885 841**	**30 709 582**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	128 122 589	125 236 747
Rahavarat 1.1.	125 236 747	94 527 166
Muutos	**2 885 841**	**30 709 582**

3.3 Tase

Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

VASTAAVAA	31.12.2025 €	31.12.2024 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 559,99	13 632,04
Muut pitkävaikutteiset menot	4 187 918,15	4 930 737,34
	4 193 478,14	4 944 369,38
II Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	150 360 615,39	149 547 060,33
Rakennukset	292 687 452,31	300 618 841,05
Kiinteät rakenteet ja laitteet	137 027 004,19	140 302 716,36
Koneet ja kalusto	10 441 208,77	11 405 930,37
Muut aineelliset hyödykkeet	3 927 603,97	3 676 963,51
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	34 345 560,89	21 339 995,71
	628 789 445,52	626 891 507,33
III Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	220 060 437,09	220 621 475,09
Muut lainasaamiset	226 650 412,85	233 098 835,72
Muut saamiset	3 035 675,20	2 825 453,17
	449 746 525,14	456 545 763,98
Pysyvät vastaavat yhteensä	**1 082 729 448,80**	**1 088 381 640,69**
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4 445 952,93	3 752 718,16
Lahjoitusrahastojen varat	596 989,93	590 334,12
	5 042 942,86	**4 343 052,28**
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	140 812,96	144 178,47
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	8 403,73
Lainasaamiset	16 818,79	16 818,79
Muut saamiset	447 982,98	450 314,18
	464 801,77	475 536,70
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	7 349 122,27	5 332 986,15
Lainasaamiset	724 041,35	857 879,32
Muut saamiset	3 771 607,24	3 820 010,13
Siirtosaamiset	11 101 501,06	12 315 273,04
	22 946 271,92	22 326 148,64
Saamiset yhteensä	23 411 073,69	22 801 685,34
IV Rahat ja pankkisaamiset	128 122 588,75	125 236 747,36
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	**151 674 475,40**	**148 182 611,17**
VASTAAVAA	**1 239 446 867,06**	**1 240 907 304,14**

VASTATTAVAA	31.12.2025 €	31.12.2024 €
A OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	386 922 443,49	386 922 443,49
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut omat rahastot	672 751,71	672 751,71
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	179 846 117,73	186 714 739,93
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 942 064,35	-6 868 622,20
	564 499 248,58	**567 441 312,93**
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	12 410,09	15 512,61
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
	12 410,09	**15 512,61**
C PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	153 019,94	165 126,35
Muut pakolliset varaukset	5 030 256,30	12 834 174,84
	5 183 276,24	**12 999 301,19**
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	4 445 952,93	4 600 418,16
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 530 984,45	992 317,75
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
	5 976 937,38	**5 592 735,91**
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	439 310 278,25	416 908 249,87
Saadut ennakot	454 536,00	580 488,00
Muut velat ja liittymismaksut	24 988,76	24 988,76
	439 789 803,01	417 513 726,63
II Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 181 305,62	85 680 893,96
Lainat muilta luotonantajilta	86 343 490,20	95 016 676,62
Saadut ennakot	3 428 647,82	2 355 546,48
Ostovelat	20 179 555,26	19 464 982,24
Muut velat	8 693 486,53	7 930 887,51
Siirtovelat	30 158 706,33	26 895 728,06
	223 985 191,76	237 344 714,87
Vieras pääoma yhteensä	**663 774 994,77**	**654 858 441,50**
VASTATTAVAA	**1 239 446 867,06**	**1 240 907 304,14**

3.4 Konsernilaskelmat

TULOSLASKELMA

Kuopio konserni

	2025	2024
Toimintatulot	**367 950 344**	**474 027 285**
Toimintamenot	**-633 328 703**	**-737 319 050**
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	**1 867 354**	**1 154 718**
TOIMINTAKATE	**-263 511 005**	**-262 137 047**
Verotulot	301 722 578	302 566 918
Valtionosuudet	122 311 848	111 935 556
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotulot	5 198 589	6 364 753
Muut rahoitustulot	6 600 659	7 281 344
Korkomenot	-21 854 270	-22 763 901
Muut rahoitusmenot	-371 415	-454 405
Rahoitustulot ja -menot	**-10 426 438**	**-9 572 209**
VUOSIKATE	**150 096 984**	**142 793 218**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-113 655 611	-112 466 579
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-1 765 237	-799 785
Poistot ja arvonalentumiset	**-115 420 848**	**-113 266 365**
Satunnaiset erät	**175 896**	**40 750**
TILIKAUDEN TULOS	**34 852 032**	**29 567 603**
Tilinpäätössiirrot	**-32 293**	**148 709**
Tilikauden verot	**-1 543 426**	**-2 299 451**
Laskennalliset verot	**-1 249 798**	**-2 458 417**
Vähemmistöosuus	**-1 878 624**	**-2 014 561**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**30 147 892**	**22 943 883**

RAHOITUSLASKELMA

Kuopio konserni

	2025 €	2024 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	150 096 984	142 793 218
Satunnaiset erät	175 896	40 750
Tilikauden verot	-1 543 426	-2 299 451
Tulorahoituksen korjauserät	-25 496 671	-12 444 728
Toiminnan rahavirta yhteensä	123 232 783	128 089 789
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-147 104 651	-171 473 599
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 095 764	6 357 704
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40 995 667	28 256 488
Investointien rahavirta yhteensä	-103 013 219	-136 859 407
Toiminnan ja investointien rahavirta	**20 219 564**	**-8 769 618**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-73 714	-8 352
Antolainasaamisten vähennys	126 142	577 318
Antolainauksen muutokset yhteensä	52 428	568 967
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	132 918 043	193 005 619
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-147 980 433	-105 165 430
Lyhytaikaisten lainojen muutos	226 192	501 942
Lainakannan muutokset yhteensä	-14 836 198	88 342 131
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	0	-351 000
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-444 675	-291 516
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 688 275	-21 292 500
Saamisten muutos	3 483 391	3 713 472
Korottomien velkojen muutos	9 856 964	-11 712 759
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	7 207 405	-29 583 303
Rahoituksen rahavirta	**-7 576 366**	**58 976 794**
Rahavarojen muutos	**12 643 198**	**50 207 176**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	220 799 245	208 156 047
Rahavarat 1.1.	208 156 047	157 948 871
Rahavarojen muutos	**12 643 198**	**50 207 176**

TASE

Kuopio konserni

VASTAAVAA	31.12.2025 €	31.12.2024 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	4 155 540	5 595 834
Muut pitkävaikutteiset menot	9 834 885	12 589 035
Ennakkomaksut ja keskeneräiset aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	**13 990 425**	**18 184 869**
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	153 212 469	153 010 180
Rakennukset	756 033 995	769 084 949
Kiinteät rakenteet ja laitteet	339 933 441	336 247 301
Koneet ja kalusto	115 571 803	112 696 533
Muut aineelliset hyödykkeet	4 297 801	5 276 565
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	70 684 396	61 225 884
Aineelliset hyödykkeet	**1 439 733 904**	**1 437 541 413**
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	21 325 915	18 327 142
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	76 615 792	74 991 643
Joukkovelkakirjasaamiset	37 427	37 427
Muut lainasaamiset	1 545 900	80 000
Muut saamiset	2 371 970	2 344 398
Sijoitukset	**101 897 005**	**95 780 610**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**1 555 621 334**	**1 551 506 891**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	6 694 526	7 913 994
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	602 751	596 645
Muut toimeksiantojen varat	1 906 382	1 701 322
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**9 203 660**	**10 211 962**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	56 758 348	57 206 737
Keskeneräiset tuotteet		
Muu vaihto-omaisuus		
Vaihto-omaisuus	**56 758 348**	**57 206 737**
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	303 480	348 844
Lainasaamiset	16 819	16 819
Muut saamiset	541 828	624 115
Siirtosaamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	**862 126**	**989 778**
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	32 329 245	38 705 873
Lainasaamiset		1 575
Laskennalliset verosaamiset		
Muut saamiset	7 426 834	11 649 549
Siirtosaamiset	18 705 872	24 070 978
Lyhytaikaiset saamiset	**58 461 952**	**74 427 975**
Saamiset	**59 324 078**	**75 417 753**
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	30 000 000	28 000 000
Muut arvopaperit	10 689 076	8 186 416
Rahoitusarvopaperit	**40 689 076**	**36 186 416**
Rahat ja pankkisaamiset	180 110 169	171 969 631
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**336 881 671**	**340 780 537**
VASTAAVAA	**1 901 706 665**	**1 902 499 390**

TASE

Kuopio konserni

VASTATTAVAA	31.12.2025 €	31.12.2024 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	386 922 443	386 922 443
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto	93 167	93 167
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	9 620 917	9 623 243
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	165 021 436	142 172 164
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	30 147 892	22 943 883
OMA PÄÄOMA	**591 805 856**	**561 754 900**
VÄHEMMISTÖOSUUDET	**49 324 957**	**61 278 170**
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	153 020	165 126
Muut pakolliset varaukset	5 030 256	12 834 175
PAKOLLISET VARAUKSET	**5 183 276**	**12 999 301**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	6 694 526	8 761 694
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 536 746	998 629
Muut toimeksiantojen pääomat	1 919 590	1 714 286
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**10 150 862**	**11 474 609**
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	855 112 919	862 261 512
Pääomalainat	8 000 000	9 454 100
Lainat julkisyhteisöiltä	21 866 279	24 786 665
Saadut ennakot	465 974	591 926
Ostovelat		
Liittymismaksut ja muut velat	73 655 967	72 960 577
Siirtovelat		
Laskennallinen verovelka	29 876 555	29 057 199
Pitkäaikainen vieras pääoma	**988 977 695**	**999 111 979**
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	107 369 439	112 233 655
Pääomalainat		363 525
Lainat julkisyhteisöiltä	2 957 106	3 246 585
Lainat muilta luotonantajilta	18 860 386	
Saadut ennakot	10 110 036	10 297 333
Ostovelat	38 476 008	37 375 039
Liittymismaksut ja muut velat	18 433 783	21 113 574
Siirtovelat	50 098 408	61 564 986
Laskennalliset verovelat	9 958 852	9 685 733
Lyhytaikainen vieras pääoma	**256 264 019**	**255 880 430**
VIERAS PÄÄOMA	**1 245 241 713**	**1 254 992 409**
VASTATTAVAA	**1 901 706 665**	**1 902 499 390**

4 Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tasekirja

Tilinpäätöksen 2025 laadinnassa on noudatettu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamia ohjeita "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" (29.10.2024) ja "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista" (18.6.2025).

Liitetiedot jakaantuvat kunnan liitetietoihin ja konsernin liitetietoihin. Kunnan liitetiedot sisältävät myös taseyksikköä koskevat tiedot.

1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot kirjataan Verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan kalenterikuukausittain ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaisten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kukin koronvaihtosopimus on kohdistettavissa yhteen tai useampaan lainaan. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja esitetty liitetiedoissa kohdassa *Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt*. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimukset päättyvät vuosina 2026–2039.

Avustukset

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoon vähennyksenä.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittäminen

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edelliseen tilikauteen verrattuna.

3. Oikaisut edellisen tilikauden vertailutietoihin

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilikauden tietojen kanssa. Työvoimapalvelut siirtyivät valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen. Toimintojen siirtoon liittyvä lomapalkkavelan siirto on kirjattu Kirjanpitolautakunnan Hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon 138 ohjeistuksen mukaisesti. Tilinpäätöksen vertailuvuodelta esitettäviä tietoja ei ole oikaistu, vaan vuoden 2024 tiedot on esitetty toiminnan jatkuvuuden oletuksella laaditun mukaisina.

Tuloslaskelman vertailukelpoisuus

Työvoimapalveluiden siirtyminen kunnalle on vaikuttaa tuloslaskelman vertailukelpoisuuteen.

Tuloslaskelman muihin toimintatuottoihin sisältyy maa-alueiden myyntivoittoja yhteensä 2.684.838,37 euroa.

Pakollisiin varauksiin sisältyy Pelastuslaitoksen 3.224.105,38 euron varaus varallaolovaatimuskäsittelyihin varautumiseksi.

Taseen vertailukelpoisuus

Kunnalle siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka on kirjattu kunnan kirjanpidossa 1.1.2025 aloittavaan taseeseen muuksi saamiseksi ja siirtovelaksi. Vuoden 2024 päättävään taseeseen ei ole tehty oikaisuja vaan tarvittavat tiedot on annettu liitetiedoissa.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Taseen Oman pääoman erään Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ei ole kirjattu tuotto- eikä kulueriä.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joiden jäsenkunta Kuopion kaupunki on.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tulot ja menot sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tulot ja menot sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Sisäiset vesi-, energia- ja kaukolämpöliittymät on eliminoitu. Olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu. Olennaisuuden periaatteella sisäiset kiinteistöverot on jätetty eliminoimatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2025 jaettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Laskennallinen verovelka on jaettu pitkä- ja lyhytaikaiseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kuopion kaupungin vuoden 2015 suunnitelman mukaisten poistojen perusteiden muutosten takia poisto-oikaisun muutosta tilikaudelle kirjattiin vain niissä tapauksissa, joissa yhtiön jokin pysyvien vastaavien erä muodostui negatiiviseksi aiemmin tehdystä poisto-oikaisusta ja yhtiön vuonna 2025 tekemästä poistosta johtuen tai yhtiö ei tehnyt lainkaan poistoja vuonna 2025. Vuoden 2014 loppuun asti kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu konsernin emoyhteisön aiemmin noudattamien suunnitelman mukaisten poistojen perusteiden mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöistä Jätekukko Oy ja Servica Oy on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Jätekukko laatii konsernitilinpäätöksen, jonka myötä alakonsernin yhdistelyn kautta konserniin on yhdistely Kiertokukko Oy. Muut osakkuusyhtiöt on jätetty yhdistelemättä, koska niiden yhdistely ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Kuopion Energian alakonsernin yhdistelyn kautta konserniin on yhdistelty Väre Oy ja FH Energia Oy. Väre Oy:n osakkeet on myyty 31.12.2025. Osuus Väre Oy:n tuloksesta on yhdistetty konsernitulokseen myyntihetkeen saakka.

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset

Servica Oy:n asema konsernissa muuttui tytäryhtiöstä osakkuusyhtiöksi määräysvallan poistumisen myötä. Konsernin omistusosuus on edelleen 47,54 %. Muutoksen myötä konserniin syntyi 2.178.270,58 euron voitto. Välillisten omistusten poistuttua konsernin omistusosuus Järviseudun Työterveys Oy:ssä laski 60,57 %:iin ja Mestar Kuopio Oy:ssä 99,97 %:iin.

Kuopio Innovation Oy:n toiminta on päättynyt ja yhtiö on purettu vuonna 2025. Yhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen 31.10.2025 saakka.

Osakkuusyhtiöistä konsernin omistus laski Sansia Oy:ssä 28,55 %:iin.

Peruspääomaosuus Pohjois-Savon Liitosta nousi vuoden 2025 aikana 53,47 %:iin.

Oikaisut edellisen tilikauden vertailutietoihin

Vertailutietona esitettävään tilikauden taseeseen on tehty 199.532,00 euron korjaukset. Korjaukset kohdistuvat vertailutietona esitettävän tilikauden taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja aineellisten hyödykkeiden keskeneräisiin hankintoihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia, sillä edellä mainitut konsernirakenteen muutokset vaikuttavat vertailtavuuteen.

Työvoimapalvelut siirtyivät valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen. Kunnalle siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka 1.024.635,27 euroa on kirjattu kunnan kirjanpidossa 1.1.2025 aloittavaan taseeseen muuksi saamiseksi ja siirtovelaksi. Tilinpäätöksen vertailuvuodelta esitettäviä tietoja ei ole oikaistu, vaan vuoden 2024 tiedot on esitetty toiminnan jatkuvuuden oletuksella laaditun mukaisina.

4.1.3 Tuloslaskelman liitetiedot

Kaupungin toimintatuotot ja -kulut palvelualueittain (6.)
Sisältää taseyksiköt, sisäiset eliminoitu

	Toimintatuotot 2025	Toimintatuotot 2024	Toimintakulut 2025	Toimintakulut 2024
Ydinkaupunki				
Keskusvaalilautakunta	143 752	713 494	709 005	1 120 242
Tarkastustoimi	22	182	274 965	230 854
Yleishallinto	1 798 291	2 697 370	14 154 311	13 956 073
Elinvoima- ja konsernipalvelu	5 253 515	4 190 436	32 427 051	29 034 294
Kaupunkiympäristön palvelualue	56 622 646	61 485 497	63 970 865	67 858 447
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	12 777 828	11 980 283	36 631 203	36 870 879
Kasvun ja oppimisen palvelualue	13 934 455	14 124 651	195 626 201	196 583 486
Ydinkaupunki yhteensä	**90 530 508**	**95 191 914**	**343 793 602**	**345 654 276**
Taseyksiköt				
Tilapalvelut	20 426 441	21 676 177	59 722 353	66 285 159
Työllisyysalue	4 098 882		13 807 763	
Taseyksiköt yhteensä	**24 525 323**	**21 676 177**	**73 530 116**	**66 285 159**
Ed. sis. Valmistus omaan käyttöön	952 883	4 949 924		
Ydinkaupunki ja taseyksiköt yhteensä	**114 102 949**	**111 918 168**	**417 323 718**	**411 939 435**

Toimintatuotot tehtäväalueittain (6.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Yleishallinto	21 144 346	7 954 747	6 627 652	7 601 483
Sosiaali- ja terveyspalvelut	12 209 318	10 903 140		
Opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut	47 193 559	46 640 720	26 712 283	26 104 935
Työllisyyspalvelut	4 661 309		4 666 809	
Yhdyskuntapalvelut	189 422 374	193 463 155	55 967 469	56 845 060
Vuokraliiketoiminta	93 045 074	96 633 242	20 128 736	21 366 691
Tukipalvelut	274 365	118 432 281		
Toimintatuotot yhteensä	**367 950 344**	**474 027 285**	**114 102 949**	**111 918 168**

Verotulojen erittely (7.)

	Kunta	
	2025	2024
Kunnan tulovero	225 922 669	226 378 371
Osuus yhteisöveron tuotosta	23 454 172	24 756 237
Kiinteistövero	52 342 465	51 432 310
Kaivosmineraalivero	3 272	
Verotulot yhteensä	**301 722 578**	**302 566 918**

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely (8.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 396 784	-10 727 503	6 396 784	-10 727 503
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	24 339 829	25 367 352	24 339 829	25 367 352
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	79 382 135	78 085 624	3 779 652	118 624
Muut valtionosuudet				
Verotulomenetysten korvaus	12 193 100	19 210 083	12 193 100	19 210 083
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	**122 311 848**	**111 935 556**	**46 709 365**	**33 968 556**

Kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta annetun yleisohjeen (v. 2021) mukaisesti, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen yksikköhintarahoitus, joka on esitetty toimintatuloissa, esitetään konserni-tuloslaskelmassa kohdassa Valtionosuudet. Vuonna 2025 opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet kohtaan sisältyy ko. yksikköhintarahoitusta 75.602.482,94 euroa.

Palvelujen ostojen erittely (9.)

	Kunta	
	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	23 816 410	22 495 301
Muiden palvelujen ostot	118 557 283	122 931 378
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	**142 373 692**	**145 426 679**

Valtuustoryhmille annetut tuet (10.)

	Kunta	
	2025	2024
Suomen Keskusta	15 408	16 000
Kansallinen Kokoomus	13 339	12 518
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	3 297	2 285
Vihreä liitto	3 905	7 667
Vasemmistoliitto	4 531	6 000
Perussuomalaiset	717	
LIIKE NYT		
Suomen Kristillisdemokraatit	1 916	2 006
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	**43 114**	**46 476**

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (11.)

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa 14.12.2015 ja 14.12.2020. Kaupunginhallitus tarkensi ohjeita 13.11.2023 ja 2.12.2024.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	3 - 20 vuotta	tasapoisto
Liikearvo	2 - 5 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 20 vuotta	tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Asuinrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 40 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Liikuntarakennukset	20 - 30 vuotta	tasapoisto
Väestönsuojat ja pysäköintilaitokset	50 vuotta	tasapoisto
Muut rakennukset ja rakennelmat	10 - 20 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 % - 25 %	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	30 % - 40 %	menojäännöspoisto
Muut aineelliset hyödykkeet, luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Muut aineelliset hyödykkeet, arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoaikaa

Pakollisten varausten muutokset (12.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Eläkevastuu 1.1.	165 126	178 075	165 126	178 075
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-12 106	-12 948	-12 106	-12 948
Eläkevastuu 31.12.	153 020	165 126	153 020	165 126
Ympäristövelvotteista johtuva varaus 1.1.	1 254 869	1 179 473	1 254 869	1 179 473
Lisäykset tilikaudella	75 949	75 396	75 949	75 396
Vähennykset tilikaudella				
Ympäristövelvotteista johtuva varaus 31.12.	1 330 818	1 254 869	1 330 818	1 254 869
Muut pakolliset varaukset 1.1.	11 579 306	13 383 630	11 579 306	13 323 630
Lisäykset tilikaudella	249 500	299 193	249 500	299 193
Vähennykset tilikaudella	-8 129 368	-2 103 517	-8 129 368	-2 043 517
Muut pakolliset varaukset 31.12.	3 699 438	11 579 306	3 699 438	11 579 306

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot (13.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot, luovutusvoitot:				
Maa-alueista	2 717 898	5 445 768	2 684 838	5 443 758
Rakennuksista	233 156	4 158 409	208 456	570 328
Koneista ja kalustosta	324 973	98 734		14 995
Osakkeista ja osuuksista	13 582 527	9 107	14 414	9 193
Luovutusvoitot yhteensä	**16 858 554**	**9 712 018**	**2 907 709**	**6 038 275**
Muut toimintakulut, luovutustappiot:				
Maa-alueista	56 326	151 508	56 326	151 508
Rakennuksista	67 518		67 518	
Koneista ja kalustosta		1 248		
Osakkeista ja osuuksista	123 498		108 350	
Muut luovutustappiot				
Luovutustappiot yhteensä	**247 343**	**152 756**	**232 195**	**151 508**

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely (13.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Satunnaiset tuotot:				
Savon koulutuskuntayhtymä kiinteistöverojen palautukset aiemmat vuodet		40 750		
Savon koulutuskuntayhtymä peruuntuneen tonttikaupan sopimussakko	175 896			
Satunnaiset tuotot yhteensä	**175 896**	**40 750**	**0**	**0**
Satunnaiset kulut:				
Satunnaiset kulut yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely (14.)

	Kunta	
	2025	2024
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	3 400 000	1 700 000
Osinkotuotot muista yhteisöistä	4 953 425	3 703 314
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	48 400	48 400
Yhteensä	**8 401 824**	**5 451 714**

Erittely poistoeron muutoksista (15.)

	Kunta	
	2025	2024
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos (vähennys)	3 103	7 914
Poistoeron muutokset yhteensä	**3 103**	**7 914**

4.1.4 Taseen liitetiedot, vastaavaa

Pysyvät vastaavat / Sijoitukset
Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvonmuutokset (18.)

KUNTA, 1 000 €	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tili-kaudella	Vähenn. tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus ky:n peruspää-omasta	Ero
Savon Koulutuskuntayhtymä	3 376	0	0	3 376	4 840	-1 464
Pohjois-Savon Liitto	14	0	0	14	17	-3
Yhteensä	**3 390**	**0**	**0**	**3 390**	**4 857**	**-1 467**

Pysyvät vastaavat /
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet (18.)

KONSERNI, 1 000 €	Aineettomat hyödykkeet	Maa - ja vesialueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomak-sut ja keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yht.	Aineettom. ja aineell. hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2025	18 185	153 010	769 085	336 247	112 697	5 277	61 226	1 437 541	1 455 726
Lisäykset tilikauden aikana	1 044	931	14 848	34 633	10 847	247	64 703	126 209	127 253
Vähennykset tilikauden aikana	-2 020	-219	-491	-278	-5 756		-1 974	-8 718	-10 739
Siirrot erien välillä	179		29 194	6 844	16 398	-99	-52 515	-179	0
Tilikauden poistot	-3 391		-56 130	-35 473	-18 454	-208		-110 265	-113 656
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-6	-510	-330			-919		-1 759	-1 765
Rahoitusosuudet tilikaudella			-141	-2 040	-160		-755	-3 096	-3 096
Poistamaton hankintameno 31.12.2025	**13 990**	**153 212**	**756 034**	**339 933**	**115 572**	**4 298**	**70 684**	**1 439 734**	**1 453 724**
Arvonkorotukset 1.1.2025								0	0
Arvonkorotusten muutokset								0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	**13 990**	**153 212**	**756 034**	**339 933**	**115 572**	**4 298**	**70 684**	**1 439 734**	**1 453 724**

Alkusaldona esitettäviin ennakkomaksuihin ja keskeneräisiin hankintoihin on tehty 199.532,00 euron korjaus edellisen vuoden virheestä johtuen.

Pysyvät vastaavat / Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet (18.)

KUNTA, 1 000 €	Aineettomat hyödykkeet	Maa - ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2025	4 944	149 547	300 619	140 303	11 406	3 677	21 340	626 892	631 836
Lisäykset tilikauden aikana		931	11 344	21 243	3 162	247	27 404	64 331	64 331
Rahoitusosuudet tilikaudella			-141	-2 040			-393	-2 574	-2 574
Vähennykset tilikauden aikana		-118	-83					-201	-201
Siirrot erien välillä			8 797	4 977	212	4	-13 990		
Oik./poisto keskener.käyttökuluksi							-16	-16	-16
Tilikauden poisto	-751		-27 848	-27 455	-4 339			-59 642	-60 393
Arvonalennukset ja niiden palautukset									
Poistamaton hankintameno 31.12.2025	**4 193**	**150 361**	**292 687**	**137 027**	**10 441**	**3 928**	**34 346**	**628 789**	**632 983**
Arvonkorotukset 1.1.2025									
Arvonkorotusten muutokset									
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	**4 193**	**150 361**	**292 687**	**137 027**	**10 441**	**3 928**	**34 346**	**628 789**	**632 983**

Pysyvät vastaavat / Sijoitukset (18.)

KONSERNI, 1 000 €	Osakkeet ja Osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Konserni-yhtiöt	Omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk -laina-saamiset	Saamiset Konserni-yhtiöt	Saamiset Kunta-yhtymät	Saamiset Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2025	0	18 327	0	74 992	93 319	37	0	0	2 424	2 462
Lisäykset		10 530		21 972	32 503				2 006	2 006
Vähennykset		-9 319		-20 348	-29 667				-513	-513
Osuus osakkuusyhteisöjen					0					0
voitosta/tappiosta		1 867			1 867					0
Siirrot erien välillä					0					0
Hankintameno 31.12.2025	0	21 406	0	76 616	98 022	37	0	0	3 918	3 955
Arvonalennukset		-80			-80					0
Arvonkorotukset					0					0
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	**0**	**21 326**	**0**	**76 616**	**97 942**	**37**	**0**	**0**	**3 918**	**3 955**

Pysyvät vastaavat / Sijoitukset (18.)

KUNTA, 1 000 €	Osakkeet ja Osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Konserni-yhtiöt	Omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	**Yhteensä**	Jvk -laina-saamiset	Saamiset Konserni-yhtiöt	Saamiset Kunta-yhtymät	Saamiset Muut yhteisöt	**Yhteensä**
Hankintameno 1.1.2025	207 719	4 245	3 390	5 268	220 621	0	235 523	0	401	235 924
Lisäykset	1 430	7 709		1 983	11 122		190		65	255
Vähennykset	-9 845	-1 510		-328	-11 683		-6 469		-24	-6 493
Hankintameno 31.12.2025	199 303	10 444	3 390	6 924	220 060	0	229 244	0	442	229 686
Arvonalennukset					0					0
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	199 303	10 444	3 390	6 924	220 060	0	229 244	0	442	229 686

Omistukset muissa yhteisöissä (19. - 21.)

TYTÄRYHTEISÖT, KUNTAYHTYMÄT SEKÄ OSAKKUUSYHTEISÖT **12/2025**

	Y-tunnus	kunnan omistus-osuus %	konsernin omistus-osuus %	kuntakonsernin osuus: Omasta pääomasta euroa	kuntakonsernin osuus: Vieraasta pääomasta euroa	kuntakonsernin osuus: Tilikauden tuloksesta euroa
TYTÄRYHTEISÖT						
Järviseudun Työterveys Oy	2951894-6	60,20	60,57	2 316 734	1 243 557	-81 712
Karttulan Virastokeskus Oy	0474036-4	75,80	75,80	78 046	10 030	-60 586
Kiinteistö Oy Juankosken Pankkitalo	0234966-0	63,00	63,00	352 650	4 756	602
Kiinteistö Oy Juankosken Virastotalo	0588657-6	65,20	65,20	3 011 377	63 059	-53 504
Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat	2303597-8	100,00	100,00	1 987 077	52 748 787	0
Kiinteistö Oy Kuopion Luukas	2240172-9	87,29	87,29	6 346 281	139 963	-101 451
Kiinteistö Oy Kuopion Palolaakso	1765712-1	100,00	100,00	1 927 073	678 024	0
Kiinteistö Oy Kuopion Keskuskenttä	1892294-3	100,00	100,00	546 326	1 243 309	79 805
Koillis-Savon Ympäristöhuolto Oy	0921933-2	64,00	64,00	854 383	66 230	33 247
Kuopion Energia Oy (alakonsernitp)	2064700-4	100,00	100,00	156 684 875	278 867 256	13 803 618
Kuopion Sähköverkko Oy	2654781-3		100,00			
Kuopio Innovation Oy	2178569-5	68,00	70,04	47 848	0	-4 962
Kuopion Opiskelija-asunnot Oy (alakonsernitp)	0171192-0	100,00	100,00	38 580 286	70 866 331	688 273
Kiinteistö Oy Turontalo	1902473-1		73,69			
Kuopion Pysäköinti Oy	2064442-8	100,00	100,00	51 233 698	3 804 686	171 958
Kuopion Vesi Oy	3095280-3	86,00	86,00	33 587 447	150 716 307	2 040 012
Mestar Kuopio Oy	3167564-1	99,80	99,97	9 390 513	8 098 195	769 988
Niiralan Kulma Oy	0171260-8	100,00	100,00	5 131 386	235 580 247	36
Nilsiän Teollisuuskylä Oy	0172357-7	99,66	99,66	46 265	986	698 700
Savonia-ammattikorkeakoulu oy	2629463-3	51,00	51,00	39 723 191	8 252 118	2 082 024
			Yhteensä	**351 845 456**	**812 383 841**	**20 066 048**
KUNTAYHTYMÄT						
Pohjois-Savon Liitto	0827616-7	53,47	53,47	758 366	412 522	91 040
Savon Koulutuskuntayhtymä (alakonsernitp)	1852679-9	43,97	43,97	31 798 047	25 637 937	1 622 490
			Yhteensä	**32 556 413**	**26 050 459**	**1 713 530**
OSAKKUUSYRITYKSET						
Jätekukko Oy (alakonsernitp)	1710559-7	49,51	49,51	10 904 771	2 931 679	1 065 217
Kiertokukko Oy	3375953-1		49,51			
Servica Oy	2947618-4	47,40	47,54	11 204 621	12 717 202	-351 830
YHDISTELEMÄTTÖMÄT OSAKKUUSYRITYKSET						
As Oy Pirtinketosato	0850858-9	36,45	36,45	405 405	238 021	0
Asunto Oy Ruukkimäki	0170647-8	24,25	24,25	58 035	971	-366
Sansia Oy	2364760-8	23,88	28,55	1 051 110	741 815	-2 017
Kiinteistö Oy Kuopion Studentia	1934145-4	23,39	23,39	282 350	3 436	561
Koillis-Savon Vesi Oy	0829759-0	25,20	25,20	96 274	277 200	5 711
Kuopio-Tahko Markkinointi Oy	2592787-3	29,00	29,00	754	30 167	36
Kuopion Ravirata Oy	0282917-0	29,00	29,00	42 425	143 929	-6 007
Kys Invest Oy	0793176-4	48,78	48,78	140 912	0	-1 701
Pohjois-Savon Matkailu Oy	3406259-2	36,76	36,76	62 094	11 943	-18 313
Savon Kuituverkko Oy	2370910-0	26,49	26,49	998 299	447 623	29 940
			Yhteensä	**25 247 050**	**17 543 987**	**721 231**
			Kaikki yhteensä	**409 648 919**	**855 978 288**	**22 500 809**

Kuopion Energia Oy:n alakonsernin yhdistelyn kautta konserniin on yhdistelty Väre Oy ja FH Energia Oy

Saamisten erittely (22.)

	Kunta 2025		Kunta 2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		163 961		227 027
Lainasaamiset		724 041		856 304
Siirtosaamiset		4 052 070		1 893 574
Muut saamiset				116 799
Yhteensä	0	4 940 072	0	3 093 704
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		344 013		302 102
Siirtosaamiset		434 043		1 014 284
Muut saamiset				
Yhteensä	0	778 057	0	1 316 386
Saamiset osakkuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		63 266		3 570
Siirtosaamiset		131 775		133 658
Muut saamiset	9 325	2 331	11 656	2 331
Yhteensä	9 325	197 372	11 656	139 559
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		6 777 882	8 404	4 800 287
Lainasaamiset	16 819		16 819	1 575
Siirtosaamiset		6 483 613		9 273 757
Muut saamiset	438 658	3 769 276	438 658	3 700 880
Yhteensä	455 477	17 030 771	463 881	17 776 499
Saamiset yhteensä	**464 802**	**22 946 272**	**475 537**	**22 326 149**

Työvoimapalveluilta kunnalle siirtynyt lomapalkkavelka kirjattu kunnan kirjanpidossa aloittavaan taseeseen.
Muiden saamisten osalta kunnan avaustaseen muutos 1.024.635,57 euroa.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (23.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Muut tulojäämät				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	**0**	**0**		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot			1 831 083	1 708 000
Kelan korvaus työterveyshuollosta	1 400 881	3 222 114	1 098 156	2 361 999
Avustukset ja rahoitusosuudet	9 581 784	13 236 123	3 124 777	4 763 226
Menoennakot	3 327 075	2 690 994	342 349	147 014
Muut tulojäämät	4 396 132	4 921 748	4 705 136	3 335 034
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	**18 705 872**	**24 070 978**	**11 101 501**	**12 315 273**

4.1.5 Taseen liitetiedot, vastattavaa

Oman pääoman erittely (24.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	386 922 443	386 922 443	386 922 443	386 922 443
Peruspääoma 31.12.	386 922 443	386 922 443	386 922 443	386 922 443
Ylikurssirahasto 1.1.	93 167	93 167		
Ylikurssirahasto 31.12.	93 167	93 167		
Rakennusrahasto 1.1.	3 419 135	3 419 135		
Rakennusrahasto, vähennykset				
Rakennusrahasto 31.12.	3 419 135	3 419 135		
Muut omat rahastot 1.1.	6 204 108	6 206 417	672 752	672 752
Muut omat rahastot vähennykset	-2 326	-2 309		
Muut omat rahastot 31.12.	6 201 782	6 204 108	672 752	672 752
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	165 116 047	142 082 085	179 846 118	186 714 740
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset konserni		199 532		
Siirrot	-94 611	-109 453		
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	165 021 436	142 172 164	179 846 118	186 714 740
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	30 147 892	22 943 883	-2 942 064	-6 868 622
Oma pääoma	**591 805 856**	**561 754 900**	**564 499 249**	**567 441 313**

Vertailutietona esitettävään konsernin vuoden 2024 omaan pääomaan on tehty 199.532,00 euron korjaus edellisen vuoden virheestä johtuen. Korjaus kohdistuu edellisten tilikausien ylijäämään/alijäämään.

Poistoeron erittely (25.)

	Kunta	
	2025	2024
Investointivaraukseen liityvä poistoero	12 410	15 513
Poistoero yhteensä	**12 410**	**15 513**

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua (26.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	469 804 741	460 512 380	202 753 462	176 712 822
Lainat julkisyhteisöiltä	13 126 527	22 450 887		
Lainat muilta luotonantajilta				
Muut pitkäaikaiset velat				
Yhteensä	**482 931 267**	**482 963 267**	**202 753 462**	**176 712 822**

Pakolliset varaukset (28.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Eläkevaraukset				
Eläkevastuuvaraus	153 020	165 126	153 020	165 126
Eläkevaraukset yhteensä	**153 020**	**165 126**	**153 020**	**165 126**
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuu, jätehuolto	1 330 818	1 254 869	1 330 818	1 254 869
Muut pakolliset varaukset	3 699 438	11 579 306	3 699 438	11 579 306
Muut pakolliset varaukset yhteensä	**5 030 256**	**12 834 175**	**5 030 256**	**12 834 175**

Vieras pääoma (29.)

	Kunta		Kunta	
	2025 Pitkäaikainen	2025 Lyhytaikainen	2024 Pitkäaikainen	2024 Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		2 851 848		5 347 152
Siirtovelat		2 313 456		204 081
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot	454 536	126 260	580 488	656 204
Ostovelat		15 554		1 671
Siirtovelat		1 236		5 732
Velat osakkuus- ja omistusyhteysyhteisöille				
Ostovelat		2 391 736		158 711
Siirtovelat		3 900		
Velat muille				
Saadut ennakot		3 302 388		1 699 342
Ostovelat		14 920 416		13 957 448
Liittymismaksut ja muut velat	24 989	8 693 487	24 989	7 930 888
Siirtovelat		27 840 115		26 685 915
Vieras pääoma yhteensä	**479 525**	**62 460 396**	**605 477**	**56 647 144**

Sekkitililimiitti (30.)

	Kunta	
	2025	2024
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	50 000 000	50 000 000
-siitä käyttämättä oleva määrä	50 000 000	50 000 000
	50 000 000	**50 000 000**

Muiden velkojen erittely (31.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut velat				
Liittymismaksuvelat				
- Kuopion Vesi Oy	28 479 780	28 392 773		
- Kuopion Energia Oy	44 617 506	43 709 469		
Muut velat, pitkäaikaiset	558 682	858 334	24 989	24 989
Muut velat, lyhytaikaiset	18 433 783	21 113 574	8 693 487	7 930 888
Muut velat yhteensä	**92 089 751**	**94 074 151**	**8 718 475**	**7 955 876**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (32.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	4 995 789	4 672 528	2 245 935	2 689 479
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	32 728 432	40 693 391	21 523 491	19 759 609
Palkkojen ja henkilös.kulujen jaksotukset	2 485 534	4 292 975	58 074	99 026
Korkojaksotus/ottolainojen siirtyvät korot	4 070 892	4 520 139	1 846 065	2 155 237
Muut menojäämät	5 817 762	7 385 952	4 485 142	2 192 378
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	**50 098 408**	**61 564 986**	**30 158 706**	**26 895 728**

Työvoimapalveluilta kunnalle siirtynyt lomapalkkavelka kirjattu kunnan kirjanpidossa aloittavaan taseeseen.

Lomapalkkajaksotuksen osalta kunnan avaustaseen muutos 1.024.635,57 euroa.

Kunnan vertailutietoa korjattu tuloennakoiden osalta 54.007,56 euroa ja muiden menojäämien osalta -54.007,56 euroa virheellisen esittämistavan vuoksi.

4.1.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin (33.)

	Konserni	
	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	254 812 861	250 553 291
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	454 740 618	429 769 271
Lainat julkisyhteisöiltä	12 188 951	15 080 024
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	72 677 325	72 677 325
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	**527 417 943**	**502 446 596**

Vakuudet (34. - 36.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut:				
Kiinteistökiinnitykset	6 175 000	6 175 000		
Yrityskiinnitykset				
Kiinnitykset vuokraoikeuteen				
Pantatut pankkisaamiset	689 694	689 694		
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	2 199	14 072		
Yhteensä	**6 866 892**	**6 878 765**	**0**	**0**
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset		32 154 600		
Yhteensä	**0**	**32 154 600**	**0**	**0**
Vakuudet yhteensä	**6 866 892**	**39 033 365**	**0**	**0**

Pantatuista pankkisaamisista 490.693,50 euroa sähkökaupan vakuutena.

Vuokravastuut (37.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vuokravastuut, voimassa 31.12.2043 asti				
Toimitilojen vuokravastuut	111 269 445	190 412 530	84 789 229	93 068 345
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 550 064	4 777 335	273 638	241 029
Maa-alueiden vuokravastuut	6 999 732	7 064 163		
Muut vuokravastuut	164 714	169 702		
Vuokravastuut yhteensä	**120 983 955**	**202 423 730**	**85 062 866**	**93 309 374**
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	15 800 712	23 002 247	8 896 986	9 042 806
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)				
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet				
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	42 007 552	47 304 495	42 007 552	47 304 495

Kunnan kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut koostuvat kiinteistöistä; Melalahden päiväkoti, Pikkulinnan päiväkoti, Länsi-Puijon esiopetustila sekä Kuntolaakson uima- ja jäähalli.

Konsernin vertailutietoa korjattu maa-alueiden osalta 5.943.867,38 euroa ja seuraavalla tilikaudella maksettavan osuuden osalta 125.134,05 euroa.

Vastuusitoumukset (38. - 39.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			292 317 617	298 856 517
Jäljellä oleva pääoma			113 472 657	128 572 479
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	17 637 500	17 822 050	17 637 500	17 822 050
Jäljellä oleva pääoma	4 621 509	5 568 837	4 621 509	5 568 837
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 167 287 525	1 071 853 548	1 167 287 525	1 071 853 548
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuustakauskeskuksen rahastosta 31.12.	1 494 107	1 150 202	1 494 107	1 150 202

Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuihin takauksiin sisältyy takaus Kuopion Energia Oy:n lainavastuista Euroopan Investointipankille. Kyseiseen takaukseen sisältyy sopimusvakuuksia eli kovenantteja. Sovitut kovenanttiehdot koskevat kaupungin maksuvalmiutta, omaisuuden vallintaa ja tietojenantovelvollisuutta takauksen voimassaoloaikana. Kovenanttien rikkoutuminen voi johtaa lisävakuusvaateisiin tai takauksen kohteena olevan luoton irtisanomiseen ja takausvastuun realisoitumiseen. Kovenanttiehdot rikkoutuvat tilinpäätöksen 2025 osalta ja neuvottelut Euroopan Investointipankin kanssa aloitetaan jatkotoimenpiteistä.

Kaupunki neuvotteli vuosien 2024–2025 aikana Euroopan Neuvoston kehityspankin (CEB) kanssa kaupungin rahoitussopimuksessa olevat kovenanttitasot uudelleen, jotka oli määritetty alun perin vuonna 2018 tehdyssä rahoitussopimuksessa. Uusien kovenanttiehtojen mukainen suhteellista velkaantuneisuutta kuvaava tunnusluku on kaupungin ja kaupunkikonsernin osalta 1,2 (aiemmin 1,0). CEB:n kanssa neuvoteltujen uusien kovenanttiehtojen mukaisen kaupunkikonsernin suhteellisen velkaantuneisuuden taso rikkoutuu tilinpäätöksen 2025 osalta ja neuvottelut CEB:n kanssa aloitetaan jatkotoimenpiteistä.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (40.)

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Sopimusvastuut				
Ohjelmistopalvelusta Kuopion Vesi Oy:lle aiheutuva vastuu	191 437	181 673		
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	191 437	181 673		
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset yht.	77 651 268	83 877 630	77 651 268	83 877 630
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	6 148 048	5 420 448	6 148 048	5 420 448
Elinkaarimallilla toteutettujen kiinteistöjen palvelumaksu yht. v. 2040 loppuun asti	44 633 480	48 180 337	44 633 480	48 180 337
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	3 388 048	3 149 448	3 388 048	3 149 448
Ylläpitosopimus Kuntolaakso v. 2040 asti	33 017 788	35 697 292	33 017 788	35 697 292
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	2 760 000	2 271 000	2 760 000	2 271 000
Sopimusvastuut yhteensä	**77 842 705**	**84 059 303**	**77 651 268**	**83 877 630**
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	24 355 475	26 291 119	791 160	892 768
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuut, päättyvät vuosina 2026-2040	12 895 995	14 398 285	12 895 995	14 398 285

Kunnan ja konsernin vertailutietoa korjattu elinkaarimallilla toteutettujen kiinteistöjen palvelumaksun osalta -2.711.635,63 euroa.

Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset

Martti Ahtisaaren, Puijonsarven, Rajalan ja Pohjantien koulut, Puijonlaakson päiväkoti.

Kiinteistöpalvelut (19 553 864 euroa alv 0) ja PTS-investoinnit (7 931 518 euroa alv 0), yhteensä 27 485 382 euroa ovat vuoden 2008 hintatasossa. Kiinteistöpalvelut ja PTS-investointi-maksut alkavat, kun kohteet valmistuvat. Martti Ahtisaaren ja Puijonsarven koulut valmistuivat 15.7.2011. Rajalan koulu ja Puijonlaakson uusi päiväkoti valmistuivat 15.7.2012 ja Pohjantien koulu 15.7.2013. Palvelumaksujen vastuut tulevat alenemaan vuosittain ja ne nollautuvat, kun sopimus päättyy v.2036. Rajalan koulun laajennus valmistui kesällä 2022 ja tämä noudattaa aiempaa sopimuskautta.

Jynkän ja Karttulan Koulu

Jynkän ja Karttulan uusien koulujen elinkaarisopimuksista tulevia vastuita kiinteistöpalvelut yht. 8 088 886 euroa (alv 0) ja PTS-investoinnit yht. 1 662 700 euroa (alv 0), yhteensä 9 751 586 euroa. Jynkän koulu valmistui kesällä 2017 ja Karttulan koulu vastaavasti kesällä 2018. Jynkän koulun laajennusosan urakka valmistui vuonna 2024. Palvelumaksujen vastuut tulevat alenemaan vuosittain ja ne nollautuvat, kun sopimus päättyy v. 2038.

Hiltulanlahden koulu ja päiväkoti

Hiltulanlahden koulun ja päiväkodin elinkaarisopimuksista tulevia vastuita kiinteistöpalvelut yht. 6 389 712 euroa (alv 0) ja PTS-investoinnit yht. 1 006 800 euroa (alv 0), yhteensä 7 396 512 euroa. Hiltulanlahden koulu ja päiväkoti valmistui kesällä 2019. Laajennusosa valmistui vuonna 2023. Palvelumaksujen vastuut tulevat alenemaan vuosittain ja ne nollautuvat, kun sopimus päättyy v. 2040.

Elinkaarisopimusten kiinteistöpalvelujen ja PTS-investointien vastuut v. 2026 yhteensä 3 388 048 euroa ja vuosina 2026–2040 yhteensä 44 633 480 euroa (alv 0).

Johdannaissopimukset

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Koronvaihtosopimukset 4 kpl				
Koronvaihtosopimukset on tehty **yksittäisen lainan** korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimukset erääntyvät vuosina 2028-2031.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	56 500 000	66 500 000	56 500 000	66 500 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	382 126	630 525	382 126	630 525
Koronvaihtosopimukset 3 kpl				
Koronvaihtosopimuksilla suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi vuodesta 2024 alkaen. Sopimukset erääntyvät vuosina 2029-2039.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	70 000 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 845 973	-1 115 893	1 845 973	-1 115 893
Koronvaihtosopimus 2430018/4552237				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 2024-2030. Sopimus on alkanut 29.12.2023 ja päättyy 28.6.2030.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	60 000 000	60 000 000	60 000 000	60 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 144 876	-1 449 171	-1 144 876	-1 449 171
Koronvaihtosopimus 20880440				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 2022-2026. Sopimus on alkanut 30.6.2022 ja päättyy 30.6.2026.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	35 000 000	35 000 000	35 000 000	35 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	150 510	493 320	150 510	493 320
Koronvaihtosopimukset 4 kpl				
Koronvaihtosopimukset 4 kpl on kukin tehty kiinteistöleasingsopimuksen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Leasingrahoituksen ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimukset erääntyvät vuosina 2029 ja 2030.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	35 864 320	37 267 763	35 864 320	37 267 763
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 938 573	2 277 788	1 938 573	2 277 788
Koronvaihtosopimus 2607076/4897913				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 2026-2033. Sopimus alkaa 30.6.2026 ja päättyy 30.6.2033.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	35 000 000		35 000 000	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	373 832		373 832	

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Niiralan Kulma Oy				
Ehdollinen koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy vuonna 2039.				
Nimellisarvo	30 000 000	30 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 864 820	-142 505		
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset päättyneet vuonna 2025.				
Nimellisarvo		15 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		194 777		
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuosina 2026-2027.				
Nimellisarvo	7 176 584	7 428 120		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-78 480	-88 057		
Kuopion Opiskelija-asunnot Oy -konserni				
Koronvaihtosopimus on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy vuonna 2026.				
Nimellisarvo	10 000 000	10 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0	1 836		
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuosina 2043-2044.				
Nimellisarvo	30 000 000	30 000 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	8 668 186	6 160 180		

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat				
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuonna 2031.				
Nimellisarvo	17 681 311			
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	106 847			
Kuopion Energia Oy -konserni				
Koronvaihtosopimukset on tehty lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät vuosina 2029-2031.				
Nimellisarvo	10 017 143	2 571 436		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-136 959	-240 564		

Korkoherkkyysanalyysi

Markkinakorkojen muutoksen vaikutus korkojohdannaisten käypiin arvoihin.
Herkkyystarkastelussa oletetaan, että korkotaso muuttuu +/- 1 %-yksikköä.

	Markkina-arvo (€), jos korko muuttuu	
	Muutos +1%-yks	Muutos -1%-yks
Danske Bank		
76319124SA-C59RH	957 501,36	-545 568,38
51051243SA-BHLWX	229 444,40	39 978,82
Kuntarahoitus		
106763	291 196,87	80 684,41
Nordea Bank		
2463622/4636116	475 866,15	-1 068 398,93
2430018/4552237	1 047 074,81	-3 462 740,50
2607076/4897913	2 438 355,72	-1 899 343,41
OP Yrityspankki		
10517279	472 489,55	181 356,21
20880440	238 675,32	62 177,10
KUOPIO2	6 114 645,97	-978 483,13
29554693	621 913,94	-791 141,65
SEB		
4901456/27485662	1 874 994,40	303 584,17
4901477/27546429	365 178,91	81 112,10
4901511/27546586	131 679,28	28 930,66
4901574/27546632	514 102,42	114 190,41

Kaupunginvaltuusto on 19.2.2024 § 4 hyväksynyt rahoitusohjeen, joka on tullut voimaan päätöksen lainvoimaistuttua. Rahoitusohjeen mukaan korkoriskiltä suojaudutaan kiinteäkorkoisilla lainoilla tai korkojohdannaisten avulla. Johdannaisia voidaan käyttää olemassa olevan lainasalkun tai yksittäisen lainan korkoprofiilin muuttamiseen. Kuopion kaupungin lainakannan suojaustaso voi vaihdella markkinatilanteen mukaan. Myös leasingrahoitukselle voidaan tehdä korkosuojaus muuttamatta leasingsopimuksen ehtoja. Leasingsopimuksia koskee sama suojaustaso kuin lainasalkkua,

eli 0–3 vuoden tarkasteluajanjaksolla 30–100 prosenttia ja 4–5 vuoden tarkasteluajanjaksolla 20–70 prosenttia leasingsopimuksista tulee olla suojattuna. Johdannaissopimuksia voidaan tehdä koronvaihto-, korkokatto- ja korkolattiasopimuksina sekä korkoputkisopimuksina. Käytettävien johdannaissopimusten tulee olla yksiselitteisiä, joihin ei sisälly ennakoimattomia elementtejä. Johdannaissopimuksia käytetään ainoastaan korkoriskin suojaamiseen.

Kuopion kaupungin lainakantaa on mainittua suojautumispolitiikkaa noudattaen suojattu sekä pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla että koronvaihtosopimuksilla vaihtuvien korkojen muutoksia vastaan. Koronvaihtosopimuksissa osapuolet ovat sopineet, että Kuopion kaupunki maksaa rahalaitokselle kiinteää korkoa. Vastineena rahalaitos maksaa Kuopion kaupungille sovittua euribor-korkoa.

Kuopion kaupungin koronvaihtosopimuksista kohde-etuudeltaan yhteensä 56.500.000 euron määräiset sopimukset (4 kpl) on tehty tiettyä yksiköityä lainaa varten. Osa koronvaihtosopimuksista on alkanut myöhemmin kuin laina, mutta kaikkien koronvaihtosopimusten ja lainojen ehdot vastaavat toisiaan.

6 kpl sopimuksia kohde-etuudeltaan yhteensä 200.000.000 euroa, on tehty koko lainasalkun korkovirtojen suojaamiseksi. Lainasalkusta löytyy sopimuksia vastaavat vaihtuvakorkoiset lainat. Sopimuksista yksi alkaa tilinpäätöshetkestä katsoen tulevaisuudessa eli 30.6.2026 ja samaan aikaan päättyy vastaavan suuruinen, nyt voimassa oleva sopimus.

4 kpl sopimuksia kohde-etuudeltaan yhteensä 35.864.320 euroa on tehty kiinteistöleasingin korkovirtojen suojaamiseksi. Näiden koronvaihtosopimusten ja leasingsopimusten ehdot vastaavat toisiaan.

Jos koronvaihtosopimuksia ei pureta ennen alkuperäistä eräpäivää, realisoitumattomat markkina-arvot eivät aiheuta tulosvaikutteisia kirjauksia. Sopimuksen markkina-arvoon vaikuttaa arvostushetken korkotaso, jäljellä oleva pääoma ja jäljellä olevan koronvaihtosopimuksen maturiteetti. Kiinteän koron maksajan kannalta suurin koronvaihtosopimukseen liittyvä riski on lyhyiden ja pitkien korkojen yleinen lasku, joka kasvattaa tulevan maksuvelvollisuuden nykyarvoa. Sen sijaan, kun korot nousevat, kiinteän koron maksajan maksuvelvollisuuden nykyarvo laskee.

Kuopion kaupungin koronvaihtosopimuksille on markkina-arvon määrityksen lisäksi tehty korkoherkkyysanalyysit 31.12.2025 tilanteen mukaan. Korkoherkkyysanalyysissa on määritetty -1 %-yksikön ja +1 %-yksikön markkinakorkojen paralleelimuutoksen vaikutus sopimusten markkina-arvoon. Markkinakorkojen +1 %-yksikön paralleelimuutos vaikuttaa markkina-arvoon positiivisesti siten, että markkina-arvo on muutoksen jälkeen 15.773.119,10 euroa. Markkinakorkojen -1 %-yksikön paralleelimuutos vaikuttaa markkina-arvoon negatiivisesti siten, että markkina-arvo on muutoksen jälkeen -7.853.662,12 euroa. Koronvaihtosopimusten maksuvelvoitteiden kassavirrat ajoittuvat vuosille 2026–2039.

Niiralan Kulma Oy:llä on kolme lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, jotka on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko on tällöin sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon.

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy -konsernilla on kolme lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, joilla suojataan yhtiön lainasalkkua. Sopimukset ovat perinteisiä koronvaihtosopimuksia, joilla vaihdetaan korko kiinteäksi, eikä niissä ole erityisehtoja.

Kiinteistö Oy Kuopion Koulutiloilla on kaksi koronvaihtosopimusta, joilla suojataan määrättyjä lainoja. Koronvaihtosopimuksilla vaihdetaan vaihtuva korko kiinteäksi koroksi eivätkä ne sisällä erityisehtoja.

Kuopion Energia Oy -konsernilla on kaksi lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, joilla suojataan yhtiön lainakantaa. Koronvaihtosopimuksilla on suojauduttu vaihtuvien korkojen muutoksiin vaihtamalla korko kiinteäksi.

Muut johdannaissopimukset

Kuopion Energia Oy käyttää sähköjohdannaisia suojaamaan sähkön tuotannosta ja myynnistä aiheutuvaa sähkön markkinahintariskiä. Kuopion Energia Oy:llä oli tilinpäätöshetkenä ainoastaan forward- ja futuurisopimuksia. Forward- ja futuurisopimuksilla voidaan kiinnittää vaihteleva spot-hinta kiinteähintaiseksi. Forward-sopimuksien markkina-arvo tuloutuu sopimuksen toimitusjakson aikana. Futuurisopimusten markkina-arvon muutokset selvitetään käteisellä päivittäin kaupankäyntipäivästä alkaen.

	Konserni		Kunta	
Myyntisopimukset	2025	2024	2025	2024
Määrä MWh	64 770	138 796		
Käypä arvo	409 792	-12 053		
Kirjaamaton käypä arvo	409 792	-12 053		
Ostosopimukset				
Määrä MWh				
Käypä arvo				
Kirjaamaton käypä arvo				

Sähköjohdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin. Kaikki sähköjohdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Sopimuksilla on suojattu sähkön tuotantoa. Suojaamistarkoituksessa tehtyjen sopimusten tulos kirjataan tuotoksi ja kuluksi, kun vastaava tuotto tai kulu toteutuu.

Sähköjohdannaisten ajoittuminen

Määrä, MWh		
alle 1 vuosi	1-5 vuotta	yli 5 vuotta
64 770		

Sähköjohdannaiset

Käypä arvo, euroa		
alle 1 vuosi	1-5 vuotta	yli 5 vuotta
409 792		

Sähköjohdannaiset kohdistuvat ajallisesti suojaamaan konsernin kokonaissähköpositiosta aiheutuvaa sähkön markkinahintariskiä. Konsernin sähköjohdannaispositio on ostopainotteinen, koska suojattavien myyntisopimusten määrä ylittää sähkön tuotantomäärän.

Sähköjohdannaisten herkkyystarkastelu

Sähkön markkinahinnan muutoksen vaikutus sähköjohdannaisten käypiin arvoihin.

Herkkyystarkastelussa oletetaan, että sähköjohdannaisten hintataso muuttuu +/- 1 euron koko pohjoismaisella markkinalla. Systeemihinta muuttuu ja aluehintaerot säilyvät muuttumattomina.

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Hinnanmuutos +/- 1 EUR/MWh				
Sähköjohdannaisten käypien arvojen muutos, euroa	64 770	138 796		

	Konserni		Kunta	
Päästöoikeudet	2025 tonnia (CO_2)	2024 tonnia (CO_2)	2025 tonnia (CO_2)	2024 tonnia (CO_2)
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.		1 608		
Saadut ilmaiset päästöoikeudet	38 378	38 704		
Päästöoikeuksien osto tai taseesta kirjaus	65 405	44 596		
Toteuneiden päästöjen määrä	48 783	84 908		
Päästöoikeuksien myynti	55 000			
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	0	0		

Muita vastuita

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupungille on esitetty Pohjois-Savon pelastuslaitoksen henkilöstön varallaoloon liittyviä vaatimuksia korkeimman oikeuden (KKO:2015:48) ratkaisuun perustuen. Vaatimuksissa on vaadittu varallaolo luettavaksi työajaksi. Entistä Pohjois-Savon pelastuslaitosta, jonka toiminta siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle, edustaa

näissä tapauksissa Kuopion kaupunki kaikkien aikaisempien jäsenkuntien puolesta. Varallaolovaatimuksia on käsitelty vuoden 2025 aikana eri oikeusasteissa sekä KT:n keskusneuvotteluissa ja maksettu yhteensä 5 475 247,08 euroa, josta Kuopion kaupungin osuus oli 2 216 715,07 euroa. Vaatimuksia on edelleen vireillä palkkasummaltaan noin 4 milj. euron määrästä, josta lopullisesti kuntien maksettavaksi tulevien korvausten määrä täsmentyy vuoden 2026 aikana. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä ei ole perusteita muuttaa kaupungin taseessa olevaa menovarausta, koska arvioidaan, että se on riittävä jäljellä olevien avoimien riskien kannalta ja että tapausten käsittely saadaan päätökseen kuluvana vuonna. Kaupunginhallituksen päätöksen 12.1.2026, § 4 mukaisen sovintosopimuksen suorituksia on 28.2.2026 maksettu 266 118,28 euroa, josta muihin jäsenkuntiin kohdistuva laskutus tehdään myöhemmin keväällä.

Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat

Tonttiin 297-33-19-1 kohdistuu pysyvä autopaikkarasite, joka oikeuttaa viereisen tontin 297-33-18-1 sijoittamaan rasitetulle tontille 26 kpl autopaikkoja. Rasitesopimuksen mukaan autopaikat ovat sekä rasitetun että oikeutetun tontin yhteiskäytössä.

Savonia-ammattikorkeakoulu oy

Valtio on luovuttanut korvauksetta Kuopion kaupungille Opistotie 2:n kiinteistön (kiinteistötunnus 297-6-14-2) rakennuksineen ja irtaimistoineen 13.2.1995. Kuopion kaupunki on siirtänyt mainitun kiinteistön rakennuksineen ja irtaimistoineen sekä palautusvelvollisuuksineen Pohjois-Savon ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymälle 21.6.1995. Lisäksi valtio on luovuttanut korvauksetta Pohjois-Savon ammatilliselle korkeakoulutuksen kuntayhtymälle 29.1.1996 Sairaalakatu 6-8:n kiinteistön rakennuksineen ja irtaimistoineen (kiinteistötunnus 297-5-6).

Pohjois-Savon ammatillisen korkeakoulukuntayhtymän nimi muuttui Savonia-ammattikorkeakoulu kuntayhtymäksi 1.10.2004. Savonia-ammattikorkeakoulun kuntayhtymä yhtiöitettiin ammattikorkeakoulu-uudistuksen myötä Savonia-ammattikorkeakoulu osakeyhtiöksi 1.1.2015 lukien.

Luovutukset perustuvat lakiin eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle (1094/1994), joka sisältää ehdon, jonka mukaan Opistotie 2:n ja Sairaalakatu 6-8 kiinteistöjä voi koskea lain mukainen palautusvelvollisuus.

Savonia-ammattikorkeakoulu Oy on hakenut palautusvelvollisuudesta luopumista. Valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan puollon ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen 26.1.2018 (Dnro 3 ja 4/511/2015) mukaan valtion luovuttaman omaisuuden suhteelliseen osaan 13.371.777 euroon ei liity palautusvelvollisuutta, kun Savonia-ammattikorkeakoulu oy käyttää valtiolta vastikkeetta saatujen kiinteistöjen vastaavan suhteellisen osan hakemuksessa tarkoitettujen kiinteistöjen käyvästä arvosta Savilahden kampuksen toteuttamiseksi edellyttäen, että kampus on valtionavustuksen oikeuttavassa käytössä vähintään vuoteen 2026 saakka. Alkuperäisiin luovutussopimuksiin sisältyy ehto palautusvelvollisuudesta tilanteissa, joissa valtion luovuttama omaisuus luovutetaan toiselle, sen käyttötarkoitus muutetaan pysyvästi, toiminta lopetetaan, omaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan.

Kuopion Pysäköinti Oy

Kiinteistö Oy Kuopion Kauppakatu 26-30 (kiinteistötunnus 297-4-27-5), kulkuoikeusrasite ja sopimus kulkuyhteyden toteuttamisesta.

As. Oy Kuopion Pankkitalo (kiinteistötunnus 297-4-29-1), oikeus toteuttaa pysyviä pohjarakenteita.

Oy Carlson (kiinteistötunnus 297-4-19-5), sopimus hissiyhteyden rakentamisesta, käyttöoikeudesta ja ylläpidosta.

Kiinteistö Oy Kuopion Valtakulma (kiinteistötunnus 297-4-14-3) kulkuyhteys-/kulkuväylärasite.

Kiinteistö Oy Kuopion Kauppakatu 41 (kiinteistötunnus 297-4-18-3) kulkuyhteys-/kulkuväylärasite.

4.1.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilötyövuodet 31.12. (41.)

	Kunta	
	2025	2024
Palvelualue		
Tarkastustoimi	2	2
Yleishallinto	3	3
Elinvoima- ja konsernipalvelut	163	180
Kaupunkiympäristö	200	217
Hyvinvoinnin edistäminen	392	396
Kasvun ja oppiminen	2 568	2 649
Ydinkaupunki yhteensä	**3 328**	**3 447**
Taseyksiköt		
Tilapalvelut	36	39
Työllisyysalue	145	0
Taseyksiköt yhteensä	**181**	**39**
Yhteensä	**3 509**	**3 486**
Palkkatukityöllistetyt	8	29
Kesätyöntekijät	19	20
Oppisopimuskoulutettavat	1	4
Kunta yhteensä	**3 537**	**3 539**

Vertailutieto muutettu vastaamaan vuoden 2025 esittämistapaa henkilötyövuosista.

Henkilöstökulut (42.)

	Kunta	
	2025	2024
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	167 443 412	162 047 609
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	33 719 497	33 970 042
Muut henkilösivukulut	4 860 233	4 559 595
Henkilösivukulut yhteensä	38 579 730	38 529 638
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-2 538 434	-2 290 177
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	203 484 708	198 287 069
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin *)	1 289	400
Henkilöstökulut yhteensä	**203 485 997**	**198 287 470**

*) Summa sisältää vain ydinkunnan ja taseyksikön omat aktivoidut henkilöstökulut, ei em. yksiköiden välisten investoinneille myyntien sisältämiä henkilöstökuluja.

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut (43.)

	Kunta	
	2025	2024
Suomen Keskusta	33 780	30 167
Kansallinen Kokoomus	27 528	38 819
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	23 676	19 110
Perussuomalaiset	3 196	5 171
Vihreä liitto	16 186	19 612
Vasemmistoliitto	5 893	4 998
Suomen Kristillisdemokraatit	4 401	7 026
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	**114 661**	**124 903**

Tilintarkastajan palkkiot (44.)

	Kunta	
Tilintarkastusyhteisö Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy	2025	2024
Tilintarkastuspalkkiot	36 762	35 986
Tilintarkastajan lausunnot	4 750	8 964
Palkkiot yhteensä	**41 512**	**44 950**

Intressitaholiiketoimet (45.)

Intressitaholiiketoimet ovat liiketoimia konsernin tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden kanssa.

1 000 euroa	2025	2024
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden myynti intressitahoille		
Myyntituotot	484	1 396
Maksutuotot	342	311
Vuokratuotot	3 921	3 684
Liiketoiminnan muut tuotot	734	694
Kaupungin tavaroiden ja palveluiden ostot intressitahoilta		
Palvelujen ostot	61 788	66 147
Muut ostot	8 150	8 580
Maksetut vuokrat	8 403	11 247
Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta		
Korkotuotot	10 586	10 100
Osinkotuotot	4 111	1 700
Korko- ja rahoituskulut	824	1 384
Lainoja yhteensä	226 650	233 099
Lainojen korot ovat 0% - 6%		
Avustukset konserniyhtiöille	-354	-163

Muut liiketoimet intressitahojen kanssa

Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili.

Servica Oy on 31.12.2025 tilanteessa osa Kuopion konsernitilijärjestelyä, vaikka yhtiön ylimääräinen yhtiökokous on päättänyt Kuopion kaupunkikonsernista irtautumisesta 26.11.2025 § 7. Pankin puolelta konsernitilimuutoksissa on rajoituksia erityisesti, mistä syystä irrotuksen toteutusajankohta siirtyi vuoden 2026 puolelle.

Intressitahoille annetut takaukset

Kuopion kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöidensä ja osakkuusyhtiöidensä puolesta omavelkaisia takauksia. Takausten yhteismäärä oli vuodenvaihteessa 109,2 milj. euroa. Takauksista 2,3 milj. euroa on sellaisia, joista ei vuodelta 2025 peritä takausprovisiota ja 106,9 milj. euron osalta provisiota peritään.

Intressitahoille annetut avustukset

Intressitaho	Liiketoimen arvo € ja luonne	Intressisuhteen luonne
Kuopio-Tahko Markkinointi Oy	550 000 €, avustus	Kuopion ja Tahkon alueen matkailun yhteismarkkinoinnin tukeminen, osakkuusyritys
Pohjois-Savon Matkailu Oy	75 000 €, avustus	Pohjois-Savon kansainvälisen matkailun markkinoinnin ja yhteistyön tukeminen, osakkuusyritys
Riuttalan Talonpoikaiskulttuurin suojelusäätiö	50 000 €, yleisavustus toimintaan	määräysvaltayhteisö
Tahkovuoren koulutus- ja valmennuskeskusyhdistys ry	200 000 €, yhteistyösopimukseen perustuva avustus	määräysvaltayhteisö

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.1.1 Kuopion Tilapalvelut

TULOSLASKELMA (eliminoitu)	2025 €	2024 €
Liikevaihto	**112 342 777,97**	**110 618 712,81**
Liiketoiminnan muut tuotot	263 664,00	671 892,14
	112 606 441,97	**111 290 604,95**
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-12 249 493,38	-13 470 986,02
Palvelujen ostot	-27 969 741,76	-30 087 103,25
Materiaalit ja palvelut yhteensä	**-40 219 235,14**	**-43 558 089,27**
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 110 440,74	-2 250 532,40
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-361 928,43	-380 088,31
Muut henkilösivukulut	-64 009,29	-64 122,34
Henkilöstökulut yhteensä	**-2 536 378,46**	**-2 694 743,05**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-28 332 332,05	-25 148 435,50
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	**-28 332 332,05**	**-25 148 435,50**
Liiketoiminnan muut kulut	-19 155 812,51	-22 223 860,55
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**22 362 683,81**	**17 665 476,58**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 546,46	0,00
Muille maksetut korkokulut	401 191,08	0,00
Korvaus peruspääomasta	-17 700 000,00	-14 550 000,00
Muut rahoituskulut	-439,72	-6 364,73
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**-17 296 702,18**	**-14 556 364,73**
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**5 065 981,63**	**3 109 111,85**
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**5 065 981,63**	**3 109 111,85**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	4 035,60
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**5 065 981,63**	**3 113 147,45**
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	9,7 %	7,6 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	9,7 %	7,6 %
Voitto, %	4,5 %	2,8 %

RAHOITUSLASKELMA	2025 €	2024 €
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	22 362 683,81	17 665 476,58
Poistot ja arvonalentumiset	28 332 332,05	25 148 435,50
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 296 702,18	-14 556 364,73
Tulorahoituksen korjauserät	249 500,00	225 833,00
	33 647 813,68	**28 483 380,35**
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-35 012 923,45	-36 722 448,41
Rahoitusosuudet investontimenoihin	141 310,00	197 734,87
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	82 810,56	16 198,00
	-34 788 802,89	**-36 508 515,54**
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-1 140 989,21**	**-8 025 135,19**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys muilta	-232 563,95	-109 717,13
Antolainasaamisten vähennys muilta	31 575,55	17 185,06
	-200 988,40	**-92 532,07**
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	795 340,06	13 569 488,29
	795 340,06	**13 569 488,29**
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-1 934 182,79	71 342,28
Korottomien velkojen muutos muilta	2 480 820,34	-5 523 163,31
	546 637,55	**-5 451 821,03**
Rahoituksen rahavirta	**1 140 989,21**	**8 025 135,19**
Rahavarojen muutos	**0,00**	**0,00**
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-87 467	-86 326
Investointien tulorahoitus, %	95,0 %	76,4 %
Current ratio	0,02	0,00
Quick ratio	0,02	0,00

TASE	31.12.2025 €	31.12.2024 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	4 753 718,05	5 068 770,06
	4 753 718,05	5 068 770,06
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet, kiinteistöjen liittymismaksut	922 079,45	922 079,45
Rakennukset	292 581 579,08	300 507 665,66
Koneet ja kalusto	371 537,14	501 014,34
Muut aineelliset hyödykkeet	763 486,59	603 657,17
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	29 156 324,00	14 489 066,79
	323 795 006,26	317 023 483,41
Sijoitukset		
Muut saamiset	2 454 707,95	2 253 719,55
	2 454 707,95	2 253 719,55
Pysyvät vastaavat yhteensä	**331 003 432,26**	**324 345 973,02**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	2 374 298,74	440 115,95
	2 374 298,74	440 115,95
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	**2 374 298,74**	**440 115,95**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**333 377 731,00**	**324 786 088,97**
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	210 271 560,77	210 271 560,77
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	21 429 822,56	18 316 675,11
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 065 981,63	3 113 147,45
	236 767 364,96	231 701 383,33
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	475 333,00	225 833,00
	475 333,00	225 833,00
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Lainat kunnalta	89 563 227,51	88 767 887,45
Ostovelat	3 910 449,03	3 128 557,98
Muut velat	54 369,77	38 161,77
Siirtovelat	2 606 986,73	924 265,44
	96 135 033,04	92 858 872,64
Vieras pääoma yhteensä	**96 135 033,04**	**92 858 872,64**
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**333 377 731,00**	**324 786 088,97**
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	71,02 %	71,34 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	85,34 %	83,44 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	26 496	21 430
Lainakanta 31.12., 1000 €	89 563	88 768
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	133 464	136 260

5.1.2 Kuopion työllisyysalue

TULOSLASKELMA (eliminoitu)	2025 €	2024 €
Liikevaihto	**14 408 909,27**	
Liiketoiminnan muut tuotot	482 183,96	
	14 891 093,23	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-14 521,59	
Palvelujen ostot	-2 765 783,83	
Materiaalit ja palvelut yhteensä	**-2 780 305,42**	
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 469 007,13	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 128 357,76	
Muut henkilösivukulut	-210 266,49	
Henkilöstökulut yhteensä	**-7 807 631,38**	
Liiketoiminnan muut kulut	-4 303 141,40	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**15,03**	
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	-15,03	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**-15,03**	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**0,00**	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**0,00**	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0,00**	
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Voitto, %	0,0 %	

RAHOITUSLASKELMA	2025 €	2024 €
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	15,03	
Rahoitustuotot ja -kulut	-15,03	
	0,00	
Investointien rahavirta	**0,00**	
Toiminnan ja investointien rahavirta	**0,00**	
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-2 785 153,19	
Saamisten muutos muilta	865 831,57	
Korottomien velkojen muutos muilta	1 919 321,62	
	0,00	
Rahoituksen rahavirta	**0,00**	
Rahavarojen muutos	**0,00**	
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	0	
Quick ratio	1,0	
Current ratio	1,0	

TASE	31.12.2025 €	31.12.2024 €
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	2 785 153,19	
Siirtosaamiset	158 804,00	
	2 943 957,19	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	**2 943 957,19**	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**2 943 957,19**	
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	221 600,52	
Siirtovelat	2 722 356,67	
	2 943 957,19	
Vieras pääoma yhteensä	**2 943 957,19**	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**2 943 957,19**	
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	0,0 %	
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	19,8 %	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	0	
Lainakanta 31.12., 1000 €	0	
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	223	
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	

5.2 Taseyksiköiden vaikutus kunnan talouteen

TASEYKSIKÖIDEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN 2025

1 000 €

	Tuloslaskelmaosa toteutumisvertailussa		Eliminoinnit			Kunnan tuloslaskelma tilinpäätöksessä
	Ydin-kaupunki	Tase-yksiköt	Ydin-kaupunki	Tase-yksiköt	Kunta yhteensä -taso	
Toimintatuotot						
Myyntituotot	34 761	14 412	-6 220	-10 793		32 160
Maksutuotot	19 633		-247		-85	19 301
Tuet ja avustukset	9 535	490	-104			9 921
Vuokratuotot	29 527	111 760	-2 059	-92 277		46 951
Muut toimintatuotot	5 255	695	-121	-58		5 770
Toimintatuotot yhteensä	98 710	127 356	-8 750	-103 129	-85	114 103
Valmistus omaan käyttöön	570	298			85	953
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-193 141	-10 344				-203 485
Palvelujen ostot	-128 952	-30 736	16 629	686		-142 374
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 097	-12 264	1			-20 361
Avustukset	-27 590	-3 646		104		-31 132
Vuokrakulut	-93 177	-19 808	91 753	2 617		-18 615
Muut toimintakulut	-1 286	-161	68	22		-1 357
Toimintakulut yhteensä	-452 243	-76 959	108 450	3 429		-417 324
Toimintakate	**-352 963**	**50 695**	**99 700**	**-99 700**		**-302 268**
Verotulot	301 723					301 723
Valtionosuudet	46 709					46 709
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	12 228					12 228
Peruspääoman tuotto	17 700		-17 700			
Muut rahoitustuotot	9 283	3				9 286
Korkokulut	-10 451	401				-10 050
Korvaus peruspääomasta		-17 700		17 700		
Muut rahoituskulut	-179					-179
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	28 581	-17 297	-17 700	17 700		11 284
Vuosikate	**24 050**	**33 398**	**82 000**	**-82 000**		**57 448**
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 111	-28 332			51	-60 393
Tilikauden tulos	**-8 062**	**5 066**	**82 000**	**-82 000**	**51**	**-2 945**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	3					3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-8 059**	**5 066**	**82 000**	**-82 000**	**51**	**-2 942**

TASEYKSIKÖIDEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN 2025

1 000 €

	Rahoituslaskelmaosa toteutumisvertailussa		Eliminoinnit			
	Ydin-kaupunki	Tase-yksiköt	Ydin-kaupunki	Tase-yksiköt	Kunta yhteensä -taso	Kunnan rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
Toiminnan ja investointien rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	24 050	33 398	82 000	-82 000		57 448
Tulorahoituksen korjauserät	-10 600	109				-10 492
	13 450	33 507	82 000	-82 000		46 956
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-31 025	-35 013				-66 038
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 433	141				2 574
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	4 936	224				5 160
	-23 656	-34 648				-58 304
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-10 206**	**-1 141**	**82 000**	**-82 000**		**-11 347**
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-22	-233				-255
Antolainasaamisten vähennys	6 461	32				6 493
	6 439	-201				6 238
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000					100 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-88 098					-88 098
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-8 673	795		-795		-8 673
	3 229	795		-795		3 229
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien m.	-316					-316
Vaihto-omaisuuden muutos	3					3
Saamisten muutos	688	-3 854	795	2 785		415
Korottomien velkojen muutos	3 048	4 400	-2 785			4 663
	3 424	547	-1 990	2 785		4 766
Rahoituksen rahavirta	**13 092**	**1 141**	**-1 990**	**1 990**		**14 233**
Rahavarojen muutos	**2 886**		**80 010**	**-80 010**		**2 886**
Rahavarojen muutos						
Rahavarat 31.12.	128 123					128 123
Rahavarat 1.1.	125 237					125 237
Muutos	**2 886**					**2 886**

5.3 Kilpailulain 30 d §:n mukaiset eriytetyt tilinpäätökset

TULOSLASKELMA

Kino Kuvakukon ja Kino Mantun toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2025 €	2024 €
Toimintatuotot		
Myyntituotot	111,57	289,39
Maksutuotot	155 046,92	151 164,57
Tuet ja avustukset	12 749,00	9 922,00
Vuokratuotot	5 728,63	5 233,04
Muut toimintatuotot	5 970,81	6 249,15
	179 606,93	**172 858,15**
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-136 097,23	-110 738,45
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-28 257,23	-23 317,35
Muut henkilösivukulut	-4 084,36	-3 074,54
Henkilöstökulut yhteensä	**-168 438,82**	**-137 130,34**
Palvelujen ostot	-28 475,74	-16 438,10
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 579,04	-8 453,38
Vuokrakulut	-203 317,57	-198 301,00
Muut toimintakulut	-336,75	-350,00
	-406 147,92	**-360 672,82**
Toimintakate	**-226 540,99**	**-187 814,67**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	-132,33	0,00
Vuosikate	**-226 673,32**	**-187 814,67**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-23 237,02	-2 174,61
	-23 237,02	**-2 174,61**
Tilikauden tulos	**-249 910,34**	**-189 989,28**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-249 910,34**	**-189 989,28**

Kustannuslaskennan kuvaus

Toiminta on eritetty omalle kustannuspaikalleen.

Kustannuspaikalle kirjataan toimintaan välittömästi liittyvät henkilöstömenot: elokuvatoiminnan ohjaaja (100 %) ja kaksi esitysvastaavaa (85 % ja 80 %). Lisäksi kirjataan muut menot, jotka koostuvat pääasiassa sisäisestä vuokrasta, ICT-menoista ja elokuvavuokrista.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta päättää vuosittain elokuvatoiminnan lippujen hinnoittelun perusteet. Toiminta saa vuosittain tukea EU-rahoitteisen Europa Cinemas -elokuvateatteriverkostosta, jonka jäsen Kuvakukko on ollut vuodesta 2012 lähtien.

TULOSLASKELMA

Musiikkikeskuksen toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2025 €	2024 €
Toimintatuotot		
Maksutuotot	180 922,90	80 827,80
Tuet ja avustukset	2 518,28	3 297,40
Vuokratuotot	683 828,29	675 287,64
Muut toimintatuotot	152 815,69	104 684,87
	1 020 085,16	**864 097,71**
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-327 989,29	-297 162,44
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-68 813,71	-62 641,74
Muut henkilösivukulut	-9 858,38	-8 372,95
Henkilöstökulut yhteensä	**-406 661,38**	**-368 177,13**
Palvelujen ostot	-257 963,83	-161 731,89
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-114 454,40	-113 464,46
Vuokrakulut	-878 993,56	-821 405,91
Muut toimintakulut	-9 712,53	-6 330,00
	-1 667 785,70	**-1 471 109,39**
Toimintakate	**-647 700,54**	**-607 011,68**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	-237,03	-343,36
	-237,03	**-343,36**
Vuosikate	**-647 937,57**	**-607 355,04**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-109 968,71	-85 975,23
	-109 968,71	**-85 975,23**
Tilikauden tulos	**-757 906,28**	**-693 330,27**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-757 906,28**	**-693 330,27**

Kustannuslaskennan kuvaus

Toiminta on eriytetty omalle kustannuspaikalleen.

Hinnoittelu perustuu alueen hintatasoon, sekä valtakunnallisesti vastaavaan hintatasoon, huomioiden todelliset kustannukset, monipuoliset tilat sekä tarvittava tekniikka, henkilöstö ja muu palvelu.

Toimintasäännön mukaan teatterinjohtaja ja musiikkikeskuksen johtaja päättävät pääsylippujen ja tilavuokrien hinnoitteluperusteista.

TULOSLASKELMA

Tilapalveluiden toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2025 €	2024 €
Liikevaihto	**19 965 492,56**	**20 911 455,31**
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2 566 619,89	-3 149 573,51
Palvelujen ostot	-1 594 743,88	-1 693 413,42
Materiaalit ja palvelut yhteensä	**-4 161 363,77**	**-4 842 986,93**
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-104 406,29	-110 162,03
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-17 169,38	-17 882,57
Muut henkilösivukulut	-3 164,53	-3 142,43
Henkilöstökulut yhteensä	**-124 740,19**	**-131 187,03**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 963 908,49	-5 922 838,37
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	**-5 963 908,49**	**-5 922 838,37**
Liiketoiminnan muut kulut	-4 040 381,27	-5 235 967,91
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**5 675 098,83**	**4 778 475,08**
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**5 675 098,83**	**4 778 475,08**
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**5 675 098,83**	**4 778 475,08**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**5 675 098,83**	**4 778 475,08**

Kustannuslaskennan kuvaus

Tilojen vuokraamistoiminnan tulot ja menot on laskettu ulkoisten vuokralaisten suhteellisella osuudella kaikista vuokralaisista.

Alueen ja tilan vuokrausperuste on markkinahintainen, joka kattaa hoitokulut kokonaisuudessaan.

Juankosken vuokrasopimukset on tehty ennen liittymistä Kuopion kaupunkiin ja ne kattavat hoitokulut osittain.

Iso osa ulos vuokratuista tiloista ja niiden vuokrasopimukset ovat vanhoja vuokrasopimuksia.

TULOSLASKELMA

Kaupunginteatterin (tilavaraus ja vuokrauspalvelut) toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2025 €	2024 €
Toimintatuotot		
Vuokratuotot	109 340,74	154 114,98
Toimintatuotot yhteensä	**109 340,74**	**154 114,98**
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-49 287,03	-37 157,61
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-9 656,57	-7 463,96
Muut henkilösivukulut	-1 492,59	-1 059,02
Henkilöstökulut yhteensä	**-60 436,19**	**-45 680,59**
Palvelujen ostot	-6 864,34	-4 171,63
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 338,30	-7 860,00
Muut toimintakulut	0,00	-80,92
Toimintakulut yhteensä	**-68 638,83**	**-57 793,14**
Toimintakate	**40 701,91**	**96 321,84**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Vuosikate	**40 701,91**	**96 321,84**
Poistot ja arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	**40 701,91**	**96 321,84**
Tilikauden ylimäämä (alijäämä)	**40 701,91**	**96 321,84**

Kustannuslaskennan kuvaus

Toiminta on eriytetty omalle palvelulleen 4050 teatterin kustannuspaikan 4310 alle. Palvelulle kirjataan toimintaan välittömästi liittyvät henkilöstömenot. Lisäksi kirjataan muut menot mm. palvelujen ostoja ja muita tavarahankintoja.

Sisäisiä vuokria ei ole jyvitetty, koska vuokraustoiminta on varsin vähäistä suhteessa teatterin muuhun teatteritoimintaan.

Teatterinjohtaja päättää ulosvuokraushinnoista.

Teatterin tapahtumatuotanto, eli tilavaraus ja vuokrauspalvelut vastaavat osaltaan teatteritalon käyttöasteen kasvattamisesta, teatterin omien tulojen lisäämisestä ja tapahtumamahdollisuuksien luomisesta. Tiloja tarjotaan liiketoiminnallisin perustein, mutta toisaalta myös kaupungin tilatarpeisiin vastaten (vapaat ryhmät, yhdistykset jne.).

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja niiden säilytyksestä

Kirjanpitokirja	**Säilytystapa**
Tasekirja	sähköinen arkisto
Tase-erittelyt	sähköinen arkisto
Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Henkilöstöhallinto- ja palkkajärjestelmä	sähköinen arkisto
Myyntireskontra Intime myyntilaskutus	sähköinen arkisto
Myyntireskontra ulkoiset järjestelmät	sähköinen arkisto
Kassajärjestelmät	sähköinen arkisto
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen arkisto
Matka- ja lankapuhelinlaskutus	sähköinen arkisto
Ostoreskontra	sähköinen arkisto
Ottolainareskontra	sähköinen arkisto
Tilavuokralaskutus (sisäinen)	sähköinen arkisto
Saatavareskontra:	
Antolainat	sähköinen arkisto
Hulevesi	sähköinen arkisto
Lasten iltapäivähoito	sähköinen arkisto
Liikuntapalvelut	sähköinen arkisto
Lomituspalvelu	sähköinen arkisto
Lumenkaato	sähköinen arkisto
Lupamaksut	sähköinen arkisto
Maanvuokrat	sähköinen arkisto
Palvelukassat	sähköinen arkisto
Päivähoito	sähköinen arkisto
Talvikunnossapito	sähköinen arkisto
Tilavuokrat	sähköinen arkisto
Varaustenhallinta	sähköinen arkisto
Viivästyskorot	sähköinen arkisto
Yleislaskutussaamiset	sähköinen arkisto
Ympäristöterveydenhuolto	sähköinen arkisto
Yo-tutkintomaksut	sähköinen arkisto
Sähköinen ostolaskujen käsittely (sisäiset yleislaskut ja ulkoiset ostolaskut)	sähköinen arkisto

6.2 Luettelo käytetyistä tositelajeista

1	Tiliotetositteet
2	Palvelukassat (Ceepos)
5	Muistiotositteet, manuaaliset
7	Kassatositteet, manuaaliset
10	Muistiotositteet (ASTA)
11	Muistiotositteet (DataCycle)
13	Ostoreskontramaksut
14	Ostoreskontralaskut (DataCycle)
15	Or-laskut, kohdistus ja mitätöinti
17	DataCycle maksumääräykset
19	Maksupäätesuoritukset (Ceepos)
20	Viitesuoritukset
21	Mr-suoritukset, manuaaliset
23	Luottotappiot
24	Perintätsto ja uo-suoritukset
25	Myyntilaskut mitätöinti
26	Viivästyskorkolaskutus
27	Ylioppilastutkintolaskutus
28	Liikuntapalvelut (Hellewi)
31	Yleislaskutus (IntimeWeb)
32	Tilavuokrat (Haahtela)
33	Varaustenhallinta (Timmi)
34	Kansalaisopisto (Hellewi)
39	Maanvuokrat (Trimble)
40	Antolainat (Pandia)
41	Rakennusvalvonta (Facta)
42	Päivähoito (Effica)
43	Talvikunnossapito (Trimble)
44	Lupalaskutus (Trimble)
53	Lasten iltapäivähoito (Primus)
54	Lumenkaatolaskutus
55	Hulevesilaskutus (Trimble)
58	Palvelukassalaskutus (Ceepos)
59	VATI-laskutus
61	KK-palkat ja eläkkeet
63	Luottamushenk. palkkiot
64	Matkalaskut (Populus/M2)
65	Starttiraha (Personec)
70	Keva tasausmaksu
72	Muut jaksotukset 1/12
74	Sumu-poistot (Kom)
75	Muut käyttöomaisuuskirjaukset
79	Tilavuokrat sisäiset (Haahtela)
82	Edlevo palvelusetelit
85	Puhelinlaskutus sisäinen
87	Aineistosiirrot Servica (Eväs)
88	Aineistosiirrot LVS (Sisko)
89	Sisäinen laskutus (DataCycle)
91	Mr-hyvityslaskut kohdistus
92	Laskennalliset SL
93	Laskennalliset KP
96	Kirjanpidon tulos
97	Kirjanpidon tulos lask.
98	Sisäisen laskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos lask.

7 Allekirjoitukset ja merkinnät

Kuopion kaupunki

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kuopiossa 30. maaliskuuta 2026

Aleksi Eskelinen
kaupunginhallituksen pj.

Tiina Kaartinen
kaupunginhallituksen I vpj.

Sakari Pääkkö
kaupunginhallituksen II vpj.

Jenna Ahonen
kaupunginhallituksen jäsen

Teemu Backnäs
kaupunginhallituksen jäsen

Marja Berg
kaupunginhallituksen jäsen

Nina Hakokivi
kaupunginhallituksen jäsen

Vesa Linnanmäki
kaupunginhallituksen jäsen

Kari Korhonen
kaupunginhallituksen jäsen

Tuula Savolainen
kaupunginhallituksen jäsen

Teija Savolainen-Lipponen
kaupunginhallituksen jäsen

Soile Lahti
kaupunginjohtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Kuopiossa huhtikuuta 2026

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy
tilintarkastusyhteisö

Marko Paasovaara
JHT, KHT